ISTORIA ROMANILORU

de

A. TREB. LAURIANU.

INCHEKTORIŬ ЦЕНЕРАЛ АЛŬ СКÓЛЕЛОРŬ DIN ПРІНЧІПАТЬЛŬ МОЛДАВІЕЇ.

ПАРТЕА III.

De ла къдерея Konctantinonoliŭ пънъ дн zi-
леле нóctpe.

Iaшi

1853.

www.dacoromanica.ro

Къ воіа чепсъреї.

—

Ictopia ачеacta a Pomaniлорѫ дп treї Пърцї, с'аѫ тіпъріѫ къ келтъїала Denaptamentълъї Аверілор Бісеріченцї ші ал дпвъдътърілор.

(I.)

—

www.dacoromanica.ro

ISTORIA ROMÂNILORŬ.

Partea III.

De la kŭderea Konstantinopolii pănă în zilele nóstre.

Pagina.

Secțiunea A.

De la kŭderea Konstantinopolii pănă la mórtea lui Petru Rareșŭ. . . . . 1.

Kartea I. De la kŭderea Konstantinopolii pănă la mórtea lui Ștefanŭ celŭ Mare (R. 2206—2257). 1.

Kartea II. De la mórtea lui Ștefanŭ celŭ Mare pănă la mórtea lui Petru Rareșŭ (R. 2257—2300). . . 26.

Secțiunea B.

De la mórtea lui Petru Rareșŭ pănă la mórtea lui Vasilie Lupu și a lui Mateiŭ Bassarabŭ.

Kartea I. Da la mórtea lui Petru Rareșŭ pănă la mórtea lui Mihaĭl Bitézulŭ (R. 2300—2354). . . 61.

Kartea II. De la mórtea lui Mihaĭl Bitézulŭ pănă la mórtea lui Vasilie Lupu și a lui Mateiŭ Bassarabŭ (R. 2354—2407). . . . . 120.

Secțiunea C.

De la mórtea lui Vasilie Lupu și a lui Mateiŭ Bassarabŭ pănă la Reforma lui Konstantinŭ Mavrokordatŭ.

Kartea I. De la mórtea lui Vasilie Lupu și a lui Mateiŭ Bassarabŭ pănă la pacea de la Karlovițŭ (R. 2407—2452). . . . . 151.

www.dacoromanica.ro

Пагіна.

Kaptea II. De ла пачea de ла Карловіцѣ пънъ ла Реформа луї Konctantinъ Mavpokopdatъ (R. 2452—2502) 191.

Секцїѕнea D.

De ла Реформа луї Konctantinъ Mавpокopdatъ пънъ дн зілеле пóctpe.

Kaptea I. De ла Реформа луї Konctantinъ Mавpокopdatъ пънъ ла Konctantinъ Incілante ші Алeccandpъ Мѕpѕzъ (R. 2502—2555). . . . . 222.

Kaptea II. De ла Konctantinъ Incілante ші Алeccandpъ Мѕpѕzъ пънъ дн зілеле пóctpe (R. 2555—2600) 249.

www.dacoromanica.ro

ISTORIA ROMÂNILORŬ.

PARTEA III.

De la căderea Constantinopolii până în zilele nóstre

Secțiunea A.

De la căderea Constantinopolii până la mórtea lui Petru Rareșŭ.

CARTEA I.

De la căderea Constantinopolii până la mortea lui Ștefanŭ celŭ Mare.

I. După căderea Constantinopolii Turcii până în timpulŭ tótŭ locuiau amîndue asupra țerilorŭ de la Dunăre, prin a căror posesiune căutau a'și deschide drumulŭ spre celelalte părți ale Europei. Din pricina țerile acestea trăiau în discordie între sine, și se aflau nedespărțite turburate prin mișcări din lăuntru. Dară în părțile Daciei superióre viea încă bătrânulŭ eroŭ Ioanne Corvinŭ, terrórea Turcilorŭ. În anulŭ Romei 2206 (Xr. 1453) cundŭ nică Constantinopoliu, Corvinŭ deținea demnitatea de guvernatoriŭ alŭ Ungariei; reținele Ladislavŭ spre recompensă alŭ unui Comite pierdutŭ alŭ Bistriței din Trasilvaniu, și Dave scaunetŭ preste armată. Corvinŭ se aședă în Temișóra, și în anulŭ R. 2207 (Xr. 1454) bătu pre Turci la Crăsoveți în Mesia

www.dacoromanica.ro

de сѣсѣ, фрънсе о армать de 30,000 de inimичї, принсе пре капълѣ оштїї ші пре маї мълцї паній, дѣп' ачееа пѣрчессе de стрікъ Bidinълѣ (векеа Bononia). Лпсъ лп апнълѣ R. 2209 (Хр, 1456) плекъ Махомеde II кѣ о армать de 150,000 de Тѣрчї пре вскатѣ, ші кѣ вніѣ маре пѣтерѣ de павї пре Дѣнъре, ші лмпресърѣ Сінцідѣнълѣ. Корвінѣ кѣ пѣцінї крѣчеферї адѣші de miccionapiълѣ Іоанне Канїстранълѣ, ші кѣ 25,000 de мілітарї domестічї, аттъкъ пѣтереа чеа маре а Тѣркълуї ші о фрънсе кѣ тотълѣ. Ла 20,000 de Тѣрчї ремасерѣ пре къмпълѣ de батаіе, чеілалцї лмпревнъ кѣ Махомеde, лѣарѣ фѣга лп чеа маї маре dicopdine. Лп тімпълѣ ачесторѣ оперъчївнї Владѣ IV Domнълѣ Ромъніеї аппърѣ ржпа Дѣнъреї, лпкътѣ Тѣрчїї пѣ пѣтѣрѣ трече съ лпкѣнцівре пре Корвінѣ de ла снате, ші кѣ modълѣ ачеста контрівві ла вікторіа чеа лпсемнатъ din лѣпа лѣї Авгвстѣ a. R. 2209 (Хр. 1456). Еровлѣ ачестеї зіле мемораві́ле, Іоанне Корвінѣ, пѣ се пѣтѣ бѣкѣра мълтѣ de сѣчесселе сале, къчї лп пѣціпе зіле дѣп' ачеаста, мѣрі de фрігѣрї ла Тавровѣ, 11 Авгвстѣ.

II. Дѣпъ ачеастъ катастрофъ, Владѣ V, фіївлѣ лѣї Владѣ III Дракълѣ, аціѣтатѣ de Тѣрчї треквѣ Дѣнъреа лп Ромъніа, бътѣ пре Владѣ IV, лълѣ принсе ші лълѣ вчісе, ші пре сіпе се фъкѣ Domнѣ преете цеарѣ. Ачестѣ прінчіпе тіраннѣ лші формъ о пѣтерósъ мілїцїе преторіапъ, тъїе ла 500 de боіарї, ші вчісе лп сквртѣ тімпѣ ла 20,000 de локвіторї, сѣптѣ діверсе претесте, арсе лптр'внѣ магазінѣ ла 400 de Вигѣрї ші de Сассї карі петречеа лп цеарѣ. Апої лпкѣрсе кѣ óсте лп Трасілванїа, аппрінсе Брашовълѣ, ші лпцепъ о мълцїме de Сассі dinaintea капеллеї Съптълуї

www.dacoromanica.ro

Іаковъ, a. R. 2210 (Хр. 1457). Пентрѫ атарї фапте і се dede пѫтеле, de Цепешъ. Елъ domni кѫ о рігóре пекѫпоскѫтъ пѫпъ атѫпчї дп пріпчіпателе Ромъпе; дпсѣфлъ терроре ла тоцї локѫіторії церей, дпкѫтъ ачештіа се тетеа таї таре de дъпсѫлъ de кътъ de мóрте. Despotъ дп іпіта ші дп пѫртареа са кътръ алцїі, дпсъ аматорів de independinцъ паціопалъ ші кѫраціосъ пѫпъ ла темерітате, Владъ детермінъ съ сакріфіче тотъ спре тѫптѫіреа церей de дтпѫпереа цівілъ стръіпъ. Спре ачестъ скопъ елъ організъ тотъ статълъ мілітъреште, педепсі фъръ місерікордіе орї че перфідіе, ші кѫ модълъ ачеста дптродѫссе дп цеаръ о секѫрітате пѫблікъ таї пѫпъ ла пекрезѫте.

III Дп Ѫпгаріа Владъ, фііълъ челъ таї таре алъ лъї Іоапне Корвіпъ, ѫчісе дп дѫелъ пре Ѫлрікъ Чіллі, міпістрълъ прітаріъ алъ рецелъї Ладіславъ IV, іпітікълъ челъ педтпъкатъ алъ фатіліеї Корвініапе. Рецеле Ладіславъ, кѫ тóте кѫ ціврассе дп Темішóра дпаіптеа Елісаветеї, въдѫвеї лъї Корвінъ, къ пѫ ва фаче пітіка ръѣ ачестеї фатілії пліпе de меріте пентрѫ регатълъ лъї, даръ дѫпъ че ацѫпсе ла Ѫда кѫ атѫпdої фіії лъї Корвінъ, тъіе капълъ лъї Владъ, еаръ пре Матіа, каре ера таї тъпъръ, алъ аррапкѣ ла дпкісóре. Ачеастъ фаптъ барбаръ тѫрбърѣ цеара. Рецеле пътрѫпсъ de фрікъ папікъ фѫцї ла Віепна, еаръ пре Матіа длъ трітісе ла Прага сѫптъ кѫстодіа лъї Ціорцїв Подіевradъ, префектълъ ачестеї четъцї. Револѫцїѫпеа каре ера съ се дптъмпле атѫпчї, фѫ превепітъ пріп мóртеа лъї Ладіславъ, каре пері дп лѫпа лъї Noeтвріе, R. 2210 (Хр. 1457). Doї потептаці претіпdеа атѫпчї тропълъ Ѫпгарієї, Фрідерікъ III дтпъръторілъ Цертаніеї, ші Касіміръ II рецеле Полоніеї; дпсъ Е-

www.dacoromanica.ro

лісавета шї фрателе еї, Міхаілъ Сълъціанъ, пріп дпфлвінца лоръ чеа таре, фъкъръ ка адвпареа цепералъ а церей, каре се стрінсесе ла Бъда, дп 24 Іапварів а. R. 2211 (Хр. 1458), съ прокіете реце пре Матіа Корвінъ. Атвпчї Подіебрадъ дескісе вшіле пріпсорії, Матіа еші din пріпсóре шї се сві не тропъ. Дпдатъ че Матіа се фъкъ Реце, дп етате de 15 апнї лъ Фрънеле гвернвлвї din тъніле впкіъ-сеъ, Міхаілъ Сълъціанъ, пвті пре ачеста Комітє перветъ алъ Бістерцеї, еаръ пре Іоапп шї Севастіанъ de Pozronъ префекцї аї Трасілванієї, скоціndъ пре Нікóлъ Ѳілакъ din ачеастъ demпітате, шї пре Ладіславъ Гара din Палатінатъ. Ачештіа дпвершівпацї асвпра лві Матіа, формаръ о фавціне дп контра лві, шї прокіетаръ реце пре Фрідерікъ III, de вnde апоі се пъскъ вnъ ресбелъ каре цінъ пънъ ла апнвлъ R. 2216 (Хр. 1463).

IV. Дп Молдавіа дпкъ се пъскъ револуцівне пре тітпвлъ ачеста. Стефанъ, фіівлъ лві Богданъ шї непотвлъ лві Алессandръ чел бвнъ, къ арівторівлъ Dom. пвлві Ротънієї бътъ пре Петръ всврпаторівлъ ла сатвлъ Дълчешті, дп вінереа Паштілоръ а. R. 2211 (Хр. 1458). Петръ дшї рекълессе пвтеріле, дпсъ dвпъ че дпчеркъ алтъ бътаіе каре фъ ассетене фаталъ непtръ dънсвлъ, фвці дп Полоніа ла рецеле Касіміръ. Стефанъ длъ черъ дпапоі, даръ Касіміръ пъ се дпвоі ла атъта бассецъ. Атвпчї Стефанъ трекъ къ óсте дп Подоліа шї дп Рвссіа, шї фъкъ таре стрікъчівне Полоніілор. Касімірь се възъ констрінсъ а дмпъка лвкрвлъ пріп вnъ тракtатъ каре се дпкеіе дп лвпа лві Апріле R. 2212 (Хр. 1459). Пріп ачестъ тракtатъ се ашезъ паче дптре Полоніа шї Молдавіа, коттерцъ пеdптнеdекатъ дптре локвіторії респектівї,

www.dacoromanica.ro

павігъчіѣне ші требере ліверъ преете Dѣпастрѣ; кавселе локѣторілорѣ респективі съ се дечідъ прін комісарі; Петрѣ Фѣцітѣлѣ съ пѣ вінъ маі апроне де Стотріцѣ; Прінчіпіі съ се аціѣте вплѣ пре алтѣлѣ ѧп контра інімічілорѣ.

V. Ѧп Трасілваніа Новілії, Съѣвії ші Сассії реѧпноіръ вніреа лорѣ ѧп контра інімічілорѣ інтерні (а церапілорѣ) ші естерні ѧп апплѣ R. 2212 (Хр. 1459). Ѧпсъ ѧпдатъ ѧп апплѣ ѣртъторіѣ вені прѣсте дѣпшії Владѣ V кѣ Ротъні ші кѣ Тѣрчі, ѧпаінтѣ пъпъ ла Ампашѣ, Фъръ де а ѧптімпіна ресістенцъ, девастѣ кѣ тотѣлѣ ачестѣ локѣ: каре фѣссе маі ѧпаінте алѣ Domніlорѣ din Ротъніа, ші се ѧптórсе ѧп цеара са ѧпкъркатѣ de сполії, дѣкѣндѣ кѣ сіне таре мълціме de прінші. Міхаілѣ Сълъціанѣ стрінгѣндѣ óсте кърѣндѣ алергъ дѣпъ дъпсѣлѣ, ба трекѣ кіарѣ ші ѧп Ротъніа, ѧпсъ ретасе бътѣтѣ, ші къzѣ ѧп мъніле Тѣрчілорѣ, кърі алѣ дѣсерѣ прінсѣ ла Константінополі, ші аколо алѣ ѣчісерѣ. Dѣп' ачеаста, Матіа вні дістріктѣлѣ Бістерцеі кѣ алѣ Сібііѣлві, (дістріктѣлѣ Брашовѣлві алѣ вніссе Сіцістѣндѣ, ѧпкъ ла апплѣ R. 2181 (Хр. 1428).

VI. Ѧп апплѣ R. 2214 (Хр. 1461) Владѣ V-ле Domнѣлѣ Ротъніеі ѧпкеіе легътъптѣ кѣ Матіа ѧп контра Тѣрчілорѣ. Махомеде ѧпфѣріатѣ асѣпра лві, дede ordine лві Хамѣza Паша de ла Bidінѣ съ ѧптре кѣ óсте ѧп цеаръ ші съ'лѣ скótъ din Domніе саѣ віѣ саѣ мортѣ. Ѧпсъ Владѣ прінсе пре Паша ші'лѣ трассе ѧп цеапъ ѧп мізлокѣлѣ челорлалці Тѣрчі. Ѧп апплѣ ѣртъторіѣ Владѣ трекѣ Dѣпъреа кѣ о пътере пътерósъ, девастѣ Месіа de ціосѣ, ші вчісе ла 25,000 de óмінї. Махомеде тѣрватѣ de мъніе пен-

www.dacoromanica.ro

трѫ ачесте фанте авдачї але лѫї Владѫ, стрінсе о армать de 250,000 de Тѫрчї ші пѫрчессе ѧп контра лѫї, детерминатѫ de а'лѫ стінце кѫ тотѫлѫ. Ѧп ачесте ѧмпрецїзъръ крітіче Стефанѫ Domnѫлѫ Молдавіеї, воіndѫ се рекапете Кілія de ла Владѫ, фъкѫ о ерро́ре пеіертать; елѫ се ѧпцелесе кѫ Тѫрчїї спре а вмілі пре Владѫ, ачестѫ Прінчіпе тіранѫ ѧп адевърѫ, даръ аматорій de indepedinцъ, ші іпітосѫ пъпъ ла темерітате. Махомеde ѧмпресърѣ Кілія de пре Dѫпъре, Стефанѫ de пре вскатѫ. Ѧмпресъраціі се апшъраръ кѫ впѫ кѫраціѫ пекрезѫтѫ ші кѫ о търіе песпсъ. Владѫ трімісе пре впѫ капітанѫ кѫ впѫ корпѫ de Ромъпї съ іпфестезе Молдавіа. Стефанѫ фѫ копстрінсѫ съ ласе ѧмпресъраreа Кіліеї ші съ'шї аппере цеара. Тѫрчїї арсеръ Бръіла. Владѫ коттъпdѣ о́мінілорѫ de ла шессърї съ се ретрагъ ла тѫпцї кѫ то́тъ авереа лорѫ; еаръ слѫ се пѫсе ла аппъраре ѧпфестъпdѫ пре Тѫрчї пелѧпчетатѫ, ші ретръгъпdѫсе къ́трь Търгѫвесті. Ѧптр'о по́пте къпdѫ Тѫрчїї ера ашезацї ѧп кастре, Владѫ се ѧмбрък ѧп вестіпте Тѫрчешті, ші спіопъ то́тъ пѫсечїпеа Тѫрчілорѫ, апої ѧпторкъпdѫсе ла армата са, детерминъ съ аттаче de а дрептлѫ кортелѫлѫ Сѫлтапѫлѫї. Аттакѫлѫ се фъкѫ кѫ ѧмпетѫосітате, ші Тѫрчїї вепіръ ѧп чеа маї маре конфѫсіпне, даръ Владѫ рътъчі ѧп ѧптѫперікѫлѫ попцїї, ші ѧп локѫ de а се репезі асѫпра кортелѫлѫї Сѫлтапѫлѫї, dede преste корпѫлѫ алторѫ доі Пашї, кѫ каре се лѫпть пъпъ dimineaца, апої се ретрассе фъкъпdѫ маре стрікъчїпе ѧп Тѫрчї; ѧпсъ ла 1000 de Ромъпї къзъръ ѧп мъпіле Тѫрчілорѫ, пре карі котъпdѣ Сѫлтапѫлѫ de'ї тъіаръ пѫпаї de кътѫ. Ацїпгъпdѫ Владѫ ла Търгѫвесті, лѫѣ пре локѫіторї

www.dacoromanica.ro

кѫ сіпе ла четатеа Поіенарїї, чеа фѫпdатъ de dъпсълѫ. Махомеde вепі дп ѭрта лъї, ші афлъпdѫ четатеа deскісъ, се пѫсе ла кѫцете, тетъпdѫсе ка пѫ кѫтва съ фіе вре о стратацетъ ла тіzлокѫ, пі съ кazъ дп кѫрсъ. Вladѫ opdinѣ вnъї къпітапѫ, ка кѫ 6000 de кълърї съ оѫсерве терсѫріле Тѫрчілорѫ, съї дпфестеze пеdпчетатѫ, дпсъ съ пѫ се ласе кѫ dъпшїї ла бътаіе форпалъ, єаръ елѫ пѫрчессе дп контра лъї Стефапѫ. Къпітапълѫ кълърішеї се дпшелѣ пріп dетѫстрѣчѣпіле Тѫрчілорѫ, фъкѫ вnѫ аттакѫ асѫпра лорѫ, ші перdѫ ла 2000 de ѻmінї. Кѫ тѻте ачестеа Махомеde въzindѫ къ пѫ пѻте фолосі пітіка се ретрасе спре Цівріів, девастъпdѫ тотѫ цінѫтълѫ кѫ фокѫ ші кѫ сабіе, dede корпълѫ dінапоі сѫптѫ коттъпdълѫ челъї маї прічепѫтѫ dінтре Пашїї сеї, ка пѫ кѫтва съ'ї аттаче Вladѫ пре неаштептате ші съ'ї арѫпче пре тоцї дп Dѫпъре. Dѫпъ ачеea трекѫ преste апъ, лъссъпdѫ дп цеаръ пре Padѫ челѫ фѫртосѫ, фрателе лъї Вladѫ, кѫ о партітъ de боіарї, коптраръ прінчіпелъї, ші ашезъ лъпгъ Dѫпъре вnѫ корпѫ de Тѫрчї каре съ аціѫте пре Padѫ ла дптътпларе de перікл. Padѫ deскріindѫ крѫделітъціле фрате-съѫ Вladѫ, ші арътъпdѫле перікллѫ дп каре пѫпе елѫ цеара прін дптъррѫтареа Тѫрчілорѫ, трассе пре чеї маї мълцї дп партеа са. Ачештіа аціѫтацї de Тѫрчї dекіераръ Domпѫ пре Padѫ. Атѫпчі Вladѫ въzindѫсе пъръсітѫ de аї съї, се ретрассе преste мѫпцї дп Трасілѫапіа ла рецеле Матіа (Сентемвріе a. R. 2215, Хр. 1462). Рецеле Матіа промісе аціѫторіѫ лъї Вladѫ, дпсъ dѫпъ ачеea длѫ лъ кѫ сіпе ла Бѫda, ші длѫ пѫсе сѫптѫ кѫстодіе. Аша Padѫ се дптемеіе дп domпіа цереї кѫ аціѫторълѫ Тѫрчілорѫ, даръ се

www.dacoromanica.ro

пасе дп вѣпъ дпделецере ші къ реџеле Матіа. Ачестъ Domnъ тікълосъ плъті порџіі 20,000 de галбіні трібътъ апівалъ. —Стефанъ Domпълъ Молдавіеї рекъперъ Кіліа, къпріпсе ціпътълъ Пътпеї, dвпъ ачееа лъъ четатеа Алвъ, дптърі атъпdосе фортъреџеле, дп Кіліа пасе префектъ пре Ісаіа, дп четатеа Алвъ пре Бѣпта.

VII. Дп апвлъ R. 2216 (Хр. 1463) Махомеde окъпъ ла 70 de кастеле дп Босніа; Матіа трімісе пре Іоапне Папкраџіъ префектълъ Трасілваніеї къ óсте ла Сава ка съ дпfrеdече тречереа Сълтапълві преете ачестъ рѣъ. Стефанъ ірръпсе дп Трасілваніа ші фъкъ таре стрікъчіпе Съкъілорѣ, din каsса къ ачештіа dedeсserъ аџіторіѣ лъї Владъ, дп апвлъ трекътъ. Дп апвіі вртъторі фъ паче дп џеріле Дачіеї. Стефанъ се дпсърѣ дп апвлъ R. 2218 (Хр. 1465) лъъпdъ de соџіе пре Евdокіа, прінчіпéссъ de ла Кіевъ еаръ дп апвлъ R. 2219 (Хр. 1466) дпкеіе тракtатъ къ Касіміръ реџеле Полоніеї спре лъкраре ші апърare котвпъ. —Dаръ дп апвлъ R. 2220 (Хр. 1467) контрібџівпеа чеа таре пасъ пре Трасілвані, продéссе о revолџівпе дп контра лъї Матіа, съптъ кондъчереа лъї Бепедіктъ Рошъ, Котітеле Сассілорѣ, каре прокіетъ реџе пре префектълъ џереї Іоапне de Съптъ Ціорџіѣ, дп контра воіпџеї ачестъіа. Матіа авzindъ de ачеаста, проперѣ къ óсте дп Трасілваніа; префектълъ џереї, Іоапне, се съпасе ші се їертъ de кътръ реџе, еаръ Бепедіктъ Рошъ фъџі дп Полоніа, челелалте капете а ле ребеллілорѣ се тъіаръ, чеї таї пъџіпі кълнавілі се ессіліаръ.

VIII. Dвпъ ачеаста, Матіа съппъратъ пре Стефанъ контръ дпкърселе din апвіі трекъці, ші съспектъпdъ

www.dacoromanica.ro

къ шї революцїѹnea din anno лѣ ачеста с'аѣ фъкѹтѣ прiн пистiгареалѣї, пѹрчессе дн 25 Noeмврiе прiн пасѹлѣ Оiтѹзѣ шi Dimeшѣ дн Молдавiа, шi къ марї грещъцї пътрѹнсе пънъ ла Romanѣ, Стефанѣ сире а къштiга тiмпѣ, днтрѣ дн пекоцiацiѹнї къ рецеле. Матiа арсе Романѹлѣ шi се днтóрсе кътрѣ Баiа. Аiче'ї dисконерi ѹnѣ Секѹiѣ къ се афлъ дн перiкле, фiindѣ къ Стефанѣ аѣ detерминатѣ съ'лѣ аттаче пре днтѹнерiкѹлѣ попцiї. Матiа фъкѹ dиспѹсечiѹнiле нечессаре пентрѹ аппъраре. Молдавiї аппрiнсеръ онnidѹлѣ de треї латѹрї, шi ла лѹтiна флакъреї dederъ преste Ѹнгѹрї din тóте пърцiле, шi ѹчiсеръ ла 10,000 de óмiнї, Матiа дисѹшї къпътъ о сецеатъ дн спате. Нiкóлъ Банфi сѹсцiнѹ колнiтѹрiле днdрептате асѹпра рецелѹї, шi къ перiкѹлѹ вiецеї сале лѹ скъпъ de тóрте. Матiа плъцiтѣ, рѹшiнатѣ шi амецiтѣ, фѹцi преste тѹнцї ла Брашовѣ, de a чi се dесе ла Клѹшѣ, шi сире ресѹпаре дн ziѹa de Съптѣ-Стефанѣ, ѹчiсе пре ѹnѣ офiцiарiѣ Ромънѣ, анѹме Михаiлѣ, прiнсѣ дн батаiа de ла Баiа. Даръ Domнѹлѣ Молдавiеї, днвершнатѣ асѹпра лѹї Матiа, днтрѣ дн Трасiлванiа adoѹa óръ, шi бътѹ асiрѹ пре Секѹi. Матiа окѹпатѣ дн Ѹнгаriа къ Zanoлiа, шi дн Боемiа къ Подiебradѣ, фъкѹ паче къ Стефанѣ кътрѣ днчепѹтѹлѣ аннолѹї R. 2221 (Хр. 1468), шi dede ачестѹiа кастелѹлѣ Чiчеѣ шi четатеа de Балтъ дн Трасiлванiа.

IX. Тотѣ дн ачестѣ аннѣ Стефанѣ бътѹ дн треї рѹndѹрї пре Тътарї ла Лiпiцѣ пре ана Dнпастрѹлѹї шi прiнсе пре Карziкѣ фiiлѹ Ханѹлѹї Маniакѣ. Хапѹлѣ трiмiсе ла дѹпсѹлѣ о депѹтъчiѹне de 100 de къларї къ амепiнцърї diверсе, дакъ елѣ пѹ ва лъса дndатъ пре фiiлѹ съѣ. Еаръ Стефанѣ ка се аррете

www.dacoromanica.ro

къ пѫ се теме de ателіцъріле Хапѫлуї, тъіе пре Карзікъ дпаіптеа окілорѣ денѫтацілорѣ, ші апоі трассе дп цеапъ пре тоцї ачеї денѫтацї Тътарї, лъсѫндѣ пѫтаї пре ѕпѫлѣ къ пасѫлѣ ші къ врекіле тъіате, ка съ се дѣкъ съ спѫпъ Хапѫлуї челе че с'аѣ дптътплатѣ.—Dѫпъ че дпсѣфлъ респектѣ Тътарілорѣ, Стефанѣ авѫ дп апплѣ R. 2222 (Хр. 1469) алтъ бътаіе къ Трасілванії, къчї фѫцітѫлѣ Петрѫ Ароп каре дпчеркассе дпдешертѣ къ Матіа съ скótъ пре Стефанѣ ші съ се реставілéскъ пре сіне дп скаѫпѫлѣ Domnіеї, вені къ ацісторіѫлѣ префектѫлуї Трасілванієї адоѫа óръ асѫпра луї; дпсъ ретасе бътѫтѣ, ші къѕѫ дп тъпіле луї Стефанѣ. Спре дпфрънареа Сѣкѫілорѣ дптръ апоі Стефанѣ а треіа óръ дп Трасілванія, шіїї педѣпсі северѣ пентрѫ ацісторіѫлѣ датѣ рівалѫлуї съѣ. —Дп апплѣ R. 2223 (Хр. 1470) Стефанѣ форті плапѫлѣ de а бате пре Padѫ din Ромъпіа, ші de а ѫні атъпдоѫе прінчіпателе сѫптѣ Domnіа са. Дп лѫпа луї Февруарїѣ, пѫрчессе къ óсте дп контра луї Padѫ; дпсъ ачеста се апрънъ къ тótъ пѫтереа дп таї тѫлте скъртъпътърї че се фъкъръ дптре дпбе артателе. Марцї дп сѫптъмъна алъ Стефанѣ арсе Бръіла. Спре ресѫпареа стрікъчіѫпілорѣ фъкѫте, Padѫ дп лѫпа луї Марцїѣ (R. 2224; Хр. 1471) іррѫпсе дп Молдавіа, дпсъ ла сатѫлѣ Сочї перdѫ тóте стéгѫріле ші тѫлціте de óмінї. Прінпшї фъръ траші дп цеапъ, афаръ de Мірчеа ші de Станѣ Логофътѫл. —Dѫп' ачеастъ катострофъ Стефанѣ се пѫсе къ тотѫлѣ спре ашезареа ші дпдрептареа статѫлуї, ші къптівъ пачеа дп спацѣ de треї анні de ѕіле.

X. Еаръ дп апплѣ Romeї 2227 (Хр. 1474) Стефанѣ се апѫкъ de поѣ de плапѫлѣ съѣ челѣ таре de

www.dacoromanica.ro

а вні прінчіпателе, ші кътръ тóтъ пърчессе ân Ромъніа Ân 15 Noembріе вені ла бътаіе кв Padв ла Рътнікълъ сратъ. Ачеста перdв, ші фъцindъ се ретрасse ла Бъкърещтї. Âncъ ân 23 Noembріе Стефанъ аџівnce пре неаштептате dinaintea ачестеї капітале. Padв лъсъ тотъ, ші фъџі ла Търчї. Стефанъ кънprince pecidenца кв тóте тесаврele domneштї, еаръ пре dómna Маріа ші пре фііа еї, Воікіца, ле трактъ фóрте оmінеште. Даръ вenindв'ї штіре къ префектълъ Трасілваніеї, Блашъ, аъ ânтратъ ân Молdaвіа кв 6000 de артаџї, пвсе Domnъ ân Бъкърещтї пре Лаіотъ Бъссърабъ, ші прestе треї zіле се ânтóрse ân прінчіпатълъ съъ лъndъ кв сіпе пре dómna Маріа ші пре Воікіца фііа еї, ші челе 28 de стéгврї кънprince de ла Padв. Аџівnгъndъ ân Молdавіа бътв пре Блашъ ші'лъ алвнгъ прestе тъџі, елъ ânсъші треkв ân Трасілваніа, оккупъ ціпътріле Секuілоръ ші стрінсе dінтр'жnшії вnъ корnъ de мілітарї кв карі плекъ ân контра Търчілоръ. Къчї Padв вenісо кв óсте търчéскъ de прestе Dънъре ші алвнгасе пре Лаіотъ Бъссърабъ din скавnълъ domnieї, ân 15 Decетвріе. Търчіі ânкърсеръ de тóге пърџіле, ân Молdавіа ші ân Трасілваніа, ші пътрвнсеръ нънъ ла Ървеа-Маре. Пріn Молdавіа Соліmанъ Паша ânaінтъ нънъ ân валеа Раковеї анróне de Бърладъ. Ачі'лъ аштептъ Стефанъ кв 40,000 de Ромънї, 2000 de Полонї ші кв 5000 de Секuї. Ân 17 Іанвагіъ R. 2228 (Хр. 1475) се фъкв ачеа батаіе метораbілъ, ân каре Стефанъ фрънсе пре Търчї кв тотълъ, вчісе о пенвтератъ тълџіте de пъгънї, ші ле лъ прestе 100 de стéгврї. Патрв Пашї къзвръ, пвџінї Търчї скънпъръ кв фвга прestе Dънъре, пріnшії фвръ трашї ân цеапъ. Dънъ а-

www.dacoromanica.ro

чеастъ вікторіе фаїтóсъ, Стефанъ трімісе пре върхсъ Алсесandръ дп контра лві Radъ ла Кръчівна; дпсъ ачеста ретасе бътътъ ші пердъ ші віеаца. Атвпчї Стефанъ дпсвшї плекъ къ аї съї ші респінсе пре Radъ пъпъ ла Ръмнікъ, вnde се фъкъ бътаіе таре ші съпцерóсъ, дп 24 Іанварів, даръ таї пре вртъ дпвінсе Стефанъ, еаръ Radъ лъ фвга. Атвпчї боіарії din Ромъніа се пвсеръ ла міzлокъ, ші фъкъръ паче къ Стефанъ, ашезъndъ ка Мілковлъ съ фіе тарпіне деспърцітóре дптре дмбе прінчіпателе (къчї пъпъ атвпчї фвссе Тортвосвлъ). Dвпъ ачестъ трівтфъ Стефанъ трімісе 36 de стéгврі ла Касіміръ, ші кътева ла Матіа. Даръ пъ трекъ твлтъ тімпъ ші ірръпсеръ Казачії дп Молдавіа, дпсъ ачеастъ дпчеркаре ле еші лоръ фоарте ръъ, еї фвръ бътвцї ла Грвтъzешті, къпітачвлъ лоръ Лободъ се прінсе, Кора се дппекъ къ таї твлцї алцїї дп Dвпастрв, Nаліваіко скъпъ къ алцїї преете ачестъ ръъ.

XI. Dвп' ачесте свчессе стрълвчіте Стефанъ dimісе din прінсóре пре фіївлъ внві Пашъ тврческъ, ші трімісе депвтацї ла Сълтанвлъ ка се плъпгъ de дпкврселе Тътарілоръ ші а ле Тврчілоръ, преквтъ с'аъ дптъмплатъ (zічеа елъ) дп еарпа треквтъ, de аъ дпкврсъ дп Молдавіа піште óрde de лотрі, пре карі елъ і-аъ бътвтъ ші і-аъ педепсітъ преквтъ меріта еї. Dаръ Сълтанвлъ дпцелессе префачереа лві Стефанъ, тврвъ de тъпіе, трактъ аспрв пре депвтацї, апої ле лъ каїї шї'ї ретрімісе а касъ пре ціосъ. Пре тареа пéгръ еспеді о флотъ кътръ Крітеріа, каре квпрінсе Каффа прін дпшелъчівне, ші вчісе пре тоцї негвцъторії Ромънї de аколо, dвп' ачеea аттакъ четатеа Албъ каре капітвлъ, къ тóте ачестеа Тврчії о

www.dacoromanica.ro

дъръмъръ. Дънъ че се редтбъркъ армата търчéскъ Стефанъ пърчесе кз пъцінъ óсте че авеа, ші кънріпсе de поъ четатеа Алъ, трекъндъ прін аскъцітълъ сабіеї тотъ прешезълъ търческъ de аколо. Акътъ Махотede дичепъ а фаче препарацівні дмфрікошаце дп контра лъї Стефанъ. Ачеста трімісе пъцій ла Касіміръ ші ла Матіа, дмвітъндъ'і тотъ de одатъ ла аппъраре котънъ. Касіміръ авіа се дндъплекъ съ трімітъ унъ пъцій de паче ла Сълтанълъ, каре тергъндъ длъ дптълні ла Варна дпаітъндъ спре Молдавіа. Матіа авеа съ аппере Дънъреа дп контра Търчілоръ. Дптре ачестеа Махотede се апроніе de Молдавіа дп аппълъ R. 2229 (Хр. 1476), ші арръпкъ чіпчі подврі преете Дънъре. De ла тареа пéгръ ірръпсеръ Тътарій. Стефанъ дї фръпсе ші'ї редтпінсе даръ въzіndъ пътереа чеа таре а лъї Махотede девастъ de бънъ воіе тótъ цеара de ціосъ, ші се ретрасе кътръ тънцї, дпфестъндъ педпчетатъ óстеа търчéскъ, аша дп кътъ ле ъчісе ла 30,000 de інші. — Дптре ачестеа Матіа дпкъ се бъгеа кз Търчії дп Тетішапа, дпсъ Махотede ера сегъръ dinапої, ші пърчедеа дпаінте фъръ тетере. Дп 26 Іліе, Стефанъ ачентъ бътаіа ла валеа Албъ, унde се фъкъ таре въреаре de съпце, ші Стефанъ се въzъ копстрінсъ а се ретраце ла тънцї. Спре тъптъіреа крештінілоръ, о фъртънъ че се ръдікасе пре тареа пéгръ, ръсіпі флота търчéскъ каре адъчеа провісівні ші тънціване, дп кастреле търчештї дпчепъ о фóмете ші о пестілепцъ таре, de алте парте Махотede се тетеа ка пъ кътва Стефанъ съ'лъ аттаче дп тіzлокълъ конфъсівнеї ші съ'ї спаргъ армата. Аша елъ афлъ de кавіпцъ а десфаче кастреле ші а се траце

www.dacoromanica.ro

преcте Dънъре дndърътъ. Дп adевърă Стефанъ, дп dатъ че сіmцi къ Търчіі се ретрагъ, дпчепъ a'і дпфеста шi a'і персекута пъпъ ла Dънъре, вчігъndъ тълцї dinтре dъпшіі. Ла валса Албъ adънъ кадаверіле челорă къзцї дп бътъіе, фъкъ вnă тътърă таре шi ръdікъ o бісерікъ дntръ adъчереа аmінте. De атънчї локълъ ачела се nъmi Ръсвоіанї.

XII. Dънъ ретрадереа Търчілорă. Padъ Domnълъ Ротънієї дпкърсе къ óсте дп Молdавіа, devастъ цеара шi prince ла 30,000 de локъіторі пре карі'і dede дп тънїле Търчілорă. Стефанъ свпнъратъ de ачеастъ пъртаре барбаръ a сокълъї сеъ, лепъdъ пре Воікіца шi се късеторі къ Маріа de ла Магоа. Dънъ ачеea venindъ'і аdіторіă de ла Матіа свптъ кondъчереа лъї Стефанъ Баторі, кърцi къ тотълъ цеара de Търчі, шi дпкънцівръ de doue пърцї пре Padъ din Ротънія, каре въzindъсе дп перікол, шi пепъtъndъ скъпа дntр' алтъ парте de локъ, фъцї ла Брашовъ. Четъценіі дп контра дрептълъї de оспіталітате, лъ prinсеръ шi'лъ dederъ дп тънїле лъї Стефанъ, de кътръ каре се вчісе пътаї de кътъ. Атънчї Vладъ V, пре каре'лъ dimicecce Матіа din prinсóре, се рестабілі дп Domnia цереї Ротънещтї, (11 Noемвріе R. 2229, Хр. 1476).

Dъп' ачеастъ пrefачере a лъкърілорă, prinчіпателе Dачіане се бъкърăръ de пачe дп кърсъ de treї апнї de zіle. Дп інтервалълъ ачеста Стефанъ се апплікъ къ тотълъ ла дndрептареа стъреї din лъntрă a цереї, шi ла дntъріреа сї дп контра свептърілорă, dресе фортіфікъчівпіле de ла Кіліа шi четатеа Албъ шi ле adъвсе дntърітърї пове. Dаръ дп фатіліе вепіръ марї decастре преcте Стефанъ, къчї дп апnълъ

www.dacoromanica.ro

R. 2230 (Хр. 1477) ль тѣрі ші а треіа соціе, Маріа; ля аннѣлѣ R. 2232 (Хр. 1479) ль тѣрі Фііѣлѣ челѣ лптъіѣ пъскѣтѣ, Богданѣ, апоі ші а патра соціе, - dѣпъ каре се късъторі кѣ о прінчіпéсъ de Москва.

XIII. Ля тóмпа аннѣлуі Romeі 2232 (Хр. 1479) Тѣрчіі сѣптѣ котъндѣлѣ луі Алібегѣ трскѣръ Dѣпъреа кѣ о арматъ de 100,000 de óмині, прѣдаръ цеара Ромъпéскъ (din каре Владѣ V фѣ певоіть а скъпа ля Трасілваніа), ші апоі лптраръ ля Трасілваніа ші о девастаръ кѣ фокѣ ші кѣ сабіе. Стефанѣ Баторі, префектѣл цереі, адѣнъ óсте de Ромъні, Сассі, Ѳнгѣрі ші de Секуі, тотѣ de одатъ лпштііпцъ ші пре Павлѣ Kinezѣ (Ромънѣ de віцъ) Комітеле Темішанеі, шіілѣ кіемъ лптр'аціѣторіѣ. Лптре ачестеа Алібегѣ лпаінтъ кѣ Тѣрчіі пъпъ ла Алба-Іюліа, прѣдъндѣ сате ші оннде, апоі се лпторсе кътръ Орештіа. Ла апа Віперіі вепі Стефанѣ Баторі кѣ Трасілванії ші се ашезъ ля къмпіѣлѣ de бътаіе: пре Сассі ші пре Ромъні лі пѣсе ля аріпа дрéптъ de кътръ Мѣрешѣ, пре Ѳнгѣрі ші пре Секуі ля аріпа стъпгъ de кътръ тѣнці, ерѣ кѣ лорікаціі се пѣсе ля центрѣ. Алібегѣ dinaінte, аттъкъ кѣ маре фѣріе амъндоѣе аріпіле, арѣпкъ маі пре тоці Сассіі ля Мѣрешѣ, лпфръпсе пре Секуі; Ромъніі ші Ѳнгѣрії се бътѣръ вітезеште, лпсъ кѣзѣръ сѣптѣ сабіа чеа крѣптъ а Тѣрчілорѣ. Атѣпчі Стефанѣ пъші лпаінте кѣ лорікаціі, о батаіе съпцерóсъ се лпчінсе de амъндоѣе пърціле, лпсъші Стефанѣ къпътъ шéссе плаце, калѣлѣ къзѣ сѣптѣ dъпсѣл, кънdѣ еакъ къ аціѣпце Павлѣ Kinezѣ кѣ Темішанії, се арѣпкъ ля спателе Тѣрчілорѣ ка ѣнѣ леѣ, ші ѣчіde пре Тѣрчі Фъръ місерікордіе. Тѣрчіі вѣzindѣсе лптре доѣе фокѣрі се апъръ кѣ чербічіе, лпсъ маі

www.dacoromanica.ro

пре ѵрмъ їаѳ ѳѵга къторъ тѵнцї, крештінїї дѵпъ еї, ѧї тъчілърескѣ фъръ de пічї o крѵцаре. Алібегѣ скапъ кѵ тѵлтъ гревтате ѧп тѵнцї, се стръвестеште ѧп вештміпте пъкѵрърештї, ші скапъ ѧп Тѵрчіа. Крештінїї кѵпріndѣ кастреле кѵ тóте споліиле, ѧптіndѣ месе ѧп тізлокѵлѣ къмпѵлѵї de бътаіе пре кадаверіле Тѵрчілорѣ, ші чінézъ аколо. Се ѧпчепе тѵсікъ ші салтѣ, дѵчїї ші мілітарїї салтъ de бѵкѵріе, ѧпсъші Кінезѵ апѵкъ кѵ dінцїї кадаверѵлѣ ѵнѵї Тѵркѣ, ші фъръ съ'лѣ атінгъ кѵ тъпіле, салтъ кѵ дъпсѵлѣ ѧмпреціѵрѵлѣ месеї. А доѵа zі амъndої дѵчїї ѧптраръ ѧп тріѵмфѣ ѧп Алба-Ізліа, апої фъкѵръ despъcечізнї пентрѵ ѧмтортъптареа тоpцілорѣ. Мѵлцї крештінї zъчеа пре къмпѵлѣ бътъліеї, тѵлцї се ѧппекассеръ ѧп Мѵрешѣ,—апа рѵвлѵї ачестѵіа се ѧпрошіссе de съпце; даръ ші Тѵрчї къzѵръ апрóпе ла 30,000, пѵцінї се пріпсеръ, ші маї алессѣ dінтре чеї маї de фрѵпте*).

XIV. Ѧп 3 Маіѣ а. R. 2234 (Хр. 1481) мѵрі Махомеde II, ші ѧп локѵлѣ лѵї ѵрмъ Баіazетѣ II. Ѧп тімпѣ de патрѵ аннї de zіле, церіле de ла Dѵнъре ръсѵфларъ, ѧп каре прінчіпіїї фъкѵръ маї мѵлте ѧндрептърї інтерне, ѧп снеџіе Стефанѣ, Domпѵлѣ Молdавіеї, пре лъпгъ алте опере de піетате ші de фолосѣ пѵблікѣ, едіфікѣ фортъréца Ст. Dімітріе (Стеdерова) de лъпгъ Романѣ. Даръ ѧп аппѵлѣ R. 2237 (Хр.1484) Баіazетѣ II се редікѣ кѵ тóтъ пѵтереа са ѧп контра Молdавіеї, ші трекѵndѣ Dѵнъреа ѧмпресърѣ Кілія (ѧп каре котъnda Іванкѵ ші Массімѣ), ші dѵпъ мѵлтъ лѵптъ кѵ таре перdере din партеа Тѵрчілорѣ, o лѵѣ ѧп 14 Ізліѣ, апої аттъкѣ четатеа Албъ (ѧп каре котъnda Цертанѣ ші Іоане), ші o лѵѣ ѧп

*) Bonfinius Decade IV. lib. 6.

www.dacoromanica.ro

5 Августъ. Денъ ачеea денрѣдъ цеара пънъ кѫndъ аџіънсе іарна каре дптрерънсе есnедіџіънеа. Стефанъ се ретрассе кътрѣ тѫnцї, ші de аколо дпфестѣ пе-дпчетатъ пре Тѫрчї, аштептѫndъ аџівторіѣ de ла Полонї ші de ла Ѵнгарї. Даръ Матіа ера окѫпатъ кѫ ресбеллѫлъ австріакъ; Полонїї промісеръ аџівторіѣ, дакъ Стефанъ, каре бътѫссе пре Ѵнгарї, Тѫрчї, Тътарї ші пре Полонї, се ва дпкіна лѫї Касіміръ. Стефанъ възѫndъ-се стрѫторатъ de Тѫрчї, се дndѫплекѣ а фаче о черетоніе спре тѫлцетіреа сѫпервіеї Полоніlоръ. Дп аппѫлъ R. 2238 (Хр. 1485), вепі Касіміръ ла Колотеіа кѫ вінъ комітатъ de 20,000 de лобілї ші de сервіторї. Стефанъ се дѫссе ла дѫпсѫлъ ші промісе къ-ї ва денѫне џіврътѫптѫлъ дп кортъ. Рецеле се дпвоі; дпсъ кѫndъ ера съ се факъ черетоніа дп 25 Сентетврie, дешертъчіънеа полоніlоръ десфъкѫ кортѫлъ прin о тахінъ конструітъ спре ачестъ скопъ, ші дескопері счена дпаінтеа тѫтѫроръ челоръ че ера аколо кѫ рецеле. Ачеста лъ сърътъ ші лъ дпвітъ ле тасъ дптреѫнъ кѫ тоцї боіарїї Молдавеї; еаръ кѫndъ вепі ворба de аџівторіѣ, і се дederъ 3000 de къларї сѫптъ комтѫndѫлъ лѫї Іоанне Карковскі. Кѫ ачестъ тіжлъ сѫкѫрсъ, Стефанъ бътѫ пре ребеллії карі се сѫклассеръ дп контра лѫї, пънъ кѫndъ елъ петречеа ла Колотеіа, прекѫтъ ші орделе тѫрчештї карі фъчеа ескѫрсіънї ші прѫда цеара, дпсъ пѫ фѫ дп старе de а скóте пре тѫрчї din Кіліа ші din четатеа Алвъ, ѫnde ачештіа се дптъріссеръ фórте.— Матіа каре пѫ воіссе а аџівта пре Стефанъ дп аннїї трекуцї, сѫппъръndѫ-се акѫтъ пре дѫпсѫлъ пентрѫ легѣтѫрѫтѫлъ дпкеіатъ кѫ Полонїї, дп аппѫлъ R. 5239 (Хр. 1486) dede оштї ребеллѫлуї Кроіотъ

www.dacoromanica.ro

(каре фъцѣссе ѧн Трасілванїа), спре а їррътпе ѧн Молдавїа ші а дестропа пре Стефанъ. ѦН 6 Мартїе се фъкъ о лъптъ фо́рте аспръ пре апа Серетълуї, ѧн каре Стефанъ къзъ де пре калъ, ші пъцінъ лінсі де пъ вені ѧн тъніле луї Кроіотъ; ѧнсъ таї пре ъртъ ѧнвінсе пре ресбелъ, Кроіотъ се прінсе ші перде капълъ пентръ тетерітатеа са.

XV. ѦН 6 Апріле апнълъ R. 2243 (Хр. 1490) търі Матїа, де апоплессіе, ѧн Віенна, лъссъндъ ѧн ърта са пътаї унъ фііъ патърал, пре Іоаннс Корвінъ. Din каѳса сѣчессіънеї се пъскъръ тълъърърї ѧн Ѳнгаріа. Патръ компетіторї се арътаръ: Массіміліанъ Архідъчеле Австріеї, Владіславъ реџеле Боеміеї, Албертъ фрателе ачестъїа ші фііълъ луї Касіміръ реџелуї Полоніеї, ші Іоанне Корвіцъ спъріълъ; ѧнсъ прін інтрічіле реџінеї Беатріче, се алессе Владіславъ din Боеміа. ѦН апнълъ R. 2245 (Хр. 1492) търі ші Касіміръ реџеле Полоніеї, къръїа ъртъ фііълъ съъ Албертъ.— Стефанъ авъ десастрълъ де а перде ѧн ачестъ аннъ пре алъ треіле фііъ алъ съъ, Алессандръ.— Інітосълъ Стефанъ фортѣ плапълъ де о скъларе џенералъ а прінчіпілоръ крештінї ѧн контра търчілоръ, стрінсе о міліџіе де 20,000 спре ачестъ скопъ, се пъсе ѧн ѧнцелецере къ Стефанъ Баторі амікълъ съъ, ші прін ачеста ѧнвітѣ пре Владіславъ ла ачеастъ ѧнтрепріндере котънъ;. ѧнсъ ачестъ реџе секъ пъ се тішкѣ, дънъ ѧнтерчессіънеа луї Баторі елъ конфіртѣ луї Стефанъ поссессіънеа кастеллелоръ четъцїі де Балтъ ші а Чічеълуї, еаръ ѧн лъна луї Дечетвріе ѧнкеіѣ унъ тракатъ секретъ къ фрате-съъ Албертъ ка съ ско́цъ пре Стефанъ din Domnia Молдавіеї, ші съ пъпъ domnъ пре фрателе лоръ Сіџістъндъ, трасфор-

www.dacoromanica.ro

тѫндѫ прінчіпатѹлѫ ѧи провінцъ полопъ. Ѧи аппѹлѫ R. 2246 (Хр. 1493) Алеccandрѹ алѫ патрѹлé фратѹ алѫ реџілорѫ се късъторі кѫ Елена, фііа лѹї Іоанне Васіліевічі, тарелѹї прінчіпе de Москва, шї сора консорџіі лѹї Стефанѫ. Стефанѫ кредеа къ прін ачеастъ аффінітате се ва ѧнтемеіа о амічіџіе дѹравілъ ѧнтре дъпсѹлѫ шї фіії лѹї Касімірѫ, ѧпсъ реџіі персекѹтаръ плапѹлѫ челѫ перфідѫ ѧи контра лѹї.

XVI. Ѧнтре ачестеа Тѹрчіі ѧнчепѫ оперъчіѹпіле лорѫ ѧи тотѫ ѧнтіпсѹлѫ Дѹпъріі. Владѫ domпѹлѫ Ромъпіеї аџівтатѫ de Џіорџіѹ Мореа, бапѹлѫ Северінѹлѹї, трече Дѹпъреа шї фаче таре тъчелъріе ѧнтре Тѹрчі. Мореа тріміте 20 de карре de капете de Тѹрчі ла адѹпареа din лѹна лѹї Апріле апппѹлѫ R. 2245 (Хр. 1492). Ѧпсъ пѫ тѹлтѫ тітпѫ дѹп' ачеаста віпе Баіazетѫ шї ѧмпрессъръ Северінѹлѫ. Паѹлѫ Кіnezѫ плé-къ кѫ óстеа са de ла Тітішóра шї фрънџе пе Тѹрчі, прінde ѹпѫ таре пѹтърѫ dінтре дъпшіі пре карі ѧї таіе апоі ла Тетішóра. Даръ ѧи аппѹлѫ R. 2246 (Хр. 1493) Тѹрчіі ѧпвадѫ Ромъпіа кѫ пѹтере артатъ. Владѫ кade ѹчіссѫ de тъпіле ѹпѹї сервіторіѫ алѫ сѫѫ. Алібегѫ паша de ла Cemendріа ѧнтръ ѧи Трасілванія, прадъ шї арде тотѫ че-і віпе ѧпаінте даръ воіndѫ съ се ѧнтóркъ пре ла Тѹрпѹлѫ рошѫ, алѫ аџівџіе Драгфі префектѹлѫ џереї (фііѹлѫ лѹї Драгѫ Ромъпѹлѫ din Марторосѫ), ѹчіde шї аррѹпкъ ѧи Олтѫ ла 15,000 de Тѹрчі. Ачеастъ перdере пѫ decіпітézъ пре Тѹрчі; ѧи лѹна лѹї Октомвріе еї ѧнтръ ѧи џеара Бѫрсеї шї факѫ тарї стрікъчіѹпі.— Ѧи Ромъпіа dѹпъ къdереа лѹї Владѫ, се пѹпе Domпѫ Padѫ V, фііѹлѫ лѹї Владѫ V.— Баіazетѫ опереzъ ла Сава. Паѹлѫ Кіnezѫ трече Дѹпъреа ѧи аппѹлѫ R. 2247 (Хр. 1494)

www.dacoromanica.ro

ші арде фортърецѐле Търчешті чеде de сънтъ комънdълъ лъї Алівегъ, апої алéргъ ла Сінціdънъ, унde descопере о продіціюне, ші пъпеште къ аспре сънціліце пре продіторі. Рецеле Владіславъ дъ пътеште Ціunde алъ кърцеї, ші пре Іоса de Comъ (accemine Ромънъ) коміте Темішапеї. Дп къльторіа прін Трапсілваніа, пътеште пре Ладіславъ de Лосонцій цінde сънретъ алъ цереї, стріпце 60,000 de галбепї, фортéзъ о арматъ ші тріміте къ дъпса пре Драгфі дп Сервіа. Дпторкъпdъ-се апої рецеле прін Темішапа, dede ордіне лъї Павлъ Кіnezъ de a мерце съ се унéскъ къ префектълъ Трасілваніеї, спре а скóте пре Търчі din Месіа. Кіnezъ лъ̀ъ Семендріа; дъпъ а дóua ордіне а рецелъї трекъ Сава ші се ашезъ апрóпе de кастелълъ Ст. Клементе, аколо лъ̀ апъпкъ унъ морбъ греў ші дп пъціне зіле дї фіні віеаца.— Драгфі дпкъ фъ дпсърчінатъ de a трече дп Сірміз дп контра лъї Лаврепціў Вілакъ каре се револтассе, dаръ престе пъцінъ тімпъ се адъссе ла аскълтаре.— Padъ V domпълъ Ромънієї се пъсе къ тóте пътеріле спре а фаче паче дптре Баіазетъ ші дптре Владіславъ, прін але къръіа стъръінце се дпкеіе армістецъ пре треї апні, дп лупа лъї Апріле а. R. 2248 (Хр. 1495).— Владъ VI фостълъ domпъ провісоріў дпаінте de че Padъ се сзіссе пре тронъ, се афла дп Трасілваніа, унde пъ се пърта ка унъ ессаъкторатъ, чі ка унъ прінчіпе дп актівітате, фъчеа марї сънпърърї сассілоръ, ші dиверсе дпчеркърї de a редпітра дп цеара Ромънéскъ. Ачеаста пътеа съ аівъ ъртърї греле. Рецеле Владіславъ дї скріссе съ се dъкъ ла Темішóра ла Комітеле Іоса de Comъ, унde се паре къ петрекъ пънъ дп зілеле маї din ъртъ.

www.dacoromanica.ro

XVII. Дп контра лві Стефанъ din Молдавіа, се персекутъ плапвлъ перфідъ din партеа лві Албертъ ші Владіславъ. Ачела се пренъра пеапчетатъ сантъ претестъ de a пърчеде дп контра Търчілоръ; къ тóте ачестеа Стефанъ челъ адеръ ла ведере, дї пътрпсе кнетвлъ. Префектвлъ Трасілваніеї Драгоі, ші Комітеле Темішапеї Іоса кънътаръ ordine de ла Владіславъ, съ стеа параці спре а дптра дп пърціле трасалпіне. Къ дпчепътвлъ анвлві R. 2250 (Хр. 1497) Албертъ провокъ пре Стефанъ съ ші стрінгъ оштіле спре а лъкра дп котвне дп контра Търчілоръ, ка съ ші реканіте Кіліа ші четатеа Албъ. Ачеста се декіеръ а фі паратъ ла тóте. Кътръ фінітвлъ лві Іванъ Албертъ плекъ къ армата са прін Покуціа, еаръ пе прін Катеніца, пре унде ера калеа. Стефанъ трімісе пре логофецій Петрв ші Ісакъ съ лъ дптребе, къ de че пе пърчеде прін Катеніца, кънъ пре аколо е дрвтвлъ кътръ Кіліа ші четатеа Албъ? сав дóръ вine ка інімікъ дп Молдавіа? Албертъ респвнсе къ ворбе лъчії. Стефанъ пе се тълцъті, чі трімісе а дóва óръ депвтаці ла реце, ка съ-і спвнъ кратъ, съ пе дптре дп цеаръ къ і ва пъре ръъ. Атвнчі рецеле пвсе пре депвтаці дп фérръ, ші і есиеді ла Летбергъ, еаръ елъ пърчессе къ армата de a дрептвлъ ла Сучіава, дтпрессъръ ачеастъ четате, ші о бътв треї лвні de зіле, фъръ de a о пвтé лва. Стефанъ пвсе óмені de спіонаръ пвтереа Полопілоръ, ші афлъ къ съптъ ла 80,000, дпсъ ціптътате сърчінарі; елъ трімісе ла Тътарі дънъ аріторіъ, ашезъ óмені de окконаръ пассъріле, дтпедекъ адвчереа de провісіні ші de тапіціне, фрекъ пре Полопі дп лвпте тічі, пънъ кънде-і адвссе ла decітпаре. А-

www.dacoromanica.ro

тѫнчї Полонїї ѧпчепѣръ а тѫртѫра ѧп контра рецелѣї каре і адѫссе асѫпра Ротѫпілорѫ, ѧп локѫ de a і dѫче асѫпра Тѫрчілорѫ. Рецеле тѫрватѫ de тѫніе ші de сѫпѫраре ѳѫ аппѫкатѫ de фрігѫрї, атѫнчї ѧпчепѫ а ші deскide окїї ші а ведé періклѫлѫ ѧп каре се арѫпкассе, дечї ѳѫръ de a перde тітпѫ се пѫсе ѧп релъчіѫне de a тракта кѫ Стефанѫ, ші ѧпкеіе артістецѫ ѧп 9 Октомвріе, ші dede ordine de ретрацере, тотѫ ѧп ачеа zi. Ретрацерса се ѧпчепѫ ѧп адевѫрѫ, ѧпсъ пѫ пре калеа пре ѫnde вепіссеръ, чі маї спре мѫнцї. Стефанѫ кѫпоскѫndѫ спірітѫлѫ Ротѫпілорѫ аррѫтѫ лѫї Албертѫ кѫ се пѫне ѧп періклѫ пріп ачеле локѫрї, ѫnde Ротѫпії карі ардѫ de ресѫпаре, потѫ съ лѫ пітічéскъ кѫ тотѫлѫ. Даръ Албертѫ пѫ аскѫлтѣ, чі пѫрчессе спре пъдѫреа Костінеї. Вегіа dinаінте трекѫ ѳѫръ вре о ѧмпедекаре, ѧпсъ чептрѫлѫ кѫ комітатѫлѫ рецелѣї ѳѫ аттъкатѫ de Ротѫпї ѧп міzлокѫлѫ пъдѫреї. Кѫрръndѫ вепі ші Стефанѫ кѫ міліціа са ші кѫ аџіѫторіѫлѫ de ла Тътарї, ші аррѫпкѣ пре Полонї din дърътѫлѫ кастрелорѫ челорѫ ѳъкѫте de карръ, аколо се пъскѫ о конфѫсіѫне ші о лартѣ ѧнфрікошатѣ ѧп ѳстеа полонъ. Кълърітеа преторіанъ скъпѣ пре реце; ачеста ѳѫрі апоі ла вегіа dinаінте; чеї din кастреле формате de карръ се лѫаръ dѫпъ dъпсѫлѫ ѧп чеа маї маре dісордіне. Мълцїме de полонї ші рѫшї побілї ші ордінарї періръ ѧп ачеа ѳрекътѫръ деплорабілъ, маре парте къzѫръ ѧп тъніле Ротѫпілорѫ ші але Тътарілорѫ, карі dѫссеръ пре побілї ѧп кантівітате спре а стѳрче бапї de ресѫпъраре. Вопікѫлѫ челѫ маре тъіѣ ла Лѫчештї 600 de къларї Масовї; тречереа преste Прътѫ ші Dѫпастрѫ кѫстѣ пре Полонї мълтъ вързаре de

www.dacoromanica.ro

сѫнце. Кѫндѫ аџіѕнсе реџеле кѫ рѫтѫшіџеле ѧп Полоніа, і се пѫрѫ кѫ аѫ ѧпвііатѫ din морџі; demoralizarea фѫ преете тѫсѫрѫ. Албертѫ десфъкѫ міліџіа еа, ші о трімісе а касѫ, еарѫ елѫ се dѫссе ла Краковіа, ші се dede десфрѫпъріорѫ.

XVIII. Ачеастѫ ѕѫпѫ лекџіѕне ѧпвъџѫ пре Албертѫ а кѫпóште маї біне пре Ромъні; Стефанѫ ѧпкѫ въzѫ кѫ кѫ сечії de Полоні пѫ фаче пітіка ѧп контра Тѫрчілорѫ, інітічілорѫ котѫні аї крештінілорѫ. Дечї елѫ се ѧпгъкѫ кѫ ачещтіа ші спре а ѫтілі маї таре пре Полоні, стрінсе ѫнѫ корпѫ de Тѫрчї ші de Тътарі, ші ѧптрѫ ѧп Полоніа ѧndатѫ ѧп прітъварa аппѫлуї R. 2251 (Хр. 1498), ші пѫрчессе пъпъ ла Капчіѕка ші ла апа Вісlова, арсе четъџіле Претіславѫ ші Padzinimѫ, Преворскѫ, Лапчіѕкѫ, ші прінсе ла 100,000 de Полоні, пре карі апоі Тѫрчії і dѫссеръ ѧп сервітѫте. Пъпъ кѫндѫ Албертѫ копвокѫ пре повілії џереї ла Candomірѫ, споліеле фѫръ dѫссе ѧп секѫрітате, ші аша въzѫндѫ тоџі кѫ о преа тѫрзіѫ, се десфъкѫ óстеа еарѫ, ші се dѫссе пре а касѫ. Dѫпъ ачеаста се пѫсе ла тіzлокѫ Владіславѫ, ші ѧпгъкѫ пре Стефанѫ кѫ Албертѫ. Ѧпсъ ѧп лѫна луї Noемвріе, dѫпъ легътъптѫлѫ ѧпкеіатѫ ѧптре Стефанѫ ші Сѫлтанѫлѫ, трекѫ Балісвеі кѫ 80,000 de Тѫрчї пріп Молdавіа ѧп Рѫссіа, ѧп џіпѫтѫлѫ Галліџіѫлуї ші Сотворѫлуї, dарѫ іарпа чеа греа фъкѫ de decерарѫ ла 40,000 de Тѫрчї, чеілалџї ѧпторкъпdѫсе прін Молdавіа фѫръ аттакаџї ші бътѫџі de Ромъні, карі се ѧпбрѫкассеръ ѧп вештміпте Полопештї, ші аша авіа скапарѫ ла 10,000 de іпшї преете Dѫпъре.—

Ѧп ѫрта ачестеї demѫстрѫчіѕнї, се ѧпкеіѣ легътъптѫ de пачѳ ѳтерпѫ ѧптре Молdавіа ші Полоніа,

www.dacoromanica.ro

ын лына лэї Апріле a. R. 2252 (Хр. 1499), дънdъ зїтъ, іі тóтe чeле ынтымплате. Полоніа ассекъръ лэї Стефанъ ші фаміліеї лэї domnia ereditaръ ын Молdaвіа; се фъкъ легъмынтъ de аппъраре контрэ ын контра Тэрчілоръ ытре прінчіпії Молдавіеї, Полоніеї ші Унгаріеї; маї пре ыртъ се легаръ ші ын фавóреа лэї Padъ Domnълэї Ромъніеї ын контра пъгъніlоръ. Ын пътереа трактатълэї ынкеіатъ, Стефанъ трімісе депътаці ла adынареа de ла Петріковъ, каре се цінъ ын аннълъ R. 2254 (Хр. 1501) къ черереа ка Полоніі съ dea афаръ пре претендінтеле Петрэ, каре тръіа ын Полоніа, ші ынтріка ын контра domnieї лэї Стефанъ. Полоніі третэраръ dinaінтea ачестеї черерї, фііndъ къ протісеръ лэї Петрэ aзілъ, апоі дрептълъ de оспіталітате. Нешті іndъ че съ факъ, кътъ съ шї скапе онóреа, ші съ пъ dea мотівъ de інвасіне лэї Стефанъ, тъіаръ лэї Петрэ капълъ ынaінтea депътаціlоръ Молдавеї. Атъта пътере авea къвінтеле лэї Стефанъ, пре каре полоніі воіа съ лъ факъ васалъ, ші ла атъта лашітате ацінсеръ полоніі.

XIX. Албертъ мішелълъ мэрі ын 17 Іенїе (R. 2254 Хр. 1501), къръіа ыртъ фрате-съъ Алессandрэ, dъчеле Літваніеї. Ындатъ dънъ мóртea ачестэіа ынтръ Стефанъ ын Новэціа чea окъпатъ de полоні. Алессandрэ рэгъ пре фрате-съъ Владіславъ, съ тіzлочéскъ ка Стефанъ съ шї ретрагъ трупеле din ачестъ цінътъ. Dънъ маї тълте ынчеркърї дешерте, Владіславъ dedc фрате-съъ консіліълъ салътарів, съ лассе пре Стефанъ ын паче, ка ші елъ съ dea паче Полоніlоръ ші Унгрілоръ „ob utriusque nostrum quietem futuram“— Ын аннълъ ачеста Тэрчії ынченэръ опэръчівніле велміче ла Dънъре ші ла Сава, ынпрес-

www.dacoromanica.ro

сѣраръ Іаіца, unde фѣръ бътрънъ de цівнеле Іоанне Корвінъ. Ан аннълъ алъ doilé трекѣръ Дънъреа Іоанне Корвінъ, Іоса de Comъ ші Петрѫ de Сѣнтъ-Ціорціъ префектълъ Трасілваніеі, бътрънъ Кладова, Bidінълъ ші Нікополіа, ші се антѫрсеръ анкъркацї de сполії, дѣкѫndъ тълціте de Тѣрчї пріпшї пре карі апої і вънdаръ ка пре піште віте.— Ан аннълъ R. 2256 (Хр. 1503) Авгѣстъ 20, се анкеіѣ армістецъ кѫ Тѣрчії, ан каре антраръ ші прінчіпії церілорѫ ротънешті.— Мареле Стефанъ тѣрі ан 2 Іълів а. R. 2257 (Хр. 1504), ші се аттортънтъ ла Монастерівлъ de ла Нѣмца челъ едіфікатъ de дънсълъ. Елъ лъссъ кѫ тестатентъ фііълві съѫ Богdанъ, съ пѫшї пънъ спераща нічї ан унгѫрі карі сънтъ ангіцігї de Тѣрчї, нічї ан полонї карі сънтъ фѣръ de констанцъ, нічї ан цертанї карі сънтъ десбінацї ші анкъркацї антре сіне; чі маї бінє съ се анцелегъ кѫ Тѣрчії карі сънтъ ші маї тарі ші маї анцелепцї, дисъ аша ка цеара съ шї пъстрезе лібертатеа політікъ ші реліціосъ. Даръ дакъ Тѣрчії арѫ чере алте кондіцівні, пріп карі ш'арѫ перde лібертатеа чші реліцівнеа, атвнчї маї бінє съ мѫръ кѫ тоцїї.

www.dacoromanica.ro

КАРТЕА II.

De ла мóрtea луї Стефанъ челъ Маре пънъ ла мóрtea луї Петрь Рареш.

I. Dупъ мóрtea луї Стефанъ стрінгъндусе боіарїї цереї дтребнъ кь Domнълъ лорь Bogdanъ, се конселтаръ серіосъ despre старea цереї, ші трімисеръ о deпутъчіне ла Селтанълъ кь diверсе darурї. Селтанълъ пълдъмітъ кь опórea рестітуї darурїле промітъндъ цереї паче ші Молдавіторь атічіце.— Дн анълъ R. 2258 (Хр. 1505) Bogdanъ пеці de ла Алессandрь реџеле Полоніеї пре сорusa Елісса de соџіе, дпсъ тота реџінъ, прекумъ ші прінчіпéсса рефусаръ късъторіа, фііндъ кь Bogdanъ ера лускъ. Dарь реџіна пь таї тръї тълтъ ші търі, атунчі Bogdanъ каре штіea къ ачеаста фусse каusa прінчіпалъ de і се рекусассе тъна прінчіпессеї, редпnoі пеџічіnea дн анълъ алъ doіле; дпсъ къпътъндъ ші акумъ ръспунсъ· негатівъ, іррупсе дн Покуџіа ші окупъ четъџіле de прін преџіурь. Полоній трімисеръ 4000 de солдаџї din Руссіа, карі дптръндъ дн Молdaвіа фъкурь тълте стрікъчіунї, de унde уртаръ тарї круделітъџї ші de о парте ші de алта. Кь тóte ачестea полоній пь пътурь съ іее Покуџіа, ші апа вепі лукрълъ ла трактате. "Рецеле Полоніеї се дпвоіеште ла късъторіа прілчіпессеї Елісса кь Bogdanъ, dакъ се ва дпвоі ші Поптефічеле Ротанъ, дпсъ дп тотъ тодълъ съ-і кунуне унъ преотъ католікъ, Bogdanъ съ притéскъ дп цеара са унъ епіскопъ католікъ, преоџі католічї ші бісеріче католіче, ші съ џіпъ кь Полоніа ші кь челелалте пътері крештіне дп контра

www.dacoromanica.ro

Търчілорѣ. „—Ан 19 Августѣ a. R. 2259 (Хр. 1506) мѫрі Алессandрѫ рецеле Полоніеі, кърѫіа фртѣ пре тропѫ фрате-съѫ Сіцісmѫndѫ.— Богdanѫ репеці черерea са ші ла dънсѫлѣ, ансъ ші ачеста къѫтѣ modърї de a аттъпа късъторіа.— Ан Трасілванія се адѫнаръ ан ачестѣ аннѣ Новілії, Секѫії ші Сассії ла Търda, ші реаннпоіръ ціѫръмъптѫлѣ de фніѫне ан-тре сіne.— Рецелѣі Владіславѣ се пъскѫ фнѣ фііѣ, Лѫdовікѣ; Секѫії рекѫсаръ воѫлѣ de фріптѫръ, dѫпъ векеа ѫсапцъ, ші се револтаръ. Владіславѣ трітісе пре префектѫлѣ къларілорѣ Тома Томорі кѫ артеле ан коптра лорѣ. Секѫії лѣ бътѫръ ла търгѫлѣ Мѫръ-шѫлѫі; ансъ Томорі стрінсе кѫрръndѣ óсте маї таре, ші і сѫппѫсе ан фіне.

II. Ан аннѫлѣ R. 2260 (Хр. 1507) кънdѣ Сіцісmѫndѣ рецеле Полоніеі ера анкѫркатѣ ан ресбеллѣ кѫ dѫчеле de Москва, фрате-съѫ Владіславѣ анторрѫтъ пре Padѫ, domнѫлѣ церей Ромънешті, асѫпра лѫі Богdanѫ, пептрѫ ка ачеста фііndѣ окѫпатѫ а касъ съ пѫ се пóтъ скѫла ан коптра лѫі Сіцісmѫndѣ. Dаръ Богdanѫ стрінсе ѫте óстеа са, ші вені ан анътъмпареа лѫі Padѫ, каре девастассе цінѫтѫлѣ Пѫтпеі ші се ретрассессе. Богdanѫ анаінтъ пъпъ ла Мовілле, ші прѫdѣ ассетіне тарцініле церей Ромънешті ан кѫрсѫ de зече зіле. Атѫнчі Padѫ кѫпоскѫndѫшї еррóреа, трі-місse о депѫтъчіѫне кѫ Мітрополітѫлѣ Массімѫ ан фрѫпте, спре а анпъка лѫкрѫріле. Богdanѫ dede анапоі локрѫріле окѫпате, ші реашезѣ термінії прекѫтѫ фѫссеръ сѫптѫ Стефанѫ челѫ Маре. Dѫпъ ачестѣ ресѫлтатѫ трістѫ, Padѫ темъndѫсе ка ан ачесте тім-пѫрї крітіче съ пѫ се скóле ші Търчії ан коптра са, ші съ лѫ скóтъ din прінчіпатѫ, фѫкѫ ан 3 Decemвріе

www.dacoromanica.ro

a. R. 2261 (Хр. 1508) унъ трактатъ къ Сасси din Трасілванія, ка ла ассемине дитътиларе съ нотъ афла азілъ лъ дъпшіі. Ан апвлъ ортъторіѣ кълъторі ла Бъда, унде фъ прімітъ форте бін de Владіславъ ші de магнаціі Унгърештї. Владіславъ дї донѣ кастелълъ Цібаціѣ din Трасілванія, унде Падъ едіфікѣ унъ Монастеріѣ алъ кърбіа егъмепъ се фъкъ епіскопъ маі ан орїнъ. Даръ анторкъндъсе ан прінчінатъ пъ маі трѣі мълтъ тімпъ, ші мърі. Ачестъ domnъ adъссе пре фостълъ Патріархъ алъ Константінополії, Ніфон, ан цеара са сире а органіса бісерїка, дпсъ маі пре орїнъ се десвінѣ къ дъпсълъ ші лъ трімісе ла мънтеле Атон. Елъ фъндѣ епіскопателе de ла Рѣтнікъ ші de ла Бъзеѣ, едіфікѣ Монастеріълъ din Деалъ de лънгъ Търгъвешті, ші фъкъ маі мълте алте інстітъте фолосіторе пентръ карі Романії і дедерѣ мънтеле de Маре.— Дупъ мортеа лъї се пъсе domnъ Міхаіл III, фіълъ лъї Драчеа Арташълъ, отъ форте северъ ші анплекатъ спре фапте крънте, din каре каѣсъ къпътѣ мънтеле de Міхаіл челъ Рѣѣ. Непътъндъ съфері пре Мітрополітълъ Массімъ, ші воіндъ а лъ скоте къ тодъ кавіінчіосъ, длъ трімісе къ скрісорі ла рецеле Владіславъ ан Унгаріа, de унде апої Массімъ пъ се маі анторсе.

III. Ан Молдавіа Богданъ, дупъ че фъкъ паче къ Падъ, трімісе еаръші ла Сіцістундъ ан Полоніа пентръ късъторіе, дпсъ пъ прімі ръспунсъ дечісівъ, din каре каѣсъ дптрѣ къ осте ан Рѣссіа, къторъ фінітълъ лънеї лъї Іѣпіѣ a. R. 2262 (Хр. 1509), бътъ ші лъѣ Галліцілъ, дтпрессърѣ Летбергълъ ан кърсъ de трєї зіле, прѣдѣ бісерічеле, лъѣ Рохатінълъ, ші трімісе клопотълъ челъ маре ла Сучіава, мълціте de нобілї

www.dacoromanica.ro

полопї къзвръ прінші. Сіністяндъ въдъндъ атъта стрікъчівне, адвнъ о армать de 60:000 de солдацї de діверсъ атестекътвръ, ші пврчессе кв еї дп 26 Івліе; дпсъ апівкъндвлъ о бо́лъ, dede котъндвлъ преste армать лві Нік. Катеніецкі, каре трекъндъ Двпастрвлъ дп Молдавіа, арсе Черпъвцїі, Дорохоівлъ, Ботошіанїі, Стефъпештїі, Хотінвлъ, ші алтеле, ші девъстъ цінвтвлъ фо́рте врятъ, дп кврсъ de 20 de зіле. Богдань се ретрассе ла тънцї ші пв воі съ се лассе ла бътаіе пъпъ ла дптóрчереа полопілорь, каре се дптъмплъ дп 14 Октомвріе. Атвнчї фъкъ вп аттакъ асвпра лорь пре апа Двпастрвлві, вnde се дпчіпсе о бътаіе съпцерóсъ, дпсъ фъръ ресвлтатъ. Атъпдóве оштіле се дптóрсеръ кв тарї перderї. Din партеа Ротъпілорь къзвръ таї твлте чепте дп прінсóре, дптре ачештіа треізечї de боіарї de дптъіа ordine. Катеніецкі пвсе de вчіссръ ла 50 de фіі de боіарї молдавї спре еспіареа торцїі челорь 50 de боіарї полопї че тъіассе Богдань ла Іеробовь дп апповлъ трекътъ.— Ла 2000 de делї kondвшї кв солдъ рътасеръ пре къмпвлъ de бътаіе.— Двпъ ачесте decастре de атъндóве пърціле, се пвсе ла тіzлокь Владіславъ рецеле Вигарієї, ші дп 23 Іапварів а. R. 2263 (Хр. 1510) се ашезаръ челе вртъто́ре: "Богдань domпвлъ Молдовеї съ dea полопілорь дпдъръть споліеле, съ репвпціе претепсівпеї de късъторіе кв Елісса, ші съ рестітвéскъ актеле релатіве; прінші съ се dimіттъ de атъндóве пърціле; dampеле фъквте съ се вїте, пептрв Покрцїа съ се пвтéскъ о коттіссівпе din 4 Вигврї, 4 Полопї ші 4 Ротъпї; прінчіпії съ се ацівте впїї пре алцїі, таї въртосъ дп контра Тврчілорь; пічї впвлъ dintre еї съ пв dea аціворіь рівалілорь ші претendінцілорь,

www.dacoromanica.ro

комерцялъ съ фіе ліберъ дитре Ромънї ші Полонї.„

IV. Дн цеара Ромънéскъ боіарїй de ла Краіова, маї алесъ Първълештїй, малконтенцї къ гъверняльї луї Міхаілъ III, трекъръ Дънъреа, ші лъндъ аџіторіў Търческъ ревеніръ дн прінчіпатъ, ші алънгаръ пре domnъ din цеаръ. Міхаілъ фъцї ла Сібіїў, унде фъ вічіс de унъ Сърбъ, а нъме Dімітрїй Іакшічї. Дн цеаръ Първълештїй нъскръ domnъ пре Влъдъцъ саў Владъ челъ тънъръ, a. R. 2263 (Хр. 1510).— Тотъ дн аннялъ ачеста Комітеле Счепъсялуї Ioanne Zapoліа се нъмі префектъ престе Трасілванїа. Ачеста адънъ óсте дн фавóреа луї Мірчеа фіїялуї фостялуї domnъ Міхаілъ, ші лъ трімісе къ дънса дн цеаръ спре а се ашеза дн скаунъ. Даръ Мірчеа фъ бътутъ de Първълештї, ші констрінсъ а фъцї ла Константінополі. Влъдъцъ дпкъ нъ нъмаї тімпъ съ трăіéскъ дн армоніе къ Първълештїй, din каре каўсъ ачештіа фъцїръ престе Дънъре, ші дпцелегъндъсе къ Махомедъеї се дпторсеръ къ óсте Търчéскъ дн прінчіпатъ. Кънdъ се аўzі ла Бъкърештї de тречереа Търчілоръ престе Дънъре, боіарїй ўчісеръ пре Влъдъцъ ші алессеръ domnъ пре Néгъ Бъссърабъ, фіїялъ спірітуалъ алъ Патріархялуї Nіфон, отъ къ марї калітъцї, інімосъ, цеперосъ, реліціосъ, атікъ алъ пъчеї ші алъ артілоръ фрътóсе.

V. Дн імперіялъ Търческъ лъпцezindъсе Баіazетъ II, нъмі сўчессорїў пре фіїялъ съў Ахмеde. Селімъ челалалтъ фіїў алъ Сялтанялуї, петялцътітъ къ ачеастъ діспъсечіúне фъфі дн Крітеріа, се късъторі къ фіїа Ханялуї Тътърескъ, ші се дпторсе пріn Молdавіа къ маре пътере de Тътарї. Богdanъ сперіатъ de ачеастъ дптрепріndере естраорdінаръ, трімісе ла

www.dacoromanica.ro

Полонї ші вечінїй Ѹнгврї дѣнъ аџіѵторіѣ. Селімѣ бътѣ четатеа Алвъ чеа копріпсъ ші апъратъ de Тѣрчї, апої трекѣ Dѣпъреа, ші се бътѣ кѣ фрате-съѣ Ахmede ла Адріанополї; елѣ авѣ пефері́чіреа de a пердe бътаіа, пі фѣцї еаръшї ѧп Крітеріа, кѣ тоте ачестеа ѧп аппѣлѣ R. 2265 (Хр. 1512) ѧї сѣчессе a се сві пре тропѣлѣ Сѣлтапілорѣ. Богdапѣ въzіndѣ къ Селімѣ пѣ арръть інтенџіѣпеа de a-і фаче вре о стрікъчіѣпе, трімісе de сълътаръ пре поѣлѣ Сѣлтапѣ, ші къть de a се пѣпе ѧп вѣпъ ѧпцелеџере кѣ дъпсѣлѣ. Ѧп аппѣлѣ R. 2266 (Хр. 1513) ѵпѣ денѣтатѣ полопѣ тергъпdѣ ѧп Ѹнгаріа фъкѣ пропѣсепіѵї ка реџії Полопіеї ші Ѹнгаріеї съ ѧпкеіе артістеџѣ кѣ пóрта, ші ѧптр' ачеста съ копріпdъ ші пре domnії прінчіпателорѣ Ромъпе. Атѣпчї ачештіа въzъпdѣ ѧпкътръѣ тергѣ лѣкрѣріле, ѧпчепѣръ ѧпшішї а тракта кѣ Сѣлтапѣлѣ, ші маї вьртосѣ а се ассекѣра ѧп контра Тътарілорѣ, къчї ші ѧп аппѣлѣ ачеста ѧпкѣрсе фіїѣлѣ Хапѣлеї de доѣе пърџї ѧп Молдавіа, ші прінсе ла 75,000 de отепї. Спътарїѣлѣ Копачїѣ се лъѣ дѣпъ дъпшїй, ѧпсъ пердѣ; Dѣпастрѣлѣ ѧпгіџі ші пре Тътарї ші пре прінпшїї Ромъпї, аколо пері ші фіїѣлѣ Хапѣлеї. А треіа ѧпкѣрсъ а Тътарілорѣ фѣ редтѣпіпсъ de Богdапѣ ші фѣ despoіатъ de прada че дѣчеа. Богdапѣ авеа маре препѣсѣ къ ачесте девастъчіѣпї але Тътарілорѣ се факѣ прін ѧпdетпѣлѣ леї Сіџістѣпdѣ, сире алѣ ѧпdѣплека ла ѧпплінірea kondіџіѣпілорѣ трактатѣлеї din аппѣлѣ P. 2263 (Хр. 1510), къчї Богdапѣ de ші се късъторіссе кѣ о Ромъпъ din џеаръ, ѧпсъ тотѣ пѣ dedeссе ѧпапої актеле релатіве ла късъторіа кѣ Елісса, прекѣтѣ пічї челелалте лѣкрѣрї черѣте прін ачелѣ трактатѣ.— Ѧп міzлоѣлѣ іерпеї аппѣлеї R. 2267 (Хр. 1514), ѵпѣ Тріфъілъ а-

www.dacoromanica.ro

дѣпѫндѫ оштї дп Трасілваніа кѫ штіреа лѫї Іоанне Zаполіа, треѫ тѫпцїї ші рескѫлъ цеара дп контра лѫї Богданѫ. Ачеста лѫ дптъмпінъ кѫ пътере арматъ дп 27 Февраріѫ ші лѫ бътѫ; ребеллълѫ Тріфъілъ къзѫ дп тъпіле domnѫлуї, ші плъті кѫ мórтеа тетерітатеа са.

VI. Дп Ѳнгаріа реџеле Владіславѫ кѫ Архіепископѫлѫ Тота конченъръ планѫлѫ де о рескѫларе џенералъ дп контра Тѫрчілорѫ, карі се фълчіссеръ пріп тѫрѫнъріле інтестіне. Кардіналѫлѫ Тота се дѫссе ла Рота спре а се дпџелеџе кѫ Поптефічеле Леон X, ші се дпторсе кѫ ѫнѫ стéгѫ албѫ дпсетнатѫ кѫ крѫче рошіе, ші кѫ о бѫлъ пріп каре се да іертаре плепаръ де пъкате тѫтѫрорѫ челорѫ че ворѫ лѫа артеле дп контра пъгънілорѫ. Дндатъ че се пѫблікѫ бѫлла, се адѫнъ о тѫлџіме пепѫнератъ де џерапї карі фѫџіа де тірапніа повілілорѫ, ла Пешта, ѫнде лі се ассетнассе локѫлѫ кастрелорѫ, ші лѫаръ крѫчеа кѫ тоџїї. Спре органісареа ші кондѫчереа тѫлџіметї, і се дедe къпітанѫ џенерарїѫ Џіорџіѫ Дожа, Секѫїѫ дін Трасілваніа, отѫ вітézѫ ші депрінсѫ дп арте. Кардіналѫлѫ і дпкредінџъ стéгѫлѫ челѫ адѫссѫ де ла Рота. Дѫпъ че се ръспѫндi фата, кѫ Џіорџіѫ Дожа с'аѫ пѫтітѫ џенерарїѫ крѫчеферілорѫ, дпченъръ церапїї ші маї таре а лъсса аратрълѫ ші а алерга ла кастре, аша дпкътѫ се адѫнаръ сѫптѫ арте преете 40,000 де óтепї, афаръ де чеї че се адѫнассеръ ла Ѳрбеа-маре, ла Алба-регалъ, ла Колочіа ші дп алте локърї вечіпе. Нобілїї възѫндѫ къ лі се дешартъ сателе ші тетъндѫсе, ка съ пѫ ле рътъпъ пътъптълѫ пелѫкратѫ, дпченъръ а се оппѫне ші а оппрі пре церапї де а маї терџе ла тіліџіе, а пріпде ші

www.dacoromanica.ro

а лега пре чеї че і аннъка дп фъгъ. Кънdъ Дожа ші міліціа лъї чеа дптрарматъ аъзіръ деспре лъкрълъ ачеста, се апріnсеръ de мънie дп контра деспоціlоръ карі пъ воіа пічі съ аннъче артеле, пічі се лассе пре церапї съ се дпартеze сї пентръ мънтъірea цереї. Дожа пъ перdъ тітпъ, чі се аррънкъ асънра повілілоръ челоръ din Бъda ші din Пешта, ъчіссе пре вній, прinсе пре алції, ші апоі і dede морції дптре тортепtеле челе маї дпфрікошате. Апоі дтпърці остеа дп треї пърці, пре Лаврепцъ попа din Цегледъ длъ трітісе асънра Агріеі, пре Варпава спре Бачіа, еаръ елъ плекъ кътръ Сеgедінъ; ші дпчепъръ тоцї de тоте пърціле а тъіа ші а вчіde ла повілї ші ла преоцї фър' de пічі о крвцаре, ші а віола матроне ші верцінї фър' de пічі о ръшіне.

VII. Дпцелегъndъ рецеле ші кardінарівлъ лъкрърі-ле ачестеа, ші въzъndъ къ окії лоръ сателе ші врвіле дп флакъръ, се пътрънсе ъ de стънóрс (къ тóте къ вній зікъ къ лъкрълъ ачеста с'ар фі фъкътъ къ штіреа ші воіа лоръ). Кardінарівлъ афектъ къ і пare дъъ пентръ къ елъ аъ фостъ врziторівлъ вней катпапіе атътъ de трісте. Магнацій карі се афларъ дп локъ, се адънаръ ші статвіръ съ трімітъ ла Іоанне Zаполіа, префектвлъ Трасілваніеї, ка съ і спънъ съ адвне къtъ маї івте міліціа са, ші съ алерце дп контра оштіреї челеї дпфвріате а церапілоръ. Din Бъda плекъ Іоанне Борнетісса къ міліціа преторіанъ ші къ повілії, карі фвріа din тóте пърціле ла рecidenцъ, елъ аттъкъ пре чеї че се афла дп dicordine пре лънгъ Пешта, ші і дпфръпсе, атътъ прin арме къtъ ші прin квінте, къ рецеле і ва іерта.— Дожа форtъ внъ подъ de вяцї комбінатъ дп внъ подъ фórte

www.dacoromanica.ro

артіфічіал, трекѫ преcте Тісса, ші пѫрчессе асѫпра Тетішóреї, сперъндѫ къ дакъ ва лѫа алеастъ четате, ва пѫтé съ се аппере кѫ секѫрапцъ, ші ва пѫтé коптіпѫа кѫ сѫчессѫ ресвелълѫ дп коптра повілілорѫ. Тетішóра ера пре атѫпчї дптърітъ кѫ дóѕе рънdѫрї de валлѫрї ші de палісате, ші авеа de о парте ънѫ тѫрпѫ маре кѫ пѫрї тарї ші дпалцї карі скъdеа кѫ къtѫ се аппропіа de кастелѫ. Іоанне Корвінѫ фъкѫссе ачесте дптърітѫрї ка пріптр'жпселе съ аккопере рѫълѫ Бекѫ. Акѫтѫ Стефанѫ Батóрі фъкѫ тóте dіспѫсечіѫніле печессаре спре а аппъра постълѫ ші спре а въта къtѫ маї мълтѫ пре іпітічї. Валлѫріле четъцій ера провъѕѫте кѫ тѫпѫрї de тóтъ спеціа, карі пімічіа лѫкръріле дмпрессѫръторілорѫ, ші пріп есѫкрсіѫніле челе dесе din четате дї пѫпеа дп dісordine ші і фрънцеа. Дожа въѕъndѫ къ ачі пъмъптълѫ челѫ анътосѫ ші пертінаціа дмпрессѫрацілорѫ длѫ дмпedекъ de а пѫтé дпаінта, се детертінъ съ аттаче четатеа de партеа кастелълълї, ънde се спалъ de рѫълѫ Бекѫ ші ънde валлѫріле челе пѫцінѫ дпалте і се пъреа а пѫ фі греѫ de сърітѫ. Кѫ сконълѫ ачеста дшї трассе óстеа дптр'аколо, ші дпчеркъ маї дптъіѫ съ деріве рѫълѫ, пѫпъndѫ парї ші фашіне de пѫеле дп алвіе, ка съ факъ съ трéкъ апа дп капалълѫ челѫ ларгѫ съпатѫ dіптр'о парте. Баторі авъndѫ спіонї кіарѫ дптре óмінії карі лѫкра кѫ Дожа ші вепіа дп четате пентрѫ лѫареа пѫтрітепторілорѫ, дпцелессе пропѫсълѫ лѫї, ші стрікъ пóптеа тóте лѫкрѫріле че ессекѫтассе ачела ziва, аша дп къtѫ рѫълѫ се дптóрее кѫ віолепцъ еаръшї дп алвіа са.

VIII. Пъпъ къndѫ Баторі се аппъра кѫ тодълѫ ачеста, Іоанне Zаполіа вепіа кѫ о арматъ дестълѫ de

www.dacoromanica.ro

пътерóсъ спре а аттъка пре дтпресърторї, ші а десчіпре четатea. Дп лопа лъї Іълїй ші аріпсе дп шесърїле Темішóреї. Дожа каре пъ пътea акътъ съ дпкъпцівре бътаіа, лъ̆ о пъсечіпе дп кътъ, дакъ ва фі съ казъ, пътea дпкаі спера къ ва къдé фъръ ръшіпе, ка пъ отъ каре штіе съ се лъпте дп контра інімічілоръ. Елъ алерга de ла пъ стéгъ ла алтълъ, інітa пре чеї кръцішї, ші арръта челоръ фрікошї, къ дпъ че еї с'аъ скълатъ о датъ дп контра деспоцілоръ, перzіndъ бътаіа п'аъ съ аштепте алтъ чева de кътъ мóрте ші тормепте; къ пъ маї е алтъ тіzлокъ дп ачесте дтпреціврърї, de кътъ съ се лъпте пънъ ла чea din ъртъ свфларе, пъ маї е сперанцъ афаръ de вікторіе. Zаполіа din контръ zічea ла аї съї, къ еї аъ съ дпфръпгъ пре піште ревелї карі, дп локъ de а пърчede дп контра търчілоръ, с'аъ скълатъ дп контра пропрістарілоръ лоръ. Елъ контънdé маї дптъїй къларілоръ ка съ аттаче de маї тълте пърцї армата лъї Дожа, ші съ о пънъ дп dісордіне; еаръ чealалтъ міліцie о dіспъсе аша дп кътъ пътea съ і аттаче ші dінаінте ші de о латъре. Дожа авea пре чеї маї бъпї dінтре аї съї дп фрънте, ші пре пълцітea чealалтъ de ла каре пъ пътea съ аштепте ресълтате марї, din дъръ тъ. Лъпта фъ фóрте крънтъ; de атъndóзе пърціле се бътъръ къ о чербічie дп кътъ вікторіа ръшасе тълтъ тітпъ дпdоіóсъ, пънъ кънdъ се dекіерé пентръ Zаполіанї. Церанїї вепіръ дп dісордіне, таре пътъръ се ъчіserъ, тълцї се прінserъ, дптре карі фъ ші Дожа, каре къ пъцine зіле маї дпаінте лъассе дп кастре тітлълъ de реце. — Крédітатea церапілоръ фъссе дпфрікошатъ дп контра повілілоръ, даръ ші свпліцівлъ челъ інвептатъ de кътръ ачештіа асъпра лъї Дожа

www.dacoromanica.ro

ші асѹпра соціlорѣ лѣї, пе dъ о тѣстръ дпdестѣлътóре dеспре барбаріа дпвіпгъторілорѣ. Дожа deспоіатѣ фѣ пѣсѣ пре ѹнѣ тронѣ de феррѣ дпрошітѣ de фокѣ, ші і се dede ѹнѣ accemine счептрѹ дп тъпъ. Нóве dінтре прінпіі соцї аї лѣї Дожа (дптре ачештіа фѣ ші фрате-съѣ) dѹпъ че сѣферіссеръ фóтеа чіпчї спрezече zілe, фѣръ конспрінші а тъпка карпеа лѣї, че і о рѣпеа карпефічеле кѣ клештеле de пре корпѣ. Се zіче къ дптре ачесте тормепте Дожа пічї п'ар фі сѣспінатѣ пъпъ че шї dede сѣфлетѹлѣ. Чеілалцї прінші с'аѣ dатѣ пре тъпіле цігапілорѣ ка съ і тормептезе дп dіверсе тодѹрі пъпъ че і ворѣ ѹчіde.— Тотѣ дп ачестѣ тімпѣ се дптпрьштіаръ de Іаковѣ Бапфі ші ачеіа че терсеръ асѹпра Бачієї, алцїї се прінсеръ ші се отворжръ кѣ dіверсе тодѹрі de морцї барбаріче, аша дп кътѣ спѹпѣ къ дп ачеа ръскóлъ арѣ фі перітѣ маї біпе de 40,000 de церапї. Кѣ тодѹлѣ ачеста се ръсіпі ачеа фортѹпъ а крѣчéфірілорѣ пре карі і пѹпірѣ Кѹрцї, кътръ фінітѹлѣ аппѹлѣї Ромеї 2267 (Хр. 1514).

IX. Dѹпъ че се стъпъпъраръ тѹрбѹръріле дп ачестѣ тодѣ, се стрінсе о адѹпаре цепералъ ла Бѹda, ѹnde се трактъ dеспре педепселе карі съ се пѹпъ асѹпра кѹлпавілілорѣ, ші dеспре тіzлóчеле кѣ карї съ се ціпъ церапії дп фржѣ пре віїторіѣ. Челе dінтъіѣ фѣръ барбаре дп челѣ маї дпалтѣ градѣ, челе din ѹртъ трекѹръ преспе тарцініле веркъреї тіраппії. Капетеле ребеллелорѣ ші віолаторії de матроне ші de верцінї се ѹчіseръ кѣ dіверсе сѹпліце; еаръ ѹртъторії лорѣ се десноіаръ de тóте дрептѹріле ші се dекіераръ сервї пептрѹ тотѣ dе-ѹна. Дакъ с'арѣ dесконері ѹрзіторії dатпелорѣ фъкѹте повілілорѣ, съ се

www.dacoromanica.ro

констрінгъ а ле репера. Тъторъ церапілоръ карі лъ-ассеръ парте ла ачеа мілѣіе фаталъ, се лтпъсеръ сарчінї маї греле de кътъ пъпъ ачі кътръ реце шї кътръ пропріетарї. Се опрі лъ цепере церапілоръ de a маї пърта арме, сънтъ nedéncъ de a шї перde тъпа чеа dреаптъ; се опрі ассетіпе de a се тъта церапіі de ла пропріетарії лоръ лп алте локърі, кътъ авеа dрептъ маї лпаінте. Шї ка съ пъ скапе de ачесте nedence, се ordінъ ка чеї че аъ фъцітъ лп церіле вечіпе съ се чеаръ лпапої прін авторітатеа рецелъї. Лп фіпе се атезъ ка лп фіе каре комітатъ съ се ръdіче къте о фортъре́цъ лп каре сѣ по́тъ скупа побілії кънdъ с'аръ маї паште о атаре ръско́лъ; лпкъ шї побілілоръ партікъларї се dъde воіе съ шї лпкъпцібре каселе къ фоссате шї къ валлърї, dакъ маї лптъіъ воръ чере ліченцъ de ла рецe.—Тотъ лп ачеа адънаре се лптърі шї кодічеле de леџї алъ лъї Веръечі, лп каре dрептъріле челе векі але церапілоръ стаъ лп челъ маї таре контрастъ къ леџea чea по́въ, "къ церанълъ п'аре пімікa афаръ de терчedea пептръ лъкрареа са „ (rusticus praeter mercedem sui laboris nihil habet). Тоцї церапії, фъръ dіstінкцібне, девепіръ сервї легацї de гліс (servi glebae adscripti), къпапілї шї іппоченцї, шї пъ пътаї еї, чі шї фііі, пепоцїі шї стръпепоцїі лоръ. Ва че е маї тълтъ, пъ пътаї церапії din Ѹнгарія, чі шї чеї din Трасілваніа, карі пічї пъ штіръ de ачеа ръско́лъ, къзъръ сънтъ тотъ ачеа nedéncъ; шї аша Романії церапї сафериръ nedénca чea dіктатъ Ѹнгърілоръ. Лп адевъръ маї таре nedрептате пъ се пътъ фаче отепіреї.)

X. Владіславъ, ачестъ рецe тікълосъ каре прін ла-

www.dacoromanica.ro

шітатеа са, адѣссе атъта неферічіре преспе церіле de ла Дѣнъре, тѣрі ын 12 Марцій a. R. 2269 (Хр. 1516) ші лъссѣ ѣртъторій пре фіій съѣ Лѣдовікѣ I, ын етате de 10 аннї.— Сѣлтанѣлѣ Селімѣ II, пѣблікѣ ын прінчіпателе ротъпештї: "къ елѣ ва іерта локѣіторілорѣ дарса de ціѣмътате ші о парте din тóте сарчініле пѣбліче, дакъ еї се ворѣ лъсса de домніі лорѣ ші се ворѣ ѣні къ дъпсѣлѣ.„ Négъ, Домнѣлѣ цереї Ротъпештї, се ынвоі съ плътéскъ пърцій оттомане 3000 de баніі рошіі (300 de талерї) пре аннѣ, ші съ dea 600 de копіі ын корпѣлѣ Іапічіарілорѣ. Богданѣ, Домнѣлѣ Молдавіеі, скъпъ къ о сѣтъ маї тікъ, ынсъ елѣ тѣрі de сѣнпъраре ын 18 Апріле a. R. 2270 (Хр. 1517) ын опніdѣлѣ Хѣшї, ші фъ ынгропатѣ ла Пѣтна. Лѣі ѣртъ ын domніе фіілѣ съѣ Стефанѣ VI, каре се ѣнсе ла Сѣчіава de Мітрополітѣлѣ Теоктістѣ, ші фііndѣ ынкъ тіпорепнѣ, і се dede de корреціпте ші de тѣторій ѣпкіѣ съѣ Петрѣ (фіій патѣрал алѣ лѣї Стефанѣ челѣ Маре). Ындатъ дѣпъ ашезареа требілорѣ din лъѣнтрѣ се трімісеръ депѣтацї ын Полоніа спре редпноіреа трактателорѣ челорѣ векі къ ачестѣ регатѣ. Сіцістѣндѣ пріті къ таре бѣкѣріе, ынкеіѣ ѣнѣ тракататѣ ынтъріторій de чеде маї dінаінте, каре апої лѣ сѣпнѣсе dietеї спре ратіфікаре ын 9 Маіѣ a. R. 2271 (Хр. 1518). Пріп ачестѣ трактатѣ се сапкціонъ " паче етерпъ ынтре Полоніа ші Молдавіа, аннъраре коттѣпъ ын контра тѣтѣрорѣ інітічілорѣ ші маї вѣртосѣ а Тѣрчілорѣ: къндѣ се ворѣ скѣла Полоній ші Ѳнгрії ын контра Тѣрчілорѣ, атѣпчі С т е ф а п ѣ, саѣ ѣнкіѣлѣ съѣ П е т р ѣ, съ се рѣдіче къ тóтъ пѣтереа са ынтрѣ ынфрънареа ачестора. „ — Абіа се ашезаръ ачестеа, ші ханѣлѣ тѣтъръскѣ ынтръ ын Молдавіа къ 50,000

www.dacoromanica.ro

de артаџї. Спътарівлъ Карабецъ і дмпрессърѣ дмтр'о dimінѣдъ ла Прѣтъ, ші і бътѣ дмфрікошатъ, прінсе пре тѣржії Тетѣшъ ші Бікачів, ші дппекѣ вп'ѣ таре пѣтъръ дп апа Прѣтвлві че се ревърсассе, Хапвлъ къпътъ о плагъ, ші абіа се тѣптзі къ фѣга. Ла трече́реа преcте Dѣпастрѣ дпкъ таї періръ дп валлъріле апеї, преа пѣцінї се дмтóрсеръ а касъ дп старе фóрте деплорабілъ.—Дп аппвлъ Ротеї 2272 (Хр. 1519) domнії ротъпешті трімісеръ депѣтаџї ла Лѣдовівъ II, ка съ ле dea аџівторіѣ дп контра Тѣрчілорѣ карі стаѣ параџї спре а дпкѣрце дп прінчіпате, дпсъ Лѣдовікъ се афла дпсѣпї стръторатъ din каѣса апархіеї повілілорѣ ші а сервітаџії церапілорѣ, елѣ рекоmmendѣ каѣса лорѣ лві Сіпістѣндъ реџелві Полоніеї каре ера ассеmine дпкѣркатъ къ вечінії съї.— Дп Трасілваніа се револтаръ Секвїї асѣпра лві Іоанне Zаполіа, dаръ ачеста і фрекѣ фóрте врѣтъ ла Dарлоџї ші ла Сътпаълъ, ші педепсі къ тóрте капетеле ребеллівпеї. — Пре тітпвлъ ачеста се сетъпъ дп Трасілваніа дпвъцътѣра лві Лѣтерѣ пріп пегоцъторіі Сассї.

XI. Дп аппвлъ R. 2273 (Хр. 1520) тѣрі Селітъ къръіа врѣт Соліманъ. Ачеста дпdатъ дпчепѣ ресбеллъ дп контра церілорѣ de ла Dѣпъре, таї алессъ дп контра Ѳнгаріеї челеі тѣрѣрате пріп апархіе ші сервітѣте інтерпъ; дп 29 Авгвстъ а. R. 2274 (Хр. 1521) лвѣ Сіпціdѣпвлъ, ші се дмтóрсе дп трівтфъ ла Адріапополі. — Пре къндъ Соліманъ се афла dпаінтеа Сіпціdѣпвлві тѣрі Nérѣ, domпвлъ Ротъпіеї, лъссъндъ вп'ѣ фііъ, апѣте Теодосіъ, дп етате de 7 аппі, сѣптъ епітроліа фрате-съѣ Преda, каре фѣ дпсърчіпатъ къ рецепца пъпъ ва креште копілвлъ.—

www.dacoromanica.ro

Ун Унгаріа, ун Молдавіа ші ун Ромъніа domnіа трей конїі, пре кънdъ ун Търчіа унпъръціа Солімънъ челъ унфрікошатъ, ацеръ ла мінте, ші таре ла брацъ. Афаръ de ачестеа, крештінїі ера тоцї despінацї ші ункъркацї унтре сіне. — Ун Ромъніа боіарїі нъ се тълцъміръ къ dіспъсечіунеа ръпосатълуї Nérъ, чі алессеръ domnъ пре P a d ъ кълъгърълъ de ла Бъзъў, ші трімісеръ депутацї ла сълтанълъ пентрu унтъріреа луї. Сълтанълъ ачіссе пре депутацї, еаръ пре унсоціторїі лоръ і ретрімісе къ пасъріле ші къ врекіле тъіате. Преda кіетъ унтр' аджторіў пре Махомедъеї de ла Nікополі, даръ ачеста нъ вені. Унтре ачестеа се унпартъ елъ унсъші къ аї съї ун контра луї Padъ: ла Търгъвештї перdъ бътаіа ші віеаца. Унсъ пъ трекъ тълтъ тімпъ, ші вені Махомедъеї къ Търчіі, ші dупъ че бътъ ла Търгъвештї пре Padъ, прінсе пре domnъ ші пре боіарїі чеї маї унсетнацї, ші і dъссе къ сіне ла Nікополі, еаръ пре копілълъ Teodocіў лъ трімісе ла Константінополі. Padъ фъ datъ ун тъніле комісълуї Бъdікъ каре лъ ачіссе спре ръсбънареа вървлуї съў Преda. Тъпърълъ Teodocіў ункъ търі ла Константінополі. Атънчі Махомедъеї детерміпъ съ префакъ цеара ун пашалъкъ Търческъ. Елъ скріссе Сълтанълуї ла Константінополі, черъndъ ка съ лъ нънъ пре dънсълъ гъверпаторіў, тіпціndъ къ лъ воіеште ші цеара. Пре тімпълъ ачела се афла ла Константінополі логофътълъ Стоіка; ачеста сітціndъ планъріле Търчілорў, фъкъ унъ меторіалъ кътръ Сълтанълъ ун каре аррътъ прівілеціеле цереї de a шї алеце domnъ крештінъ, ші скріссе тотъ de o datъ ла боіарїі din прінчіпатъ съ се адъне кърръndъ, ші съ алégъ domnъ, къчї indепendінца Ромъпілорў се афлъ

www.dacoromanica.ro

дп перікль. Ачештіа ць перdъръ тітнй, чі алесеръ пре Padь de ла Афьтацї, ціпереле лъї Nérь, ші се артаръ дп контра Търчілорй. Махотedвеї дпкъ дптръ дп цеаръ кь denътірса din партеа Сълтанълъї. Ла Глъбаві се дптъмпіпаръ оштіле Търчештї ші Ротънештї. Padь бате пре Махотedвеї ші ачеста се ретраце кь рѣшіпе преспе Dънъре, дпсъ апої се дптóрче ші кь маї маре пътере. Се фаче а dóua бътаіе ла Клешіанї, дп каре вікторіа се dекіаръ еаръшї пентрь Ротънї; дпсъ а треіа е фаталъ пентрь дъпшії: Padь се вede констрінсь а фъці кь аї съї дп Трасілваніа.

XII. Къпътъпdь аціторій de ла Zаполіа, Padь се дптóрче дп прітъвара апплъї ъртъторій, ші бате пре Махотedвеї ла Гръцаї: маре пътърь de делії кадь сънтъ савіа Ротънілорй: Махотedвеї фъце преспе Dънъре, ші адънъ алтъ óсте маї пътерóсъ, ші се дптóрче дп контра лъї Padь. А чінчіа бътаіе се дпчінце дптре Търчї ші дптре крештінї; Padь перde, ші се ретраце еаръшї дп Трасілваніа. Zаполіа солічітézъ пентрь дъпсълъ ла рецеле Лъдовікь каре і дърѣеште сателе Вінцї ші Вълперь din Трасілваніа. Дп ърть Zаполіа дпартézъ 30,000 de óменї ші дптръ кь Padь дп Ротънія. Махотedвеї се ретръссесе ла Нікополі; Padь се ашезъ еаръшї пре тропь, фъръ вързаре de съпце, ші дпdатъ кіетъ пре боіарі ла Бъкърештї спре а се консълта despre пачеа цереї. Тоцї афларъ кь кале ка дпсъшї domнълъ съ се dъкъ ла Констаптінополі ші съ рóце пре Сълтанълъ ка съ оппрéскъ пре Махотedвеї de a маї тързъра цеара. Padь прімі, ші плекъ кътръ Констаптінополі, дпсъ кънdь аціпсе аколо, се рецінь de Сълтанълъ, каре dекретассе сóр-

www.dacoromanica.ro

теа пріпчіпатвлві, даръ маї ѧп вртъ, квтпъпіпdъ серіосъ кваціълъ челъ пеѧпфръптъ алъ Ротъпілорь карі пв се тетеа de пічі впъ тіzлокъ спре а шї пъстра лібертатеа, пв квтезъ а префаче цеара ѧп пашалъкъ, чі пвті domпъ пре Vladъ Бъссърабъ, ші лъ трітісе кв стéгъ ла Бъкврештї. Боіарії, кв Барбв Краіовескв ѧп фрвптеа лорь, алвігаръ пре Vladъ преste Dвпъре. Ачеастъ фаптъ ѧптърръткъ ші маї таре пре Соліманъ ѧп контра Ротъпілорь; воіпdъ съ шї ръсбвпе батціокvра фъкvтъ de ачештіа, елв шї лvъ калеа ла перфідіс, ші трітісе пре впъ капеціъ кв сетпеле de domпіе пептрв Барбв Краіовескв, ѧпсоцітъ de 300 de къларї Тврчї. Пріп ачеастъ стратацетъ Барбв къzв ѧп кврсъ. Къпdъ Тврквлъ ѧптре челелалте сетпе ера съ і dea топвzвлъ domпескъ, лї трассе кв ачела ѧп пептъ, чеї 300 de къларї се аррвпкаръ преste боіарї, вчісеръ ші despoіаръ пре чеї маї ѧпсетпацї, апої се ретрассеръ кв тоцїї ла Ціврців. Сvлтапвлъ сътвлъ de ръсбвпаре, ѧптърі пре Pad ѧп domпіе ші лъ трітісе ла Бъкврештї. аппвлъ Romеї 2276 (Хр. 1523).

XIII. Стефанъ VI domпвлъ Молdавіеї вепіпdъ ла матврітате, ѧпчепв а се пврта тіръппеште. Свптъ претестъ de вънzаре вчісе пре Арбвре, отъ кв таре авторітате ѧп цеаръ, фъръ de а лъ траце ла ціvdекатъ, dвпъ ачееа авънdъ препвсъ пре фіїї лvї чеї тінерї, Teodorь ші Nічета, ле тъіъ капетеле. Din каvза ачесторь краделітъцї тvлцї боіарї фvціръ ѧп Полоніа. Сіціствпdъ трітісе о депвтъчівпе ла Стефанъ спре а лъ рекопчіліа кв еміграцїї, ѧпсъ фър'de ресvлтатъ. Молdавіі ессачербацї асvпра тіраппвлvї фортаръ ѧп адевъръ впъ котплотъ, каре проропсе

www.dacoromanica.ro

ăn 2 Сентемвріе a. R. 2277 (Хр. 1524) кăndă се цінъа теркатă ла Романă; ăнсъ Стефанă фрънсе ревеллівнеа, ші тъіъ пре логофецій Іоанне, Коста ші Сіма, чеілалці се ăнпръштіаръ, маі мълчі еміграръ.— Тотă ăн ачестă аннă Стефанă бътă ла Прътă о тăртъ de 40,000 de тътарі ші de 12.000 de тăрчі, карі се ăнторчеа din Полоніа ăнкъркаці кă сполій. — Спіріть̆лă рівалітъцій каре ацітассе пре тареле Стефанă, се дештептъ ші ăн непть̆лă непотть̆лві, каре воindă съ імітеze пре ачелă ероă кіарă ăн партеа чеа маі нъцінă de лъdатă, се скълъ ăн контра лві Padă de ла Афтацій, domnă̆лă Ромънієі, ші девъстъ цеара пънъ ла Тăргівештї. Padă се сăппъръ фóрте de ачеастъ пекăвінцъ, ăнсъ ăн локă de a тріміте óсте асăпра лві спре a лă adăче ла ăнцелепчівне кă пътереа артелорă, елă тріміce o депътъчівне спре a лă admoni ші a і арръта ръă̆лă че фаче, прădăndă цеара ромънéскъ, ăн локă de a се ăні кă dънсăлă ăн контра Тăрчілорă інімічілорă котрнї. Ачеастъ ретăстръчівне фолосі: ăнтре атъndоі пріпчінії се реставілі пачеа, ші атъndоі се пăсеръ ла аннъраре ăн контра лві Солітанă, каре плекассе деція асăпра Ўнгаріеї ăн аннă̆лă Ромеї 2279 (Хр. 1526) кă o артатъ de 100,000 de Тăрчі.

XVI. Стефанă тріміce лві Лădовікă ошті ăнтр' ацівторіă, карі лъаръ парте ла бътъіле че ăртаръ. Padă шї препарассе пре аї съї спре a фаче o діверсівне ăн Месіа ші ăн Трачіа кă Zаполіа dимпревнъ, кăndă ачестă din ăртъ пріті ордіне de ла Лădовікă съ пропере кă Трасілванії ла Мохачї. Padă се въză редăссă ла печессітатеа de a ста пре локă; еаръ Zаполіа плекъ кътръ Сеgedінă кă 40,000 de Трасілванї,

www.dacoromanica.ro

Фрънцепъне се пъсе ѧн тішкаре къ 15,000 de Корваці. Ѧпсъ рецеле Лъдовікъ ѧнчепъ бътаіа къ Томорі Архіепіскопълъ de ла Колочіа, къ 25,000 de Ънгурі, фър' de а аштепта пре Zаполіа ші пе Фрънцепъне ѧн 29 Августъ a. R. 2279 (Хр. 1526) ла сатълъ Мохачі, унде се пітічі тотъ остеа Ънгурéскъ; рецеле фъгіндъ къларе, се кофундъ ѧнтр' унъ літосъ ші пері аколо. — Фрънцепъне авзіндъ de ачеастъ ѧнтъмплare се ретрассе ѧн Корваціа, еаръ Zаполіа ремасе ла Сецедінъ съ вазъ че ва фаче Солімънъ. Ачеста лъ Бъда ѧн 10 Септемвріе, прядъ ші девастъ цеара, ші се ѧнтóрсе къ марі сполії ла Адріанополі. Дънъ ачеаста Zаполіа стрінсе адънаре ценералъ ла Алба-регалъ, ші се декіеръ реце ѧн 10 Новембріе. Даръ алтъ факціюне кіетъ пре Фердінандъ, Архідъчеле Австріеі ші кънпатълъ лъі Лъдовікъ, ла тронълъ Ънгаріеі. De ачі се пъскъ унъ ресбеллъ фóрте ѧнкъркатъ ѧнтре Zаполіа ші Фердінандъ. Zаполіа, ѧндатъ дънъ коронареа са, пъті префектъ Трасілванієі пре Петръ Перені.

XVII. Ѧн 14 Іанъарів a. R. 2280 (Хр. 1527) мърі ла Хотінъ Стефанъ тіранълъ, ѧнвенінатъ de ѧпсъші соціа са. Молдавіі алессеръ ѧн локълъ лъі пре Петръ Рарешъ, фіів патърал алъ лъі Стефанъ челъ маре, каре гъверпассе цеара сънтъ мінореннія непотълъі съў Стефанъ алъ VI. Кърундъ дънъ алецереа лъі Петръ, трімісе Фердінандъ ла дъпсълъ пре Ціорціў Реіхерсдорф спре а се ѧнцелеце асупра Ънгаріеі, ѧпсъ фър' de резълтатъ. Сіністрандъ, рецеле Полоніеі, ѧпкъ черкъ съ ші ашезе требіле къ domпълъ Молдавіеі спре а пъці ка непотълъ съў Лъдовікъ рецеле Ънгаріеі; ші ѧпкеіе къ Петръ унъ трак-

www.dacoromanica.ro

татъ пре пічіорѣ егал пентрѣ апърare коттънъ ѧп контра тътърорѣ інітічілорѣ. — Къ ѧпчепътълѣ аппълуї ачестуіа, вінѣ авептърарів, а пътe Іоанне Негрѣ, адънъ ла Тіса о́сте de Българї, Сербї ші Ротънї, ші ѧпчепъ а се бате ѧп контра Търчілорѣ ші ѧп контра Унгурілорѣ. Петрѣ Перепні пърчессе асъпра луї, ѧпсъ ретасе бътътъ ла Сеседінъ; даръ Етерікѣ Чібакѣ, епіскопълѣ Урбеї-марі ші копітеле Темішо́реї, ѧлѣ фръпсе, Валентінѣ Търкъ (Török) ѧлѣ прінсе ші лѣ вчісе. — Фердінандѣ лъ Бъда ѧп 20 Августѣ. Къпітанії луї Заполіа пердъръ до́ъе бътъї, ла Токаїѣ ші ла Агріа, din луна луї Септемвріе пънъ ла а луї Ноемвріе. Перепні трекъ ѧп партеа луї Фердінандѣ ші і тръдеде корона. Фердінандѣ тріміе пре Перепні ші пре Валентінѣ къ о́сте ѧп Трансілванія; Заполіа фъці ѧп Полонія.) — Кътръ ѧпчепътълѣ аппълуї R. 2281 (Хр. 1528), Петрѣ, domпълѣ Молдавіеї, іррпсе ѧп Трасілванія, девъстѣ скъпеле Секѣілорѣ, бътъ Брашовълѣ, спарсе армата луї Фердінандѣ; (апої пре ла ѧпчепътълѣ луї Февруаріе трекъпдѣ пре ла Бістерція се ѧпто́рсе ѧпкъркатѣ de сполії ла Сѣчіава, вnde еfіфікѣ о бісерікъ.) Заполіа каре се афла ѧп Полонія, се бъкърѣ фо́рте de ачеастъ детърстръчіпе а луї Петрѣ, (ші лѣ ѧптърі de поѣ ѧп поссесіпнеа кастелелорѣ Чічеѣ ші четатеа de Балтъ din Трасілванія. — Dупъ ѧпчеркърї дешерте de а къпъта аџіторіѣ de ла Клементе VII ші de ла прінчіпії крештіні, Заполіа тріміе пре Албертѣ Ласкі ла Солітанѣ, ші ѧпкінъ цеара Търчілорѣ. (Къпдѣ се ѧпто́рсе Ласкі прін Бъкърештї ѧп 10 Апріле, ѧпфрептъ о скрісо́ре провокътóре къгръ Фердінандѣ, ші адънъ солдаџї (пре бапї) ѧп прінчіпате.

www.dacoromanica.ro

XVIII. Ан прітъвара апвлуї R. 2282 (Хр. 1529) Петрв антръ еарътї ан Трасілваніа, копріпсе скавпеле Секуілорь, ле пръдѣ фъръ місерікордіе, ші се антóрсе пре ла Бістрніа ла рєсідепца са. Ан лъпа луї Іупіе, кънdь Соліmань анаінта спре Ўнгаріа кв 150,000 de Търчї, анкърсе а треіа óръ ан пеара Бърсеї, вnde стаціона óстеа луї Ферdinandь свнтъ Валентінь Търкв комітеле Темішóреї, Стефань Маілатъ Ґотънвлъ консіліарівлъ луї Ферdinandь, Нікóлъ Геренdі епіскопвлъ Албеї-Іуліе, ші Марку Петфліпгерь комітеле Сібіівлуї, ан 22 Іупіе аттъкѣ, бътв ші фрънсе кв тотвлъ артата пертанъ, ла Фелдіóра, лъ тънбріле, тънціпеа ші провісіунїле, ші се антóрсе ан тріvмфь кв ачесте трофсе ан Молдавіа. Атвнчї Zаполіа трімісе о денътъчіvне формалъ ла Петрв спре а-і тълцъті ші алъ рвга ка съ-і стea антр' аціvторіе ші de ачі анаінте. Dвпъ ачеea плекѣ елъ ансвшї din Полоніа, тълцї Ўнгврї трекврь ан партеа луї ші бътвndвсе ла Касовіа антрвштіарь артата луї Ферdinandь. Ан 18 Авгвстъ тергвndь ла Мохачї се анкінѣ Сълтанвлуї, ші пвті пре Стефань Баторі префектъ Трасілваніеї. Соліmань окквпѣ еарътї Бvda ан 8 Сентемвріе, лъссѣ пре Лvдовікъ Грітті (спврівлъ луї Andреіь Грітті доџеле Венеџієї) кв 3000 de Търчї ла Zаполіа, ші пърчессе съ антрессвре Віenna (26 Септ.), ансъ аколо пердв ла 2000 de óменї фъръ de ашї аціvпце скопвлъ, апоі се ретрассе ла Бvda вnde ашезѣ пре Zаполіа пре тропь, (21 Октомвріе), ші се антóрсе ла Адріанополі. — Пре кънdь Соліmань ера dінаінтea Віennеї (Сентемвріе ші Октомвріе), Петрв стрінсе сепатвлъ ші се консълтѣ кв боіарії, че арь фі de фъкvтъ ан ачесте чер-

www.dacoromanica.ro

кѣнстапце крітіче, кѣндѣ прінчіпій крещтінѣ сѣптѣ аша de таре къзвцѣ, ші Търчій аѣ аціѣнсѣ ла атъта пѣтере. Се декретъ: къ арѣ фі маї біне de а трактa кѣ пóрта оттоманъ, сѣптѣ кондіціѣнї фаворітóре, шї трімісеръ пре логофѣтълѣ Тѣтѣ ла Соліманѣ, пре каре лѣ дптѣлні ла Бѣда. Соліманѣ сѣбскріссе ачестѣ актѣ темораві́лѣ пентрѣ Молдавіа: „ Пóрта прітеште прінчіпатълѣ Молдавіеї сѣптѣ протекціѣнea са, кѣ ачесте кондіціѣнї: а) конститѣціѣнea церей, леціле. реліціѣнea ші венітѣріле еї ръмънѣ неаттінсе, b) Domнълѣ церей сѣ ва алеце de боіарій церей, c) Сълтанълѣ дѣ ва дптърі, дпсъ пѣ ва пѣтé пѣне нічі одатъ domнѣ фъръ de алецере, ші пре челѣ алессѣ пѣ лѣ ва реіента, d) цеара пѣ се ва дпцелеце кѣ нічі кнѣ інімікѣ алѣ Порцій, e) чі ва da къте дóзе мій de óменї спре аціѣторіѣ кѣндѣ Порта ва авé ресбелѣ, f) еа ва da de бѣнъ воіе Порцій пре тотѣ аннълѣ бнѣ пешкешѣ de 4000 de галбенї, 40 de каї ші 24 de фалконі.“

XIX. Дп Трасілванія Стефанѣ Баторі стрінсе adѣнаре цепералъ ла Іернѣтѣ, ла каре Сассіі, ка aderінцї аї лѣї Фердінандѣ, пѣ трімісеръ депѣтацї. Стефанѣ ле декіерѣ кѣ dакъ пѣ ворѣ трімите депѣтацї, елѣ дї ва adѣче ла аскълтаре прін артеле лѣї Петрѣ din Молдавіа, каре е дп тішкаре. Дп адевърѣ Петрѣ ші вені дп лѣна лѣї Октомвріе, dede фокѣ Пръштарізлѣї, дмпрессърѣ Брашовълѣ, лѣ кастелълѣ ші прінсе пре Сассіі карі лѣ аппъра; маціstратълѣ фѣ невоітѣ a-і рекѣпъра кѣ маре сѣмъ de бапі. Дпкъркатѣ кѣ о бѣнъ провісіѣне din цеара Бърсеї Петрѣ плекъ кътръ Бістерціа, прѣдѣ цінѣтълѣ Съссескѣ алѣ ачелѣї dістріктѣ, окѣпъ тінереле de ар-

www.dacoromanica.ro

цінтѫ de ла Podna ші лѣѫ Бістерцїа кѫ пѫтереа. Петрѫ детермінѣ акѫтѫ съ рѫпѣпѫ дп Трасілваніа, дптърі четатеа кѫ вп ѫ прешезѫ мілітарїѫ пѫтерось, ші се аппѫкѣ съ шї свпѫпѣ пѫ пѫмаї цінѫтѫріле Съссешті, чі ші скавнеле Съкѫешті ші комітателе de прін преџѣрѫ; nedenci аспрѫ пре чей че воіа съ се опѫпѣ терсѫлї съѫ ші пѫ се аррѣта апплекацї а дтплїні череріле de провісіѫне пентрѫ тілїціе. — Акѫтѫ Zаполіа дпчепѫ а ші deскide окіі асѫпра плапѫрілорѫ лѣї Петрѫ, елѫ трімісе ла dѫпсѫлѫ о деѫтѣчіѫне ка съ лѫ рóце съ лассе Бістерцїа ші съ пѫ маї прade цеара. Петрѫ ръспѫнсе кѫ аррогапца впѣї дпвінѣторіѫ, кѣ атарї черерї пѫ се впескѫ пічї кѫ пѫсечіѫпеа лѣї, пічї кѫ інтереселе Молдавіеї; Бістерцїа каре zаче дптре Молдавіа ші кастелѫлѫ Чічеѫ требѫе, пентрѫ фолосѫлѫ Молдавіеї, съ рѣтѫпѫ сѫптѫ потестатеа са. Zаполіа, вѣzѫндѫ персістепца лѣї Петрѫ, дпчепѫ а лѫ атепіпца кѣ лѫ ва акѫѣса ла Солітапѫ, кѣ воіеште съ дпгѫстезе прінчіпатѫлѫ Трасілваніеї. Петрѫ, пеафлѫндѫ кѫ кале de а се десбіна кѫ Солітапѫ кѫ каре дпкеіассе кіарѫ дп ачеле зіле тракатѫлѫ маї сѫсѫ аттінсѫ, дшї скітѣ пропѫсѫлѫ, лѫссѫндѫ пентрѫ алтѫ тітлѫ ессекѫтареа лѣї, ші редптрѣ дп Молдавіа.

XX. Дп Ромѣніа, дпвітацї Фііндѫ de Владѫ Бѣссѫрабѣ, се револьтарѣ ворніклѫ Négѫ ші постелніклѫ Дрѣганѫ асѫпра лѣї Padѫ ѳе ла Афѫмацї, domпѫлѫї челѫї бѫпѫ, дпцелептѫ ші вітézѫ. Padѫ, вѣzѫндѫсе вѫндѫтѫ, дпчеркѣ се фѫгѣ ла Краіова; ла Ръмпікѫ лѫ аріѫпсеръ ребелії ші лѫ вчіссеръ dітпревпѣ кѫ фііѫлѫ съѫ, ші ръdікаръ domпѫ пре Moice фііѫлѫ лѣї Владѫ Бѣссѫрабѣ. Стефанѫ Баторі, пепѫтѫндѫ адѫче ла ас-

www.dacoromanica.ro

кълтаре пре сассі, кіетъ пре Моісе асупра лорь, каре ші іррпісе ди цеара Бърсей кътръ фіінтълъ аппълъї R. 2282 (Хр. 1529), бътъ кастелълъ de ла Брапъ ші дмпресърь Брашовълъ, девастъ цінътълъ de прін преціврь ші прінсе тълціте de ómenі, маї въртосъ побілі, пре карі-і дссе къ сіпе ди Ромъніа. Ачестъ domнъ, каре ацінсе ла гаверпълъ церей прін продіцізне, тотъпdъ-се de вчігъторіі предечессорілъї съь, Négъ ші Дръганъ, ші de комплічіі лорь, детермінъ съ-і пérъ. Ди 13 Февръріе a. R. 2283 (Хр. 1530), елъ і кістъ ла пвита сърорії сале каре се търіть dвпъ вапълъ Краіовеї, ші dвпъ оспъцъ тъіть пре Négъ ші пре Preda. Дръганъ скъпъ ші фъці ла Костантінополі, вnde лъкръ къ свчессъ пентръ скótereа лъї Моісе. Dвпъ пропвпереа фъкътъ de Дръганъ, пórta пвті domнъ пре вnъ боіарів, а пвте Bladъ, каре се афла атвнчі ла Костантінополі. Кънdъ дптръ ачеста ди цеарь, Моісе фъці преспе твпцї, пре кале фъ пръдатъ de секвї, къ тóte ачестеа ацінсе ла Сібіїй вnde афлъ атічі пре Стефанъ Маіатъ, Каспарь Корватъ ші Нікóлъ Ferendi епіскопвлъ, къ алъ кърора ацівторів, редптръ ди прінчіпатъ ди 13 Авгвстъ; ла Вішóръ ее лові къ Bладъ, дпсъ перdъ ші глоріа ші віеаца dінпревпъ къ квтпатъ съь Барбъ.

XXI. Петрь domнълъ Молдавіеї іррпісе іарпа ди 23 Decетвріе a чінчіа óръ ди Трасілваніа ші дмпресърь Бістерціа, dаръ пепвтъпdъ-о лъа се ретрассе ди прінчіпатъ, ші се апвпкъ съ факъ препаратіве пентръ ресбелълъ асупра Полоніеї. Ди прітъвара апвъ R. 2284 (Хр. 1531) конрінсе Поквціа, лъ Спіатівлъ, Колотеіа, Тістенецълъ, ші оккупъ тóтъ цеара пъпъ ла Галліціъ. Сіпіствпdъ стрінсе пре баній ла 6000

www.dacoromanica.ro

de солдаці, ші сынтъ контынднлъ лъї Тарновъ, Палатинълъї Краковіеї, і трімісе ын контра Молдавіорь. Ла сатълъ Госдіецъ полоніі се ынкъіераръ кв вегіа динаінте а Молдавіорь; ачештіа пердъръ. Кындъ ажънсеръ ла Петрв доі кълітані кв ачеастъ штіре трістъ, се аррънкаръ ла ынкісоре, ші Петрв се пвсе ын тішкаре кв артата са, каре се сві́а ла 25,000 de о-мені. Ла Овертінъ ынтъмпінъ пре Тарновъ каре се ынкісесе ын внъ кастраментъ форнатъ de карръ. Петрв ашезъ тънъріле пре о колліпъ, ші ынчепв съ вомбардезе пре полоні, ынсъ фііндъ тънъріле ын-дрептате преа-сесъ, пе ле фъкв нічі о стрікъчівне, din контръ полоніі карі авеа тънарі маї дестрі, кавсаръ таре конфвсівне кв артіллъріа лорь ын о́стеа ші артіллъріа Молдавіорь. Тарновъ въzindъ ачеаста, контынднъ калъріmеї съ éссъ din кастраментъ ші съ аттаче, ын фіне еші елъ ынсвші кв тóтъ міліціа са, ші се ынчінсе о лвптъ сънцерóсъ ынтре атънднзе сштіле, каре цінв пънъ сéра. Маї пре вртъ се плекаръ Молдавіі ші лъаръ фвга, (мвлці къзвръ ын тъпіле полоніlорь,) Петрв перdв дóве стéгврі ші 50 de тънврі карі ле лъассе de la цертаві la бътаіа de la Фелдіóра. Ачеастъ крвнтъ бътаіе се фъкв ын 22 Авгвстъ, а. R. 2284 (Хр. 1531).—Полоніі ынсвпервіцї ынкврсеръ ын Молдавіа ші пръдаръ цеара, ынсъ Петрв ашезкъ ла Тірасовіцъ о търтъ de 1000 de кълърі полоні, ші і фрекъ аша de таре, ын кътъ преste 100 de іпшї пікаръ морцї, чеілалцї авіа скъпаръ кв фвга.— Заноліа се пвсе ла шізлокъ, ші ын 2 Февраріе R. 2285 (Хр. 1532) се ынкеіе артістецъ пре 6 лвні ынтре Молдавї ші Полоні, еаръ ын лвна лві Маіе се прълвнгъ артістецълъ пре внъ анъ. (Ла

www.dacoromanica.ro

адънареа Полоніеї че се цінѣ ла Петріконѣ, Соліманѣ трімісе пре Людовікѣ Грітті спре а фаче паче ынтре Сіцістмундѣ ші ынтре Петрѫ. Сіцістмундѣ трімісе депѫтаці ла марцінса цереї спре а тракта кѫ депѫтації лѫї Петрѫ деспре кондіціѫніле пъчії, каре се ші фъкѫ, ынсъ пѫ кѫ кѫцетѫлѣ de a се цінé.

XXII. Ын анѫлѣ Ромеї 2285 (Хр. 1532) ынтрѣ Соліманѣ ын Ѵнгаріа кѫ о арматъ de 200,000 de тѫрчї, девастѣ провінцеле сѫпѫсе лѫї Ферdinandѣ пънъ ла Ліпціа, ынсъ ын Стіріа перdѫ тóте челе че къштігассе ын ачеа еспедеціѫне; апоі авzindѣ кѣ ын Персіа саѵ пъскатѣ ресбеллѣ, се ынтóрсе кѫ марс пѫтърѣ de пріпшї.—Ын Ромъніа ынпекъпdѫсе Владѣ ын Дъмбовіцъ ла сатѫлѣ Попештї, боіарії алессерѣ domнѣ пре Вентілъ de ла Слатіна, каре ын контра сперанцеї пѫбліче, domni фóрте тірънпеште, ынсъ пѫтаї doі анні de зіле. Къndѣ мерсе о datъ ла вънатѣ пре апа Ціпіѫлѫї ын пърціле Краіовеї, се консѫлтѣ кѫ кредінціарії съї, ын че modѣ съ стінгъ ынкъ пре піште боіарї, dапъ че ѫчісессе пре алції фóрте мѫлцї; планѫлѣ лѫї се дескопері, ші ын локѣ de a маї перде елѣ пре алції, і се скъртѣ лѫї ынсѫші віеаца пріп боіарії че лѣ ынсоціа, лънгъ апа Ціпіѫлѫї, а. R. 2287 (Хр. 1534). Атѫнчї боіарії алессерѣ domнѣ пре сѫтпенѫлѣ Паісіе de ла Арцешѣ, dін фаміліа Дръкѫлештілорѣ, отѣ ынделептѣ ші кѫ маре авторітате, ші ї ѫсерѣ пѫтеле Padѫ. — Пóрта фііndѣ петѫлцетітъ кѫ пѫртареа лѫї Zаполіа, еспedі ын Трасілванія пре Людовікѣ Грітті кѫ ѫнѣ корпѣ de 7000 de тѫрчї ші de Ѵнгурї, сѫптѣ претестѣ de а ынтъка черціле ынтре Ферdinandѣ ші ынтре Zаполіа, ынсъ ын фаптъ спре а конпінde цеара ші а о лъа

www.dacoromanica.ro

сынтъ потестатеа са. Еторікъ Чібакъ префектълъ Трасілваніеї черсе кътръ Брашовъ сире а се дъпелеце къ Грітті, дпсъ ла сатълъ Фелтеріъ, фъ аттакатъ de I. Dapo (къпітапъ вигъреск din óстеа лъї Грітті) ші вчісъ аколо. Фанта ачеаста дптърръть пре Трасілвані, еї апвскаръ артеле сынтъ котпъпдълъ лъї Стефанъ Маілатъ, ші кіетаръ дптр' аџіторіъ пре Петръ din Молдавіа ші пре Radъ din Ротъпіа, ші къ пътерї вніте дпкісерь пре Грітті дп Mediешї. Грітті фъ атъцітъ съ дпчерче о срвпціъне, ші къзъ дп тъпіле дтпресърторілоръ. Стефанъ Маілатъ лъ вчісе; търчіі се тъчелърірь, пъпіпі карі скъпаръ пріп дптерчессіпеа лъї Петръ. се пръдаръ ші се десполаръ пре кале. Коніі лъї Грітті се dъсперъ дп Молдавіа ші търірь аколо.— Zаполіа пъті пре Стефанъ Маілатъ ші пре Еторікъ Балаша префекцї Трасілваніеї, еаръ пре Ціорціъ Мартіпъшъ епіспопъ Ърбеї-тарї.

XXIII. Дптре ачестеа дп Ротъпіа алтъ партітъ de боіарї алесе dompъ пре Петръ, фііълъ лъї Станчіъ, непотълъ лъї Danъ; еаръ Radъ се dъсе ла Константіпополі сире а шї дреце каъса ла пъртъ. Маілатъ петълцътітъ къ ачеастъ скітваре а лъкрърілоръ стрінсе оштї фъръ штіреа лъї Zаполіа, ші лъпдъ къ сіпе пре Moісе Мовілъ пърчессе дп Ротъпіа, къ скопъ de a скóте пре Петръ din domnіе, ші de a пъпе пре атікълъ съъ Moісе; дпсъ пъ і сжчессе лъкрълъ, къчї елъ фъ бътътъ ші прінсъ de Петръ каре лъ dede пре тъпіле търчілоръ. Domпълъ Ротъпіеї стърві дптръ реціпереа лъї пептръ ка съ рекъпере Фъгърашълъ, даръ Маілатъ скъпъ пре фърішъ ші се дптóрсе дп Трасілваніа. Пъртареа ачеаста din партеа лъї Маілатъ стрікъ артопіа дптре Zаполіа ші

www.dacoromanica.ro

прінчіпій Ромънї. Петрѫ domnѫлѫ Молдавіеї се пѫсе ын мынделеџеро секретъ кѫ Ferdinandѫ. Ачеста ї ынтърі посѫссіѫнеа кастелланлорѫ Чічеу, четатеа de Балть, Балваш ші Бістерџіа din Трасілванія, прін о diплотъ кѫ datѫлѫ din 17 Іанѫаріе 1535. Zаполіа ші Маіатѫ афларъ de ачеаста маї пре ѫрмъ, ші фенеріръ марї інімічї аї луї Петрѫ, прекѫтѫ се ва ведѐ ын кѫрсѫлѫ історіеї.— Нестѫмпѫратѫлѫ Петрѫ ынтрѫ сарѫшї ын Повѫџіа ын анѫлѫ Romeї 2288 (Хр. 1535) ші девастѫ тотѫ џінѫтѫлѫ de контроверсъ ынтре Молдавіа ші Полоніа. Сіџістѫндѫ пропѫсѫ dістеї de ла Петріковѫ ын луна луї Ноѫтѫрие, ка съ делібере чѫ ар фі de фъкѫтѫ ын кауса ачеаста. Кіарѫ кѫндѫ делібера дієта, віне штіре de ла префекџіі марџінілорѫ, къ Петрѫ фаче прѣпаратіве нóве асѫпра Полоніеї. Петрѫ кѫпоштеа старea ын каре се афла полоніі чеї ынкѫркаџі ын ресбелѫ кѫ москалії, прін ѫртаре пізdекъ a фі маї ѫшорѫ de a дечіde лакрѫлѫ прін о конферінџъ; елѫ кістъ пре Сіџістѫндѫ ла Хотінѫ, ын луна луї Дечетрие, ка съ се ынделéгъ ынтре сіне асѫпра ачестеї контроверсе. Сепатѫлѫ полонескѫ фъкѫ ларгъ de ресбелѫ, ынсъ речеле каре ші кѫпоштеа фълъчітатеа, ынш dede кѫвънтѫлѫ ын 5 Іанѫаріѫ, къ пре 26 Маіѫ (R. 2289; Хр. 1536) ва вені ла конферінџь ла Хотінѫ. — Ын Ѫнгаріа ынченѫръ de ноѫ остілітъџіле ынтре Ferdinandѫ ші Zаполіа, кѫ тóте ачестеа амѫndoї ачешті прінчіпі се пѫсеръ ла мізлокѫ спрé а фаче паче ынтре Петрѫ ші Сіџістѫндѫ de ші фіе каре din алте мотіве. Ынсъ Сіџістѫндѫ нѫ се дѫссе ла конферінца пропѫссъ, чі dі контръ трішісе ла Соліманѫ съ акѫсе пре Петрѫ. Ачеста депрѫдѣ de ноѫ Повѫџіа ші ынпedекъ лакрареа кътрѫлуї. Тра-

www.dacoromanica.ro

сілванії de алтъ парте лъаръ Балвапълъ спре ръсъ-
паре de дпкърселе фъкъте de кътръ Петръ.—Сібіа-
нії dънъ o ресістенцъ de шепте anni се сапъсеръ
лъї Zanoліа.

XXIV. Дпторкъndъ-се de ла Константінополі Pa-
dъ дп Ромъніа, се скълъ къ партіта са асъпра лъї
Петръ. Кънdъ ера съ се дпкаіере атъndóзе оштіле,
Петръ кіетъ ла dзеллъ пре компеціторіълъ съъ. Pa-
dъ пріті, ші лъпта се дпчепъ, dаръ дп момептълъ
кънdъ Петръ ера съ аштёрпъ ла пътъптъ пре адвер-
заріъ, се скълъ партіта ачестъіа ші пъсе тъпіле пре
Петръ, дї тъіъ пасълъ ші лъ трімісе преспе тарці-
піле цереї. Padъ вчісе пре шаї тълцї боіарї din пар-
тіта лъї Петръ, дптре алцїі пре папълъ Тота ші пре
логофътълъ Владъ. Чеілалцї фъціръ дп Трасілваніа,
ші преспе скъртъ тімпъ се дптóрсеръ къ хаїдъчї, а-
лъпгаръ пре Padъ, ші пъсеръ domпъ пре Лаіотъ Бъс-
съравъ. Dаръ пъ трекъръ dóзе лъпї ші се дптórсе
Padъ къ търчї, ші бътъ пре Лаіотъ ла Фъптъпа Ці-
ганълъї, унde къzъръ боіарії Строіа, Мапъ, Міхалкъ ші
алцїі, дтпревпъ къ domпълъ лоръ.—Дп Ънгаріа Фер-
dinandъ перdъ бътаіа дп контра Търчілоръ ла Ессекъ
дп a. R. 2290 (Хр. 1537), ші дпкеіъ артістецъ къ
Zanoліа.— Дп Полоніа Сіцістъndъ плекъ дп 6 Іълій
de ла Краковіа спре а терце дп контра лъї Петръ,
дпсъ ла Лембергъ кастреле се префъкъръ дп dіетъ,
сепатълъ ші рецеле се дпкъркаръ de дптпътъчіпї.
Ресълтатълъ фъ къ дп лъпа лъї Септемвріе се dес-
фъкъръ кастрсле ші се ръсіпі міліція. Рецеле се
тълцъмі а дптълці солдацїі дп Подоліа къ 2000 de
іпші. Ънтаръ dемъстръчіпї dc o парте ші de алта,
Полопїі девастаръ Ботошіапії, Черпъуцїі ші алтеле,

www.dacoromanica.ro

Ромънїй Покъцїа ші локъріле вечіпс. Ăп лъпа лъї Февръріе a. R. 2291 (Хр. 1538). Петръ арсе оппіделе Червопа, Іагелніца ші Черпокозітецълъ, бътъ търта de солдаці ла Серетъ, прінсе ла 800 de грегарї ші ла 60 de побілї. Діета de ла Петріковъ decretъ ăптълціреа солдацілоръ, Сіцістъпdъ трімісе пре Іоапне Тарповъ съ ăппресъре Хотінълъ.

XXV Пре кънdъ кърцеа ачесте остілітъці ăптре Полопї ші Молдавї, Ферdinandъ се ăппъкъ къ Zaполіа, ші ăп 24 Февръріе 1538 ăпкеіаръ ъръ трактатъ секретъ ла Ърбеа-маре къ кондіцізпіле, ка Zaполіа къ тітълъ de Реце съ цінъ Трасілъапіа ші órекарі комітате вечіпс але Ўнгаріеї ънпъ ла мórte, еаръ dъпъ мórтеа лъї тóте ачесте церї съ вінъ съптъ потестатеа лъї Ферdinandъ. Ачестъ трактатъ de ші пъ се пъблікъ, ăпсъ тотъ аціпсе ла врекіле лъї Солітапъ каре се съппъръ фórте пептръ ачеастъ фаптъ. Пъртареа лъї Петръ din Молдавіа ăпкъ ăптърrътъ пре Сълтапъ. Елъ пъ пътеа се вїте вчіdерса лъї Грітті, пічї ардереа Кіліеї ші тъчелъріреа прешезълъї търческъ de аколо, карі се фъкъръ прін о стратацетъ a лъї Петръ, de ші ачеста пега de a се фі ăптъмплатъ къ штіреа лъї. Ла ачестеа маї адаъгъ аккъсъріле полопілоръ ші плъпцеріле боіарілоръ Молдавї къгръ карі Петръ се пъртассе фórте аспръ, ăп кътъ кіаръ фрате-съъ вгерінъ, Стефапъ, фъ редъссъ ла печессітатеа de a ші скъпá віеаца къ фъга ла Констапгіпополі. Тóтс ачестеа коптрібъіръ спре а скъла пре Търкъ асъпра крештінілоръ. Солітапъ пърчессе ла Dъпъре къ о арматъ валідъ. Петръ въгъпdъсе ăп перікълъ се ăпdъплекъ къгръ Фінітълъ аппълъї a ăпкеіа къ Тарповъ спъ трактатъ прін каре рестітъі По-

www.dacoromanica.ro

лопіторѣ Поквціа, ші се цѣсе ла апиѣраре дп контра Тѣрчілорѣ, скріссе лѣї Zаноліа дп Трасілваніа ші лѣї Радѣ дп Ромъніа, арръtъндѣлс къ Солітанѣ пѣ і аштепtінцъ маї пацінѣ пре сї де къtѣ пре дъпсълѣ. Дп адевърѣ се ші дпкеіе вінѣ трактатѣ дптре прінчіпіі Дачіеі дп контра інітікълѣї коммънѣ, каре пѣtea съ аївъ марї ресълтате дакъ с'ар фі пѣсѣ дп лъкраре дѣпъ кувінцъ. Даръ маї дптъіѣ боіарії din Молдавіа десгустаці de domнълѣ лорѣ, пѣ аскълтарѣ de ордініле лѣї Петрѣ, ші неаскълтареа се префъкѣ дп комплоте; Петрѣ спре а пѣ къdé прінсѣ дп тъпіле конціпраціlорѣ, се въzѣ констрінсѣ а ші къта мънтѣіреа дп фѣгъ. Dѣпъ че ші трімісе dómna ші копіі ла Чічеѣ дп Трасілваніа, плекѣ елѣ дпсъші de ла Сѣчіава пре аскѣпсѣ, ші трекъндѣ кѣ марї перікле ші гревъцї прінтре мънцї, аціпсе дп 20 Сентемвріе ла Чічеѣ.

XXVI. Zаноліа темъндѣсе ка Солітанѣ съ пѣ ірътпъ кѣ Тѣрчії дп Трасілваніа трімісе пре Маілатѣ de дпкісе пассълѣ de ла Оітѣzѣ, еаръ de алтъ парте черѣ прін dарърї съ плече пре Сълганълѣ спре паче. Дптре ачестеа, іарпа чеа греа дтпедекъ трече-реа тѣрчілорѣ прінтре мънцїї чеї марї карі despартѣ Дачіа чісалпінъ de чea трансалпінъ. Солітанѣ пѣрчессе de a dрептълѣ кътрѣ Сѣчіава, ѣnde се прімі кѣ бъкѣріе de кътрѣ боіарії конціпраці асъпра лѣї Петрѣ. Елѣ конфіскъ дпdатъ тóте авериле ачестѣіа, ші пѣсе domнѣ пре стіпратълѣ Стефанѣ, фрате de мътъ алѣ лѣї Петрѣ, decіерѣ четъцea Алвъ de фортърéцъ тѣрчéскъ, ші цінѣтълѣ din преціѣрълѣ еї de раіа, каре маї пре ѣртъ се ѣні кѣ рецінеа Кіліеі ші копріпсе тотѣ ѣнгіълѣ dінтре Прътѣ ші Dѣнастрѣ. Za-

www.dacoromanica.ro

поліа ка съ къштіце фавóрса сълтанълуї трімісе пре Ціорціў Мартінъшъ de дмпресеръ пре Петрв дн Чічев. Петрв се аннъръ патрв лунї de зіле кв унъ фórте тік. мътърѣ de мілігарї, дн фіне капітълъ кв кondиціўнеа ка кастелълъ съ рътъпъ дн поссесціўнеа са, ші елъ се пóтъ локуі дntр'жнсълъ кв фамілія сд петрекратъ ші пескнтъратъ de пішене. Zаполіа сабскріссе ачесте кondиціўнї ші ле обсервъ кв санктітате. Днсъ Стефанъ din Молдавіа се плънсе ла сълтанълъ къ елъ нв се кrede секврѣ дн домніа са, пънъ кънdъ Петрв е дн Трасілванія. Солітанъ трімісе ordine ла Zаполіа съ dea пре Петрв афаръ. Dънъ маї мълте репресентъчівнї, се дпвоі кіарѣ Петрв съ се dъкъ ла Констаптінополі, днсъ нв прінсѣ чі дн калітате de денвтатъ, ка съ шї аннере елъ дпсъшї кавса са. Дн аннълъ R. 2293 (Хр. 1540) трекв воіосъ прін Клъшіў, аша дн кътъ тóтъ лътеа се тіра de дънълъ, ші се dвce ла Константінополі.— Zаполіа се дпсърассе ла аннълъ трекътъ кв Ісабелла фііа луї Сіцістъndъ рецелуї Полоніеї. Стефанъ domнълъ Молдавіеї редпнпоі трактателе кв Полоніа. Еаръ Стефанъ Маілатъ се револьтъ дн Трасілваніа, ші черв de ла Солітанъ съ лъ дптърéскъ de рецe. Zаполіа вепі дн Трасілванна ші дн 7 Маіъ R. 2293 (Хр. 1540) стрінсе адънаре цепералъ ла Тъrda, ші кіетъ пре Маілатъ се dea ръчівнї. Ачеста се дпкісе кв Балаша дн Фъгъраш, унde се дмпресъ ѣ de Валентінъ Търкв. Ціорціў Мартінъшъ се dвссе кв трібътълъ ла Константінополі, кв скопъ de а арръта тотъ de о датъ фантеле луї Маілатъ. Zаполіа авzіndъ къ дн 7 Іўліў рецпна і аў пъскътъ унъ фііъ ла Вѣda, dede унъ осънцъ маре ла Сібіій, дпсъ дн 21 Іўліў мърі de

www.dacoromanica.ro

вертіцine ла Събешъ, лъссъndъ de тъторі копіллълі съ пре Петрв Петровічі ші пре Ціорціѣ Мартінъшъ, карі лмпрепъ кв реціпа съ гъверпеze статълъ пъпъ кънdъ ва креште копіллълъ.—Фердinandъ черв съ се пъпъ лп лъкраре трактатълъ de ла Ѳрбеа-маре. Солimanъ се dекіерѣ пептрв копіллълъ Іоanne Сіцістънdъ (аша се пъші фііълъ лві Zanoліa), ші трімісе пре Махomedвеі кв оштї лптр' аціъторіѣ. Маілатъ се лмпъкѣ кв Петровічі ші кв Мартінъшъ, ші фв лптърітъ лп demпітатеа са de преfектъ алъ Трасілваніеі.

XXVII. Лп Молdавіа Стефанъ трассе асвпра са вра цепералъ прін крвdелітъціле сале челе марі. Боіарії цереі се копціврарѣ лп коптра лві, ші лъ вчісеръ, еаръ лп локвлъ лві алессеръ пре Алессапdрв Корпеа, ші трімісеръ ла пóртъ пептрв лптърire. Солimanъ din коптръ рестабілі пре Петрв каре штів аша de вine съ шї аппере каvса лпаіптеа Съптапвлві, лп кътъ къштігѣ пре тоцї тегістанії порції лп партеа са. Алессапdрв кв партіта са, се адрессѣ ла Фердinandъ каре пв лъ пътв аціvта, dвпъ ачееа черв аціvторіѣ de ла Сіцістънdъ каре лъ тъпгъіѣ кв ворвe дешарте. Лптре ачестеа Петрв се апропіа къtръ прінчіпатъ; попорвлъ лъ аштепта кв брацеле дескісе ка пре впъ лпфрънъторіѣ алъ ребеллілоръ, лп фіпе кіаръ ачеі боіарі карі алессъръ пре Алессапdрв, вчісеръ креатвра лорв спре а къштіга граціа лві Петрв. Ачеста лптрѣ лп Съчіава лп 22 Февраріѣ а. R. 2294 (Хр. 1541) лп тіzлокълъ апплавселоръ попорвлві, каре і dede лп тъпі пре ребеллї. Мълтъ съпце се вързѣ атвпчі спре сътвраreа ръсвпърії, стрателе Съчіавеі се аккоперіръ de кадавере. Петрв трімісе лndатъ ла Чічев dвпъ dóптъ ші копіі

www.dacoromanica.ro

карі ші вепіръ ѧп лѣпа лѣї Маіѣ. — Солітанѣ пѣрчессе кѣ о́сте ѧп Ѹнгаріа, ші ѧп лѣпа лѣї Аѣгѣстѣ лѣѣ Бѹda кѣ ѧпшелъчіѣне, ші префъкѣ Ѹнгаріа ѧп пашалъкѣ; реџінеї Ісабеллеї ші фіїѣлѣї еї Сіџістѣndѣ dede Трасілванія кѣ пърџіле de ла Тісса, пре Мартінѣшѣ лѣ пѣті Реџінте, еаръ пре Валентінѣ Тѣркѣ лѣ dѣссе кѣ сіне ла Константінополі. Реџіна се ашезѣ ла Ліпова. ѦП Трасілванія се револтаръ Маілатѣ ші Балаша. Сѣлтанѣлѣ трімісе пре Ахтедбеї, паша de ла Нікополі спре ѧпфрънареа лорѣ, ші провокѣ пре domnіі прінчіпателорѣ ротънешті съ dea аџіторіѣ. Петрѣ din Молдавіа ші Радѣ din Ротънія іррѣпсеръ ѧп Трасілванія ші ѧппресѣраръ пре Маілатѣ ѧп Фъгъраш. Маілатѣ се аппърѣ кѣ тѣлтъ валенџъ ѧп кастеллѣлѣ челѣ ѧптъріт пріп споліеле лѣї Грітті. Петрѣ вѣзѣndѣ къ перde тѣлтѣ тімпѣ бътѣndѣ кастеллѣлѣ, ѧпчеркъ стратаџета, ші ѧпшелѣ пре Маілатѣ съ еасъ ла о конференџъ. Сеара кѣndѣ Петрѣ ші Маілатѣ се афла ла чіпъ, се пъскѣ чеартъ ѧптре о́менії лорѣ. Аї лѣї Маілатѣ се ѣчіseръ de мілітарії лѣї Петрѣ, Маілатѣ ѧпсѣшї се пріпсе ѧп 19 Іѣліѣ ші се трімісе ла Константінополі, ѣnde тѣрі ла аппѣлѣ R. 2304 (Хр. 1551). Спре реквіпоштінџъ реџіна Ісабелла ѧптърі лѣї Петрѣ поссессіѣnea кастеллелорѣ сале din Трасілванія.

XXVIII. ѦП аппѣлѣ Romeї 2295 (Хр. 1542) Ісабелла всні ла Алба-Ілія, котпѣсе ѣnѣ консіліѣ de 21 de інші dінтре повілї, секѣї ші сассі, пѣті пре Петровічї банѣ алѣ Темішанеї, пре Мартінѣшѣ префектѣ преспе џінѣтѣлѣ Тіссанѣ (ші Крішанѣ), пре Леопардѣ Сечі преспе алѣ Кассовіеї, пептрѣ сіне џінѣ Трасілванія ші Мартѣросѣлѣ. ѦП ачестѣ аппѣ

www.dacoromanica.ro

Трасілваніі пѣ трімісерѣ ла пóртѣ трібѣтѣлѣ (дп сѣмѣ de 10,000 de галбенї), сире а і дпдѣплїка ла дпцдіпіре Петрѣ фѣ провокатѣ de a фаче o ескѣрсіѣне дп Трасілваніа. Елѣ дптрѣ кѣтрѣ дпчепѣтѣлѣ аппѣлѣї R. 2296 (Хр. 1543) пре ла Бѣzеѣ, прѣдѣ цеара Бырсеї, скаѣнле секѣіешгї ші dістрікѣтѣлѣ Бістрцеї, ші се дптóрсе дп прїпчїпатѣлѣ сѣѣ. Дп ѣртареа ачестеї детѣстрѣчїѣнї, Трасілваніі дп 1 Ієпіѣ трїмісерѣ трібѣтѣлѣ ла пóртѣ.— Пре тітпѣлѣ ачеста Соліманѣ окѣпѣ маї тóтѣ Панноніа. Мартінѣшѣ фѣ провокатѣ сѣ трїмїтѣ сѣккѣрсѣ мілітарїѣ; елѣ трїмісе ѣтаї провісїѣнї, есѣкѣсѣпдѣсе кѣ требѣе сѣ аппере Трасілваніа дп контра лѣї Петрѣ каре дпкѣрце пе-дпчетатѣ дп цеарѣ. Сире адевърареа ачестѣї претестѣ, Петрѣ дптрѣ а zечеа óрѣ дп аппѣлѣ R. 2297 (Хр. 1544). Dѣпѣ дптóрчерса лѣї, Трасілваніі кѣеѣтѣпдѣ сѣ ѣзѣ o тѣсѣрѣ ачесторѣ дпкѣрсе фѣрѣ фінітѣ, demoдірѣ кастелѣлѣ Чічеѣ. Петрѣ се плѣпсе ла Сѣлтанѣлѣ, ші тотѣ дп ачелѣ-аннѣ рекѣштігѣ тóтѣ посссссіѣніле сале din Трасілваніа.—Дп аппѣлѣ R. 2298 (Хр. 1545) фѣ паче дп церіле Dачіеї, сарѣ дп челѣ ѣртѣторіѣ се пѣскѣрѣ марї dіссенсіѣнї дптре Петрѣ ші Сіцістѣпдѣ din каѣса сопиѣрѣрілорѣ фѣкѣте пегѣцѣторілорѣ ші локѣіторілорѣ вечїнї, de o парте ші de алта. Сіцістѣпдѣ трїмісе пре Віламовскі дп Молдавіа сѣ чеарѣ сатісфакцїѣне; Петтѣ лѣ реципѣ ла дѣпсѣлѣ реторкѣпдѣ граваміпіле полопіл рѣ прїп алтеле маї марї din партеа Молдавілорѣ. Дптре ачестеа Петрѣ тѣрі дп лѣна лѣї Авгѣстѣ а. R. 2299 (Хр. 1546) ші се дпгропѣ дп монастеріѣлѣ de ла Пробата челѣ едіфікатѣ de дѣпсѣлѣ. — Цеара алессе пре фіїѣлѣ лѣї челѣ маї маре, Елїе (сѣѣ Іліашѣ), de сѣчессорїѣ дп domnie.

www.dacoromanica.ro

Секціунea B.

De ла mópteа луї Петрѫ Рареш̆ пънъ ла mópteа луї Васіліѫ Іѫпѫ ші а луї Матеіѫ Бъссъравъ.

КАРТЕА I.

De ла mópteа луї Петрѫ Рареш̆ пънъ ла mópteа луї Міхаіл Вітéзѫл̆.

I. Ан аннѫл̆ ан каре еші din віеацъ Петрѫ Рареш̆ ші і ѫрмъ ан domnіа Молдавіеї фііѫл̆ съ̆ Еліе, се скóссе Pad̆ Дракѫл̆ din Domnіа Ромъніеї, ші ан локѫл̆ луї се пѫсе Мірчеа III, фііѫл̆ луї Міхаіл челъ ръ̆. Ачеста ан̂чепѫ ан̂dатъ а імíта пре татъ съ̆, ші dѫпъ dóие луні dе зіле ѫчісе пре ворніклѫ̆ Кódъ, пре комісіі Pad̆ ші Вентіл., пре спътаріѫл̆ Стоíка, пре столніклѫ̆ Драгъ, ші деспоіі̆ пре тълъі̆ dе аверіле лорѫ̆. Маре нѫмъръ dе боіарі̆ фъціръ ан Трасілваніа, атътъ̆ ан аннѫл̆ ачеста, кътъ̆ ші ан челъ̆ ѫрмъторіѫ̆ R. 2300 (Хр. 1547). Аколо рефѫріцій adѫнъndъ оштї се ан̂тóрсеръ апоі ан аннѫл̆ R. 2301 (Хр. 1548) пре Праова, ші се бътъръ кѫ Мірчеа ла сатѫл̆ Перішѫ̆, унсъ кѫ перdереа лорѫ̆; тіраннѫл̆ і ан̂вінсе, банѫл̆ Теodосіѫ̆ ші вестіаріѫл̆ Adріанѫ̆ періръ ан ачеа лѫптъ фаталъ.—Ан Полоніа тѫрі Сіґісмѫ dѫ кърѫіа ѫрмъ пре тронѫ̆ фііѫл̆ съ̆ Іґнатіѫ̆ Августѫ̆ — Ан Трасілваніа Мартінѫшѫ̆ адміністръ вепітъріле церей фър' dе а da ръчіѫні; пъскъndѫсе чартъ ан̂тре dъпсѫл̆ ші ан̂тре Ісабелла, елѫ̆ ан̂чепѫ а тракта кѫ Ферdінandѫ̆. Ісабелла лѫ̆ ѫккѫсъ ла Соліманѫ̆. Domніі церілорѫ̆ ромъпешті фъръ провокаці съ dеа аціъторіѫ̆. Мартінѫшѫ̆ окѫпъ Събешѫл̆ ші Медіешіі, ан̂вінъ

www.dacoromanica.ro

пре сассї шї пре секвї съ се скóле асѵпра Ісавеллеї, ѧтпресѵрѣ пре ачеаста ѧп Алва-Ївліа; даръ маї пре ѵртъ се ѧпшъкѣ кѵ дъпса, шї се ѧптóрсе ла Ѳрбеа маре. Ѧпсъ Петровічї кіешассе пре паша de ла Бѵda ѧптр' аџівторіѳ, de алтъ парте іррѵпсеръ domniї церілорѳ ротъпештї, Мірчеа пре ла Тѣрпѵлѣ Рошѵ шї Еліе пре ла Оітѵзѣ. Плапѵлѣ ера съ се ѵпéскъ кѵ тоцїї ла Събешѣ, шї саѳ съ прінзъ саѳ съ ѵчідъ пре Мъртінѵшѣ. Даръ ачеста штіѳ съ ѧпшеле пре тоцї: елѣ трімісе пре Іоапне Кетені ѧп контра лѵї Мірчеа каре се ретрассе фъръ бътаіе, шї пре Іоапне Тѣркѵ ѧп контра пашеї, каре бътѵ корпѵлѣ dinaінте алѣ Тѣрчілорѳ ла Дева. Еліе dѵпъ піште конфлікте тічї кѵ къларітеа ѵнгѵрéскъ ла Тѣргѵлѣ-Секѵілорѳ, се ѧптóрсе ѧп Молdавіа; ассетіпе шї Паша ѧпформатѣ de Ісавелла кѵтѣ къ с'аѳ ѧпшкатѣ, се ѧптóрсе ла Бѵda. Ачестеа се ѧптъмпларъ ла аппѵлѣ Ромеї 2303 (Хр. 1550)— Петрѵ ачеастъ лѣкраре кѵ ѧпшелъчіѵне Еліе, domnѵлѣ Молdавіеї, фѵ кіематѣ ла Константінопол, шї акѵзатѣ de продіторіѳ. Сире а шї скъпа віеаца шї domnіа, елѣ пѵ афлъ алтѣ модѣ de кътѣ а се фаче Махомеданѣ. Ѧпdатъ че се ѧптóрсе ѧп прінчіпатѣ, елѣ шї аттъкъ пре полонї, ѧп аппѵлѣ R. 2304 (Хр. 1551), арсе Бракловѵлѣ, шї фъкѵ тѵлте пръдъчіѵнї.

II. Мартінѵшѣ се ѧпцелессе кѳ Ферdinandѣ ка съ і dea цеара, шї вепі кѵ óсте цертапъ сѵптѣ контъпdѵлѣ лѵї Кастальdo ѧп Трасілванія, шї прін amenіпцърї ѧпdѵплекѣ пре Ісавелла съ чéдъ лѵї Ферdinandѣ регатѵл кѵ клепodіеле, еа съ прітéскъ 100,000 de галбенї сѵпт пѵме de доте, фііѵлѣ еї, Іоапне Сіцістѵпd, dѵкателе de Опол шї Ратібор din Сілезіа, шї ередітатеа пъ-

www.dacoromanica.ro

рінтéскъ din Счепвшіѣ. Трактатвлѣ се дптърі de adвпареа цепералъ каре се цінв ла Клвшіѣ дп лвпа лві Івліѣ. Ісабелла кв конілвлѣ ші кв міністрвлѣ Петровічі се dвссе ла Кассовіа, ші de аколо трекв дп Полопіа. Мартінвшѣ ретасе гвверпаторіѣ, Стефанѣ de Лосонцѣ се вмпі коміте Тетішóреі, Andреіѣ Баторі кастеллапѣ Ліповеі. — Солітапѣ дпштіпцатѣ despre ачесте скітърі, се тврвврѣ фóрце, ші коттъпdѣ лві Махотедвеі, пашеї de ла Сіпцідвпѣ, съ дптре дп Ўпгаріа, каре лвѣ Ліпова ші алте кастелле de пре лъпгъ Мврешѣ ші Тісса, апоі дмпрессврѣ Тетішóра, дпсъ аппропііпdвсе іарпа, се ретрассе ла Сіпцідвпѣ. Мартінвшѣ ші Касталdo стріпсеръ óсте дп Трасілваніа ші релваръ Ліпова, дпсъ dвпъ че се дптóрсеръ ла Вінцї, Касталdo вчіссе пре Мартінвшѣ, дп 17 Decетврie, а. R. 2304 (Хр. 1551), свптѣ претестѣ къ ар фі продіторіѣ, ші къ аре de сконѣ de a се вні еаръші кв тврчіі ші кв domnіі церілорѣ Ротъпештї, кв алѣ кърора аџівторіѣ ар воі съ скótъ трвпеле цертапе din Трасілваніа. — Дп аппвлѣ R. 2305 (Хр. 1552) се револтаръ секвіі ла Търгвлѣ-Мврешвлві, din кавса вчіderіі лві Мартінвтѣ, дпсъ фър' de свчессѣ: еї фвръ фрънцї de Франческв Kendi.— Ferdinandѣ пвті пре Andреіѣ Баторі префектѣ Трасілваніеї.

Ш. Къторъ прітъвара ачестві аппѣ іррвпсе Еліе din Молdавіа, девъстѣ скавпеле съкvіештї, дмпрессврѣ кастеллвлѣ de ла Брапѣ, дпсъ непвтъпdвлѣ лва пръdѣ цеара Бърсеї ші се дптórсе спре касъ, dаръ фв аџівпсѣ de къпітапіі Edепфі ші Вапк, ші despoіатѣ de тótъ прada че dвчеа. Dвпъ ачеастъ espedиціпне пефавстъ, Еліа фв кіематѣ a dóза óръ ла Констаптіпополі ші трассѣ ла dape de ръчіпнї, дп фіпе

www.dacoromanica.ro

фъ есиліатъ ын Асіа Атынчї цеара алессе пре Стефанъ VII фрателе лъї Еліе. Ачеста ынтръ ындатъ ын Трасілванія къ 40,000 de Ромынї, ынпрессърэ Прастарівлъ, ші черкъ съ ассалте Брашовълъ, дарэ фііндъ къ ачестъ постъ се аннъра таре да комітеле Арко, пъ лъ пътъ лъа, чї се ынторсе фърэ де ресултатъ.— Ын прінчіпатълъ съъ се пъртъ Стефанъ фórte аспръ, дін каре кавъсъ фórte ш лцї боіарї еміграръ ын Полоніа ші ын Трасілванія. Чеї дін Полоніа аџівтацї de Сієніовъ хатманълъ Подолієї, алессерэ домнъ пре Петрэ Алессандрэ Лъпъшнеанъ, лъцірэ комплотълъ ші ын цеарэ, ші вчісерэ пре Стефанъ: еарэ чеї дін цеарэ алессерэ пре унълъ а пъте Молдеа каре се спъпсе къ Рэссандра, фііа лъї Петрэ Рареші. Дарэ вепіндъ Алессандрэ къ аї съї дін Полоніа, прінсе пре Молдеа ла Шіноті, ді тъіъ пасълъ ші лъ арръпкъ ын унъ монастеріъ, унді се ынсърэ къ Рэссандра. — Ла ачеастъ префачере а лукрърілоръ контрівві ші Кастальо, каре воіндъ съ скóіъ ші пе Мірчеа дін Ромъніа, дете ачіъторіъ челоръ че се афла къ Радъ Еліашъ еміграцї ын Трасілванія. Ачештіа ірръпсерэ пре неаштептате ын прінчіпатъ ші бътърэ пре Мірчеа ла Мънештї. Мірчеа фъцї престе Дънъре, ші пъ дънъ мълтъ тімпъ се ынторсе къ търкї ші къ тътарї, ші алънгъ пре Радъ къ партіта са престе мънцї ын Трасілванія. Дарэ нічї Кастальо каре фъкъссе атътеа фъкъркътърї, пъ рътасе нетървъратъ, къчї ла Клъшіъ се револтарэ ошціле ын контра лъї дін каса къ пъле плътіссе стіпендіълъ; еарэ ын Темішана Ахмедбеї бътъ четатеа Темішóра чеа ынпъратъ къ мълтъ енерџіе de Стефанъ Ласонцъ. Ачеста фъкъндъ тотъ че фъ прін пътінцъ спре а цінé постълъ, се възъ ын

www.dacoromanica.ro

фіінце конструіцъ а капітала; перфізіі de терчі тъіарь дин капітълъчіюне пре Стефанъ кв тотъ пръшезвлъ лві, апої конпіцеръ Лішова, Лъгошвлъ, Събешвлъ, ші алте локърі маі мълте, ші се дитіцеръ пънъ ла Агріа.

IV. Ла лъна лві Іоніе апвлъ R. 2306. (Хр. 1553) іррінце Алессандръ din Молдавіа ла скавнвлъ Чівкълві, ші пріпеце мълці омені, дитре алції пре Бернардъ Лазарь. Пре тімпвлъ ачела ера префецці аі Трансілванієі din партеа лві Фердінандъ, респъндінд Кенді ші Добо, къроra ле dedecce Фердінандъ інструкціюні съ тръіаскъ ла армоніе кв domnії церілорь ротъпещі. — Петровічі вені din Полоніа ла Брашов-тарг ка съ інтріче пентрв рекіетареа Ісабеллеі, дарь неаізінгънд-ші скопвлъ се дитърце ла Полоніа, апої de аколо кълъторіндъ прін Молдавіа ші Романіа се dвсе ла Лъгошь, вnde ръмасе ла кълътате de Банъ, пісъ din партеа сълтанвлві. — Боіарій din Романіа вінь маі мълте илъпцері ші акквзърі асупра лві Мірчеа тіранвлъ, дидвплекарь пре пъртъ а лъ скоте din domnie ші а пвне ла локвлъ лві пре Петраскв, фіівлъ лві Петрв I, каре се ашезъ пре скавнъ ла zіва de паштї a. R. 2307 (Хр. 1554). — Ла апвлъ вртъторь се фъкърь марі препаратіве ла провінцеле Дачіеі сире а редитродвче пре Ісабелла ші пре Іоанне Сіпіствндъ, фіівлъ еі. - Ла лъна лві Мартіе a. R. 2309 (Хр. 1556) Петровічі пърчесе de ла Лъгошь, Петраскв дитрь пре ла Брашовь кв 12,000 de армаці, спътарівлъ Моцонь кв 8000 din Молдавіа, ші дитрессъраць Алва-Іліе. Петровічі стрінсе адвнаре ценералъ ла Търда ші прокіетъ de a dóba órъ прінчіпе пре Іоанне Сіпіствндъ. Петраскв атетінцъ кв фокъ ші кв сабіе про сассі, дакъ ну се

www.dacoromanica.ro

ворѣ лъсса de Ферdinandѣ, апоі пърчессе de лѣ Ѹрвеа-маре, Молокѣ лѣ Герла. Ля лѣна лѣі Авгвстѣ вені ші Алессandрѣ din Молдавіа, пре ла Podna, ші се ѣні кѣ Петраскѣ ла Сатѣ-маре: Петраскѣ трімісе пре ворнікѣлѣ Соколѣ пъпъ ла Летвергѣ dѣпъ Ісабелла ші Сіністрandѣ; ла Хѣстѣ се лптълніръ кѣ тоцій, ші ля 22 Октомвріе лнтраръ ля Клѣшіѣ. (Ісабелла лнкъркъ кѣ dарѣрі пре domnіі ромънї пентрѣ аціѣторіѣлѣ че і аѣ datѣ) ші еі се лнтóрсеръ ля прінчіпателе лорѣ.

(V. Ля аппѣлѣ Romеі 2310 (Хр. 1557) се dѣссе Франческѣ Бебек ла Констаптіпополі, ші черѣ de ла сѣлтапѣлѣ ка съ лѣ факъ гѣверпаторіѣ Трасілваніеі. Сѣлтапѣлѣ лѣ пѣті ля ачеастъ калітате, ші провокѣ пре domnіі церілорѣ ромънешті съ лѣ лнтродѣкъ, лпсъ пъпъ кѣndѣ Бебекѣ аціѣпсе ля цеара Ромънéскъ, реціпа дестóрсе пре Сѣлтапѣлѣ de ла пропѣсѣлѣ съѣ, карелѣ ші ревокѣ. Кѣ тóте ачестеа Бебек прін інтерчессіѣпеа domнілорѣ Ромънї, се лнпъкѣ кѣ Ісабелла, ші вені ля Трасілваніа. Апоі кѣ аціѣторіѣлѣ лѣі Алессandрѣ бътѣ оштіле лѣі Ферdinandѣ ла Тісса, ші десчінсе Мѣпкачіѣлѣї. Лпсъ Петраскѣ тѣрі ля 24 Дечетвріе, лъссѣndѣ ля ѣртъ доі фіі: пре Петрѣ Черчелѣ ші пре Міхаіл Вітéзѣлѣ, карі атѣпdоі се фъкъръ domnї маі тързіѣ. — Мірчеа каре се афла ла Констаптіпополі ѣзіndѣ de тóртеа лѣі Петраскѣ, лптрікѣ ла пóртъ пъпъ кѣndѣ кѣпътъ еаръші domніа, ші вені ла Бѣкърештї ля 25 Іапѣаріѣ а. R. 2311 (Хр. 1558), лпсъ маі лпаінте de а аціѣпце елѣ ля цеаръ, фѣдіръ тълціте de боіарі ля Трасілваніа, Мірчеа трімісе кърці dѣпъ dѣпшіі, ціѣрѣпdѣ-се кѣ пѣ ле ва фаче пічі ѣнѣ рѣѣ. Ворнікѣлѣ

www.dacoromanica.ro

Стъпînлъ ши алцї крезъръ ворбелорь тирапнълї ши се дпторсеръ дп цеарь. Дп 10 Мартїе, Мîрчеа кіетъ пре епіскопї, егуменї ши боіарї ла о адунаре, ши кънdь ачештїа ера тоцї стрînшї, коттъндъ ла унь агъ търческь de тъчелърі пре тоцї боіарїї. Алцїї карі ну се дпторсеръ din Трасілванїа, се дусеръ ла Константінополі съ се плîнгъ асупра луї Мîрчеа, аколо і вîчіссе Султанълї, дntре алцїї пре Radu Соколе. — Дп Трасілванїа реціпа Ісабелла вчісе дп 1 Септемврїе пре Франческь Бебекь ши пре Франческь Kendi, сунгь претестї, къ ачештїа арь унбла съ і стългъ din мînї гъвернълї. Ea дпсъшї мурї дп 15 Септемврїе R. 2312 (Хр. 1559), ши фіїлї еї, I. Сіцістъндь, ретасе domnь, дп етате de 20 de анї. Мîрчеа інітатї прін вчіderіle фъкуте de Ісабелла; дшї пропусе съ вчідъ ши пре еміграцїї Ромънї карі се маї афла дп Трасілванїа; сире а ле пуне кърсъ дntренрінсе о кълъторіе дп ачеастъ цеарь din уртъ, дпсъ мергъндь кътръ Брашовь, лї аякъ пре елї дпсъшї дnдерълї морцїї дп 25 Септемврїе R. 2312 (Хр. 1559). Доуе сентъмънї дунъ мортеа луї венірь еміграцїї din Трасілванїа ші конрінсеръ цеара; еарь domna Кіашна, въдува луї Мîрчеа, фуцї кь конїїї еї преste Dунъре ла търчї, de аколо се дпторсе кь ошть търчещї, ші бътъ пре еміграцї, ла сатълї Шърпътештї, дунъ ачееа дntръ дп Бъкурещї, ші пусе domnь пре Петрь, фіїлї еї челї маї маре, кь супранумеле Скіопълї, дпсъ абїа трекъ о сънтъмънъ de зіле, ші венірь алцї еміграцї кь остє de ла I. Сіцістъндь пре апа Олтълуї дп ціось; Петрь ле еші кь търчїї дnаінте, ші се фъкъ маре вîрсаре de сînце ла сатълї Боіань; маї пре уртъ дп-

www.dacoromanica.ro

вінсе Петрѫ, ші се редпторсе ла скавпълѣ domnieї, unde прімі încemnele трімісе de ла Константінополі.

VI. Дп Молдавіа пре тімпълѣ ачеста се афла лъпгъ Алессandрѫ вп̆ авентѫрарів, апѫме Іаковѣ Васілікѣ, каре се цінеа а фі din фамілія Деспоцілорѣ Сервієї, din сънцеле Ераклізілорѣ, ші прін вртаре консънгенѣ кѫ Рѣссandра, dómna лъї Алессandрѫ, а кърея тѫмъ фѣсе фііка сѫ непóта вп̆ї деспотѣ din Сервіа. Ачестѣ отѣ епігматікѣ дпчепѣ съ тачінезе спре а ші форта о партітъ дптре боіарії церей, кѫ скопѣ de a скóте пре Алессandрѫ ші a се фаче пре сіне domнѣ. Алессandрѣ сімці, ші dede ordine съ лѣ прінзъ, фарѣ елѣ фъці ла Брашовѣ, ші de аколо се dъсе дп Полоніа, unde контінзъ a лъкра спре дпфіінцареа планълъї съѣ; дпсъ непътъндѣ еші кѫ інтрічіле, се dъсе ла казачі ші дпчепѣ a стрінце солдацї пре банї. Сіріstѫndѣ рецеле Полоніеї авzindѣ de ачесте тачінъчіюні dede ordine ла тоцї коммandanцій съ дппедече верче дпчеркаре асѫпра Молдавіеї. Атѫнчі Васілікѣ фъці ла Франческѣ Zaї, кѣпітанълѣ секретѣ din партеа австріачілорѣ ла Кассовіа. Ачеста лѣ рекомпѫндѣ лъї Ferdinandѣ, de ла каре кѣпътѣ аџіторіѣ дп банї ші воіе de a стрінце солдацї ші de a фаче о дпчеркаре дп Молдавіа. Васілікѣ adзнѣ ла 1600 de кълърі вngрі, полонї, цертанї, сіллесї, франчесї, ші дмпревнъ кѫ Антоніѣ Секелі, Албертѣ Ласкі, Фрънцълѣ Роселле, іррависерѣ дп Молдавіа, дп анълѣ R. 2314 (Хр. 1561). Алессandрѫ сімцісе de ачеастъ дптрепріndере, елѣ ші конценtрассе óстеа ла Серетѣ, ші трімісе dинъ аџіторіѣ ла Тѣрчі ші ла Петрѣ дп Ромѫніа, карі пѫ ліпсіръ a вені. Антоніѣ Секелі, фѣръ' de a дпчерка бътаіа

www.dacoromanica.ro

къ̀тъ̀ modъ̀ de a вені ла о конферінцъ къ сѣ̀тарій̀лъ̀ Моцокъ̀, каре вънdъ̀ інітічіlоръ̀ о́стеа ротъ̀нъ. Ля ѫртареа ачестеі продіцівні, dъndсе бътаіе ля 10 Ноеmвріе R. 2314 (Хр. 1561) пре апа Серетъ̀лъ̀ї, пъ̀ dеларте de ла Сѫчіава, Алеccandръ пердъ̀ ші фѫці спре Dѫнъре, ші трекъndъ̀ се dссе ла Константінополі. Петръ din Ротъ̀нія, каре авіа ацівнсессе къ аї съ̀ї, възъndъ̀ фуга лъ̀ї Алеccandръ ші а Тѫрчілоръ̀, лпкъ се ретрассе. Барбарій de авентѫрарі вчіserъ ла 2000 de церанї карі din кѫріосітате се сѫіserъ пре арборі ля о грѫdінъ, спре а се ѫіта ла счена бътъіеї, ка съ се по́тъ глоріа къ аѣ авътъ̀ лъ̀тъ̀ сънцеро́съ.

VII. Ля ѫрма ачестеі сѫчессъ̀ авентѫрарілъ̀ Васілікъ̀ всѫрнъ̀ domnia Молдавіеї, ші лъ̀ пътеле de Іоанне Ераклі de Dеспотъ̀; пре Моцокъ̀ лъ̀ фъкъ̀ ворнікъ̀, пре Бърновскі хатманъ̀, пре Строіцъ логофътъ̀. Dѫнъ ачееа трімісе депътаці ла по́ртъ спре а чере лптъріреа. По́рта се префъкъ̀ а лъ̀ лптърі ля domnie, дпсъ і dede opdine съ dimі̀тъ міліція стрѣінъ, ші съ рецінъ пътаі 300 de преторіанї ші 300 de dоровапцї. Васілікъ̀ се афла ля лінсъ de банї ші пъ̀ авеа къ че съ плъте́скъ міліція, прін ѫртаре о dімісе бъкросъ̀, dаръ къ атъ̀тъ̀ маї таре лптържъ̀ пре чеї че лъ̀ ацівтассеръ. Лъ̀ї Албертъ̀ Ласкі депътъndъ̀-і лптóрче чеї 10,000 de галбенї лмпрѫмутаці, лї dede Хотінълъ̀, dѫнъ ачееа се чертъ̀ къ dъпсълъ̀ лпкъ̀тъ̀ маї пре ѫртъ̀ вені лъкрълъ̀ ла арме, Прасецкі, капітанълъ̀ лъ̀ї Ласкі, dede Хотінълъ̀ еаръші лъ̀ї Васілікъ̀. — Ачестъ̀ отъ̀ каре ші лъассе пътеле de Dеспотъ̀, domni ля адевъръ̀ деспотеште: лмпъссе конгрібцівні марі пре локъіторі, вчісе пре маї мълці боіарі, ші сѫнтъ̀ спецie de реформе, адъссе о́менї стрѣінї ля

www.dacoromanica.ro

цеаръ, пентрв карі фвндѣ шкóле, ле пвсе внѣ епіскопѣ (реформатѣ) Лвссінскі, адвссѣ din Полоніа, Свчесселѣ дл дпсвперві ші лѣ фъкѣ ші тай естравагапте; елѣ фортѣ внѣ проіектѣ цігантікѣ: съ скóтъ пре Петрв Мірчеапв din Ромъніа, ші съ пвпъ домпѣ пре adoптівелѣ сѣѣ Demітріѣ, апоі съ ші свппвпъ Трапсілваніа ші съ о впéскъ кѣ Молдавіа. — Дп Трасілваніа дп адевърѣ се тврбврассеръ лвкрвріле, къчі Мелхіорѣ Балаша, префектвлѣ ощілорѣ лві I. Сіціствндѣ, продедесse лві Ферdinandѣ четъціле Сатѣ-маре Баіа-маре, ші алцеле. Дп апвлѣ R. 2315 (Хр. 1562), вепірѣ пашіі de ла Бвда ші de ла Темішóра кѣ 20,000 de тврчі дп аціторіѣ лві Сіціствндѣ, арсеръ свбврбіеле Сатѣ-марелві, дпсъ пепвтвндѣ лва кастелвлѣ се дпторсеръ прѣдвндѣ ші девастъндѣ цеара, Секвіі се револтаръ свптѣ Цеорцій Nагі даръ фвръ бътцї de Гавріел Маілатѣ. Ціорцій Nагі ші алте капете се вчісеръ ла Cедішоаръ; алтора съ тъіаръ пасврілe ші врекіле, Секвіі пердвръ прівілеціеле лорѣ, ші дптрв теторіа револтеі, се едіфікаръ кастелллеле Секелїтамадѣ ші Секелї-бапат. Сіціствндѣ се волпъві ла Брашовѣ, дп Молдавіа се лъці ворба къ ар фі тврітѣ. Василікѣ Деспотѣ плекъ кѣ óсте спре Тортвосѣ ка съ дптре ші съ оккупе Трасілваніа, дпсъ венindѣ-і штіре къ Сіціствндѣ с'аѣ дпсъпътошатѣ се дпторсе дпдъръtѣ.

VIII. Авzindѣ къ Албертѣ Ласкі ші Dемітраскѣ хатманвлѣ казачілорѣ се препаръ дп контра лві, Василікѣ стрінсе ошті ла Хотінѣ дп апвлѣ R. 4316 (Хр. 1563). Ачі лѣ дпквпціврарь церапії стрігъндѣ, съ десфіинцеze контрівацівпеа чеа повъ, ші съ депъртеze пре міністрії чеї ръї. Василікѣ промісе, ші кѣ модвлѣ ачеста се ретрассе din періклѣ. Ла Галацї

www.dacoromanica.ro

дитр'о пóпте вътѣ аларть, трѣпеле стрѣіпе се adѣпарѣ, еарѣ ротѣпіі лѣарѣ фѣга. Василікѣ лѣдѣ пре стрѣіпі, ші ші вътѣ діокѣ de Ротѣпі. Кѣ дичетѣлѣ се лѣці дп цеарѣ котпіотѣлѣ дп контра лѣі. Кѣпdѣ кѣцета съ се дисóре кѣ фііа вѣпі воіаріѣ din Полопіа, се рѣспѣпdі ворба, къ тътарій дпгрѣ дп цеарѣ. Василікѣ трітісе трѣпе ла тарціпе, карі дпаіптѣпdѣ спре Dѣпастрѣ пѣ вѣгѣрѣ пре пітіпе. Ротѣпіі zісserѣ къ требѣе съ іее а тінте, кѣчі пóте фі вро стратацетѣ ла тіzлокѣ, фііпdѣ къ тътарій ші акконере терсѣріле кѣпdѣ іррѣтпѣ дп цеарѣ. Оштіле се ашezарѣ дп кастре; челорѣ 300 dé кѣларі впгѣрешті се ассетпѣ впѣ локѣ сепаратѣ. Nóптеа се скѣларѣ тілітарії ротѣпі ші дтпреціѣраръ пре впгѣрі, ші і тѣіарѣ пре тоці, афарѣ de впѣ тѣпаріѣ цертапѣ, каре се крѣцѣ апѣпе. Dѣпѣ ачеea се дптóрсеръ ші дтпрессѣраръ пре Dеспотѣ дп кастеллѣ. Дп тітпллѣ дтпрессѣръреі, се вчісеръ дп цеарѣ тоці пъртініторії лѣі, таі алессѣ стрѣпіі. Канетеле копуіѣрацілорѣ Моцокѣ Берповскі, Строіцъ ші алції се копсѣлтаръ пре чіпе съ пѣпъ Domпѣ, ші алессеръ пре Стефапѣ Тотща. Ачеста трітісе ла Сіціспdѣ дп Трасілваніа пептрѣ аціѣторіѣ, дарѣ тетъпdѣсе ка пѣ кѣпѣ-ва Dѣтітраскѣ Хатпапѣлѣ kazачілорѣ, съ вінъ ші съ окkѣпе скѣпѣлѣ, се префъкѣ къ елѣ с'аѣ пѣсѣ пѣтаі інтеріtал, дпсъ пептрѣ domпѣ дефіпітівѣ с'аѣ алессѣ Dѣтітраскѣ, дечі елѣ лѣ кіетъ ка съ вінъ съ ші прітéскъ domпіа. Dѣтітраскѣ къzѣ дп кѣрсъ, елѣ вепі кѣ 300 de kazачі; кѣпdѣ аціѣпсе дп цеарѣ фѣ аттъкатѣ de Ротѣпі ші прінсѣ дтпрезпъ кѣ Прасецкі. Тотша і трітісе пре атъпdоі ла Констаптіпополі. Dѣпъ ачеea вепі аціѣторіѣ de 2000 de Трасілвані; Тотша дптепі дтпрессѣрареа,

www.dacoromanica.ro

къ тóте ачестеа Василікъ се апърѣ къ тълтъ валенцъ, ші фъкѣ десе ескурсіунї къ свчессъ вънъ Маї ла врмъ Трасілванїі din сфаръ апчепърѣ а се апцелеце къ чеї din лънтрѣ. Василікъ дескопері лъкрълъ ші тъйѣ капълъ унї къпітанъ, апсъ прin ачеастъ фаптъ аптърржтъ ші маї таре пре аї съї. Ачештіа лъ констрінсерѣ съ се дea, зікъндъ къ еї пъ се маї потъ цінé, Ла 9 Ноемврie R. 2316 (Хр. 1563) еші Василікъ къларе din четате; апфатъ фъ прinсъ ші дъссъ ла Тотша, каре нъсе пре унъ тътарѣ de і тъйѣ капълъ. Кърръндъ дънъ ачеea венї ші санціакълъ търческъ къ 500 de óменї, каре се прefъкѣ къ пъ і плаче, къ Тотша аъ вчісъ пре Василікъ Деспотъ.

IX. Тотша трімісе ла Констаптіпополі ші черкъ прin банї съ апдвълече пре пóртъ ка съ лъ аптърéскъ ла domnie. Пре Трасілванї і трімісе а касъ вінъ donanї ші апкъркацї de сполії; апсъ преcте доuъ зіле дede opdinę съ і аттаче аптре тънцї ші съ ле іеа споліеле. Аптре ачестеа Ласкі (къ каре се апшпъкасе Василікъ, ші лъ рагасе съ і вінъ аптр' аціхторій), аптрѣ ла цеарѣ, дарѣ авzindъ de resълтатъ, со апторсе кътъ патъ маї іште прin Покъціа, unde era съ кадъ ла таре перікълъ, къчї Ротънії апчепесеръ а тъїа арворії пре лънгъ дрътъ; пресепца de спірітъ ші репеціунea лъї Ласкі, тънтъї віéаца полопілорѣ. — Петрѣ Мірчеа din Ротъціа апцелесъндъ къ пóрта пъ ва съ аптърéскъ пре Тотша ла domnie, фъкѣ о апчеркаре съ окъпе цеара пентрѣ сіне, дарѣ ла Мілчовъ лї венї Тотша наінте, ші лъ бътѣ аша de таре, апкътъ Петрѣ фъ констрінсъ а се ретраце къ рушіне; апсъ пъцінъ дънъ ачеea (R. 2317; Хр. 1564) венї Алеcсandрѣ Лъпшніанѣ къ търчї ші къ тътарї,

www.dacoromanica.ro

Моцокъ, Строіцъ ші алції пъ воіръ а се опънe лъї Алеccandръ, чі фъцірѣ дп Рuссіа. Тотша дпкъ афлъ маї de кяиіпцъ а шї къута тънтъірea дп фъгъ, лъссъндъ пре Деметрій, adонтівлъ лъї Васілікъ, ші пре алції dінтре боіарії молдавї кѣ артіллъріа. Ънвлъ dінтре боіарї възъндъ кавса лорѣ перdетъ, прінce пре Деметрій ші лъ dede дп тънїле лъї Алеccandръ каре пѣ і фъкъ нітіка, чі лъ трімісе ла Петрѣ Мірчea дп Ротънїа, ка пре ънъ котнеціторіѣ алъ dомніеї ачестеї церї. Петрѣ спре ръсбънare і тъіъ капвлъ. Даръ ші ачелъ боіарѣ каре лъ dедессе дп тънїле лъї Алеccandръ, къzъ дп кърсъ кънdъ се доторчea а касъ, ші се вчіссе de ómenі, пвшї анвте de кътръ Алеccandръ.)— Дпъ че се реашезъ Алеccandръ дп скаунъ дп Сѣчіава, дпчепъ съ шї ресбънe тірънпеште асупра боіарілорѣ карі лъ вънdесserъ. Елъ се префъкъ маї дптъіъ къ аѣ вітатъ тóте ші і кіетъ ла масъ, апоі і dede пре тънїле карнефічелві. Дп Полоніа дпкъ трімісе съ чеаръ пре рефъцічії Тотша, Моцокъ, Строіцъ ші алції. Рецеле пѣ се плекъ ла ачеаста, дпсъ спре а пѣ da мотівъ de остілітъцї, ордінѣ de і тъіаръ ла Летберѣ дп форвлъ пвблікъ.

(X. Дп аннвлъ Ромеї **2317** (Хр. 1564), мврі Ферdінandъ імперъторівлъ, кърція врмъ Массіміліанъ II. Стефанъ Баторі, префектвлъ Ърбеї-марї, лъ de ла цермані Сатѕ-маре ші Баіа-маре. Сіцістъndъ прінчіпеле Трасілванієї се пъсе дп капвлъ оштілорѣ, ші лъ de ла цермані тóте кастеллеле din стъпга Тіссеї, даръ дп аннвлъ ърмъторіѣ перdъ саръші Сатѕ-маре ші алте локврї маї мълте. — Дп ачестъ аннъ се скълъ дп Трасілванія ънъ повіл, а вше Стефанъ

www.dacoromanica.ro

каре zîчea къ се траце din фaмiлiа domнiлорѣ din Молдавiа, шi дiнчеркъ кѣ церапiй съ факъ о iрѣвнчiзне дн Молдавiа; дiсъ фѣ ре.дмнiнсѣ фъръ мѣлць гребтате.) Алессandрѣ десфiiнцъ тóте ашъзъмiнтеле протестантiче фъкзте de Васiлiкѣ, шi рестабiлi пре кълзгърiй ортодошi дн тонастiереле лорѣ. Дн аннзлѣ Ротеi 2319 (Хр. 1566) копрiнсе шi прждѣ Покуцiа, прекъндѣ тътарiй дпвасеръ Подолiа, Ачестѣ domнѣ мѣтъ решedинца ла Iашi. Къzъndѣ дптр'о бóлъ греа, елѣ кiемъ пре єпiскопi шi пре боiарi ла cine шi ле zicce: къndѣ ворѣ ведé къ i се аншропiе óра торцiй, съ лѣ кълзгърéскъ. Маi пре вртъ лешiпъndѣ Алессandрѣ, еi лѣ кълзгъриръ шi i пѣсеръ пзтеле Пахомiе. Алессandрѣ дештептъndѣce din леторцiе, шi въzъndѣce кълзгърѣ, дпченѣ а i амтепiнца, къ дакъ се ва дпсъпътоша, ва кълзгъри елѣ пре маi мѣлцi. Атзнчi боiарiй, пi кiарѣ dómna Рѣccandра, дпфрiкацi de амепiнцъриле тiрапнзлзi, лѣ адъпаръ кѣ вепiнѣ, шi лѣ дптортъптаръ ла монастерiзлѣ Слатiна. Атзнчi алессеръ domнѣ пре Богdанѣ, фiiзлѣ ръносатзлзi, дп етате de 15 аннi, сзптѣ епiтропiа мзтеi сале Рѣccandра, каре, de шi мѣiере, гзверпъ цеара кѣ мѣлтъ дпцелепчiзне, — Дп ачестѣ аннѣ плекъ Солiманѣ дп Зигаriа съ батъ пре Массiмiмiлiанѣ; Сiцiстѣndѣ Zаполiа лѣ дптъмпiнъ ла Cinцidенѣ, шi се ескѣсъ ла дъпсзлѣ de денѣпцiатзреле лзi Массiмiлiанѣ. De аколо Солiманѣ пѣрчессе дп Панноniа, шi лѣ маi мѣлте четъцi, dаръ бътъndѣ Сiцетзлѣ (каре лѣ аппъра Нiкóлъ Zрini кѣ мѣлтъ iнiмъ), мѣрi de рапкóре, дп 4 Септемвpiе. Маi пре вртъ Нiкóлъ Zрini пе маi пѣтъndѣce цiнé, дпчеркъ о ервнчiзне десперать, шi къzѣ кѣ тоцi аi съi сзптѣ

www.dacoromanica.ro

сабіа тѣрчілорѣ. Сіцістѧндѣ бътеа атѧнчі Токаіѧлѣ; дпцелегъндѣ de мóртеа Сѧлтанѧлві, десфъкѣ дмпресcѣрареа. Тътарій карі се бътѧссеръ сѧптѣ дъпсѧлѣ дпчепѧръ а прѣда цеара. Сіцістѧндѣ і бътѣ ла Деврецінѣ ші і ръсіпі. Тътарій трекѣръ прѣдъндѣ прін прінчіпателе ротъне, ші се дптóрсеръ дп цеара лорѣ.

XI. Дп аппѧлѣ Ромеі 2320 (Хр. 1567) Селімѣ II сѧчессорівлѣ лві Соліманѣ, кіемъ пре Петрѣ Мірча ла Константінополі, ші пѧті пре фрате съѣ, Алеccandрѣ, domнѣ дп Ротѧніа. — Дп ачестѣ аппѣ цертапій лѧаръ Мѧпкачівлѣ, еаръ Сіцістѧндѣ Zаполіа рекѧперѣ Баіа-маре. — Дп 17 Февръарів R. 2321 (Хр. 1568) се дпкеіе артістецѣ дптре Селімѣ ші Массіміліанѣ пре опгѣ аппі. Селімѣ коттѧндъ лві Сіцістѧндѣ съ деа дп дъръптѣ domнівлві Молдавіеі кастеллеле Чічеѣ ші четатеа de Балтъ din Трасілваніа. — Еміграції Ротъні din прінчіпатѣ, карі се афла дп Трасілваніа de пре тімпѧлѣ лві Петрѣ, авzindѣ къ Алеccandрѣ с'аѣ пѣсѣ domнівлѣ аѧврѣ кораціѣ de а се дптóрче дп патріе, дпсъ пдътіръ кѣ віеаца ачеастъ дпкредере дп фіівлѣ лвпівлві. — Дп аппѧлѣ R. 2322 (Хр. 1569) тѧрі Dómna Рѣccandра, ші се дптортъптъ лъпгъ бърбатівлѣ еі, ла Слатіна. Богданѣ рътъпъндѣ сінгврѣ, копчепѣ ideea de а се десфаче de тѣрчі, ші de а се вні кѣ полоній; елѣ дпкеіе кѣ рецеле Сіцістѧндѣ Авгвстѣ вні трактатѣ de аппъраре коттѧпъ. Рецеле і промісе прін вні артіклѣ секретѣ 34,000 de арматі. Богданѣ се легъ кѣ полоній ші прін късъторіе: пре о соръ а са о мърітъ dвпъ Каспарѣ Напіевскі, пре а доза о деспвпсе dвпъ Хрістофорѣ Своровскі, (дпсъ маі пре вртъ авzindѣ къ ачеста е плінѣ de даторій, пѧ воі съ і о деа.)

www.dacoromanica.ro

Bogdanъ дисвинї се despвnce къ о domnїчéллъ полонъ, ші фъкъ препаратіве пентрв пвнтъ. — Ла anвллъ R. 2323 (Хр. 1570) се фъкъ легътврь дintre I. Сіріsmвndъ domnвллъ Трасілванієї, ші дintre Массіміліанъ імперъторівлъ: ка ачела съ се дисóре къ о пепóтъ а імперъторівлві; елъ съ цінъ Трасілванія къ тітлв de Прінчіпе ereditарій, еаръ Марміросвлъ къ кастелвлъ Хвстъ, ші Біхорвлъ къ Ѳрбеа-маре пре віéаца къ тітлв de Domnъ алъ пърцілорь Ѳнгаріеї; вртъторії лві съ стеа сvптъ протекціvnea імперъторівлві; ла касвлъ dec'ар скóте Сіріsmвndъ din Трасілванія съ і се dea dвкателе Онол ші Ратібор din Сілезіа. Лвкрвлъ ачеста се дикеіъ ла 10 Марцій, дисъ ла 14 Марцій a. R. 2324 (Хр. 1571) мврі Сіріsmвndъ фъръ de a лъсса копій ла вртa са. — Ла 25 Маіъ се алесе прінчіпе Стефанъ Баторі de Шешілеъ, каре се рекvноскъ атътъ de сvлтанвлъ Селімъ, кътъ ші de імперъторівлъ Массіміліанъ.

XII. Bogdanъ domnвлъ Молдавієї пврчесе кътръ фінітвлъ anвллві ачествіа ла Полоніа, дисоцітъ пвтаї de doї інші, спре а ші adвче спвnса ла прінчіпатъ. Своровскі, спвnсвлъ сврореї сале, фііndъ тъніосъ пре дъnсвлъ пентрв рвшінеа че-і фъквссе ла anвллъ трекvтъ, лъ прінсе ші стóрсе de la дъnсвлъ о сvмmъ маре de banї, пентрв карі се фъкъ ръспvnzъторіъ Каспаръ Паніевскі, квпітанвлъ лві Bogdanъ. Дintre ачестеа Молдавіі пв штіеа че с'аъ фъквтъ къ Domnвлъ лорь, ла цеаръ се ръспvndі ворва къ ар фі перітъ ла Полоніа. Лвкрвлъ се anвнцъ ла Констаnтіnополі. Селімъ дивершопатъ асвпра лв Bogdanъ пентрв трактатвлъ дикеіатъ къ полопіі, despre каре сімціссе, нvмі domnъ пре вnъ авентврарій, а лвте Іопаскъ, ка-

www.dacoromanica.ro

ре петречеа ăн Търчіа ка пегоцъторіў, ші се zічеа а фі фіїў патрал алў луї Стефанў VII, ші лў тімісе ăн прінчіпатў кў о арматъ de 20,000 de търчї. Ăнтре ачестеа Bordanў, скъпъndў din прінсóре, вені ла Хотінў, de unde се вітъ кў окій, кътў Іопаскў окъпъ скаунълў domnieї. Възъndў цеара пердътъ пентрў сіне, се dосе ла рецеле Сіґістъndў Аўгустў, съ чеаръ аџіторіў; ăнсъ ачеста се тетеа de a се ăнкърка ăн ресбелў кў търчіў. Атънчї Bordanў се адресъ ла магнаџії полонї de прін преџіврў, кў алў къроръ аџіторіў ăнчеркъ о іррупчіне ăн цеаръ. Dупъ маї мълте конфлікте мічї, се ăнкісе ăн Хотінў, ші ăнчеў съ трактезе кў Іопаскў. Dаръ венindў сапџіакълў de la четатеа Албъ, алў констрінсе а се ретраце ла Кameніца. — Ăн 7 Іулій а. R. 2325 (Хр. 1572) мърі Сіґістъndў Аўгустў, алтъмълў сърчелў алў фаміліеї Іаґелонілорў; ґенерарівлў Іасловіецкі капітълъ кў Іопаскў ші кў сапџіакълў ăн пателе рецелуї (аскунzindў мóртеа луї), ші дешертъ Хотінълў. Dаръ сапџіакълў ăнцелессе преште пуцінў de мóртеа рецелуї, ші ăнтрăіпцъ пре Селімў, черъndў інструкціўні de la дъпсълў, ăн респектълў челорў че аре съ факъ. Селімў трімісе воръ полонілорў, къ dакъ ворў алеце реце din каса аўстріакъ саў москълéскъ, елў ле ва декіера ресбелў. Іопаскў черé de la полонї съ dеа афаръ пре Bordanў ші пре фраделе луї, Петрў. Bordanў дупъ мълте рътъчірї фъцї la Москва, la Іван Васілієвічї, каре есітў престестў къ Bordanў ар фі ăнъръссітў кредінца ортодоссъ, алў въгъ ăн унў сакў ші лў аррункъ ăн апъ, de се ăнекъ, Петрў фу датў ăн мъніле Молдавілорў, карі прăвараръ кът ва і ворў фаче ръў,

www.dacoromanica.ro

Іопаскѫ лѫ трімісе ла Константінополі, ѕnde тѫрі маї дн ѫртъ. — Полонїї дн 16 Маїѫ a. R. 2326 (Хр. 1573) алесѕеръ реце пре Енрікѫ Валесіѫ (Henri III Valois), фрателе рецелуї Франціеї. — Дн Трасілваніа се револтъ Франческѫ Бекешѫ дн контралуї Стефанѫ Баторі, ші дитъррѫтъ пре секуі съ се скóле съ шї рекъштіце лібертатеа перdѫтъ сѫнтѫ Сіцішѫndѫ; dаръ секуїї фѫръ бътъцї de пріторії лорѫ. Бекешѫ се дикісе дн кастелулѫ Фъгърашѫ, ші скѫті пре ромънїї din ачелѫ dістріктѫ de трівѫтулѫ дмпѫсѫ de кътръ Баторі пентрѫ Нóрта оттоманъ. Маї пре ѫртъ Фіndѫ дтпрессратѫ de Ціорціѫ Банфі, фѫрі ла Массіміліанѫ; дн dіета din аппулѫ R. 2327 (Хр. 1574) фѫ dекіератѫ de inimікѫ алѫ патріеї, орї че корреспondінцъ кѫ dъпсулѫ се оппрі сѫнтѫ недéпсъ de а шї перde капулѫ.

XIII. Алессandрѫ, domпулѫ Ромънїеї, воindѫ съ пѫпъ пре фрате съѫ Петрѫ domпѫ пре скаппѫѫ Молdавіеі, промісе порцїї трівѫтѫ дndоітѫ. Селітѫ despoіatѫ de banі прін ресбелѫ кѫ венеціанїї, din каѕса Кѫпрулуї, се плекъ фórte ѫшорѫ ла ассетіне пропѫперї. Дн 21 Февруарїѫ вені ла Іашї ѫпѫ чеаѫшѫ кѫ ordінea сѫлтанулуї, ка дн локѫ de 60,000 de галбенї, трівѫтулѫ аппуал de пъпъ акѫтѫ, Іопаскѫ съ плътéскъ 120,000 de галбенї. Іопаскѫ стрінсе сепатулѫ, ші дитребъ че ар фі de фъкѫтѫ. Тоцї цівраръ кѫ domпулѫ съ тóръ маї біне, de кътѫ съ се сѫппѫпъ ла атаре черере аппъсътóре. Чеаѫшулѫ се dімісе кѫ ръспѫпсулѫ къ цеара пѫ нóте съ плътéскъ атъта, Іопаскѫ се пѫсе съ факъ препаратіве de ресбелѫ, ші черѫ аџівторіѫ ші de ла Полонї; дпсъ рецеле ші сепатѫ респѫпсеръ, къ еї пѫ ворѫ съ се

www.dacoromanica.ro

стріче къ тѣрчіі, къ карі трѣіескѣ дѫ паче de 100 de апні. Атѣнчі Іопаскѣ се адресеѣ къторъ казачі, de ла карі къпѣтѣ таі бинѣ ръспѫнсѣ, ші аџіторіѣ ефектівѣ. Сѣлтанѣлѣ пѣсе дѫ тішкаре о артатъ de 30,000 de тѣрчі. Алессандръ din Ромъніа къ фрате съѣ Петръ дѫпартаръ о пѣтере ассеминé de маре, Стефанѣ Баторі фііндѣ провокатѣ а трімите аџіторіѣ, еспеді пре Міхаіл Рацѣ ші пре Џеорџіѣ Дацо къ 2000 de секѣі. Алессандръ апропііндосе спре Фокшанї, скріссе ворпікѣлуі Дѣтѣравъ ла Іашіі, съ вінъ къ тоцї боіарії, ші съ прімéскъ пре повлѣ domнѣ, Петръ. Аџіпгѣндѣ пѣпъ ла сатѣлѣ Кѣпъџіанї, dede бинѣ оспъцѣ маре фрателуі съѣ Петръ. Дѣтѣравъ къ боіарії din Молдавіа вепіръ дѫ адевѣрѣ, дпсъ кѣндѣ се апропіаръ, аттакаръ пре неаштептате пре domнії ла оспъцѣ, къ атѣта іѣџіте, дпкѣтѣ тѣрбѣраръ кастреле ші дмпрѣштіаръ тіліџіа; Алессандръ de абіа скѣпъ ла четатеа de Флочї, еаръ Петръ ла Брѣіла, дптре ачестеа Іопаскѣ дмпрессѣръ пре тѣрчі de треі пѣрцї ші і тѣчелѣрі фъръ тісерікордіс, дѣнъ ачееа дптórсе артеле дѫ контра Трасілваніlорѣ, ші і фѣгѣрі пѣпъ ла Брашовѣ, пре Вентілъ длѣ трімісе ла Бѣкѣрештї ка съ окѣпе скаѣнѣлѣ. Вентілъ domnі патръ зіле, ші фѣ вчісѣ dімпребѣнъ къ тоцї аї съї de кътръ кѣпітанії луі Алессандръ. Іопаскѣ авзіндѣ de ачеасть дптѣмпларе, се дптórсе din пѣрцїле Трасілваніеї кътръ Брѣіла, бнде ера дпкісѣ Петръ; пръдъ ші арсе четатеа, дпсъ кѣндѣ ера съ іее кастелѣлѣ къ ассалтѣ абзі къ вінє бинѣ корпѣ de 15,000 de тѣрчі de ла Тігіна дптръ аџіторіѣлѣ дмпрессѣрацілорѣ. Елѣ лъссъ Брѣіла ші еші дпаінтеа ачестора, ші-і бѣтѣ аша de таре, дѫ кѣтѣ абіа екъпаръ ла 1000 de къ-

www.dacoromanica.ro

ларї. Апої авзindъ къ ла Тiгiна се стрiце алтъ корiй de търчї шi de тътарї маї маре, пърчессе дiнтр' коло, шi фръпсе шi пре ачештiа. Тотъ дп ачестъ тiмпъ 3600 de Ромънї бътърь пресезалъ търческъ каре есiссе din четатеа Албъ спре а da адiворiй челорь de ла Тiгiна.

XIV. Акъмъ Iопаскъ фатiгатъ de атъте лупте съпероасе, се дитóрсе спре Хъшi ка съ шi реставрезе пътеріле, трiмiцiндъ ла Дънъре пре Iеремiа Черпецкi ка съ обсерве шiшкъріле търчілорь. Сераскiерълъ търческъ стрiнсе óсте de 200,000de óмепi, шi вепi къ 120 de тъпърї. Черпецкi фъ кътпъратъ къ 30,000 de гашепї, шi се ретрассе de ла Дънъре, сънтъ претестърї валее. Дънъ че трекърь търчїї Дънъреа, дпаiнiцъ пре Iопаскъ къ вiнъ ла 12,000 пъпъ ла 15,000 de търчї. Iопаскъ кiетъ пре казачї de ла Тiгiна, унde се афла ачештiа дпрессърындъ четатеа; еарь ел, къ пздiнї Ромънї пърчессе дпаiнтеа търчілорь, дп дiстанцъ de 3 мiліаре геогр. de ла Дънъре. Свiерчевскi хатманълъ казачілорь свспевтындъ къ търчїї сънтъ дп пътърь маї маре, зiссе лъї Iопаскъ съ черче маї бiпе спре а кпóште пътърълъ челъ адевъратъ алъ търчілорь. Iопаскъ черчетындъ афлъ дп адевърь къ Черпецкi л'аъ тiнцiтъ, шi лъ кiетъ ла дape de ръчiвнi. Ачеста се ескосъ зiкындъ, къ пе пóте вепi, фiiндъ къ търчїї стаъ съ лъ аттаче. Дпадевърь елъ пърчессе дпаiнте къ челе 13,000 de къларї, дпсъ кындъ ера съ се аспропiе de търчї, коттындъ съ плече стéгърiле, шi съ пъпъ пълърiеле дп сълiце. Атънчї търчїї ле коттындарь съ дитóркъ арпеле дпкопtра лъї Iопаскъ. Ачеста дпфрынтъ тъпърiле асупра лорь. Къларїї ромънї дп-

www.dacoromanica.ro

пінші din dерътъ ші dinaінte, стетеръ пре локъ дп-тре dóве фокърі, ші periръ пънъ ла зпълъ. Търчій трекъръ преste кадаверіле лоръ дп контра лві Іопаскъ; Ромънії і рeдmпінcеръ de треі орі, дпсъ тъ-тарії вспіръ търчілоръ дптр'адівторіъ, ші аттъкаръ пре Ромънї къ тóте пътеріле. Іопаскъ пепътъndъ траце тъпърілe къ сіne, ле дпкъркъ преste тъсъръ ші ле лъссъ пре локъ, Търчії пепътndъ тъпа пре еле ле дптóрсеръ дп контра Ромъпілоръ, дпсъ тъпърілe се спарсеръ, ші счісеръ пре търчі (10 Іспіе R. 2327 Хр. 1574). Іопаскъ къ 7000 de óмепі се чіркъпъллъ дп рѣпеле зпві сатъ, дп каре се аппъръ трей ziле. Даръ óмепій дпчепъръ съ тóръ de сете; Іопаскъ въzъndъ къ пъ се маї пóте цінe, се дndъплеплекъ съ капітълeze къ опóре. Сераскіерълъ пріті, цівъndъ de шéпте орі къ пъ ва Фаче пітіка, пічі лві, пічі ромъпілоръ, пічі kazaчілоръ, ші къ пре елъ длъ ва тріміте ла Константіпополі, dъпъ dорinца лві. Дп 14 Іспіе, Іопаскъ denъce артеле, ші се dede дп тъпіле търчілоръ. Капеці-паша ворві къ дъпсълъ 4 óре, апої префъкъndъ-се къ ачеста л'ар Фі вътъматъ къ зпъ ковъптъ, длъ лові къ сабіа дп Фацъ, іапічарій і detrъпкаръ капълъ, ші тъіаръ про тоцї ромъпії ші kazaчії. Dъпъ ачеаста търчії ші тътарії се въpсаръ преste цeаръ, ші о dевъстаръ къ фокъ ші къ сабіе, дп зпъ modъ аша de барбаръ, цре катъ пъ с'аѣ маї дптъмплатъ din векіте. Тоцї боіарії карі маї пъстраръ зпъ сімцімънтъ паціопал, се тъчілъ-ріръ. Din ачесте каzсе се пъскъ о фóмете пеазцітъ.

XV. Петръ Мірчea (Скіопълъ) се zві пре сказпъ дп 25 Іспіе, зітъndъ-се къ окії съї, катъ барбарії карі л'аѣ дптродzссъ, прадъ deспóіе ші пітіческъ дea-

www.dacoromanica.ro

ра. — Ын 15 Дечетвріе мэрі сэлтанэлэ Селімэ, блъстематэ de mii de неферічіцї, кърэіа эртъ Атэратэ III. — Ын аннэлэ R. 2328 (Хр. 1575) Каспарэ Бекешэ стріпсе о артатъ de цертанї, энгэрї ші алте пацізні, дтръ ын Трасілванія ын лэна лэї Іэлій, ші рескэлъ пре Секэї ын контра лэї Стефанэ Баторі. Ачеста трімісе ла тэрчї ші ла Алессандрэ domнэлэ Ромъніеї dэнъ аџізторій, ші алэнгъ пре Бекешэ, каре шї пердэссе тітлэлэ конселътындэсе кэ повілії ла Тэрда. Dэнъ ачееа џінэ адэнаре ценералъ ын 8 Авгэстэ, ші чітъ пре рескэлацї ла дare de ръчізні. Нозе Бекешіанї маї ынсъмнацї пердэръ капетеле ші тóте аверіле, треізечї ші патрэ се спънзэраръ ла Герла; Секзілорэ се тъіаръ нъріле ші врекіле.— Рецеле Енрікэ Валесіэ dэнъ че domнісse чінчї лэні ын Полóніа, фэцї пре аскэнсэ ын Франціа. — Петрэ domнэлэ Молдавіеї, спре а се decдътна de стрікъчізніле кавсате пріп ресбеллэ, ші спре ашї ръсбэна асэпра казачілорэ, се скэлъ ын контра Полоніеї. Ын лэна лэї Септемвріе, лъссъ кэ плъчере пре тътарї съ трéкъ пріп цеаръ ын Полонія, ші кънdэ се ынторчеа кэ прада ынапоі, ле акопері терсэлэ пріп тъзріле de ла Хотінэ, ші редзпінсе пре полонї, карі і персекэта. — Ын 14 Дечетвріе полоніі карі ръмъсессеръ фъръ de реце, алессеръ пре Стефанэ Баторі, domнэлэ Трасілванієї. Ачеста стріпсе dietъ ла Медіешї ын лэна лэї Февръріэ, а. R. 2329 (Хр. 1576), ынї лъ зіза бзнъ de ла Трасілванї, ші фъкэ ка фратесъэ Хрістофорэ съ се алéгъ префектэ (воіводэ) церей; ель шї џінэ тітлэлэ de пріпчіпе, ші дрептэлэ de а ынтъри тóте актеле маї ынсемнате. — Массіміліанэ ынчепэ а ынвade Мартэросэлэ, ынсъ мэрі ын 3

www.dacoromanica.ro

Октомвріе; Рѣдолфъ II вртъ дп локълъ лъї. — Стефанъ Баторі, отъ плъкътъ порцїї ка вп бвпъ васалъ алъ еї, черъ de ла дъпса, ка съ опрéскъ пре Петръ domпълъ Молдавіеї, de a маї фаче іррвичівпї дп Полоніа; Сълтанълъ промісе. Къ тóте ачестеа лъкръріле се тврбвраръ дп Молдавіа, прін релъчівпіле къ казачїї.

XVI. Ла Казачї се афла тълціте de Ротъпї фвцїї din Молдавіа свптъ дмпрецівръріле аппілоръ треввцї, дптре алцїї вп Іоапне, къ свпра-пътеле Поткóвъ (фііndъ къ ера аша de таре de рътпеа поткóва къ тъпіле), каре се zічеа а Фі фрате къ Іопаскъ. Ачестъ поъ авептврарів се пвсе дп капълъ рефвцілоръ, ші дмпревпъ къ Чеапъ ші къ Сакъ стріпсеръ ла 300 de казачї, ші дп аппълъ R. 2330 (Хр. 1577) вепіръ ла марціпіле Молдавіеї, къ скопъ de a дпчерка о іррвичівпе. Петръ авzіссе de дптрепрінdереа лоръ, ші трімісе вп корпъ de мілітарї, ла Dвпастръ. Іоапне въzъпdъ къ пъ е тімпъ de a терце маї департе, се ретрассе къ казачїї съї. Петръ аррътъ лъї Стефанъ Баторі къ пъ фаче біпе de свфере а се фаче дп Полоніа дпчеркърї de a тврбвра Молdавіа, дп вртареа къреіа Баторі dede ordine съ пedепсéскъ пре Іоапне ші пре котплічї пептръ ачеастъ дптрепрінdере. Іоапне ера съ кадъ дп перікълъ дпсъ елъ шї лъъ іпіта дп dінцї, фортъ о търтъ de 400 de казачї ші трекъ Dвпастръ ла Сорока, вnde стріпгъпdвсе попорвлъ, се прокіетъ domпъ Молdавіеї. Do аколо пърчессе спре Іашї. Армата лъї Петръ се пвсе дпаіптеа інсвржепцілоръ ші і дптъмпіпъ къ фокълъ тъпърілор Казачїї се аррвпкаръ ла пътъптъ; търчїї се репезіръ асвпра лоръ, dаръ къпdъ се ап-

www.dacoromanica.ro

пропіаръ еї, се скъларъ казачїї ші къ о пъшкътуръ вчісеръ ла 300 de къларї търчї. Петрѫ се сперіѣ ші лѫѣ фуга ла фрате съѫ Алессandрѫ дн Ромъніа, армата луї се ръсіпі. Іоанне дптръ дн Іаші дн 29 Ноемвріе а. R. 2330 (Хр. 1577), пъті пре Чеапъ ворнікѫ, пре Сакѫ хатманѫ, пре Копіецкі пъркълабѫ Хотінълуї. Даръ пѫ трекѫ тълтѫ тімпѫ, ші се дптórсе Петрѫ din Ромъніа къ аџіторіѫ de ла фрате съѫ, каре воіndѫ съ ші аккопере терсълѫ, трімісе дпаінте о търтъ de каї ші de боі, еаръ елѫ веніі таї дн ѫртъ къ армата. Іоанне пѫ аштептѫ ла Іаші, чі еші дпаінтеа іпіміколуї, лъссъ търта съ се апроніе, апоі о прімі къ о плóіе de пъшкътурі, ші о дптórсе дн контра оштіі луї Петрѫ пънъndзо дн чеа таї таре конфѫзіѫне, дн кътѫ Петрѫ авіа скъпъ къ фуга. Дн фіне авzіndѫ пóрта de ачесте дптъмплърі трімісе луї Петрѫ óсте търчеаскъ, ші провокъ пре Хрістофорѫ Баторі, domнълѫ Трасілванієї, съ dea ші елѫ аџіторіѫ, спре а скóте пре Іоанне din Молдавіа. Петрѫ плекъ а dоua óръ къ аї съї din Ромъніа, Стефанѫ Баторі, върълѫ луї Хрістофорѫ, дптръ прін Бъковіна къ о апестекътуръ de терчепарї ші de секзі. Атúнчї Іоанне възъndѫ къ пѫ се пóте цінé дн контра атъторѫ адверсарї, пъръссі Іашіі ші трекѫ ла Ніетіровѫ. Кастелланіі полонї de ла марџіпї къпътаръ ордіне de ла Стефанѫ Баторі съ лѫ пріndѣ, Іоанне се dссе de вінъ воіа ла Варсавіа, лъссъндзсе пре цінеросітатеа полоніlорѫ, дпсъ барбарълѫ de Баторі лѫ аррънкѣ дн фéрръ, апоі лѫ вчісе ла Летвергѫ дн modълѫ челѫ таї крzделѫ.

XVII. Дн ачестѫ аннѫ (R. 2330; Хр. 1577) търі Алессandрѫ domнълѫ Ромъніеї, еаръ дн ло-

www.dacoromanica.ro

кълъ лъї вртъ фіълъ съ̀ Міхаїл V, каре дптродѹссе трібѹтълъ пѹмітъ гълле́тъ. — Дп Молдавіа се тѹрбѹраръ лѹкрѹріле de поъ пре ла дпчепѹтълъ аппълъї R. 2331 (Хр. 1578). Ѹнъ алтъ фрате алъ лъї Іоанне, а пѹне Алессандрѹ, стрінсе казачї ші іррѹпсе дп цеаръ, дп лѹна лъї Февръріе окѹпъ капітала Іашї пре неаштептате. Остеа лъї Петрѹ дмпрессърѣ опніълъ ші дпкісе пре Алессандрѹ Дп Іашї, маї пре вртъ вепіръ ші тѹрчії дптрѹ аџіторъ. Алессандрѹ черкъ съ шї мънтѹе віеаца къ фѹга дпсъ къзѣ дп мънїле тѹрчілорѣ, каре лъ трассеръ дп цеапъ, пре казачї прінзіндѹ-і дї трімісеръ ла Константінополі дп сервітѹте. — Дп Лѹна лъї Іѹліе фъкѹръ казачії а треіа дпчеркаре, ші дп аппълъ R. 2332 (Хр. 1579) а патра, дпсъ то́те фъръ де сѹччессъ. — Пре тімпълъ ачеста се афла ла Константінополі ѹнъ алтъ авентѹрарів къ нѹмеле Іоанне de рітълъ лѹтеранъ, din каре кавсъ Ромънії лъ нѹміръ Іапкъ Сассѹ. Ачеста се късъторі къ о фетсе авѹтъ din інсѹла Кѹпрѹ, ші къ баніі сї кѹмпъръ de ла по́ртъ domnia Молдавіеї. Петрѹ фііндъ ревокатъ дп аппълъ R. 2333 (Хр. 2580), се дѹссе ла мънтеле Атон дн монастеріълъ челъ едіфікатъ de дънсълъ. Дндатъ че вепї поълъ domnъ Іоанне, ші се ашезъ дп скаѹнъ, елъ дптродѹссе дърї по́ѕе дп цеаръ, пѹсе дечїтъ пре бої, ші алтеле. Лѣнѹшніанії се револтаръ ші рѣдікаръ алтъ domnъ тотъ къ нѹмеле Іоанне, дпсъ пѹ се пѹтѹръ цінé; сї фъръ фрънцї, Domnълъ лорѣ се дппекъ дп Прътъ. — Дпкъ дп ачестъ аннъ дпчепъ Іоанне Лътеранълъ а се черта къ Стефанъ Баторі пентрѹ Покуція; елъ іррѹпсе дп Подоліа ші девастъ цеара контінѹндъ ачеастъ фантъ дп кърсъ de 4 аннї. Хрістофорѣ Баторі трімісе аџіторіъ de о́менї ші

www.dacoromanica.ro

de кай фрателуй съў Стефанў ѧп контра Рэшіторў. Ачестў domnў лъ de ла попій съссештї а патра парте din дечітъ. Ѧп аппулў Romeї 1334 (Хр. 1581) се волпъві Христофорў Баторі, ѧп лупа луй Маіў стріпсе dіетъ ла Клушіў, ші фъкў ка фііулў съў, Сіцісмундў, ѧп етате de 9 annї съ се алеґъ сучессорій ѧп прінчіпатў, апої тэрі ѧп 27 Маіў.

Дупъ dіспъсечіунea рънoсатулуї се компъсе унў сенатў de 12 консіліарї карі съ гэверпeзе цeара пънъ кындў ва аџіунџе Сіцісмундў ла матэрітате. Стефанў Баторі трімісе пре Тома Дроіовскі ла Константінополі пентрў ѧптърірea пепотулуї съў, Сіцісмундў, ші лў ѧпсэрчінъ тотў de o dатъ съ се плъпґъ асупра Domнулуї Молдавіеї.

XVIII. Ѧп цeара Ромънéскъ се revoлтаръ боіарії din Mediнџї ѧп контра луї Міхаіл, ші алесссръ domnў пре Радў Пона. Міхаіл ну ле лъссъ тімпў чі ї аттъкъ ші і бътў, пре чеї маї ѧпсъмпаџї і прінсе ші і тъіе. Din ачeастъ кaуsъ се пъскэръ плъпцерї ѧпконтра луї, ші се адрессаръ акkусъчіунї ла пóртъ, ѧп эрта кърора Міхаіл фў скосў din domніe, ѧп аппулў R. 2336 (Хр. 1583). Боіарії черэръ пре Петрў Черчеллў фііулў луї Петраскў, каре се афла ла Константінополі. Прімíndў конфіртъчіунea Петрў Черчеллў вені ла Бъкурешті ѧп 29 Аугустў; елў едіфікъ бісеріка de ла Тѫргувешті, ші унісе пре ворніkулў Міхаіл, пре банулў Драготірў ші пре пахарніkулў Ціорџіў, аттулџі контрібуџіунea ші ѧптродусе оерітулў; прін ачесте тъсэрї елў трассе асупра са эра тэтэрорў ші маї пре эртъ пердў ші domніa.— Ѧп Молдавіа Іоанне Лэтерапулў ѧпкъ трассе эра Ромънілорў асупра са прін стóрчеріле ші тіранііле са-

www.dacoromanica.ro

ле ші маї алесѣ прін ірреліціосітатеа са. Мѣлцї боіарї еміграръ ші ръдікаръ плъпцері ѧп контра лѣї; de алтъ парте Стефанъ Баторі пѣ ѧпчетъ а лѣ аккѣса ла пóртъ кѣ девастéзъ Подоліа. Ѧп фіне Сѣлтанѣлѣ детермінъ съ нѣпъ еаръшї ѧп domnie пре Петрѣ Мірчеанѣ. Ѧп датъ че Іоанне ѧпцелессе десипре ачеаста, ѧшї стрінсе катрафѣселе ші плекъ прін Покѹціа воindѣ съ фѣгъ ѧп Цертаніа, ѧпсъ пефеpічітѣлѣ кѣзѣ ѧп мъпіле полопілорѣ. Стефанъ Баторі пѣсе de і тѣіаръ капѣлѣ ла Летвергъ, а. R 2337 (1584). — Петрѣ Мірчеанѣ вепіndѣ ла Іашї, ѧпчепѣ съ domnéскъ маї отепеште; еміграції се ѧнтóрсеръ ѧп патріе, ші фѣръ віпе пріміръ. Kazачії інімічї аї ачестѣї domnѣ, ѧпчеркаръ съ факъ о іррѣпчіѣпе ѧп цеаръ ѧп 27 Октомвріе. Петрѣ і ѧнтрессѣръ ла Богдъпештї ші і копстрінсе а капітѹла — Ѧп аппѣлѣ R. 2338 (Хр. 1585) Петрѣ Черчелѣ фіndѣ скоссѣ din domnie фѣцї ѧп Трасілваніа; ѧп локѣлѣ лѣї вепі сарѣшї Міхаіл V, каре петрекъссе ла Констаптінополі, ѧпсъ пѣ се ѧпдрептассе ка бпкіѣлѣ съѣ Петрѣ din Молдавіа, чі din контръ се маї ѧпрѣѣтъцісе. — Ѧп Трасілваніа се пѣсе гѣверпъторіѣ Іоанне Геці Ротъпѣлѣ, префектѣлѣ de ла Ѳрѣеа-маре, ка съ адміністре цеара пъпъ кѣndѣ прінчіпеле Сіцістѣndѣ ва аціѣпце ла матѹрітате. — Ѧп аппѣлѣ ачеста фѣ маре сечетъ ѧп тóтъ Дачіа, de ѣnde се пъскѣ апоі фóмете ші о пестілепцъ ѧпфрікошатъ, маї вѣртосѣ ѧптре копії; óмінії ші вітеле се пѣтріа кѣ рѣдъчіпї, ба мъпка ші пъмъптѣ, апоі тѣріа ѧптре челе маї марї крѣчіате.

XIX. Ѧптре ачесте ѧппреціѣрърї трісте ѧп аппѣлѣ R. 2339 (Хр. 1586) се тѣрбърѣ цеара прін ін-

www.dacoromanica.ro

трїціле лъї Павлъ Мачїкашъ, каре протїтъндъ търчїлоръ вне трїбетъ лндоїтъ, дшї скóссе de ла дъншїї пътїреа de domнъ алъ Трасївапїеї; дисъ фъ опрессатъ прін тъсъріле лъї Стефанъ Баторї. Елъ фъцї ла Константїнополї, вnde пентрв ка съ шї скапе вїеаца трекъ ла Махомеданїсмъ. — Стефанъ Баторї, рецеле Полонїеї, търї дн 13 Дечетврie a. R. 2339 (Хр. 1586). Дн аппълъ вртъторїъ (R. 2340; Хр. 1587) Полонїї стрînсеръ адвнаре ценералъ ла Варсавїа спре а шї алеце вnъ рецe. Сїцїстмвндъ Баторї трїмісе депвтацї ка съ стървéскъ дн Полонїа пепка съ лъ алéгъ пре дънсвлъ; дисъ полонїї алессеръ пре рецеле Свediеї Сїцїстмвндъ III. — Дн ачестъ аннъ дптраръ казачїї de треї орї дн Молдавїа, дн 8 Іанварїе фъръ респînшї de кътръ кънїтанвлъ Първв, даръ дн Івнїе пръдаръ Дашовълъ шї кътръ тóтнъ девастаръ рецївнea четъцїї Албе. Дн 23 Новетврie a. R. 2341 (Хр. 1588) ірвнсеръ de ноў шї фъкъръ ескврсївнї прін цеаръ дн тімнъ de 26 de зиле; дн фine Петрв і фъгърї шї і констрînсе а-і da дн мънї пре кондвкторївлъ лоръ Іоанне. — Дн 2 Дечетврie ла дieта de ла Медіешї, Іоанне Гецї, гвернаторвлъ Трасївапїеї, денвсе демнітатea ачеаста, цînъндшї тітлвлъ de консіліарїъ шї de кънїтанъ съпретъ алъ цереї. Сїцїстмвндъ Баторї лъ фрънеле гвернвлвї, цînръ пре констітвцївнea цереї, шї скóссе пре Іесвцї din прінчїнатъ. Дн аппълъ Роmеї 2342 (Хр. 1589) се девїеръ de domнъ абсолвтъ, фъкъ пре върх-съ Балтасаръ кънїтанъ съпретъ, еаръ пре Стефанъ Баторї префектъ Урвеї-марї. — Дн ачестъ аннъ кътръ лвна лъї Авпвстъ дпкврсеръ тътарїї дн Полонїа пънъ ла Летвергъ; беглербегвлъ de la Dв-

www.dacoromanica.ro

росторѣ трекѣ прін Молдавіа пънъ ла Сніатінѣ. Zamoiскі аннърѣ тарціпіле кѣ тяре діффікълтате. Лнтре ачестеа тѣрчіі din армата беглербегълуі пръдаръ Сніатінълѣ лн тімпълѣ теркатълуі ші деспоіаръ пре мълці негуцъторі молдавь. — Лн Ромъніа домнълѣ Міхаіл V dънъ че стóрсе цеара прін контрібуціúні нóве, лнтродúссе чінчіта лн локълѣ дечімеі din алвінаре, арвінкассе dаре пре Роші ші про Mediaші ші вчісеръ пре логофътълѣ Станчіѣ, фѣ скоссѣ din domnie ші вієтатѣ ла Константінополі, вnde фѣ трасѣ ла dаре de речіúнь. Елѣ ка съ скапе de фѣпе, трекѣ ла тахомеданісмѣ. Лн лъкълѣ луі цеара алессе пре вnѣ боіарѣ бътрънѣ, а нѣме Стефанѣ Сърдълѣ, a. R. 2343 (Хр. 1590).

XX. Лн Трасілванія Сіміstвndѣ Баторі се чертъ кѣ вѣрѕ-съѣ Балтасарѣ, фііndѣ къ ачеста малтратассе ла о петречере пре Ромъпълѣ Стефанѣ Іошіка dвместекълѣ луі Сіміstвndѣ, din ачеастъ каvсъ се пъскѣ маі лн вртъ о інімічіціе торталъ лнтре дъпшіі. Сіміstвndѣ лndетпатѣ de консіліарій съі dетермінъ съ вчідъ пре Балтасарѣ, dаръ конфессіонарілѣ прінчіпелуі дескопері лъкрълѣ луі Балтасарѣ; атунчі Сіміstвndѣ лнрвшінатѣ ші сперіатѣ арвінкѣ кълна пре консіліарій Павлѣ Цівлафі ші Іоанне Галфі, ші черѣ іертъчіúне de ла вѣрѕ-съѣ, пре Стефанѣ Іошіка лълѣ трімісе лн Італіа кѣ о dепкътъчіúне ла тареле Dвче алѣ Тоскапеі спре а лнкеіа кѣ дъпсълѣ легътврі de амічіціе. Іошіка лнторкъндвсе din Італіа адвссе кѣ сіне маі мълці Італіанѣ лн цеарѣ, din каре каvсъ магнаціі вигврі се свпнъраръ таре пре Сіміstвndѣ ші пре Іошіка. — Павлѣ Цівлафі ші Іоанне Галфі фвръ вчіші. — Свлтанълѣ Амвратѣ III фііndѣ

www.dacoromanica.ro

ресбеллълъ къ перший, се ѧптóрсе кътръ Дънъре ші церіле de прin прецівръ, вечірілъ Ферхатъ черъ ѧп аннълъ R. 2344 (Хр. 1591) de ла Петръ Мірчеанъ 15,000 de галбенї преcте трібътълъ аннал. Петръ каре квтпърассе domnia Молдавіеї, промітъндъ трібътъ ѧndoітъ, аноі devастассе цеара къ търчій ші къ тътарій, дънъ ачеea o decноіассе прin контрібуціънї, adънъ акатъ пре боіарї ші ле dекіеръ: къ dc кътъ се ѧпгребézъ цеара къ ачеастъ сатпъ ші съ трагъ асънра са бъстетълъ еї, маї вінe се лассъ de domnie; елъ плекъ din прінчіпатъ къ Лъка Строіцъ, Іеремія Мовілъ ші къ алцій, трекъ ѧп Полоніа ші се dссе ѧп Цермапіа. Атънчї пóрта пътї domnъ пре вnъ отъ de віцъ de ціосъ, анъме Аpon каре се оффері къ ва плъті трібътълъ ѧттълцітъ. Боіарій цереї малкопценцї къ ачеастъ dіспъсъчіънe, алессеръ пре Іопаскъ, ѧпсъ пъ ле свчесе а лъ ашеza ѧп domnie, фііndъ къ Арон dескопері лъкрареа лоръ ші вчісе пре боіарі; еаръ лъї Іопаскъ ѧї тъіе пъріле ші лъ кългърі. — Ѧп Ротъпіа търі Стефанъ, дънъ вnъ аннъ ші ціпътътате de domnie, ші се алессе Алеccandръ каре се ѧптърі de кътръ пóртъ. Ѧпкъ свптъ domnia чеа флакъ а лъї Стефанъ търчій ѧпчепъсcеръ а ѧпкърце ѧп цеаръ ші а фаче тотъ цепълъ de есчессе, сторкъндъ ші малтрактъндъ пре локвіторі. Свптъ Алеccandръ бртаръ а се пърта ші маї барваръ кътръ крештінї. Алеccandръ пъ ера отълъ каре се ле штіе пъпе фръъ. Din ачеастъ кавсъ боіарій цереї ѧлъ депъсеръ din domnie, ші лъ алвпгаръ преcте марцінї; еаръ ѧп локълъ лъї алессеръ пре Міхаіл VI Вітéзълъ, фііълъ лъї Петраскъ, a. R. 2346 (Хр. 1593)

XXI. Ѧп Молдавіа Арon стóрсе цеара спре а-

www.dacoromanica.ro

скóте трíбѹтѹлѫ челѫ маре, кѫ тóте ачестеа пѫ лѫ пѹтѫ дмпліні ла фíнітѹлѫ апнѹлуí, din каре кавсъ елѫ фѫ кíетатѫ ла Константíнополі. Дѹпъ че плекъ ачеста дмпреѹнъ кѫ dómna са, се скѹлъ ѹпѹлѫ Петрѫ, каре се zíчеа а фі фíѹлѫ лѹí Bordanѫ ші пепотѹлѫ лѹí Алессandрѫ: елѫ íррѹпсе кѫ казачí дп Молdавіа, фъгъ пре тѹрчíі карí ера дп Іашí ші всѹрпъ domnia пре пеаштептате. Пóрта кѫцетъndѫ серíосѫ къ че пóте съ ѹрmeze din ачеастъ тетерítате а ротъпілорѫ ші а казачílорѫ, еаръ de алтъ парте афълъndѫ дп Арон ѹпѫ отѫ дпкíпатѫ еí, лѫ ретрíмíте дп Молдавіа кѫ ѹпѫ корпѫ de 50.000 de тѹрчí, сѹптѫ коmтъndѹлѫ бегlербегѹлуí, ші скрíс тотѫ de одатъ ші лѹí Сíцístъndѫ Баторí съ dea аџíторíѫ. Ачеста трímíте пре Каспарѫ Шíврíкѫ, пре Стефанѫ Толdi ші пре Moíce Секелí кѫ ѹпѫ корпѫ de Трасílванí. Петрѫ се пѹсе ла апѹраре, дпсъ óстеа лѹí чеа пѹцíпъ възъndѹсе дпкѹнџíратъ de атъта мѹлцíме de інímící, лѫ пъръсí. Елѫ къzѫ дп тъпíле лѹí Шíврíкѫ, еаръ ачеста лѫ dede пре тъпíле лѹí Арон, каре і тъíѣ пасѹлѫ ші апоí лѫ есnedі ла Константíнополі, ѹnde сѹлтанѹлѫ ordінѣ карнефíчелѹí de лѫ ѹчíсе кѫ тóртеа чеа маí террíбílъ. — Дпкъ маí дпаінте de а аџíѹнџе дп цеаръ трímíсесse Арон пре секретарíѹлѫ сѫѫ Ѳреке дмпреѹнъ кѫ Апріanѫ съ ѹчídъ пре маí мѹлцí боіарí адверсарí лѹí, дпсъ Ѳреке дп локѫ de а серві de інстрѹмептѫ ordінílорѫ тірапíче, фѹрí дп Полоніа. Тѹрчíі рѹпсеръ din Молдавіа дóвеспрезече сате din карі фортаръ реџíѹнea (раіава) Тігінеі, ші пѹсеръ ѹпѫ санџíакѫ дп фортерéцъ. — Арон дппекъ дп Дънастрѫ пре дпвъцатѹлѫ Ѳрѹтѫ ші ѹчíсе пре маí мѹлцí óменí дпсетнаџí. Елѫ шí

www.dacoromanica.ro

форцѣ о міліціе претоpіцъ de 1900 de іншї, лъѣ лъпгъ сіне пре Стефанъ Ръсванъ ші пре логофътълъ Апріанъ, ші къ дъпшїї копченъ плапкълъ de а се десфаче de търчі. Ачеаста се десконері ла Константінополі, de unde се трімісе ordine лъї Сіпіспъпдъ Баторі съ кіепе а касъ пре Трасілванї, ші съ прінзъ пре Ръсванъ ші пре Апріанъ. Даръ Сіпіспъпдъ дп локъ de a ессекъта ачесте ordini, копченъ дпсъшї ideea de a аррапка цізълъ търчілоръ. Міхаіл Вітézълъ пътріа de тълтъ дп пепълъ съъ ачестъ планъ, ші аштепта пътаї оккасіпеа de a лъ пъпе дп лъкраре. Прін тіzлочіреа пъпцілъї ротапъ, Корпелій de Nona, се фъкъ дпцелецере дптре імперъторіълъ Рdолфъ, дптре Сіпіспъпдъ Баторі ші дптре прінчіпії ротъпї, Міхаіл ші Арон. Kazачіі дпкъ се трассеръ дп партеа крещтінілоръ, дпсъ полопії се декіераръ дп контра ачестъї планъ. Zaпoіскі десвътъі ші пре Сіпіспъпдъ Баторі; дпсъ ачеста трімісе депътацї секрецї ла domпіі ротъпї, пре Стефанъ Іошіка ші пре Панкрацъ Сеппеі сире а тректа къ дъпшїї таї de апроне. — Дптре ачестеа Сіпапъ вегірълъ дппаіптъ къ о арматъ пътерось дп Ўпгаріа дпконтра лъї Рdолфъ. Сіпіспъпдъ Баторі фъ провокатъ de a терце съ се унёскъ къ оштіле търчещтї; елъ плекъ дп адевъръ, дпсъ дп локъ de a се бате къ Цертапіі, елъ се пъсе дп корреспопdінцъ къ цепераріі лъї Рdолфъ. — Kazачіі чеї фъръ de паціепцъ фъкъръ о diверсіупе сынтъ кърітапълъ Лободъ прін Молдавіа, пънъ ла Галацї, ші се дптórсеръ къ тълте сполії прін тіzлокълъ търчілоръ ші тътарілоръ, дп лупа лъї Decетвріе a. R. 2346 (Хр. 1593).

XXII. Дп 2 Февръріе a. R. 2347 (Хр. 1594)

www.dacoromanica.ro

Сіністяндъ Баторі стрінсе адънаре цепералъ ла Алба Іюліа, ші пропъсе съ се факъ препаратівє пентрв ресбелъ. Ла адънареа де ла Търда каре се цінъ ън 12 Маіъ, елъ дескопері планвлъ де о скъларе цепералъ ънконтра търчілоръ. Новілій ънгврі пв се ънвоіръ. Сіністяндъ конвокъ маі ън врмъ алтъ діетъ ла Алба, ънде се фъкъ ассетене опънсечіяне дін партеа повілітеі де а ръдіка артеле ън контра търчілоръ. Ън фіне повілій тървації се стрінсеръ артаці ла Търда ші провокаръ пре Сіністяндъ съ вінъ аколо. Сіністяндъ реквсъ де а се дъче, пвті пре върв-съв Балтасарь гървенаторіў, апоі лі оффері прінчіпатвлъ ші трактъндъ деспре ачеаста се дъссе ла четатеа де Пётръ. Діета се стръмвтъ ла Клвшіў ші котінъ а се консвлта деспре гъверпвлъ церей, де ôръ че Сіністяндъ се декіерассе къ пв ва съ маі ціпъ домніа. — Ън лвна лві Іюніў тътарій мънаці де Амврать Сълтанвлъ съ мérгъ ън Бнгаріа, воіръ съ трéкъ прін прінчіпателе ромънешті, домній і авътъръ де ла терсвлъ ачеста кв о сvмъ де 30,000 де талері din партеа Фіекързіа, ші аша тътарій трекъръ прін Калвші, Галліцъ ші Сотворъ ла Хвстъ, ші де аколо ънаінте арзъндъ ші девастъндъ тôте локвріле. Сіністяндъ Баторі скріссе акъмъ ла діетъ къ елъ пв ва лъсса цеара, чі ва вені ла Клвшіў, лвкрв че се ші ънтъмплъ ън 8 Авгвстъ. Ачі ънфвріатъ асвпра магнаділоръ, ън 18 Авгвстъ пвсе ла ънкісóре пре Балтасарь Баторі, Іоанне Іффіў, Лвкв Ковачоці, Алессандрв, Франческъ ші Габріел Кенді, Іоанне Форро Іоанне Борнемісса, Албертъ Лонаі, Іоанне Геренді, Балтасарь Сілваші, Цюрціў Салванці ші пре Цюрціў Літератв; еарв ън 20 Авгвстъ тъіе пре Алессандрв

www.dacoromanica.ro

ші пре Гавріел Kendi, І. Іффіз, І. Форро ші пре І. Літератъ, dinaintea кастелълъї фъръ de нічі o ziдека, пъсе de сърґътаръ пре Балтасарь Баторі ші пре Ковачоці ын 11 Септемвріе ын прінсо́ре ла Герла, еаръ пре Франческъ Kendi ші пре І. Борнетісса ын 12 Септемвріе ла Целіь; чеілалці рекъштігаръ лібертатеа, дпсъ перdъръ аверіле. Dупъ ачееа Сіцістъndъ котпъndъ солdаціlорь de вчісеръ пре Ладіславь Салапці ла Брапічіка. Din аверіле консфікате стрінсе преste зпь міліопь de флорінці. Dупъ че се десфъкъ къ тоdълъ ачеста de адверсарії планърілорь сале Сіцістъndъ детертепъ къ domnії Ротъпі съ се ръdіче ын контра търчілорь. — Ынтре ачестеа казачії, інітічі de маї ынаінте аї лъї Арон domпълъї Молдавіеї, пештііпdъ къ ачеста аь ынтратъ ын легътъптълъ цеперал, ынтрапіndъсе ка ла 12000 de інші сапть къпітапълъ Лободъ, фъкъръ o пов dіверсіупе, треkъръ пре ла Сорока, ші Цъцора, dederъ o бътаіе ынфрікошатъ къ Ротъпіі. Арон фъці ын Ротъпіа ла Міхаіл Вітéзълъї, еаръ казачії арсеръ Іашіі, ші пръdаръ цеара dупъ планълъ лорь. Міхаіл се пъсе ла тіzлокь ші ынпъкъ пре Арон къ казачії.

XXIII. Ын 5 Nоеmвріе се фъкъ цівръътъптъ ла Бъкърещті ынтре Міхаіл ші deпътації Трасілванеї ші Молdавіеї ын контра търчілорь. Сіцістъndъ ecпedi пре М. Корпатъ къ 2000 de о́теnі ын прінчіпателе ротъпещті. Ын 13 Nоеmвріе се вчісеръ тоці търчії din Іашї ші din Бъкърещті. Dупъ ачееа ынчепъръ съ къреце цеара; ын 15 Nоеmвріе Міхаіл арсе Цівръцівлъ, дпсъ пь пътъ лъа кастелълъ, каре ера біпе ынтъріть, ші се ынтóрсе ла Бъкърещті, къръ фінітълъ лъпеї лъї Nоеmвріе вепі зпь каділікіерь къ 2000

www.dacoromanica.ro

де търчї ла Бъкърещї ші черкъ тóте тодъріле съ дпшеле пре Міхаіл ші съ лъ прінзъ; дпсъ Міхаіл длъ аттъкъ пóптеа ші лъ тъчелърі кв тоцї търчії лъї димпрежпъ, Албертъ Кіралі, къпітанълъ трвппелорь трасілване бътé орашълъ де Флочї ші ассалтъ кастелълъ, даръ пв лъ пвтé лва. Дп 1 Іанварів а. R, 2348 (Хр, 1595) Міхаіл трекé Двпъреа ші бътé Рвсчівкълъ (Трітатів). Търчії лъ аттъкаръ пре Двпъреа дпгіецатъ кв 7000 де інші. Міхаіл дї бътé ші се дптórсе ла Рвсчівкъ, прждъ четатеа ші пърчессе кътръ Дворосторь, бътé пре Сапціакълъ де аколо ші детолі тврії четъції. — Пóрта ретасе дттъртврітъ де вікторіїле лъї Міхаіл, еа ші лъ акътъ дрвтълъ ла інтрікъ, съ вать пре Ротъпї прін Ротъпї, пвті домпь пре Богдапь, фііълъ лъї Іапкв Лътеранълъ, каре фвссе домпь дп Молдавіа; ші лъ трімісе дп цеарь кв о армать търчеаскъ сапть комтъпдълъ лъї Мвстафа паша, ші тотъ де одатъ скріссе хапълъї тътъръскъ, съ ірвптпъ кв 30,000 де тътарї прін Молдавіа. Міхаіл плекъ дп контра пашеї, еарь пре фрацїї Бъзештї дї трімісе дп контра тътарілорь; ачештіа дї бътвръ дп дове ръндврі, ші вчісеръ кіарь ші пре фііълъ хапълъї. Бапълъ Мапта бътé дп 24 Іанварів впъ корпъ де търчї ші де тътарї ла Шерпътештї, ші і арвпкъ престе Двпъре. Хапълъ Герей се ретрассе кв рвшіне, Міхаіл трекé Двпъреа дп 26 Іанварів ші бътé пре Мвстафа-паша аша де таре, дп кътъ десфъкé тóтъ армата търчéскъ. Мвстафа дпсвшї къзé дп бътаіе. Богдапъ фвці ла Константіполі. Бапълъ Міхаіл Калофіескъ бътé Хършова ші девъстъ тóте опріделе де пре лъпгъ Двпъре, Кіралі трекé дп Добродічіа, бътé Істова, Бава, Облочіпца,

www.dacoromanica.ro

Стеіларѣ; къпітанѣлѣ Гецї къ унѣ корпѣ de ротънї дпаіптѣ прін Българіа, дп стржторіле Етѣлеї аттъкѣ пре Сінап-паша каре се дптóрчеа din Българіа дпкъркатѣ de тесавре, вчісе тóтъ ескорта лъї ші лъѣ тесавреле, трекѣ дп Трачіа, копрінсе тóте четъцїле de пре дрътълѣ съѣ, ші рѣспѣndі терро́ре пънъ ла Констаптінополі. Арон domнѣлѣ Молдавіеї девастѣ Тірina, арсе четатеа Алъ, ші дппрезпъndсе къ Кіралі окквпѣ маї тълте локврї de пре лъпгъ Дѣпъре. Дѣпъ ачестеа вікторії, се чертаръ къпітапії унгврещї Міхаіл Корватѣ ші Стефапѣ Бекешѣ, Міхаіл і трімісе дпфърътѣ ла Сіцістѣндѣ, ші рецінѣ пѣтаї пре Кіралі. Дѣпъ ордінеа лъї Міхаіл, Кіралі бътѣ Търтъкаіа дп 14 Февруарів, еаръ дп 20 Февруарів demолі Бръіла, апоі арсе Нікополіа. Къпітапѣлѣ Фъркашѣ фііпдѣ трассѣ дп кврсъ прін Ага dела Bidinѣ, трекѣ Дѣпъреа дп партеа ачееа, ші фъ бътътѣ de óстеа тврчéскъ каре пътера ла 30,000 de óменї.

XXIV. Дп Трасілваніа Сіцістѣндѣ дѣпъ унѣ тракътатѣ дпкеіатѣ къ Рѣдолфѣ, de ла каре къпътассе тітлѣлѣ de прінчіпе алѣ сакрѣлеї імперіѣ романѣ, се deспѣнсе дп 5 Марцїѣ къ Маріа Крістіна, фііа Архідъчелеї Карлѣ de Австріа; дп дієта de ла Алба-Ілія каре се цінѣ дп 16 Апріліе, пѣсе deцізекаръ пре тоцї чеї прінші ші вчіші de дѣпсѣлѣ, пре кътѣ ші пре върѣ-съѣ Стефапѣ челѣ фъцітѣ дп Полопіа, ші пре Andреіѣ Кардінаріѣлѣ, ші пре маї тълцї алцїі; рестабілі пре Іесвцї дп Клѣшіѣ ші ла Алба-Ілія. Ші дпчепѣ съ ші іее тітлѣлѣ de прінчіпе алѣ Трасілваніеї, Валахіеї ші Молдавіеї. Прін ачеастъ атвіцізпе стѣлтъ, елѣ стрікъ артопіа дптре дѣпсѣлѣ ші

www.dacoromanica.ro

дитре domnїї ромънї. Ачештіа дичепъръ а се ръчї къторъ перфідълъ de Сіцістъндъ. Елъ дичеркъ съ бане інтрічї дп прінчіпате, Міхаіл штіе съ шї цінъ авторітатеа ла аї сїї, дисъ Апоп авеа тълцї інітічї дитре Молдавї. Сіцістъндъ се пъсе дп дпцелецере къ ачешіа, дп спеціе къ Стефанъ Ръсванъ, каре вънді пре Апоп. Сіцістъндъ трімісе дп Молдавіа пре Каспаръ Корнішъ ші пре Франческъ Dano къ унъ корпъ de Трасілванї, сънтъ претестъ de аліторіе, дъндъле ordine секретъ de a фаче че ле ва zіче Ръсванъ. Ачештіа аліягънді ла Іашї дп лъна Маіе ші дпцелегънді къ Ръсванъ, прінсеръ пре Апоп ші жлъ трімісеръ дп Трасілванія. Апоп фъ дъсъ ла Вінці дп 19 Маіе, ші пъсъ ла дпкісоре дп каре ші търі преете doї аннї de зіле. Стефанъ Ръсванъ. окъпъ скаунълъ domnieї ші трімісе дндатъ о депътъчіне ла Сіцістъндъ ка съ і цівре кредінцъ дп пъмеле съъ. Міхаіл се афла акътъ дптр'о маре конфъсіне, елъ се стрікасе къ търчії ші пъ се дпкътъта а ші маї фаче інітічї ші пре Трасілванї. Аша даръ трімісе ла Алба-Іюла пре Евтіміе мітрополітълъ, пре Теофілъ епіскопълъ Ръмнікълуї, пре Лъка епіскопълъ Бъзеълуї, пре ворнічії Dімітріе ші Крістіанъ, пре логофецїї Dімітріе, Преда ші Бъркъ, пре вестіарії Danъ ші Teodocіе, пре постелнічії Radъ ші Стамате, пре клъчіарії Radъ ші Вентілъ; ка съ тракteze къ Сіцістъндъ къ кондіцінніле челе маї опесте ші маї комтъсърате demнітъцїї прінчіпештї. Дпсъ дитре денътацїї маї съсъ пътіцї се афла унїї карі ера інітічї секрецї аї луї Міхаіл, ачештіа денъртъндъсе de ла інструкцінніле date, съскріссеръ дп 20 Маіе унъ актъ фórte утіліторіе пентръ domnълъ Ро-

www.dacoromanica.ro

тъніеї, фъкъндъ пре Сіністяндъ сѣверапъ фортал преете пріпчіпатъ Ассетіне кондіціонї сѣбскріссерѣ ші деиътаціі лъї Стефанъ Ръсванъ дп пі Іоніѣ, дп пътеле домнълъї лорѣ. Кѣ ачестъ модъ Сіністяндъ стрікъ адевърата вніре ші конкордіе кѣ пріпчіпателе ромъпешті, ші пасе сетъпца стрікъчіонеї дп каѣса цепералъ а крештіпілорѣ.

XXV. Дп лѣна лъї Іоніѣ, Сълтанълъ Махомеде тріміте пре Ферхат-паша кѣ о артатъ таї таре дп Ромъпіа, ші дпвіть пре тътарі съ дпкергъ пріп Молдавіа. Міхаіл пѣ ле дъ тімпъ съ се дптрепне, елъ аттакъ ші бате таї дптъіѣ пре тътарі, апої се репеде асупра лъї Ферхат-паша, ші-і десфаче тотъ артата, деваетъ тоте опніделе търчешті де пре лъпгъ Дъпъре. Дптре ачестеа Цеорцій Борвелі опереѣ дп Темішапа, іеа Бокша ші Вершецълъ. Даръ търчіі пътрундъ дп Трасілваніа ші деваетъ таї тълте сате діп цеара Сарцецълъї; Борвелі і ретніпце, дппресъръ Фъцетълъ, іеа Ліпова ші таї тълте кастелле. Дпъ атъте перделї че пътіміръ търчіі, Махомеде детермінъ о еспедіціопе цігаптікъ дп контра Іотъпілорѣ, ші тріміце пре Сіпап-паша кѣ 200,000 де търчі асупра лъї Міхаіл. Ачеста дпформатъ десире вепіреа пътереї челеї таріѣ, дпстіінцеѣ пре Сіністяндъ, каре кіарѣ атунчі серба пупта са кѣ Маріа Крістіна ла Алба-Іоліа, ші лъ рогъ пептрѣ аџіторіѣ. Възъндъ кѣ іпіміколъ се апропіе, Міхаіл тріміте фаміліа дп Трасілваніа, ші стріпце о оste де 8000 де шілітарі кѣ карі опнрі пре търчі де а треце Дъпъреа дп кърсѣ де о лѣпъ де зіле. Сіпап-паша ші дппарте артата, тріміте внѣ корпѣ де търчі пре ла Калафатъ ка съ апвче пре Міхаіл де ла спате; пріп ачеастъ

www.dacoromanica.ro

стратацетъ фаче ка о́стеа Ротъпъ съ се ретрагъ de ла Дънъре. Атънчї Cinan аррънкъънъ подъ преste Дънъре дитре Рънчїнкъ ші Цїврдїй, ші трече кв армата, пре пътънтвлъ Ротъпъ. Дп 13 Авгвстъ се фъкъ бътаіа чea тeторавїлъ de ла Кълвгъренї, ънde Міхаіл кв 16,000 de Ротъпї бътъ пре Cinan каре авеа 200,000 de тврчї; Міхаіл тъіе кв тъпа са пре Караіman ші пре алцї пашї; Cinan-паша къзъ de пре подъ de ші рънсе dinцїї, ші авіа скънъ de мо́рте; о́стеа тврчеаскъ лъ фвга, по́нтеа дитредекъ нітїчіреа еї. Дп по́нтеа спре 14 Авгвстъ се фъкъ консіліъ белікъ, ка Ротъпїї съ се ретрагъ спре тънцї, пънъ ва вепї аџівторівлъ din Трасілваніа ші din Молdавіа, ка аша кв патерї ънїте съ ско́тъ пре тврчїї чеї патероші din цеаръ. Міхаіл се ретрассе ла четатеа лві Негрв; саръ тврчїї окквпаръ то́тъ цеара, ші конструірь кастелле de апънраре ла Бръіла, ла Бъкврещтї ші ла Търгвещті.

XXVI. Дитре ачестea Стефанъ Ръсванъ ашезъ ла Хотінъ ънъ прешезъ de 200 педестрі, трімісе ла Тігінea ънъ коръ de обсервъчіюне Дп контра тътарілорь, карі de o кашъ датъ ера окквпаці кв москалії, лъссъ ла Іашї 900 de Трасілванї, еаръ елъ стрінсе ла 2400 de педестрі, 800 de къларі ші 24 de тънврї, ші пърчессе пре ла Оітвзъ Дп Трасілваніа спре а се ънї кв Сіціствндъ ші а трече Дп Ротъніа. Дп лвна лві Октомвріе Сіціствндъ вепі ла Врашовъ, промісе лібертатеа секвідорь, дакъ се ворь пърта бінe, стрінсе ла 32,000 de педестрі, ла 5000 de къларї, Цертанї, Італіанї, Казачї, ші лъ кв сінe 53 de тънврї; ла Брашъ се ънї кв Стефанъ Рвсвтъ ші тре з тъпцїї пре ла Рвкъръ. Міхаіл Дї аштепта лъпъ Дъп-

www.dacoromanica.ro

новіцъ къ 8000 de мілітарї ші къ 22 de тънърї. Ачі се вніръ оштіле челорь треї прінчипї; ăн 15 Октомвріе цінъръ консілїь белликь. Сінан-паша се ретрассе спре а атъца армата крештінъ ка съ éссъ маї ла шессь, ші апої съ о аттаче de тóте пърціле. Армата вніть лъ фортъреца чеа de летнь de ла Търгювешті ăн 18 Октомвріе, Алі-паша къзь ăн тъпіле крештінілорь ші се еспеді ла Клъшіь. Сінан-паша авзіндь de ачеаста се ретрассе ла Цівріц, лъссъндь ăн Бъкърещтї о тіперъ каре съ аррънче ăн аерь óстеа крештінъ кънdь се ва апропіа. Даръ армата вніть лъссь Бъкърештіі de о парте ші терсе deadрептълъ спре Цівріц, вnde тъчелърі маї тóтъ пътереа търчéскъ; пъцінї скъпарь ăн 25 Октомвріе къ Сінан-паша преste Dънъре. Ăн 27 Окт. крештінїі лъварь къ ассалтъ кастелълъ de ла Цівріц. Сінан се dосе рънінатъ ла Константінополі шї търі de сънпъраре. Сіцістъndь пась ла тіраре de вітезіа ші ăнцелепчіънеа лъї Міхаіл, ăнчетъ de a маї фаче претенсіунї небънештї асъпра прінчіпатълъї Ромъпескь, ші се ăнтórсе ăн Трасілваніа; къ dъпсълъ ăнтреспъ терсе ші Стефань Ръсвань.

XXVII. Ăнсъ ăн тімпълъ ачеста прін інтрічіле лъї Zamoiскі се формассе о партітъ ăн Молдавіа, каре кіемъ пре Полонї ăн цеарь спре а о акконері пъпъ кънdь се оперéзъ ăн Ромъніа ăн контра търчілорь. Zamoiскі оккупъ цеара къ ошть полоне; Трасілванїї карі ера ла Хотінь ші ла Іашї се ретрассерь. Прін ăнфлъпца лъї Zamoiскі боіарїі алесserь domнь пре Іеремія Мовілъ. Zamoiскі de ла Цъцора скріссе лъї Сінан-паша пентръ ăнтъріреа повлъї domнь; ăнсъ пóрта dетермінассе съ префакъ прін-

www.dacoromanica.ro

чіпателе Ромънещтї дѝ пашалъкърї: Сіпан съ іее Ромъніа, Хапвлѣ тътъръскѣ Бассарабіа, ші Сапціаквлѣ de ла Тігінеа цеара de сѣсѣ; дѝ Октомкріе ші вепі Хапвлѣ тътъръскѣ ла Прѣтѣ. Zamoiскі лъѣ о пѣсечіѣне de апшъраре ші dѣпъ піште тічї конфлікте дѝчепѣръ а пегоціа дѝнтре сіне. Аппропіареа іерпеї ші ліпса de провісіѣнї къшѣпаръ ка атъпdоѣе оштіле съ се ретрагъ din Молdавіа, ші съ лассе пре Іеремія domnѣ дѝп цеаръ. Dѣпъ вікторіїле din Ромъніа Стефанѣ Рѣсванѣ котпѣсе дѝп Трасілванія впѣ корпѣ de 4000 de пedестрі ші de 1000 de къларї ромъпї ші съкві, ші пѣрчессе кътръ Сѣчіава дѝп Молdавіа, вnde се фъкѣ о бътаіе сънцерóсъ дѝнтре оштіле лві ші але лві Іеремія Мовілъ, каре авеа ші о бѣпъ артілъріе. Стефанѣ перdѣ, ші воіndѣ съ фѣгъ, се прінсе de церапї ші се dede пре тъпіле лві Іеремія, каре лѣ трассе апоі дѝп цеапъ. Ачесте тъсѣрї реле, каѣсате de атвіціѣпеа прінчіпілорѣ креспінї, стрікаръ фóрте каѣсеї котпѣпе. — Дѝп Трасілванія сѣкѣїї дѝчепѣръ а малтракта пре повілї, ші din ачеастъ каѣсъ Сіціспdѣ і деспоіъ еаръшї de лібертатеа лорѣ. — Дѝп Ромъніа Міхаіл се окѣпъ кѣ алліпареа місеріеї пъскѣте прін дѝтъмплъріле белліче; елѣ трімісе dѣпъ бѣкате дѝп Трасілванія ші ле дѝпъргі óтепілорѣ.

XXVIII. Пре ла дѝчепѣтѣлѣ аппѣлві R. 2349 (Хр. 1596) Сіціспdѣ плекъ кътръ Прага ла імперъторівлѣ Рѣdолфѣ спре а се дѝцелеце маї de апрóпе деспре операъчіѣпіле дѝпкоптра тѣрчілорѣ, ші а чере аџіторіѣ de ла крещтінії аппѣсапї. Рѣdолфѣ і промісе óсте авссіліаръ ші 24,000 de талерї пре лѣпъ, Поптефічеле Ромапѣ дѝпкъ і dede 30,000 de флорінцї, реџеле Спаніеї 20,000 de коропацї. Дѝнтре

www.dacoromanica.ro

ачестеа ди Трасілваніа се револтаръ секюй; гавернъторіялъ Стефанъ Вочікапъ ді фръпсе ші і адъссе ла асквіаръ. Даиъ че се дитórсе Сіпістяндъ de ла Прага пярчессе къ óсте ди контра тярчілоръ ди Тетішапа, деспрессяръ Лінова ші дичепъ съ дипрессярь Тетішóра, дисъ пя пятъ съ о іее. — Салтапялъ Махомеде тетъндъсе de Міхаіл маї мълтъ de къть de тоці чяіалці, черкъ маї дитъіе ла Рядолфъ ка съ ля лассе пре пъпіле сале, апоі ла Сіпістяндъ, ди фіпе цессе комплóте ди цеарь ші есиеді 6000 de тътарі din Добродічіа ка съ ірпятпъ ди прінчіпатъ, ші адіторалі de къть конціяралі съ пріндъ пре Міхаіл. Даръ домпялъ дескопері комплотялъ, есскъть пре конціяралі, дитъмпінъ пре тярчі ші пре тътарі къ артеле ди мъпъ ші і аррапкъ преете Дипъре дидъръть. Велішка бътъ четатеа Баба, дисъ веиіпдъ о маре пятере de тярчі асяпра лоі се ретрассе къ óре каре пердере de óмені. Фъркашъ дпкъ фя режтпіпсъ de ла Bidiпъ. — Ди міхлокялъ верії вені ші хапялъ тътарілорь de ла Прокопіа, ші дитрь ди Молдавіа, сяптъ претестъ de a дпіпъка пре Міхаіл къ Салтапялъ, ші маї дитъіе дичеркъ съ ля дидялече съ dimітъ ошті ле стрѣіпе. Міхаіл пя се аррътъ контраріь інтепціяпілорь лоі. Хапялъ дпаіптъ мъпъ ла Бяzеь; de аколо трімісе тътарі ка се прінzъ пре Domпъ. Міхаіл стрінсе 8000 de Ромъні, аттъкъ пре хапялъ ла Гюргіцї ші ля въть de ля фръпсе къ тотялъ. Хапялъ се ретрассе ди цеара са. Салтапялъ мъпіатъ пре дъпсялъ къ п'аї трекътъ ди Трасілваніа съ аціторезе оперъчіяпіле тярчешті din Ўнгаріа, ля трассе ла ръспъпdере ші ля nedепсі.— Къть тómпа ачестъі апіъ пярчесце дпсяшї Махомеде ди Ўнгаріа къ о арматъ de 35,000

www.dacoromanica.ro

de тѣрчі ші de тѣтарі, къ скопъ de a сѣпѣне таї дптъіъ ачеастъ цеаръ, апоі de a трімите вно корпъ кътръ Віенна ші алтъла дп Трасілваніа, ші de a сѣпѣне апоі тóте провінцеле Дачіеї. Дп 14 Октомвріе Махомеde лъ Агріа, de a коло се дптóрсе кътръ Крістецї вnde ера конпентрате оштіле цеpтане сѣптъ архідвчел Массіміліанъ ші челе трасілване сѣптъ прінчіпеле Сіцістѣndъ, ші се вътъ чінчї zіле ші чінчї нопцї къ крештінії, фъкъndъ тълтъ вѣрсаре de сънце, дпсъ фъръ таре ресълтатъ; дп фіне тѣрчії дпченѣръ а се ретраце; крештінії се пѣсеръ а прѣда, еаръ тѣрчії дпторкъndасе асѣпра лоръ, лї сѣпрінсеръ ші-ї десфъкъръ къ тотълъ. Массіміліанъ къ къцї пътъръ скъпа, фѣцї дп Австріа, еаръ Сіцістѣndъ се ретрассе дп Трасілваніа, апропіindасе іарна Селтанълъ дпкъ се дптóрсе ла Константінополі, трекъndъ Дѣнъреа пре ла Тітелъ ші лъссъndъ пре Гіафар-паша съ коптінѣе ресбелълъ. — Дп міzлокълъ ачесторъ дптъмплърі Міхаіл вътъ пре тѣрчі ла Дѣнъре ші арсе четатеа Нікополіа (21 Октомвріе), дпсъ пз пвтъ лва кастелълъ, апоі взіndъ de сѣчесселе тѣрчілоръ дп Ѳнгаріа, се дптъркъ къ сапціакълъ de ла Нікополі, ші се ретрассе дп цеаръ.

XXIX. Дп лѣна лъї Дечетвріе се дассе Міхаіл дп Трасілваніеа спре а се консълта къ Сіцістѣndъ десцре опеpъчіѣніле белліче; ачі дескопері плапълъ естравагапте алъ лъї Сіцістѣndъ de a се лъсса de domnie, ші de a чede Трасілваніа лъї Рѣdолфъ. Възънdъ Міхаіл къ Сіцістѣndъ аре de кѣцетъ съ дптре дп негоціаціѣні къ імперъторіълъ, degertінъ съ іесе парте ла дѣнселе. Кънdъ плекъ Сіцістѣndъ къ дпченѣтълъ аннълъї R. 2350 (Хр. 1597) ла Прага, Міхаіл і dede de соцъ пре банълъ Міхалчеа. Сіцістѣndъ

www.dacoromanica.ro

дпвоіндсе къ Рѣдолфъ, се лъссъ de Трасілванія пентрѫ дѣкателе Опол ші Ратібор din Сілесіа, ші пентрѫ о сѫмъ de 500,000 de галбені. Пънъ кънdъ Міхалчеа ера дпкъ ла Прага вені дп цеара ротънéскъ вnъ чіавшъ de ла пóртъ къ вnъ стéгъ рошъ ші къ дпсетнеле de domnie ла Міхаіл, каре ле ачептъ къ тóтъ бънъвоінца. — Дл Сербіа се скъларъ 10,000 de сербі, къпріпсеръ Вашіца ші Кладова, ші прокіетаръ пре Міхаіл domnъ Сербіеі. Міхаіл стріпсе óсте de 15,000 de óмені, Рѣдолфъ дпкъ і промісе аџіторіѣ de бані ші de мілітарі, пѫтаї съ контіпѫе ресбелълъ дпкопtра тѫрчілоръ. Махомеde дптъріссе пре Іеремія Мовілъ дп прінчіпатълъ Молдавіеі, дп 21 Іѫніѣ трімісе ші лъї Міхаіл вnъ хатіхѫтаіѫт прін каре лъ конфірмъ дп domnia церей ші пре елъ ші пре фііълъ съъ Петрѫ челъ de 13 аннї, пентрѫ тóтъ віеаца. Міхаіл възъndъ дпкъркътѫра дп каре аъ дптратъ лъкръріле прін інкопстанца лъї Сіністъndъ, пѫ лепъdъ оффертеле Сълтанълъї. — Сіністъndъ dѫпъ че се дптóрсе дп Трасілванія, дпченъ а ші скіmба къцетълъ ші а і пъре ръѣ пентрѫ чессіѫнеа фъкътъ лъї Рѣдолфъ, ші оффері прінчіпатълъ маї дптъіѣ лъї Каспаръ Корпішъ, апоі лъї Стефанъ Бочікаі, дп фіне лъї Стефанъ Іошіка Капчелларіълъ церей, ші бъгъ прін ачеаста таре dіскордіе дптре побілїї трасілванї. Къ дпчепътълъ анълъї R. 2351 (Хр. 1598) вінъ дп Трасілванія комісарії лъї Рѣдолфъ, Мартінъ Пете, епіскопълъ de ла Ѳрбеа-таре, ші Adamъ Галлъ Попел, консіліаріъ імперіал, ка съ дпdѫплече пре Сіністъndъ а сѫвскріе кондіціѫніле пентрѫ чессіѫнеа прінчіпатълъї, адъѫгъndъ ші ачеса, къ de ва вої съ се dеспартъ de соціе, ші съ се факъ попъ, ва къпъта епіскопатълъ

www.dacoromanica.ro

de ла о Олтицъ сав de ла Братіславіа къ тітлълъ de кардінарій. Сіцістандъ редпнои протіссіпца, дпсъ апої еарътіі лі пърі ръў, слъ детермінъ съ факъ domnъ пре Стефанъ Іошіка, ші трімісе ла Константінополі пентрв конфіртъчіюне. Дп 10 Апріле вепірь алці комніссарі дп Трасілваніа, Стефанъ Сахаі, Нікóлъ Істванфі, ші Бартолотеў Нецъ, карі дпdъплекарь пре Сіцістандъ съ лассе Трассілваніа. Елъ дші лъв зіва бвнъ de ла цеарь, ші плекъ дп Сіллесіа; комніссарій прітіръ de ла Трасілвані пізрътъпътълъ de кредінцъ кътръ імператорівлъ, Стефанъ Іошіка фъ прінсъ ші трімісъ ла Сатв-маре. Маріа Крістіна вепі de ла четатеа de Пе́трь ла Алба-Івліа, ші dімпревнъ къ комніссарії лъв дп тъні фрънеле гъверпълъї. Комніссарій імперіалі се пъсерь дп релъчіюне къ Міхаіл domnълъ Ромънієї. Дп 9 Івніе, Міхаіл сербъ вніреа къ Рвdолфъ дп бісерікa съптълъї Ніколав ла Търгвешті, Рвdолфъ длъ dекіерь прінчіпе ereдітаріе алъ цереї, ші і промісе 10,000 de галвені пентрв цінереа міліцієї.

XXX. Дп лвна лъї Авгвстъ (a. R. 2351) Хр. 1598) се ръспъndі фама дп Трасілваніа, къ вінъ тврчії. Маріа Крістіна се dвссе ла Клвшіъ, ші dесгвстатъ de тóтъ лвмea, се препърь съ плечс кътръ патріа са. Dарь дп 15 Авгвстъ еакъ Сіцістандъ сосеште ла Клвшіъ, се дппакъ къ консóртea, ші дпштііпцéзъ dеспре вепіреа са пре побілій, карі се стрінсесерь ла Съвешъ спре а се лвпе дп контра тврчілоръ, dарь ачеea конвóкъ о адвнаре цепералъ ла Тврda, се прокіатъ прінчіпе de a dóва óрь, ші трімíте пре Стефанъ Bodoni ла Міхаіл ка съ редповéскъ векса атічіціе къ dънсвлъ. Ачеста ачептъ, дпсъ къ кondіцію-

www.dacoromanica.ro

nea ka Ciiciтвndъ пъпъ къndъ ва фi domnъ дn Трaсiлванiа съ пв лaссе npe твpчi съ дntpe дn цearъ, шi дi npomice' къ ла дntътnилare de nевоiе, елв лъ ва aцiвта кв 35,000 de oмeнi. Podолфъ свnnъратъ npe Ciiciтвndъ ordinъ de вчiсеръ npe Стефанъ Iошiка ла Сатъ-маре. Ciiciтвndъ дnкъ нвсе ла дnкiсóре npe kommiccapi, даръ маi npe вртъ чефъndъ рвгъчiвнеi консорцiй сале, дi ecnedi дn Вигаріа ла apxiдьчеле Maccimiлianъ. — Дn тiпнвлъ aчеста се скъларъ Хаiлiн-паша de ла Bidinъ шi Mexmed-паша de ла Dвросторъ дn контра лвi Михаiл. Domнвлъ трiмice npe ворнiквлъ Dimiтрв дnаiнтea лоръ de i бътъ ла Кiсълецi, двнь aчeea трекъ дn персонъ преете Dвnъре- anpóne de Никополi, шi бътъ óстea чea de 13,000 de тврчi a лвi Хаiлiн-паша, конpince тóтъ артiллъріа шi твнiцiвнea, ла 10 Сентевpiе дnченъ съ бомбарde Никополiа, даръ пенвтъndво лва се дntóрce cnre Bidinъ, вnde бътъ npe canцiакелъ аша de таре, дnкътъ пвцinъ тврчi скъпаръ дn кастелвлъ кв вieaца. Aчi кънътъ шi Михаiл o плагъ, фiindъ колнiтъ de o dapдъ. Ipeda шi Строiа тъiаръ дn вякъцi npe дърdapiъ. Dвnъ aчeаста, Михаiл девъстъ Месiа дn тiпнъ de zeче ziле. Кънdъ вoi съ трéкъ кв сноliile npe ла Рящава, фв дnпedекатъ de вnъ вънтъ таре дnкъ zeче ziле; дn ръстiпвлъ aчеста девъстъ шi тотъ цiнвтвлъ de прiн прецiвръ. Дn 5 Noeтвpie трекъ Oвnъреа дndърътъ adвкънdъ кв сine фóрте твлте пръхi шi 16,000 de Българi npe карi i колонiсъ дn Ромънiа. — Дnсъ ла Тisca тврчii фъквръ марi прогрессе, лвaръ Apadвлъ, Чinadea, шi алтеле, шi дntpeccвpaръ Врnea-маре. Ciiciтвndъ de шi авea aцiвторiъ de ла Михаiл, пв квтезъ a се тъсвра кв тврчii.

www.dacoromanica.ro

XXXI. Ан аннълѣ Ромеї 2352 (Хр. 1599) Сіцістѣндѣ трімісе пре кнѧзъ-сѫѣ Стефанъ Бачікапъ шї пре епіскопълъ Димітріѣ Напрагі ла Рѣдолфъ ка съ трактезе деспре чессіѧнеа прінчіпатълѫї. Антре ачестеа кіемъ пре върх-сѫѣ Андреіѣ Кардінарівлѣ din Полоніа, се ѧнтжкъ кѫ дъпсълъ, шї лѣ пѫсе домнѣ ан локълѣ сѫѣ, пре лънгъ о пенсіѫне де 24,000 де флорінцї шї кастелеле Вечіѫ шї Шіеѫ (21 Мартіѣ); елѣ плекъ ан Полоніа. Маріа Крістіна се дѫсе ан патріа еї, унде мѫрі ан кнѣ монастерів. Трасілваніі цівраръ кредінцъ лѫї Андреіѣ Баторі, шї сълтанклѣ ѧлѣ прімі сънтѣ протекціѫнеа са, трімісіндѣ-і спре сетнѣ де ѧнтъріре кнѣ стѣгѣ, о сабіе шї кнѣ кѫдѫган. Кардінарівлѣ трімісе денѣтацї шї ла домніі Ромънї, спре а лега кѫ дъпшіі амічіціе. Міхаіл ачентъ сънтѣ кондіціѫнеа де а нѫ се десфаче де каѫса крештінілорѣ, шї де а нѫрта ресбелѣ кѫ нѫтерї кніте ан контра тѫрчілорѣ. Ачеаста нѫ ілекѣ кардінарівлѫї, елѣ се легъ кѫ Іереміа Мовілъ ан контра лѫї Міхаіл, шї деспѫнсе пре фрате сѫѣ нтерінѣ, Іоанне Іффіѫ кѫ о фатъ а лѫї Іереміа Мовілъ. — Міхаіл вънѫндѣ ачеастъ старе а лъкрърілорѣ проіектъ планълѣ цігантікѣ, съ скóть пре Андреіѣ Баторі din Трасілваніа шї пре Іереміа Мовілъ din Молдавіа, шї съ унéскъ тóте провінцеле Дачіеї сънтѣ кнѣ канѣ. — Кѫ скопълѣ ачеста ѧнчепѣ съ факъ препаратіве спре нѫпоіа ан лъкраре; ан 13 Октомвріе а. R. 2352 (Хр. 1599) стрінсе óстеа ла Плоіещї шї фъкѣ съї цівре кредінцъ петішкатъ орї унде о ва дѫче. Де ачі плекъ ан фрунтеа оштіі кѫ тóтъ фаміліа каре воіа ѧнсашї съ іее парте ла тóте періклеле домнълѫї. Кънѣ аціѫнсе ла нóлеле мънцілорѣ, дскіеръ тілі-

www.dacoromanica.ro

ціеї: Армата аре съ мérгъ дп Ўнгаріа дптр'аріторіилъ лъї Рѣдолфъ, ші ва трече прin Трасілваніа къ воіа кардінарівлъї. Пре кънdъ кардінарівлъ адънассе пре репрезентанціі цереї ла Алба-Іюліа, ші се dedeссе къ тотвлъ десфъцърілоръ, Міхаіл дптръ дп Трасілваніа, декіеръ лібертатеа секзілоръ ші і провокъ съ шї дпсоцéскъ ші еї артеле. Сассілоръ карі цінеа къ Рѣдолфъ, ле аппвнцъ къ аъ венітъ ка съ аппере прe кредінчіошіі імперъторівлъї, ші съ скóтъ din скавнъ прe кардінарівлъ челъ дпкіпатъ търчілоръ.

XXXII. Кардінарівлъ авzіndъ къ вine Міхаіл къ армата, трімісе депутаці дпаінтеа лъї къ пропвнері de пачe, Міхаіл цінъ прe депутаці ла сіне, ші плетъ къ тръ Сібііъ. Кардінарівлъ възвndъ періклвлъ стрінсе ошті-ле сале ла Събешъ. Міхаіл мерџеа дпчетъ кътръ Събііъ, фііndъ къ аштепта прe Радъ Бъzескъ ші прe вапвлъ Адріанъ къ армата din партеа Краіовеї каре авеа съ дптре прe ла Търнвлъ Рошъ. Кардінарівлъ черкъ тóте тіzлóчеле съ се дптпаче къ Міхаіл, дпсъ дпdешертъ, Міхаіл і декіерѣ дп фіне: „Андреіъ Баторі, ка пъртініторіъ алъ тър-чілоръ ші десерторіъ алъ крешгінілоръ, съ се лассе de domніа Трасілваніеї, ші съ дпвраче еаръшї расса попéскъ, съ се dъкъ дп Полоніа de vnde аъ венітъ ші съ факъ локъ лъї Сіџіствндъ; саъ пътереа артелоръ съ dечідъ резвлтатвлъ.“ Кардінарівлъ таї дпчеркъ дпкъ о datъ de a dіфері рънтвра, ші трімісе ла Міхаіл прe легатвлъ апостолікъ Маласпіна, дпсъ еаръшї фъръ сучессъ; ачеста фъ реџінътъ дп кастрепъпъ ла фінітвлъ вътъїі. (Лъпъ Бекліанъ zіче, къ Маласпіна с'ар фі арръtатъ таї твлтъ інітікъ, de кътъ атікъ алъ лъї Андреіъ, ка съ къштіце de ла Рѣдолфъ пълъріа de Кардінарііъ, ші ар фі трекътъ de

www.dacoromanica.ro

вѣпъ воіа ва ла кастреле лъї Міхаіл.) Дечї се детермінъ вътаіа ла 28 Октомвріе а. R. 2352 (Хр. 1529), лнтре Сівіїй шї Шелімберй. Кардінарівлй н'авеа деиьтъ пóве міі де мілітарї; Міхаіл din контра апрóпе ла трей зечї де міі шї оптъспрезече тъварї; вътаіа цінй де ла 10 óре діміпéца пънъ ла 8 óре сеара. Вікторіа ремасе тълтй тімпй педечісъ. Андреій Бърчіанъ, Моісе Секелі шї Петрй Óсарй лмпінсеръ пре Ромънії чеї пъшї ла дісордіне прін лмпъшкътъріле тъварілорй, ънъ ла тъфішълй Чіспъдіей, шї ле лъаръ кътева тъварї. Атънчї Міхаіл се репезі фъріосй дъпъ фугарї, лові кй сабіа пре унїї дінтре оффіціарїї съї, лї фъкй съ стея де ла фугъ, шї аттъкъ лнкъ одатъ пре Трасілванїї остепіцї; о лъптъ сънцерóсъ шї лнфъріатъ се лнчінсе атънчї лнтре челе дóве армате; Ромънії лнвінсй. Каспарй Корпішй шї Панкрацй Сеннеї се аррънкъ тървацї еаръшї асъпра Ромънілорй, даръ лндешертй. Корпішй се прінде де Ромънї. Цолопій карі комбътея кй Трасілванїї се плекъ шї трекй ла партеа Ромънілорй. Кардінарівлй десператй іеа фуга, лнсоцітй де унй мікй корпй де мілітарї плъцїцї шї остепцї де бътаіе. Трасілванїї възъндй къ комънданцїї лорй с'ай прінсй ші къ домнълй ай фъцітй, лнчепй а се ретраце; чей маї вітезї оффіціарї унгурї ресістй лнкъ, даръ възъндзсе лъссацї де аї съї, іаї шї еї фуга. Лнаінте де а лнсера, Ромънії окъпъ тотй къмпълй де бътаіе; преете пóпте фугй тоцї Унгурії: Ромънії конріндй тóтъ мъніцівнеа шї 32 де тъварї але арматеї Трасілване, де фіекаре парте къзъръ ла 2000 де мілітарї.

XXXIII. Ачеастъ вікторіе а Ромънілорй фъкй

www.dacoromanica.ro

пре Міхаіл domнъ преcте Трасілваніа. Елъ плекъ кътръ Алба-Іюліа, ші дп 1 Nоемвріе R. 2352 (Хр. 1599), дптръ дптріумфъ дп ачеастъ капіталъ. Кърdінарівлъ воіndъ съ фіе пріп Молdавіа дп Полоніа фъ оторжтъ de секвівлъ Влажъ Еордеог, дп пъдъріле dінтре Трасілваніа ші Молdавіа, ші капълъ лві фъ adвссъ дп Алба-Іюліа ла Міхаіл, каре се дптрістъ фо́рте de ачестъ со́рте а Кардінарівлві, елъ трімісе dънъ корпълъ лві, ші лъ дпгроп̆ъ дп Алба-Іюліа къ то́тъ потна кавінітъ впві пріпчіпе, ші педепсі къ мо́ртеа пре оторжторіі.— Дndатъ dънъ бътаіа de ла Шелітберъ, Міхаіл трімісессе депътаці ла Рѣdолфъ, дп алъ кървіа пате окквпассе цеара, ші черъ dела dънсълъ гъверпълъ Трасілваніеі; пъп̆ъ ла вепіреа ръспвпсълві, дші свпвсе тóте четъціле Трасілваніеі, ші дптъпърці міліціа пріп комітате ші пріп скавпеле din фъndълъ регал, коптъпdъпdъле съ се пóрте о-мепеште кътръ локвіторі. Dаръ мілітарії чеі de dіверсе пацівні, маі алессъ Сербіі ші Казачі, се пъсеръ а прѣda пі а рѣпі, ші къшвпаръ плъцері асупра лоръ din партеа локвіторілоръ. Ачеастъ бртаре адвссе пре Міхаіл дп таре конфвсівпе: de о парте елъ воіа съ педепсéскъ пре кълпавілі, de алтъ парте пъ воіа съ ші факъ інфепші пре мілітарі, de карі авеа требвінцъ, маі въртосъ пептръ къ цéперарівлъ імперіал, Ціорціі Баста, дптрассе дп Трасілваніа деціа а чіпчіа зі dънъ бътаіа чea шеторабілъ, къ претепсівпea de a копрinde цеара дп пътсле імперівлві. Міхаіл трімісе алці депътаці ла Прага, пре капълъ Міхалчea ші пре логофътълъ Стоіка, дпсъ пріті ръспвпсъ къ кърръпdъ коръ вепі коммісарі імперіалі дпсърчінаці къ ръспвпсълъ dечісівъ. Міхаіл

www.dacoromanica.ro

въzънdъ актъ къ кяртеа ітперіалъ яре алте сконярї пентрв інтересселе сале. конвокъ ян 20 Новетврie (R. 2352; Хр. 1599) о адвнаре цепералъ ла Алба-Івліа, ян каре фъкъ съ і се dea провісівніле нечессаре пентрв нвртареа ресвеллвлві *). Ян 9 Февраріе а. R. 2353 (Хр. 1600) конвокъ алтъ адвнаре цепералъ ші dede ordine повілілорь съ се препаре ла ресвеллъ. Секвілорь карі ґінвсссръ къ дъпсвлъ, ле кончессе лібертатеа лорь чеа de маї ґнаінте, ші-і ґскяті de a асквлта de повілі, свпвнъпdъ-і нвмаї ла фрегъторіі чеі алеші dінтре дъпшіі. Ротъніlорь din тóте класселе, дисъ маї алессь цераніlорь, ле аррътъ марі фаворі, ші і аппъръ ян контра сассілорь ші а вигярілорь. Ачесте мъсярі фъкяръ пре вигярі ші пре сассі съ кяцете ла тодярі de a ші ръсбвна асвпра лві Міхаіл, каре ян адевъръ ня къята алтъ чева de кътъ лібертатеа цепералъ а локвіторілорь, къчі dакъ ар фі воіть, нятеа преа-лесне ресквлъпdъ пре Ротъні съ се скапе de атарі рівалі, слв дисъ се мълцъмі къ педепсірea капетелорь партікларе але адверсарілорь челорь маї черbікошї.

XXXIV. Ґнтре ачестea кепіръ ші коммісарії ітперіалі къ мвлте ворве фрътóсе ші къ о dіплотъ, прін каре Рвdолфь фаче пре Міхаіл прінчіпе ereditарї преste цeара Ротъпéскъ, dаръ ші къ ordineа ка съ éссъ din Трасілванія, ші съ ре ґнтре ян цeара Ротъпéскъ спре а оккvпа пре тярчі ян пърціле Двпъреі, пентрв каре ітперъторівлъ і ва тріміте бані ші оштї. Міхаіл конвокъ пре боіарі, се консвлтъ къ дъпшіі ші ґн фіне респвнсе коммісарілорь: „Съ

*) Вezї Magazinъ istoріkъ, Томъ II, паgina 385.

www.dacoromanica.ro

спънъ імперъторіялуй къ елъ креде къ аъ мерітатъ деплінъ пріпчіпатулъ Трасілваніей, ші къ пъ ва еші де локъ диптр'жнсулъ; контінуареа аціъторіялуй дп банї о аштéптъ къ тóтъ секурапцъ, къ дакъ пъ ва врта елъ ші ва дптóрче артеле дп контра імперъторіялуй, ші і ва арръта къ пъ і ліпсескъ óменї.“ — Скітъчіосулъ de Сіцістяндъ Баторі, дпdemпатъ de Търчї, de Полонї ші de Унгарії фъціцї, се детермінъ съ вінъ еаръшї дп Трасілваніа; елъ дптръ къ Полонії маї дптъіъ дп Молдавіа, ші се вні къ Іеремія Мовілъ, креатура Полонілоръ ші інімікулъ луй Міхаіл. Ачеста дъпъ консіліулъ протекторілоръ съї, фъкъ о дпкърсъ дп цеара Ромънéскъ ші дптродъссе пре фрате-съъ Сімеоп Мовілъ domпъ церей, unde гъверпа Петраскъ фііулъ луй Міхаіл. Дпdатъ че Міхаіл авзі къ Іеремія аъ дптратъ дп цеаръ, плекъ de ла Алба-Іулія (6 Маіъ R. 2353; Хр. 1600) къ о артатъ валідъ, трекъ дп Ромъпія, алъпгъ пре Сімеоп, пърчессе дп Молдавіа, аціпсе ла Съчіава пре Іеремія, каре фъціпdъ се дпкісе дп фортъréца Хотінулуй; Міхаіл пъ лъ лъссъ пічї аколо, чі лъ констрінсе а фъці дп Полоніа, апоі трішісе артата са съ пръdeze марціпіле Полоніей, еаръ елъ се дптóрсе ла Іашї, ші се сві пре тропъ. De акъмъ дпаінте луъ тітулъ de “Пріпчіпе алъ Ръмъніей, Молдавіей, ші Трасілваніей.“ Молдавіі череа съ лс dea domпъ пре фііулъ съъ Нікóлъ, дпсъ Міхаіл конcideрънdъ къ ачеста е преа-тінъръ спре а гъверпа о цеаръ, дпсърчінъ пре патрu дъчї мілітарї къ гъверпулъ Молдавіей, ші елъ се дптóрсе ла рesідінца са Алва-Іулія дп Трасілваніа. De ачі пъті domпъ Молдавіей пре Маркъ фііулъ фостулуй пріпчіпе Петрu.— Дп Трасілваніа аціпсеръ чоії комтіссарї

www.dacoromanica.ro

імперіалі къ ordinea ка Міхаіл съ лассе прінчіпатълъ ачетеі церї лъі Рѣдолфъ (ші локоцііторіълъі съъ Баста), еаръ елъ съ се тълцъмéскъ къ прінчіпателе Молдавіеі ші алъ Ромънієі. Міхаіл конвокъ о адънаре ценералъ (20 Іоліе R. 2353; Хр. 1600) ші фъкъ ка репресентанціі Трасілваніеі съ і ціяре кредінцъ. Пънъ кънді цінъ лукъ адънареа, вені унъ алтъ комісаріе імперіал, Бартолотеі Пецъ, каре адъссе лъі Міхаіл аціторіълъ de бані, діверсе алте донърі, тітлълъ de консіліаріе імперіал ші de гъверпаторіе алъ Трасілваніеі. — Сълтанълъ лукъ трімісе пре унъ Агъ каре і адъссе унъ фертанъ ші діверсе семне de дістінкціюне. Прімірea ачестора пъ тълцъмі пре комісаріі імперіалі, лпсъ Міхаіл ле респунсе: къ аша чере діпломатіка съ се пóрте. Ачеста фъ пентълъ челъ маі лпалтъ алъ търіпеі лъі Міхаіл Вітéзълъ; елъ авea сънтъ счептрълъ съъ челе треі провінце прінчіпале але Дачіеі. Лпсъ пърціле очідентале і ліпсea лукъ, елъ черъ ші ачестea de ла Рѣдолфъ къ четъціле Хъстъ, Баіа-маре, Ърбea-маре, афаръ de ачестea тітлълъ de прінчіпе алъ імперіълъі Романъ пентрѣ сіпе ші пентрѣ фііълъ съъ. Даръ фортъпа лпчепъ а лъ лъсса de ачі лпаінте.

XXXV. Новілії Ънгърі цессъръ інтрічі асъпра лъі Міхаіл, ші еспедіръ пре аскънсъ депътаці ла реџеле Полоніеі, ка съ ле трімітъ прс Сіџістъндъ, ші съ аціпте пре Іеремія Мовілъ de a лптра лп Молдавіа, ші de a лъкра лп контра лъі Міхаіл. Аштептънdъ вепіреа лъі Сіџістъндъ, еї се стрінсеръ ла Търда, ші къвтаръ тіхлóче de a се опънпе прінчіпелъі Ромънъ, възъндъ лпсъ къ Сіџістъндъ лптързіézъ, черкаръ съ трагъ пре Баста лп партеа лоръ; лї оф-

www.dacoromanica.ro

ферірѣ лѣї гѣверпѣлѣ цереї, шї промісерѣ къ се ворѣ сѣпѣѣне іпперѣторіѣлѣї, дакѣ і ва скѣпа de Міхаіл; прін ачеаста бѣгаръ пóѣѣ діскардіе ѧптре Міхаіл шї ѧптре Баста. Ѧп фіне Ѳпгѣрії деплінѣ ѧпкредінцаці къ Баста ле ва ста ѧптр'аціѣторіѣ, детерміпаръ а се револта. Міхаіл ѧпцелессе тѣрзіѣ інтрічіле лорѣ; атѣпчї трімісе ла дѣпшії дої депѣтаці, пре клѣчіарівлѣ Радѣ шї пре банѣлѣ Міхалчеа, кѣ кѣвѣптѣ ка съ се астѣмпере. Ѳпгѣрії ѧпсѣперѣіці скóссерѣ кѣ лартъ пре деп ѣтаці din адѣпаре. Ачеаста фѣ семпалѣлѣ de ресѣелѣ. Міхаіл ѧшї стрінсе ошті́лс шї ле ашезѣ ѧп къшпѣлѣ Мѣрешѣлѣї din сѣсѣ de Аіѣдѣ: Баста кѣ Цермапії шї кѣ Ѳпгѣрії се пѣсе ла сатѣлѣ Мірісльѣ. Міхаіл лѣассе о пѣсечіѣне ѣѣпъ ѧптре Мѣрешѣ шї ѧптре деалѣ. Баста въzѣпdѣ къ ѧп атаре локѣ пѣ пóте съ тішче ошті́ле Ромъпештї спре а вепі ла бътаіе, се ретрассе спре Дечіа. Міхаіл се атъці, крezѣпdѣ къ інімікѣлѣ се ретраце de фрікъ, шї котпѣпdѣ кълърітеї съ алерце дѣпъ дѣпсѣлѣ. Даръ аѣіа ешірѣ ошті́ле Ромъпе ла ларгѣ, шї Баста стете пре деалѣ, шї ѧптóрсе тѣпѣріле шї пѣшчіле ѧп контра Ромъпілорѣ. Фокѣлѣ челѣ десѣ шї іѣте пѣсе пре Ромъпї ѧп dicopdine шї ѧп фѣгъ. Мѣлці съріръ ѧп Мѣрешѣ, чеілалці се ретрассеръ кѣпѣ пѣтъръ. Се zіче къ ѧп ачеа zі (18 Септемвріе R. 2353; Хр. 1600) арѣ фі къzѣтѣ пъпъ ла 11,000 de мілітарї din партеа Ромъпілорѣ. Міхаіл въzѣпdѣ къ форма і аѣ ѧпторсѣ досѣлѣ, алергѣ ла Алва-Ієліа, скітѣ калѣлѣ, лъъ кѣ сіпе тесреле сале шї плекѣ къtръ Брашовѣ, шї de ачі ѧптрѣ ѧп цеара Ромъпéскъ. Аціѣпгѣпdѣ ѧп цеаръ, аѣzі къ шї ѧп Молdавіа съпт тішкърї ѧп контра са, Цепераріѣлѣ Zamoіскі ѧптрас-

www.dacoromanica.ro

се къ о артатъ Полопъ пътерóсъ; Міхаіл лъ́ оштіле карі ле афлассе дп цеара Ротъпéскъ ла фііълъ́ съ́ Петраскъ́, ші алергъ́ дп Молдавіа дпкоптра Полопілоръ́. Даръ ачештіа дпгрошаці de казачі, дптречеа къ́ тълтъ́ пътеріле Ротъпілоръ́. Ротъпіі фъръ дпвіпшї ла Телéжінъ́ лъпгъ ржълъ́ Серетъ́. Міхаіл се дптóрсе дпапоі спре цеара Ротъпéскъ ка съ шї стрінгъ еаръшї пътеріле, дпсъ фііndъ́ къ і се дпкісе дрътълъ́, трекъ́ пріптре тъпці дп Трасілваніа. Zатоіскі трімісе дъпъ дъпсълъ́ пре Моісе Секелі къ́ рефъціцій Унгърї ші къ́ ънъ́ корпъ́ de Полопі ъшоръ́ дпартаці, ка съ лъ́ персекътеzе кіаръ́ ші дп Трасілваніа. Баста ші коттіссарії імперіалї се опнъсеръ ші ле dederъ de штіре съ ня калче дп Трасілваніа ші Ротъпіа, ка дп піште церї імперіале, къчї алтпінтере воръ́ ръdіка пътере дп коптра пътерії. Zатоіскі стърпіа пептрь дптродъчереа лъї Сіпіsmondъ́; Трасілваніі трімісеръ ла дъпсълъ́ пре Стефанъ́ Чіакі, каре пріп політіка са штіé съ факъ съ се ретрагъ артата Полопъ. — Міхаіл трекъ́ преste тъпці дп Ротъпіа, аціпсе ла Търгъвешті, лъссъ ачі пре фііълъ́ съ́ Нікóлъ ші пре чеї треї фраці Бъzештї къ óстеа каре се афла дп локъ́, ші плекъ́ ла Краіова ка съ стрінгъ о нóъ артатъ. Пъпъ къndъ́ се афла елъ́ ла Краіова, фраціі Бъzешті лъ́ вълdъръ, трекъръ de партеа Полопілоръ́, ші дптр'ò дпцелеџере къ́ ачештіа пътіръ dотпъ́ пре Сітеоп фрателе лъї Іеремія Мовілъ. Міліціа молdавъ ші полопъ дпчепъръ а пръda ші а despoіа цеара дпфрікошатъ́, аша дпкътъ́ кіаръ́ Бъzештіі аціпсеръ а се къі de фапта лоръ́; еї трекъръ преste Олтъ́ ла Міхаіл, ачі адъпаръ о артатъ ші се дпгóрсеръ дп коптра óспецілоръ́ челоръ́

www.dacoromanica.ro

пръдъторї; бътаіа се фъкъ ын 25 Ноемвріе, лъпгъ Арџішъ, ынсъ Ромъніі перdъръ. Міхаіл пештііndъ акътъ чс съ таї факъ, dетертінъ съ се арръпче ын брацеле імперъторівлуї Рdолфъ. Елъ лъ къ сіне пре Бапвлъ Міхълчеа, трекъ прін Трасілванія ші Ѳнгаріа кълъторіndъ кътръ Прага; ын 25 Dечемвріе ацівпсе ла Віепна, dаръ ачі се опprі dе а терце таї ынаінте.

XXXVI. Ын Трасілванія ынкъ ера лъкръріле кіаръ аша dе ынкъркате. Стефанъ Чіакі. конвокъ о адвпаре цепералъ ын 25 Октомвріе R. 2353 (Хр. 1600) ші ынштііпцъ пре імперъторівлъ: „Къ dакъ нъ трімите пре архідъчеле Массітіліанъ ын Трасілванія, еі шї воръ алеце впъ прінчіпе. Пентръ Міхаіл ынкъ черръ съ лъ педепсéскъ сав съ лъ dea ын тъніле Трасілванілоръ; тóте dопъчівніле ші ordінъчівніле лъї Міхаіл съ се dесфііпцезе, афаръ dе челе фъкъте лъї Чіакі; тоцї Ромъніі ші Арменіі чеї dе ноъ вепіцї съ се алвпце din цеаръ; сеkъіі ка партісапї аї лъї Міхаіл съ шї пérъ тóте лібертъціле лоръ, etc.“ Імперъторівлъ ынтързіе къ ръспвпсвлъ. Трасілванії ын dетпацї dе Търчї ші dе Полопї алессеръ еаръшї пре Сіçіствпdъ. Баста каре авіа скъпе къ віеаца din Трасілванія, ынштііпцъ din Хвстъ пре імперъторівлъ dе тóте ачесте ынтъмплърї. Імперъторівлъ кончессе акътъ, ка Міхаіл съ тérгъ dе ла Віепна ла Прага, впde ші ацівпсе ын 23 Марціе а. R. 2354 (Хр. 1601), Міхаіл штіъ прін бъпеле сале маніере съ конвінгъ пре імперъторівлъ despre сінчерітатеа лъкрърілоръ сале. Кевенхіллер спвпе къ ынтръ атъта се рекомъndассе лъї Рdолфъ, ынкътъ ачестъ тонархъ врăторіъ dе късъторіе, ворвіа dе а се късъторі къ Флоріка фііа лъї Міхаіл. Къ тóте ачестea шіністерівлъ се

www.dacoromanica.ro

консълтъ тълтъ, че пассъръ съ ортеze ын респектълъ прінчіпателоръ ші алъ лъї Міхаіл; даръ кындъ вені фата къ Сіпістяндъ аъ аціпсъ ла Клъшіъ, ші с'аъ рекяноскятъ de търчї ка domnъ алъ Трасілваніеї, ын-тъмпінаръ ире Міхаіл кя dікерсе donяръї, кя o сяmъ de баніі преste 100,000 de галбіні, ші лъ пятіръ Гяверпъторіъ алъ Трасілваніеї, ынсъ тотъ de o датъ тіжлочіръ ка съ лъ ымпаче кя Баста. Міхаіл ші Баста шї dederъ тъпіле ла прънзъ ла маса ге-нерарілъї Fonzara сире сетнъ de вітаре de тóте челе трекяте, ші сире легътяръ de амічіціе. Баста кя тóте ачестea ретасе тъхпітъ ын іпіma са пентря къ пъ'лъ фъкяссеръ ире елъ гяверпъторіъ Трасілваніеї.— Ар-мата імперіалъ компясъ de 10,000 de педестрі ші de 8000 de къларї, de Цермапї, Унгярї, Ромънї ші Kazачї, пърчессе ын dóие колятне преste Токаі ші Таркапї, кътръ Трасілванія, сянтъ компътдълъ лъї Міхаіл ші алъ лъї Баста. Армата Трасілванъ се афла ла Горослъъ, таре de 35,000 de мілітарї, сянтъ компъпdълъ лъї Моісе Секелі; секъі ынкъ се афла фóрте пятерошї сперъпdъ кя тодълъ ачеста съ шї рекъштіце лівертатea; търчіі ынкъ пърчесserъ ын-тр'аціяторіъ de ла Сіпідвнъ.— Се детермінъ ка імперіалії съ аттаче ире Трасілванї ынаінте de ве-ніреа търчілоръ, ші Міхаіл ыншелъ ире търчї ын скрісорї фалсе ын пятеле лъї Сіпістяндъ каре і оппрі de a вені ынтр'аціяторіъ. Бътаіа се фъ-къ ын 3 Авгястъ R. 2354 (Хр. 1601); dяпъ кътева ынвінцерї ші пердерї алтернативе, імперіалії фръпсе-ръ ире Трасілванї, ші Міхаіл персекя ире чеї че лъас-серъ фяга аша de таре ынкътъ пікаръ ла 10,000 de Трасілванї, ші пердяръ 45 de тянярї. Сіпістяндъ фъці

www.dacoromanica.ro

ын Молдавіа, ла Іеремія Мовілъ; елъ трімісе пре Стефанъ Чіакі ла хапълъ Тътъръскъ нептрѣ аџіторіѣ, ші dede одіне ка дómna ші копіі лъї Міхаіл се се адъкъ де ла Фъгъраш ын Молдавіа, пре карі апоі і трімісе ла хапълъ Тътъръскъ.

XXXVII. Міліџіа лъвіпгътóре се пъртъ фъръ кътпътъ кътръ локъіторі, ші прѣдъ фъръ тъсъръ. Каса плъпџерілорѣ карі вепіа де тóте пърџіле, о аррпка Міхаіл пре ші́літарії Цертапі, Баста пре Ротъпі. De ачі се пъкъръ діспъте ынтре дъчі асъпра котътъпdълъї сърпетъ. Баста претіпdеа къ лъї і с'аѣ датъ de ла імперъторіълъ; Міхаіл і се опъсе, ын фіпе і декіеръ: „Къ елъ аѣ сърпъсъ џеара таї ынтъіѣ сіпгърѣ, ші акътъ аѣ аџістатъ ка съ о сърпъпъ а дóза óръ, ші къ прін ъртаре аре таї тълтъ дрептъ асъпра еї de кътъ Баста, ва таї тълтъ кіарѣ пі de кътъ імперъторіълъ.“ Ын ъртареа ачестора, Баста детерміпѣ съ лъ пérzъ. Ын 19 Аѵгъстъ R. 2354 (Хр. 1601) кърdъ Міхаіл се афла ын кастре, лъпгъ Търda, оккъпатъ кв ideea de a стріпце о адъпаре џенералъ ші de a пърчede ын Молдавіа спре ліберареа фатіліеї сале, се възъ dicdedimінéцъ ынкъпцібратъ de o коорте de Валлопі ші de Цертапі. Кънітапълъ Валлоп, Іаковъ Борі, ынтръ ын кортълъ лъї Міхаіл, ші і декіеръ ын пътеле імперъторіълъї, къ е прінсъ. Міхаіл трассе сабіа ші плъці пре ъпъ оффіціарів цертапъ; Борі лъ лові кв секъреа ын піептъ; ші Міхаіл къзъ тортъ. Капълъ лъї съ тъіе, ші дъштапіі спре батџіокъръ, алъ пъсеръ пре ъпъ кадаверъ de калъ. Авіа а треіа zі се лъ корпълъ лъї de кътръ трібъпълъ Шпекепвергер, ші се адъссе ын Алва-Іълія ын катедрала Ротъпéскъ чеа едіфікатъ de Міхаіл, de ъп-

www.dacoromanica.ro

de апої се стрътвтъ дп цеара Ротъпéскъ, ші се дттортъптъ дп топастерівлъ Деалвлъ de лъпгъ Търгвешті. — Аша се фіні прін тъпіле вчігъторілорь ачестъ ероь каре пь пвтъ съ се фінéскъ прін артеле пічї вивіа dintre інімічіі лвї чеї твлцї, каре дпълцъ пвтереа ші пвтеле Ротъпілорь, дпсвфлъ респектъ кіарь ші търчілорь, пре карі елъ і фъкъссе дптъіашї датъ двнъ Іоанне Корвінь, съ третвре dinaінтea артелорь крештіне. Dакъ Міхаіл п'ар фі аввтъ de a фаче кь óменї ка Баста, ка Сіпіствндь Баторі, ші ка Іеремія Мовілъ, Търчіі ера съ dешерте. Европа, провінцеле Dачіане ера съ іее кь тотвлъ алтъ фацъ, Ротъпіі ера съ се ръdіче дпкъ de атвнчї, ші статвлъ лорь съ дпфлорéскъ. Dарь sic fata tulere. — Двнъ ачестъ оторь барбарь, міліціа Ротъпéскъ вені дп конфвсівне, дп чеа dintъіь тішкаре се прінce Бапвлъ Міхалчеа, соцвлъ челъ пedеспъріцітъ алъ лвї Міхаіл, ші апоі аррвпкъндвсе ла дпкісóре, се вчісе дп карчере; о парте dintre мілітарії Ротъпї се скларъ асвпра лвї Баста ка съ ръсвне тóртеа domнвлвї лорь, dарь твлцітеа Цертапілорь і фъкъ съ се ретрагъ дп цеара Ротъпéскъ. — Баста ші цівстіфікъ фапта дпаінтеа лвї Рвdолфь, тінціндь къ Міхаіл ар фі аввтъ de скопь съ свпвнъ ачесте провінце еаръшї търчілорь, ші къ елъ ар фі прінсь піште скрісорї адресате кътръ паша de ла Темішóра, прін карі Міхаіл ар фі червтъ аціторіь de ла ачеста дп контра Цертапілорь. Рвdолфь дп адевърь пь лъвdъ фапта чеа фъръ de леце, дпсъ о трекъ свптъ тъчере, ші лъссъ гвверпвлъ Трасілванієї, лвї Баста вчігъторівлъ. — Есте de дпсетнатъ асетъпареа дптре Касталdь ші Баста, дптре тóртеа лвї Мартінвшь

www.dacoromanica.ro

ші а лъї Міхаіл, дintre Ferdinandъ I ші Rъdолфъ II, къ тóте къ пъ е пічі о ассетъпаре дintre Мартінъшъ къпъгърълъ ші Міхаіл вітéзълъ.

КАРТЕА II

De ла тóртеа лъї Міхаіл Вітéзълъ пънъ ла тóртеа лъї Василіе Лъпъ ші а лъї Mateiъ Бассарабъ.

I. Dънъ тóртеа лъї Міхаіл, оштіле Ромъне се ретрассеръ дin цеара Ромъпéскъ. Къндъ аџівпсеръ ла Крістіепештї, вепіръ ші франџіі Бъzештї карі скóссеръ пре Сішеоп Мовілъ din прінчіпатъ, ші дитр'о дпцелецере къ тоцій алессеръ domпъ пре Radъ Шербапъ Бассарабъ, цінереле лъї Міхаіл. Шербапъ рестабілі пачеа ші ordinea дn цеара чea тързіратъ прin атътеа каламітъцї, ші се пъсе дn вънъ дпцелецере атътъ къ Rъdолфъ кътъ ші къ Сълтапълъ. — Сіџістъпdъ Баторі къпътъпdъ аџівторіе de ла Тътарі, Kazaчі ші Полопі, ба кіаръ ші de ла Іеремія Мовілъ, трекъ din Молдавіа ла Брашовъ. Din Темішапа вепі Борбелі къ търчі ші лъ Алба-Ізліа. Баста фъцї ла Клъшіъ, ші de аколо ла Деші. Дn Nоеmврie Сіџістъпdъ окъпъ Клъшіълъ, ші дn Іапзарів a. R. 2355 (Хр. 1602) Бістерџіа. Баста лъ дmпрессъръ дn ачеастъ четате дn кърсъ de 10 зіле. Дn 10 Февръріе, Сіџістъпdъ дпкеіе артістецъ къ Баста, ші се ретрассе din Бістерџіа, каре о къпрінсе Баста dънъ ачеea, ші вчісе мълціме de повілі. Солдацій пръдаръ цеара. Din ачеастъ кавъ се пъскъ фómете ші о пестілепцъ дnфрікошатъ. — Сіџістъпdъ еаръ шї скітъ къцетълъ дn респектълъ domпіеї сале, ші детермінъ съ се лассе de dънса пептръ тотъ déвна; елъ тріmі-

www.dacoromanica.ro

се денвтаџї ла Рѣдолфѣ спре а тракта кѫ дѫпсѫлѣ асѫпра кондиџіѫнілорѣ. Рѣдолфѣ і dede кастелѫлѫї Лобковіцѣ din Боемія кѫ кътева сате, ші о пенсіѫне анѫалъ de 50,000 de флорінџї. Акѫтѣ Сіџістѫндѣ плекъ ла Прага; кѫндѣ трекѣ прін Дева, дѫчеркъ Моісе Секелі съ лѣ дндѫплече съ ръшъпъ дѫ цеаръ, дѫсъ пѫ і сѫчессе. Баста вені ла Алба-Ієліа, ші бътѣ пре Моісе Секелі. Ачеста фъџі дѫ Темішана. Сіџістѫндѣ се dѫссе дѫ Боемія, нетрекѣ óптѣ анні de зіле дѫ кастелѫлѫї Лабковіцѣ, de аколо фѫ лѫатѣ ші трансферітѣ ла Прага, ші пѫсѣ ла дѫкісóре, ѫnde ші мѫрі дѫ 27 Марџіѣ, a. R. 2366 (Хр. 1613). — Баста девъсгъ Трасілваніа кѫ солдаџії съї, ші се бътѣ дѫ маї мѫлте рѫндѫрї кѫ тѫрчії. Тътарії дѫчеркарѣ съ іррѫпѫ пре ла Брашовѣ, дѫсъ авzindѣ de аппропіареа лѫї Баста, се ретрассерѣ фъръ бътаіе. Моісе Секелі, прін інтерчессіѫнеа лѫї Петесі-паша de ла Темішóра, кѫпътѣ de ла Сѫлтанѫлѣ domніа Трасілваніеї, ші кѫ аџіѫторіѫлѣ Тѫрчілорѣ лъ de ла Цертанї Събешѫлѣ (din Темішана) ші Лѫгошѫлѣ. Гевріел Бекліанѣ кѫ маї мѫлџї повілї се ѫніръ кѫ дѫпсѫлѣ, ші дѫ a. R. 2356 (Хр. 1603) дѫтрарѣ дѫ Трасілваніа, лѫарѣ Алва-Ієліа, ші дѫаіптарѣ пѫпъ ла Клѫшіѣ; Баста се ретрассе ла Герла, Секелі пѫрчессе dѫнъ дѫпсѫлѣ ші дѫтрессарѣ кастелѫлѫї; dарѣ Баста фъкѣ о dіверсіѫне прін Клѫшіѣ. ші се ретрассе дѫ Ѫнгаріа. Дѫ ѫрма ачесторѣ сѫчессе, Моісе Секелі окѫпѫ маї тóтъ Трасілваніа.

II. Дѫ тітлѫлѣ ачеста, Ієремія domнѫлѣ Молдавіеї, дѫкъ фъкѣ о дѫчеркаре съ дѫнтре дѫ Ромъніа, dарѣ фѫ бътѣтѣ de Шербанѣ. Dѫпъ сѫчесселе лѫї Секелі, Ієремія се пѫсе дѫ релъчіѫне кѫ дѫпсѫлѣ спре

www.dacoromanica.ro

а скóте пре Шербанъ din скавнъ. Ачеста din контръ трімісе волънтарї ля аџівторівлъ сассілоръ, ля контра лъї Моісе Секелі. Унъ къпітанъ каре авеа 1500 de волънторї, а лъте Лъпъ Кішъ, фъ бътътъ ші прінсъ de Секелі ла сатълъ Сън-Деметрій. Алтъ къпітанъ къ 200 de волънтарї, апъте Деметрій, фъ бътътъ ла Седішóръ. — Седешоранії карі авеа ла сіне 600 de цертанї, трімісеръ дънъ аџівторій ноў ла Шербанъ. Ачеста ле трімісе пре къпітанії Мъркъ ші Ціорџій къ волънтарї сервї, карі трекъндъ мънції пъсеръ кастреле ла Фелдіóръ, ші ля пвітаръ ші пре секъї ла арме. Секелі въzindъ ля фіне че перікле маре пóте съ вінъ асъпра са din партеа лъї Шербанъ, черкъ тóте модъріле съ се ля пначе къ дъпсълъ, даръ de алтъ парте пъ ля пчетъ de a ля питърржта пре Іеремія Мовілъ асъпра лъї. Ля нтре ачестеа Марк ші Ціорџій бътъръ óстеа лъї Секелі, прінсеръ пре къпітанълъ Мако, ші лъ вічсеръ. — Денътатълъ лъї Шербанъ каре ера трімісъ ла Рдолфъ, ля лъштіінцъ къ імперторівлъ тріміте сввсідіеле промісе лъї Міхаіл пентрв пъртареа ресбелълъї. Акът Шербанъ, детертінъ съ плече ля псъші ля Трасілванія ші съ контінвезе плапълъ предечессорівлъї съъ. Ля лъна лъї Іълій а. R. 2356 (Хр. 1603) трекъ мънції къ 4000 de къларї, 6000 de педестрі ші къ 4 тънърї. Аџіънгъндъ ля цеара Бърсеї, вnde лъ аштепта Секелі къ търкії ші къ тътарії, аттъкъ ляdатъ армата ачествіа, ші о пъсе ля чea маї маре лякъркаре. Търкії лъаръ фъга, Секелі се цінъ ляпкъ къ аї съї, даръ къzъ ля бътаіе ля пребънъ къ 4000 de інші, ля 17 Іълів. — Шербанъ тріміce лъї Рдолфъ 32 de стéгърї лъате de ла бнгърї, тътарї ші търкї. Рдолфъ din партеа са тріmі-

www.dacoromanica.ro

се лъї Шербанъ портретълъ съѫ кѫ о каренъ de аѫрѣ, ші о diплотъ прin каре лъ рекѫпоскѣ de прinчіпе ereditарів алъ Ромънієї. Dѫпъ ачеастъ вікторіе Шербанъ лъссъ дn Трасілванія пре къпітанълъ Џіорџіѣ кѫ 2000 de Ромънї ші de Сербї, еаръ елъ се дntóрсе дn прinчіпатъ. — Баста дntръ еаръшї дn Трасілванія, ші девастъ џеара дnфрікошатъ; спре а шї ръсѫна дn контра інітічілоръ. — Малконтенціі се адѫнаръ ші конрінсеръ Алба-Іулія ші Събешълъ; ла Орештія џінъръ консілїъ ші трімісеръ ла тѫрчї дn Тетішана, съ чеаръ аџівторіѣ. Ла Dева бътъръ дn 6 Авгѫстъ пре Dѫвал префектълъ Ліновеї, каре терџеа кѫ 2000 de хаіdѫчі съ се ѫпéскъ кѫ Баста, daръ ла пóрта de феррѣ дї аџівнсе корпълъ dinainte алъ лъї Баста, дn 8 Авгѫстъ, ші і фрънсе. Коммісарівлъ імперіалъ Краѫсенек стрінсе dietъ ла Dева дn 5 Септемврie. Баста dede ordine съ се ѫчідъ тóтъ повілітеа ѫнгуréскъ, Папкрацъ Сеппеї чèркъ съ лъ стъмпере ші съ лъ абатъ de ла ачеаста idee de върса атъта сънце; кѫ тóте ачестеа се dекретъ съ се іее de ла повілї а патра парте din аверіле лоръ, еаръ ерезілоръ ачелора карі аѫ къzѫтъ кѫ Секелі, ші челоръ че п'аѫ венітъ ла dietъ, съ лі се іее тóте аверіле; четъціле Клѫшіълъ, Брашовълъ ші Бістерца съ плътéскъ сътте de банї дnсетнате. — Баста ѫчісе пре џisdeле dе ла Клѫшіъ, Міхаіл Ботхазі, ші пре маї тълцї повілї ла Брашовъ. — De ла Dева пърчессе Баста кътръ Лінова, бътѫ пре Нстесі-паша, апоі се дntóрсе еаръшї дn Трасілванія. Кътръ фінітълъ аннълъї компѫсе імперъторівлъ ѫнъ консілїъ de 10 метрі, Цертанї, Ѫнгурї ші Трасілванї. — Пре лънгъ бътъіле челе тълте веніръ дn аннълъ а-

www.dacoromanica.ro

честа шї локвсте преcте тісера цеарѣ, de вnde вртѣ карістіе, фо́мете шї пестілецѣ.

III. Ан лвна лвї Іанварів а R. 2357 (Хр. 1604) Баста стрінсе діетъ ла Клвшів, шї вчісе пре маї тълцї побілї. Ан лвна лвї Февръріе, Шербанъ се dвсе ла Брашовъ спре а се ангъджа къ Баста despre аџістóреле протіссе ан контра лвї Іеремія Мовілъ. Даръ пънъ кънdъ петречеа елъ ла конферінцъ сь скълларъ Мітрополітълъ шї Стефанъ Продікъ, шї револьтарѣ цеара. Шербанъ проперѣ ангъръдъ, бътъ пре револьтацї, тъіе пасълъ Мітрополітълвї шї-лвї Стефанъ Продікъ, шї аша тътілацї і трімісе ла Баста ла Клвшів; ансъ ачеста і еспеді ла Іеремія ан Молdавіа. — Ан лвна лвї Марцїе, се dвссе Баспе ан Вигаріа ка цеперарів сопретъ преcте армата чеа de аколо. Тота Кашріолі ремасе ан локълъ лвї ан Трасілваніа. Валлонії шї хаідвчії врінézъ а пръda цеара. Ромънії din цеара Сарцецълвї се рескóлъ шї продвкъ марї тървърърї, пъ нвмаї ан Трасілваніа, чі кіаръ шї ан Ромъніа ан цінвтълъ Цінівлвї. — Хапълъ de ла Крімсріа се оффері съ ангначе черцїле ангре крештінї шї търкї; Шербанъ і dede óменї карі съ лъ петрéкъ пънъ ла Клвшів ла коммісарії імперіалї. — Ангре ачестеа ірръпсерѣ тътарії ан Молdавіа. Іеремія Мовілъ і ангнъкъ къ о сънтъ de 10,000 de галвенї, 800 de каї, 1000 кънгаре de вптъ, 1000 de тісре, шї алте віктвале. Шербанъ Бассарабъ черъ аџіторів de ла коммісарі, карі і трімісерѣ 2000 de секъї шї 600 de хаідвчї. Тътарії трекърѣ Дънъреа ан Месіа, фъръ de а фаче марї стрікъчівнї, шї се dвссерѣ ан Вигаріа. — Малконтенцїї din Вигаріа анцелегъндсе ангре сіне пъ-

www.dacoromanica.ro

міръ пріпчіпе пре Стефанъ Бочікапъ, каре ла дпчепътъ пъ воі съ ачентеже, дпсъ маі пре ъртъ дескоперіпдъсе лъкрълъ de імперіалї; ші елъ възъпдъсе аттъкатъ de Барбіапо, префектълъ Кассовіеї, се пъсе дп фрънтеа лоръ, бътъ пре імперіалї ла Ърбеа-маре дп 15 Октомвріе, ші лъ Кассовіа. Трънеле Трасілъпе се дпторсеръ дп пеаръ. Еміграції къ Гавріел Бекліапъ се ънпіръ къ Стефанъ Бочікапъ. — Шерванъ Бассарабъ din контръ, трімісе пре Ціорціъ Сербълъ къ ънъ корпъ de волънтарі дп Трасілъпіа сире а апъра пре комміссарії імперіалї. — Къ дпчепътълъ аппълъї R. 2358 (Хр. 1605) Стефанъ Бочікапъ лъ Ліпова, Лъгошълъ, Събешълъ дп Темішапа, ші четатеа de Пе́тръ дп Трасілъпіа; дп 21 Февръріе се проіектъ пріпчіпе de къtръ адънареа повілілоръ ші а секзілоръ, каре се ціпъ ла Меркъреа дп съмъпълъ Мърешълъї. Сассіі пъ се дссеръ ла ачеа адънаре сънтъ претєстъ къ се темъ. de Шерванъ каре апъра кавса імперіалілоръ, de ачеа секзії девастаръ сателе ші ціпътъріле съсештї. Дп лъпа лъї Апріліе Стефанъ Бочікапъ трімісе пре Ладіславъ Цівлафі гзверпъторіъ дп Трасілъпіа къ 2000 de хаідъчї. Баста терсе дпаіптеа лъї Бочікапъ; дпсъ солдацїї лъї пъ воіръ съ се батъ din кавса рестанцеї стіпендіълъї, аша даръ елъ се ретрассе ла Енеріешъ, ші de аколо ла Пресбъргъ. Бочікапъ конвокъ дієтъ дп Ънгаріа ла сатълъ Серепчї, ънде се проіектъ пріпчіпе ші алъ Ънгарієї.

IV. Дп Трасілъпіа Ладіславъ Цівлафі стрінсе пре повілї ла Търгъ-Мърешъеъ, дп лъпа лъї Маіъ, дпсъ de фріка Ротъпілоръ карі ста ла Медіешї, стръпътъ адънареа ла Келетептелке. Dънъ че се ръсіпі адъ-

www.dacoromanica.ro

пареа, Ціѣлафі се пѣсе къ о́стеа са ла оппідѣлѣ Елісса пре Търнавъ. Ціорціѣ Сербъ лѣ аттъкъ ші і дмпрѣштіѣ тотъ артата. Дисъшї Ціѣлафі пѣтѣ съ ші мълтѣе віеаца пѣтаї къ фѣга. Даръ пѣ дѣпъ мълтѣ тімпѣ стріпсе о пѣтере таї таре ші дмпресърѣ Сеdішо́ра кътръ фінітѣлѣ лѣпеї лѣї Маіѣ. Пролѣціндѣсе дмпресърареа, пентръ къ Ціорціѣ къ Ротъпіі се пѣсессе дп посессіѣнеа четъцїї ші о апъра къ то́те пѣтеріле, Ціѣлафі трімісе ла Іереміа Мовілъ дѣпъ аџіторіѣ, дп артареа легътъпътѣлѣї оффепсівѣ ші дефепсівѣ дпкеіатѣ къ Бочїканѣ. Іереміа трімісе пре къпітанїі Кріштіорѣ ші Стефанѣ къ 5000 де мілітарї, ка съ бать пре Ціорціѣ; еаръ пре фрате съѣ Сітеоп длѣ еспеді къ 4000 де інші ка din Трасілваніа съ іррѣпъ дп Ротъпіа; елѣ дисъшї съ дпкѣргъ din Молдавіа, ші тотѣ де одатъ тѣрчїї съ трéкъ Дѣпъреа съ стрѣторсге пре Шербанѣ де то́те пъргіле ші съ лѣ ско́тъ din domnie. Даръ Шербанѣ дпцелессе де ачестѣ плапѣ ші се дппъкъ къ тѣрчїї, скріссе лѣї Ціорціѣ Сербѣ съ е́ссъ din Трасілваніа, ші дп 5 Авгѣстѣ дпкеіѣ трактатѣ де паче къ Стефанѣ Бочїканѣ. — Сітеоп Мовілъ възъндѣсе лъссатѣ дп тіпъ де къръ Трасілванї ші дс къръ Тѣрчї, се дпто́рсе дп Молдавіа, ші се дѣссе ла тътарї, де ѣнде порні апоі къ о́сте пѣтеро́съ аспра лѣї Шербанѣ. Ачеста дпкъ стріпсе пре аї съї ші пѣрчессе дпаінтеа тътарілорѣ; ла Телéжінѣ се фъкѣ бътаіе крѣптъ, Ротъпіі дпвінсеръ, еаръ тътарїї лѣаръ фѣга. — Стефанѣ Бочїканѣ дѣпъ че бътѣ пре імперіалї таї din то́тъ Ѵнгаріа, се дпто́рсе дп Трасілваніа, се дѣссе ла Медіешї ші къръ фінітѣлѣ лѣї Авгѣстѣ лъ Сеdішо́ра каре се тотѣ апъра дпкъ де къръ Ціорціѣ Сербѣ, дп лѣна лѣї Сетптевріе цінѣ дістъ формалъ

www.dacoromanica.ro

ла каре вепіръ ші сассіі, ші къ тоцїі лъ алесссръ прінчіпе цереї. Дъпъ ачеea Бочїкапъ dimice пре търчї ші пре молдавї, сарь елъ се дптórсе дп Ѹнгаріа, ѹnde тареле везірїй длъ коронъ реце дп 11 Ноемврie, дп Кътнълъ Ракошъ, къ о коронъ каре се зіче а фі фостъ de ла реціі Рошънілорь ші аї Българілорь. Търчїї тълцъмїцї къ-сервіцеле фъкъте, релъссарь трівътълъ Трасілванієї пре 10 аннї, ші лъ деfінсерь пре вїторїй ла сътта de 10,000 de галбєнї пре аннъ, дпсъ претінсерь кастелле ле Ліпова ші Іапова.

V. Дп аппълълъ R. 2359 (Хр, 1606) се револтарь Ротънїї din Молдавіа дп контра лъї Іереміа Мовілъ. Ачеста трімісе дъпъ аџївторїй дп Трасілванія. Стефанъ Бочїкапъ еспедї пре Гавріел Векліанъ къ ѹнъ корпъ de 6000 de лъпчіарї, дпсъ револта се стъмпъра пънъ кънdъ аџївнсерь Трасілванії дп цеапъ.— Дп 24 Февръріе се дпкеіе паче дптре Рѣдолфъ ші Бочїкапъ, къ кondіцївніле: ка ачеста съ цінъ Трасілванія къ комітателе Сатъ-таре, Брегъ, Саболчіъ, Ѹгочіа, Салінікъ de тізлокъ, Біхорь, Zарandъ, Крассіна, Марторосъ, ші къ дістріктълъ чстъцїї de Пе́търъ. Еарь дп 11 Ноемврie се дпкеіе паче пре 20 de аннї дптре Рѣдолфъ ші Ахmede (каре се сѣіссе пре тронълъ сълтанілорь ла аппълъ R. 2356; (Хр. 1603).— Дп 29 Декетврie мърі Стефанъ Бочїкапъ ла Кассовіа дп етате de 59 de аннї, фъръ коніі. Елъ рекоттъndассе de сѣчессорїй пре Валентінъ Дрѣцетъ de Хотопна, неаполітанъ de оріціпе; дпсъ Трасілванії алесссръ дп 11 Февръріе а. R. 2360 (Хр. 1507) ла Клѫшіъ пре Сіцісмѫndъ Ракоці, дп контра воінцеї сале. Ачеста дпкеіе паче къ амъndої domнії Ротънїї. Дарь Іереміа Мовілъ

www.dacoromanica.ro

тѣрі дп ачестъ аннъ, лъссъндъ дп локълъ съъ пре фрате съъ Cimeon, каре авъссе сортеа атътъ de контраръ дп 10 анні, ші акъмъ ацівпгъдъші скопълъ пе domni вні анні деплінъ, ші тѣрі дп a. R. 2361 Хр. 1608). Атвнчі Молдавіі алессеръ пре фіівлъ ачестъія челъ маі маре, Константінъ Мовілъ.— Сіціствндъ Ракоці дпкъ domni пътаі вні анні de зіле, ші се лъссъ de вапъвоіа са, възъндъ къ тѣрчіі аъ денътітъ пре Валентінъ Хотонпа, ші къ Гавріел Бекліанъ дпкъ вмблъ дънъ domnie; дп dieta de ла Клъшіъ каре се цінъ дп лъна лъі Мартіъ a. R. 2361 (Хр. 1608) елъ денъсе demnitatea, шї Трасілванії алессеръ пре Гавріел фіівлъ лъі Стефанъ Баторі префектълъ de ла Бърса-маре. Дп фертанълъ de дптъріре, Селтанълъ Ахмеde і рекомтъндъ съ тръіёскъ дп вапъ дпцелере къ domnіі церілоръ Ромънешті. Гавріел Баторі трімісе дп анпълъ R. 2362 Хр. 1609) пре Гавріел Бекліанъ ла Рѣdолфъ спре а репоі трактателе de пачe, еаръ дп цеаръ елъ дпчепъ съ domnёскъ абсолътъ, съ аттаче пропріетъцї, ші съ віолезе тѣіерї, ші съ малтрактезе пре оменї. Стефанъ Kendi ші Балтасаръ Корпішъ але кърора консорцї ле стѣпрассе Баторі, цессъръ вні фórте маре комплотъ дп контра лъі, ла анпълъ R 2363 (Хр. 1610). дпсъ се dесеоперіръ; Балтасаръ ші Ціорцій Корпішъ се вчіссеръ, еарь Kendi скъпъ ла Герла.— Дп 9 Дечетвріе Баторі оккънъ Сібіілъ къ міліціе, алънгъ пре четъціанії чеї маі дпсетнаці din четате, дешертъ касселе de банї, ші фъкъ челе маі марї есчесесе. Дп 22 Дечетвріе стрінсе dietъ ші kondemnъ ла мórte пре тотъ маціstратълъ съссескъ, фііndъ къ п'аъ лъссатъ пре Andpeій Баторі съ дптре дп че-

www.dacoromanica.ro

тате кънdъ фъ бътътъ de Міхаіл ла Шелітвсрь; дпсъ таї пре вртъ ле іертъ віеаца пептрв о сvтть de 56,000 de флорінцї. Дп 25 Decemвріе трекъ пре неаштептате къ армата дп цеара Ротъпéскъ. Шерванъ фііndъ пепрепъратъ ла ресвеллъ, фъці дп Молdавіа, ла Констаптінъ Мовілъ. Гавріел Бекліанъ се трітісе dвпъ dвпсвлъ съ лъ персекvтезе ші съ лъ прінzъ, dаръ пе ші аціпсе скопвлъ. Баторі се пvсе de арсе ші de въстъ цеара ка впъ барварь дп тітпъ de трей лvпї de zіле, апоі скріссе ла сvлтапвлъ: „Фііndъ къ Міхаіл аь вчісъ пре Andреіь Баторі, кredінчіосvлъ порцїі, ші къ Шерванъ аь вчісъ пре Моісе Секелі ассетіпе кredінчіось влъ порцїі, ші къ акvтъ аь черкатъ modврі ка съ лъ скótъ пре dънсvлъ (Гавріел Баторі) din domnie, каре дпкъ е кredінчіось порцїі: de ачеea елъ аь дптратъ дп цеаръ ші аь алvпгатъ пре ачестъ ребеллъ, ші рóгъ пре пóртъ ка съ лъ дптърéскъ пре dънсvлъ дп domnіa цереї.“ Дпсъ Сvлтапвлъ трітісе пре капіцї-паша Ібрахім ла Баторі къ ordінea, съ éссъ din цеаръ, ші дп врта ачестьіа есиedі о армать къ Padъ Міхаіл, decemпатвлъ domnъ дп локвлъ лvї Шерванъ. Гавріел Баторі тврватъ de тънie асвпра тврчілорь, се ретрассе дп 11 Марцїь a. R. 2364 (Хр. 1611).

VI. Шерванъ стрінсе óсте дп Молdавіа, ші къ аціsторівлъ лvї Констаптінъ Мовілъ дптръ дп цеара Ротъпéскъ, алvпгъ пре Padъ ші сввлъ тотъ прінчіпатвлъ аcвпра лvї Баторі. Сасеїї свптъ Міхаіл Албъ, ціsделе de ла Брашовь, се вніръ лъ Ротъпії дп контра тіранвлvї de Баторі. Dаръ ачеста сввлъ пре секвї ші пре хаіdвчї дп контра сассілорь ші а Ротъпілорь. Сассїї квтпъраръ пре Албертъ Nагі, къпіта-

www.dacoromanica.ro

пълѣ хаідѣчілорѣ, каре фѣцї de ла Баторї. Ла 12 Іюлїе дътрѣ Шербанѣ къ 7000 de къларї ші къ 1500 de пedестрі ла Трасілваніа пре ла Брашовѣ, Баторі се ѣсе ла Петрештї къ 13000 de къларї ші къ 3000 de пedестрі. Гавріел Бекліанѣ котѣндѣ аріпа дрéптѣ, секѣілѣ Трактерѣ чеа стѣпгѣ. Кътрѣ сéрѣ се аррътѣ óстеа Ротѣпѣ ѣппърцїтѣ ла треї дівісіѣнї, ші ѣндатѣ се ѣпчепѣ о бътаіе аспрѣ ѣптре атѣндóѣе оштіле. Ѣптѣїѣ се пъреа къ се плéкѣ Ротѣпіі, пedестрімеа ѣпчепѣссе а се ретраце; даръ кѣндѣ Шербанѣ обсервѣ къ кълърімеа ѣнгѣрéскѣ аѣ лѣатѣ фѣга, атѣнчї стрінсе пре аї съї, пedестрі ші къларї, ші аттъкѣ къ тóтѣ пѣтереа чептрѣлѣ лѣї Баторі, лѣ фрънсе ші акконері ѣнѣ міліарѣ de ѣмъѣптѣ къ кадавере. Аколо къзѣрѣ ла 6000 de ѣнгѣрі, чеілалцї се прінсерѣ, пѣцінї скѣпарѣ къ фѣга. Шербанѣ лѣѣ 120 de стéгѣрі, даръ ші пре дѣпсѣлѣ лѣ костѣ ачеастъ вікторіе ла 4000 de мілітарї. — Баторі фѣцї ла Сібііѣ. — Ѣпсъ пре кѣндѣ Шербанѣ ръпѣрта вікторіа ѣп Трасілваніа ѣп контра лѣї Баторі, Радѣ компеціторілѣ съѣ каре фѣцїссе преще Дѣнъре, адѣпѣ тѣрчї ші тътарї, ші оккѣпѣ скаѣпѣлѣ. Кѣндѣ воі Шербанѣ съ ре ѣптре ѣп цеарѣ, Радѣ і еші ѣнаінте ші лѣ констрінсе а фѣцї ѣп Молдавіа. Аколо възѣндѣ къ тѣрчії съѣт аппрінші ѣп контра са, пердѣ сперанца de a маї рекѣпера домніа; ел ші лѣѣ дóмна ші копілеле карі се афла ла Свчіава, трекѣ прін Полоніа ші се дѣссе ла Віенна ла імпъраторілѣ Матіа, каре ѣртассе лѣї Рѣдолфѣ пре тронѣ, ші петрекѣ аколо пѣнъ ла мóрте. — Константінѣ Мовілъ ѣпкъ фѣ акѣсатѣ de Баторі ла пóртѣ, къ цінє къ Шербанѣ ші къ Полоніі ѣп контра Тѣрчілорѣ, de ѣнде ѣртъ апої скóтереа лѣї din domnie.

www.dacoromanica.ro

VII. Даръ пічї лъї Баторі пъ і ътълъ бine, къчї Сіціcmъndъ Форгачї каре цinea къ imперіалії, лuтръ лn Трасілъaніа къ 16,000 de мілітарї, копріnce Клъшіълъ, Алба-Іулія, ші алте локърі, ші лn 31 Августъ вені ла Крістіанъ, ънde лncеркъ лn dешертъ съ факъ пре Баторі съ éссъ din Сібііъ ла бътаіе. Баторі трімісе пре Гакріел Бекліанъ ла Константіnополі ка съ чеаръ аџіторіъ de ла търкї, карі вenindъ din Темішіана, конcтрінcеръ пре Форгачї съ се ретрагъ кътръ Брашовъ, ші de аколо лn Молдавіа, спре а трече лn Ънгаріа. Търкїі ші тътарії къръцindъ Трасілъaніа de цертанї се лntóрcеръ а касъ къ 12000 de каптівї, маї алесъ din секзіме; Баторї ъчісе къ тodъріле челе маї крънте пре тоцї пріnшії imперіалї. Лn лъна лъї Октомвріе стрінce adънаре цeнералъ ла Клъшіъ, лn каре dевіеръ ка въпzътóре тóтъ пацізнea съссéскъ, афаръ de вістерціанї ші de кохалміанї, конфіскъ тóте аверіле лоръ, лъ dечїтеле de ла попії съссештї, ші копріnce четъціле съссештї. Nепътъndъ лъа Cedішóра, се dиссе ла Брашовъ; Сассії къ аџіторіълъ Ротъпілоръ трімішї de Padк, ешіръ лnаіnтea лъї ла Фелдіóръ, лnсъ фъръ бътъцї ръъ лn 12 Октомвріе R. 2365 (Хр. 1612). Аколо къzé ші Міхаіл Алъъ, конdъкторіълъ Сассілоръ. Баторі стóрсе пре Брашованї de бапї, ші се лntóрсе ла Сібііъ. — Лn Молдавіа dъпъ акъъсъчізніле лъї Баторі, пóрта скóссе пре Константінъ Мовілъ, ші пъні domнъ пре Стефанъ Томша, dъndъ ordine хапълъї тътърескъ съ лъ лntродъкъ лn прінчіпатъ. Ачеста трімісе пре търzа Каптетіръ къ ънъ корпъ de тътарї съ лmпліnéскъ ачeастъ міссізне. Конcтантінъ фъці ла Хотінъ, ші трімісе ла кътнатъ съъ

www.dacoromanica.ro

Стефанъ Потоцкі dънъ аціѣторіѣ, каре ші вені дп лѣпа лѣї Августъ къ 6000 de полонї; еї трекъръ Прътълъ ші дпаінтаръ пънъ ла Жіжіа, ѣnde фъръ дпконціѣраці de 30,000 de тътарї коmmъndаці de Стефанъ Тотша. Тоцї фъръ констріпші а се da пріпшї. Константінъ се аmестекъ дntre пріпшіі ordinарі ші се dъссе дп Крітеріа, ѣnde търі de фрігъ ші de фо́me. Фрате съъ Алеccandръ ші тънтъі віеаца фъкъndъке тахоmedanъ, Потоцкі фъ дпкісъ ла Константіпополі. Dънъ ачеаста тътарії дпкърсеръ дп Полоніа ші фъкъръ тарї стрікъчіонї.

VIII. Петрекъndъ Баторі ла Сібіїѣ ла ѣnъ оспъцъ datъ de кътръ Гавріел Бекліanъ, пікъ о пе́тръ din ediфіціълъ челъ векіѣ ші къzъ ла печо́рле лѣї, дп тоmентълъ кънdъ еша елъ съ се dъкъ а касъ. Баторі лѣї дптъмпларea de аттептатъ din партea лѣї Бекліanъ. Ачеста, ка съ скапе de фъріа тірапълѣї, фъці ла Константіпополі, ші інтрікъ атъта ла по́ртъ пънъ къкdъ ачеаста лъ пъті domnъ преcte Трасілванія (1 Маіъ R. 2366; Хр. 1613). Domnії ротънї фъръ провокаці съ лъ дптродъкъ дп пріпчіпатъ. Дп лѣпа лѣї Септетвріе дптраръ Стефанъ din Молдавія ші Padъ din Ротънія къ оштіле дп Трасілваніа, Гавріел Бекліanъ дпкъ вені къ Скendер-паша de ла Агріа din Ѵнгаріа. Ла Търda се ѣніръ то́те оштіле. Баторі фъці de ла Клъшіѣ ла Ѵрвеа-таре, ѣnde се вчісе дп 27 Октомвріе de Ціорціѣ Nadani ші de Іоanne Сілашї. Дntre ачестеа Скendер-паша стріnce dietъ ла Клъшіѣ дп 20 Октомвріе, дп каре се рекъпоскъ Гавріел Бекліanъ de domnъ алъ церей. Ачеастъ dietъ рекотънdъ лѣї Бекліanъ съ гъвернеze дп вънъ дпцелецере къ domnіі церілоръ ротънешті.

www.dacoromanica.ro

Бекліанъ аппълѣ декретеле челе крънте ші конфіскъчіюніле лъї Баторі, скріссе салтанълъї Ахмеде, імпъраторіълъї Матіа, ші рецелъї Сріствндъ ка съ лъ рекнóскъ де принчіпе легітімъ Салтанълъ черъ дпапої Лнова ші Іапова, імпъраторіълъ лъѣ Тъшпадълъ ші Ачедълъ, маї пре врмъ дмпрессърѣ четатеа де Пе́търъ ші Баіа-маре. Дп лъна лъї Февръріе R. 2367 (Хр. 1614) Гаврієл Бекліанъ конвокѣ діетъ ла Медіешї, вnde се тракть деспре пачіфікъчіюнеа церей. Къ ачеастъ оккасіюне вчігъторї лъї Баторі се вчіserъ де къtръ преторіанї пентрѣ інсоленціле лоръ, еаръ інстігъторіълъ лоръ, Andреіъ Геці, се ессекътъ ла Фъгъраш. — Дп 5 Маіе R. 2368 (Хр. 1615) се рестабілі пачеа дмтре Матіа ші Бекліанъ, еаръ къtръ фінітълъ аппълъї се рединої трактатълъ де пачеа дмтре імпъраторіълъ ші салтанълъ, пре алцї 20 де аннї.

IX. Дп декрсълъ ачесторъ доі аннї Стефанъ Тотша din Молдавіа, пъ дичетъ а дмтърръта пре тътарї асвпра полопілоръ, din каре кавсъ тътарії девастаръ ціпътріле вечіне але Полоніеї. Дп аппълъ R. 2369 (Хр. 1616) Алессандрѣ ші Богдань Мовілъ фііі лъї Іереміа, дмпревнъ къ тата лоръ ші къ катпатълъ лоръ Самвел Корецкі, дптраръ дп Молдавіа, ші фъкръ 15 бътъї маї тічі къ Стефанъ Тотша, маї тотъ къ свчессъ бвнъ. Стефанъ фвці ла Констаптіпополі дъпъ ацісторіе. По́рта трімісе пре Скендерпаша де ла Дъросторъ, ші провокъ ші пре Радъ din Ромъніа, прекътъ ші пре Бекліанъ din Трасілванія съ мérгъ дмтр'ацісторіе. Бекліанъ трімісе пре Міхаіл Толдалагі къ къtева оштї трасілване, дпсъ дмаінте де а ацівнце ачестеа дп Молдавіа, Радъ бътъс-

www.dacoromanica.ro

се пре полонї ші пріпсессе пре Корецкі, пре Алесcandрь, ші пре Богdанъ, дтпрежпъ къ тата лорь. Скendер-паша ї трімісе ла Константіпополі, вnde dómna фъ пъсъ дп сераіь, еаръ фіїї еї трекъръ ла тахомеdанісмъ, Корецкі се аррънкъ ла дпкісóре. Пóрта стръмътъ ла Молdавіа пре Padъ Міхаіл каре шї перdъссе попъларітеа дп Ромъніа пріп вчідерї але вnорь боіарї карі се скъларъ асвпра міністрілорь гречї, адъшї къ дъпсълъ дп цеаръ. Дп локълъ лъї се пъсе дп Ромъніа, Алессandрь Еліа. Ачеста дпкъ вепі къ тълціпе de гречї дп цеаръ, карі дпчепърь а стóрче пре попорь. Ромънїї конспіраръ асвпра гречїлорь. Алессandрь дескопері лъкрълъ, дпсъ пъ квтезъ а ле фаче пітіка, фіindъ къ і вепіссе opdine de ла пóрть съ шї стріпгъ óстеа, ші съ пърчéдъ къ Скendер-паша дп контра полопілорь. О аршатъ террівілъ, котпъсъ de търчї, de тътарі, de вnгарі ші de Ромънї din апъпдóве пріпчіпателе, пърчессе пріп Молdавіа къгръ тацініле Полопіеї дп аппълъ R. 2370 (Хр. 1617). Цепераріълъ Zолкіевскі сперіатъ ші копфъсъ, дпкеїь фъръ штіреа гъверпълъї фапосълъ тракtатъ de ла Вісса, пріп каре се легъ „къ полопїї пъ се ворь таї атестека дп гребіле Молdавіеї, ворь da дпапої Хотіпълъ (каре ера аппъратъ de вnъ пре-шезъ тілігарїь полопь пептрь фатіліа Мовілъ), ші къ ворь apde сателе челе апróпе de Тігіпеа. Скendер-паша се ретрассе, дпсъ ка съ арретс despeцълъ съъ къгръ полопї, dede воіе тътарілорь съ прade тотъ пре дрътълъ лорь.— Дптóркъпdъсе Алессandрь de ла ачеастъ сспediцівне, Лапъ Пъхарпікълъ ші алцїї карі се скълассерь асвпра гречілорь, фъцірь дп Трасілванія. Алéссandрь вnфлатъ de фокълъ ръсъв-

www.dacoromanica.ro

пърїї вчісе пре ворніквлъ Крістеа, ші воі съ маї вчідъ ші пре алції, даръ ачештіа скъпаръ ла Скендер-паша, каре сторсе de ла domnъ 40,000 de галвіні пентрв мортеа лві Крістеа. Лвпв стрінсе ошті дп Трасілванія ші вені асвпра лві Алессandrв. Ачеста провокъ міліція ка съ лъ апвере, дпсъ мілітарії рекvсаръ асквлтареа. Елъ фвці ла Бръіла, домна скъпъ ла Ціврдів. Лвпв вчісе пре тоцї гречії шіле прждъ аверіле ка съ плътéскъ трвпеле Трасілванe. Пóрта възвндъ ачесте дпквркътврї але лвкврілорь, дшї пропвсе съ стрътвте еаръ пре Radв дп Ротъніа, ка пре вньлъ каре штіе съ шї цінъ авторітатеа; дпсъ ачеста къпътъ о дврере de окї ші се лъссъ de ввпъ воіа са de domnіа Молдавіеї. Дечї еа трімісе дп Ротъніа пре Гавріел Мовілъ, еаръ дп Молдавіа пре драгоманвлъ Каспарь Граціанв, Італіанъ de паштере. — Гавріел Мовілъ дпдатъ че вені дп цеаръ, прінсе пре пъхарніквлъ Лвпв ші пре къпітанвлъ Бвздганъ, шї і dede пре тъніле лві Скендер-паша de ла Дврострь. Місерії фвръ трашї дп цеанъ атъндої.

X. Nъскъндвсе ресвелъ дп Цертаніа дптре протестанцї ші католічї (ресвелвлъ de трейzечї de аннї) Гавріел Бекліанъ дпвітатъ din партеа протестанцілорь, аппвкъ арпеле, a. R. 2372 (Хр. 1619), ші дптръ дп Вngаріа, лвъ Кассовіа, трасse дп партеа са маї тótъ цеара de свсь, дпаінтъ-пънъ ла Пресвргь, трекъ дп Австоріа, се вні кв ошті лві Фрідерікъ. рецеле Боемієї, ші ацвнсе пънъ ла Neoстadіь. Дпсъ дптре ачестéа, Ціорцій Хотопна іррпсе кв полонї дп Вngаріа, ші бътъ пре Ціорцій Ракоці, къпітанвлъ лві Бекліанъ, прін каре Бекліанъ фв констрінсь а се дптórче дп Вngаріа. Дп Іанварів a. R. 2373

www.dacoromanica.ro

(Хр. 1620) dieta de ла Пресвургъ алессе пре Гавріел Бекліанъ прінчіне ші domnъ алъ Унгаріеі. Ла Маіъ се цінъ dietъ ла Neocолій, ла каре вепіръ deпутаці de ла імперъторіълъ Ferdinandъ II, de ла рецеле Боеміеі Фрідерікъ, de ла рецеле Съediеі ші Полоніеі Сіцісmundъ III, ші de ла протестанціі din Боеміа, Моравіа ші Австріа, карі авса ресбеллъ къ імперъторіълъ, сире а фаче паче: дпсъ тотъ лъкрълъ еші дешертъ. Ла 25 Августъ Г. Бекліанъ фъ проківатъ рецеалъ Унгаріеі, ші коптінъ ресбеллълъ дп контра імперіалілоръ. — Каспаръ Граціанъ domnълъ Молдавіеі, фъ акъсатъ ла пórтъ de Бекліанъ, къ ар цінé къ полоній дп контра търчілоръ. Съltanълъ Останъ II decретъ скótереа лъі, ші трімісе дп Молдавіа пре Скendер-паша къ о армать de 60,000 de търчі. Domnіі церілоръ вечіне, алъ Ромъніеі, Трасілваніеі, ші хапълъ Тътъръскъ, къпътаръ ordine съ dea аџіторіъ. Граціанъ трімісе дп Полоніа ка съ арете періклълъ че атепінъ апъпдóне ачесте цері. Zолкіевскі трекъ Dънастрълъ дп 7 Сентемвріе къ 8000 de армаці, ші дпкъ атъџіа сърчіпарі, ші се постъ ла Цецора. Дп ачеастъ еспедіціне фаталъ періръ Граціанъ, Zолкіевскі, Корецкі ші маі тótъ армата полопъ, пъпъ дп 6 Октомвріе. Тътарій девъстаръ Подоліа ші Рассіа. Пórта пъсе domnъ дп Молдавіа пре Алессандръ (Мовілъ?), еаръ дп Ромъніа рестабілі пре Радъ Міхаіл. Гавріел Мовілъ фъці преste тъпці дп Трасілваніа.— Дп прітъвара аппълві R. 2374 (Хр. 1621) Алессандръ фъкъ подъ преste Dънъре пептръ тречереа арматеі челеі марі каре вепіа свптъ котъндълъ Съltanълъі Останъ II. Полоній пътіръ цепераріссімъ пре Карлъ Ходкіевічі, къ каре се впіръ

www.dacoromanica.ro

Казачїї ші Ромънїї еміграцї (Петрѫ Мовілъ, Бїчекѫ, ші алцїї.) Ачештїа лѫаръ Хотїнѫлѫ ѧн 15 Августѫ, Ромънїї ѧнсїші апрїнсеръ Іашїї. Кѫ армата тѫрчéскъ се ѫні ханѫлѫ тътърескѫ ші Padѫ, domнѫлѫ Ромънїеї; óстеа молдавъ се котнѫндѫ de Мірон Берновскі. Ѧн 2 Септемврїе се ѧнчепѫръ лѫптеле, казачїї сѫфериръ фóрте, ѧнсъ ші еї фъкѫръ марї стрїкъчїѫнї тѫрчілорѫ. Padѫ, domнѫлѫ Ромънїеї, се пѫсе ла mizлокѫ, ші трїмісе пре Вевелї Кретеапѫлѫ ѧн Полонїа спре а ѧнвїца ла наче. Ѧн кастреле полонїлорѫ се пъскѫръ бóле ші лїпсъ de провісїѫнї. Ѧн 24 Септемврїе тѫрї кіарѫ цепераріссїмѫлѫ Ходкіевічї. Ѧн фїне се ѧнкеїѫ наче пре тетеїѫлѫ трактатѫлуї de ла Бѫсса. Dѫпъ ordinea Сѫлтанѫлуї се ѫчісеръ Алеccandrѫ ші 400 de Молдавї, сѫнтѫ престѫ къ п'аѫ апъратѫ вїне Хотїнѫлѫ, ші аѫ лъссатѫ пре полонї съ трéкъ Dѫнастрѫлѫ. Мѫлцї боїарї фъцїръ ѧн Трасїлванїа. Стефанѫ Томша, інїмїкѫлѫ челѫ маре алѫ полонїлорѫ, се ресташръ ѧн domнїе.

XI. Бекліанѫ бътѫ ѧн ачестѫ аннѫ пре імперіалї, ші ѧтаїнтъ пънъ ѧн Австрїа; саръ ѧн 6 Іанѫарїѫ а. R. 2375 (Хр 1622) се фъкѫ наче ла Нїколсбѫргѫ кѫ вондіцїѫнїле: „Кѫ Гавріел Бекліанѫ съ dea імперъторїѫлуї клеподіеле Ѫнгарїеї, съ се лассе de тітлѫлѫ de реце, ші съ іее тітлѫлѫ de прінчіпе алѫ Трасїлванїеї ші алѫ ішперїѫлуї Ромънѫ, ші de domнѫ алѫ пърцїлорѫ Ѫнгарїеї, конпрїнзіндѫ ѧнкъ шепте комітате, Брегѫ, Zетплїнѫ, Ававїварѫ, Бортодѫ, Саволчїѫ, Ѫгочіа ші Сатѫ-маре, пре віеацъ, апої дѫкателе Опол ші Ратїборѫ din Сїлесіа кѫ о пенсїѫне аннуалъ de 50,000 de флорінцї пентрѫ стїпендїѫлѫ прїсідіарїлорѫ din царъ, пентрѫ сіне ші фїїї съї."

www.dacoromanica.ro

Ne dъndъ-ce dъkateле din Ciалесіа dъnъ трактатълъ дпкеіатъ, Гавріел Бекліавъ кіетъ пре търчі дптр'аціторій, ші дп лъна лъі Октомвріе a. R. 2376 (Хр. 1623) плекъ дп Ънгаріа къ о арматъ de 60,000 de о́менї, ші дпаіптъ пъпъ дп Австріа ші Моравіа; darъ дпченъndъ зпъ церъ таре, дпкеіъ арміstецъ къ цінерарілъ Карафа, ші се дпто́рсе дndъръtъ. Полопії чеї вътъці de търчі ші de ромъпі се пъсеръ пре diпломатікъ ші інтрікаръ ла по́ртъ, пъпъ кънdъ ско́сserъ пре Стефанъ Тотша din domпіа Молдавіеї. Атъпчі по́рта стръмътъ пре Padъ Mіхаіл din Ромъпіа дп локълъ лъі Тотша, дп Молдавіа, еаръ пре Алеssandrъ Фііълъ лъі Padъ, длъ пъті дп локълъ татъ-съъ дп Ромъпіа, a. R. 2376 (Хр. 1623), дпсъ Алеssandrъ Фііndъ тъпъръ, се пъсе сънтъ епітропіа зпоръ боіарі дрепці ші дпдлепці карі гъверпаръ цеара дп пътеле лъі. Дп аппълъ R. 2377 (Хр. 1624) се револтаръ Рошіі din цеаръ; къ то́те ачестea се adъssеръ ла аскълтаре прін боіарії гъверпаторї. Дп аппълъ ъртъторій се скъларъ Ромъпіі din банатълъ Краіовеї, ші алессеръ domпъ пре зпъ кълъгъръ, къ пътеле Паісіе, дпсъ ші ачештіа се пачіфікаръ прін епердіа гъверпъторілоръ. — Дп аппълъ Ромеї 2279 (Хр. 1626) мърі de подагръ Padъ din Молдавіа, лъссъndъ Фііълъї съъ о авере de 1000,000 de галбепї, din карі търчій претіпсеръ 100,000. Ачестъ domпъ гъверпъ Молдавіа къ тълтъ дпцелепчіване ші къпътъ de ла локъіторі пътеле de Padъ челъ Маре. Елъ се дптортъптъ ла Търгъвещті de къtръ Фііълъ съъ Алеssandrъ. — Дп локълъ лъі се пъсе Міron Бер-повскі, боіарів Ръtъпъ din Молдавіа, дъче беллікъ дпсепнатъ, ші таре іпітікъ ала полопілоръ.

www.dacoromanica.ro

XII. Ан Трансилванія Гавріел Бекліанъ се кѹнѹнъ кѹ Катерина de Brandeбѹргъ ан лѹна лѹї Февръріе, еаръ ан 24 Маіе цінъндъ dietъ ла Алба-Ілія, о dekіеръ сѹчессóре ан прінчіпатъ. Бекліанѹ дитръ ан легътѹръ кѹ Англія, Франціа, Батавія ші Венеціа ан контра лѹї Ferdinandъ, ші ан лѹна лѹї Септемвріе плекъ кѹ о арматъ de 8000 асѹпра імперъторівлѹї, ші терсе пънъ ла Nеѹтра. Даръ тѹрчії карі венірѹ ан дитрѹ аціѹторіе сѹнтъ Мѹстафа-паша, се револьтаръ ан контра dѹчелѹї лорѹ. Цеперарівлѹ імперіал Валленстеін вені асѹпра лѹї Бекліанъ кѹ о фóрте маре пѹтере de Цермані. Дечї Бекліанъ се възѹ констрінсъ а ан кеіа пане кѹ Ferdinandъ ла Пресбѹргъ, ан 20 Дечемвріе, а. R. 2379 (Хр. 1626). — Ан анвлѹ R. 2380 (Хр. 1627) трекѹръ тътарії прін Молдавіа ші Ромъніа пънъ ла Олтъ, арсеръ ші прѣдаръ цеара аша de ан форікошатъ ан кътъ пѹ се пѹтѹ ан тетеіа dѹнъ ачеea нічі ан 70 de анні. — Ан ачестъ анъ а-тѹндоі Domnіі ромънї трімісерѹ кътe 7000 de óменї ка съ факъ фортъреце ла гѹра Dѹнастрівлѹї спре ан фрънареа піратеріелорѹ Kazачілорѹ.— Ан анвлѹ R. 2381 (Хр. 1628) Алеccandрѹ domнівлѹ Ромъніеї фѹ скоссъ din domnіe; ан локвлѹ лѹї вені Алеccandрѹ Еліа, de a доѹа óръ, кѹ гречії съї de ла Константінополі. — Ан 15 Новемвріе R. 2382 (Хр 1629) мѹрі Гавріел Бекліанъ, лъссънdъ пре соціа са, Катерина, dóннъ преcте цеаръ. Ансъ Трансілваніі се ѹржръ ан скѹртъ тітлѹ кѹ гѹвернівлѹ фетенінъ, ші ан чепѹръ съ тѹрвѹре цеара. Катерина възънdѹce ан кѹркатъ ан фаціѹнї політіче, конвокъ адѹнаре ценералъ ла Клѹшіѹ ан 30 Сеттемвріе а. R. 2383 (Хр. 1630) репецціѣ domніеї, ші се dѹccе

www.dacoromanica.ro

ân Цертаніа. Dвнъ авідікареа пріпсіпессеї, факціх-ніле повілілорѣ се ânпърцірѣ ântре Стефанѣ, гвверпъторілѣ цереї ші фрателе лві Гавріел. ântре Стефанѣ Чіакі, фаворітвлѣ Катерінсї, ші Цюрдіѣ Ракоці фіівлѣ фоствлві domнѣ Сіміонѣ Ракоці. Стефанѣ Бекліанв неавъндѣ сперанцъ de a авѣнце âncвнї domнѣ, âncвіпъ пре Цюрдіѣ Ракоці din Вигаріа. . Ântre ачестеа, діета лѣ алеце пре фънсвлѣ; даръ Ракоці вепіссе деціа ла Врвеа-маре кв тіліціа са, ші бъгъ фрікъ ân адверсарій сьї. Бекліанѣ афлъ кв кале съ ordineze алтъ алецере ла Алба-Івліа ân 26 Дечетвріе, ân врма кърсіа Ракоці фв пропънцатѣ de domнѣ алѣ цереї.

XII. Ân анвлѣ ачеста (R. 2383; Хр. 1630) пóрта скóссе пре анъндоі domнії церілорѣ Ромънешті: ân локвлѣ лві Алессandрв Еліа пвсе ân Ромъніа пре Леоп Стефанѣ, еаръ ân локвлѣ лві Міроп ân Молдавіа пре Моісе Мовілъ, каре ândетнъ пре полонї съ трімітъ деввтаці ла пóртъ спре а тракта деспре контепіреа піратъріелорѣ казачілорѣ, промітъндѣ din партса са къ пв ва лъсса пре тътарії чеї ântърржтаці de москалї ка съ факъ ірржчівнї ân Полоніа; âпсъ ân секретѣ елѣ цінѣ кв москалії. Лвкрвлѣ се дескопері шї ân анвлѣ R. 2384 (Хр. 1631), Моісе перdѣ domніа. Ân локвлѣ лві се деввті Алессandрв фіівлѣ лві Padв, каре фііndѣ âпкъ тънърѣ ші іпентѣ de a domні, се скóссе прссте чінчї лвнї de зіле, еаръ ân локвлѣ лві се пвті Алессandрв Еліа din Ромъніа. Авзіndѣ воіарії цереї деспре деввтіреа ачествіа, се дъсперъ ла Константінополі, ші червръ пре алтвлѣ, зікъндѣ къ пв ворѣ прімі пре Алесеандрв: âпсъ везірівлѣ ле прімісе къ Алессandрв се ва

www.dacoromanica.ro

ѹрта вine, ші пѫ ка фаче пітепві пічі ѧпѫ рѣѫ. Даръ Алессandрѫ абіа аџіѧнсе ѧп цеаръ, ші ѧпчепѫ а шї ръсбѧна асѧпра боіарілорѫ карі се оппѫсеръ деньтірей лві, шаї алессѫ асѧпра ворпікълві Васіліѫ Лѧпѫ, хатманълві Савінѫ, вестіаріълві Бѫхѫшѫ, ші сньтаріълві Ѫреке. Ачештіа цессаръ ѧпѫ котплотѫ фо́рте ѧптінсѫ асѧпра лві, каре прорѧнсе преете doї аннї.

XIV. Ѧп Ротъніа Леоп Стефанѫ пѫсе таріѓ контрівџіѧнї пре цеаръ; локѹіторіі нефіindѫ ѧп старе de a плъті, пъръссіръ цеара ші фѫціръ ѧнтр'алте пърџї. Леоп констрінсе пре боіарї съ плъте́скъ пентрѫ цераї. Матеіѫ Бассарабъ фѫ трімісѫ съ і ессекѹтезе; ѧпсъ ачеста трекѫ ѧп Трасілваніа, ѧнпреѫпъ кѫ алцї боіарі din пърџіле Краіовеі, карі ѧптраръ ѧп міліціа лві Ракоџі, ші се бътѫръ ѧп контра лві Нікóлъ Естерхazi, палатінълѫ лві Ферdinandѫ, ѧп џіпѫтълѫ Тіссеі. Леоп трімісе треї скріссорі ла еміграці, протітъндѫ-ле амнестіе, пѫтаї съ се ѧнтóркъ ѧп цеаръ. Даръ ачештіа стрінсеръ ошті, ші ѧптраръ пре ла Вълкаџѫ кѫ тѫна арматъ, а. R. 2385 (Хр. 1632). Леоп есnedі ѧпаінтеа лорѫ пре сньтаріълѫ Міхаіл, каре фѫ бътѫтѫ ла Ѫнгвреї Ѧп 13 Авгвстѫ, Леоп ѧші трімісе dómna ла Ціѓрдіѫ, еаръ елѫ плекъ ѧп контра еміграцїлорѫ карі трекѫссеръ Олтълѫ сѫптѫ котъндълѫ лві Матеіѫ Бассарабъ. Ла Поіана Вестіаріълві се фъкѫ о фо́рте крѫнтъ бътаіе ѧнтре атъндо́ве факцїніле. Ѧп фіне Леоп ѧнвінсе, еаръ Матеіѫ Бассарабъ скъпѣ кѫ аї съї преете Олтѫ, ші de аколо трекѫ еаръші ѧп Трасілваніа. Мілітарії лві Леоп devастаръ џіпѫтълѫ Краіовеі. Ѧпсъ крѫделітъџіле ачестві domnѫ ацінсеръ ла ѓрекіле лві Абаса-паша de ла Нікополі, атікълѫ лві Матеіѫ Бассарабъ; ачеста ѧп

www.dacoromanica.ro

штіінцъ пре Сълтанълъ, пропънъндъ тотъ de o datъ скóтереа лъї Леон, ші пътіреа лъї Матеіъ Бассарабъ. Ăn 2 Іенів a. R. 2386 (Хр. 1633) се кіемъ Леон ла Константінополі. Матеіъ фъ ăнштіінцатъ despre скітъареа лъкрърілоръ: къ аџіторіз de Ракоџі елъ плекъ ăn 2 Авгъстъ de ла Събешълъ din Темішана кътръ Ръшава, ші ăntrъndъ ăn цеаръ, тоцї мілітарії ші боіарії се ъніръ къ dъпсълъ, ті лъ алессеръ domnъ; dъпъ ачеea лъ dъссеръ ла Абаса-паша ла Нікополі, каре лъ прімі къ маре онóре, ші лъ ретрімісе ла Бъкърещі къ ескортъ търчéскъ. Ăn 20 Сентемвріе Матеіъ ăntrъ къ маре потпъ ăn капіталъ. Даръ ăntre ачестеа пóрта пътіссе domnъ пре Padъ, фііълъ лъї Алессandръ Еліа, domnълъї din Молdавіа. Benindъ ачеста de ла Константінолі пре ла Галлаџї, пеште боіарї інімічі аї лъї Матеіъ алергаръ ănaintea лъї, ші се ъніръ къ dъпсълъ. Dъпъ о ănчеркаре дешартъ de a ăntrodъче пре Padъ ăn цеаръ, еї се ăntóрсеръ ăn Молdавіа, аколо adънъндъ оштї, веніръ пънъ ла Колентіна ăn 25 Октомвріе. Ачі фъръ бътъцї ші фрънцї къ тотълъ de Матеіъ Басарабъ. Мълцї къзъръ, алцїї се прінсеръ, еаръ Padъ скъпъ къ пъцінї ăn Молdавіа. Матеіъ Бассарабъ ăntръ ăn трімфъ ăn Бъкърештї, dъпъ ачеea се dъссе ла Абасса-паша спре a се ănцелеџе .маї de anpóne despre челе че съпт de фъкътъ пентръ ассекърареа пъчії ăn цеаръ. Пóрта възъндъ вітезіа лъї Матеіъ лъ ăntърї ăn domnie ăn 15 Новемвріе. Ăn 13 Декемвріе Матеіъ плекъ ла Константінополі, ănсоцітъ de Мітрополітълъ Грігорів ші de маї мълцї боіарі спре a сълта пре Сълтанълъ Ахмадъ IV. Абаса-паша ănкъ лъ петрекъ ла пóртъ.

XV. Пре къндъ кърцеа ачестеа ăn Ротъніа, про-

www.dacoromanica.ro

рѫпсе революцїѣнеа ѧн контра лъї Алеccandрѫ Еліа ѧн Молдавіа, ѧн ѥрта къреіа Алеccandрѫ фѫ скоссъ din domніc, ѧн шодѫлъ челъ маї батцїокоріторіѣ, шї петрекѫтъ пънъ ла Галацї; еаръ міністрѫлъ грекъ Іоанне Баптіста Веллелі фѫ тъіатъ ѧн бѫкъцї de къ-трѫ церапї. Алеccandрѫ се dѫссе ла Конcтантіпополі. Молдавїї алессеръ domнъ пре Міроп Берновскі каре петречеа ѧн Полоніа. Амѫратъ лъ кіетъ ла пóртъ пептрѫ ка съ ї конферéскъ domніа, ѧнсъ кѫ скопъ de а лъ прінde, фііndъ мъпіосъ пре дъпсѫлъ de къndъ фѫцїссе ѧн Полоніа. Алеccandрѫ лъ аккѫсъ къ елъ ар фі аџїцатъ революцїѣнеа ѧн цеаръ. Сѫлтапѫлъ фъкъп-dѫсе а крede, се серві de ачестъ претестъ спре аї тъіа капѫлъ; dаръ пѫ рестабілі пічї пре Алеccandрѫ, чі dѫпъ інтерчессїѣнеа амбассаторіѣлъї москал, шї dѫпъ пропѫпереа лъї Авасса-паша, депѫті еаръшї пре Моїсе Мовілъ ѧн контра лъї Матеіъ Бассарабъ ѧпкъ ръді-каръ атътъ Радъ котцеціторіѣлъ кътъ шї Лѫоп Сте-фапъ ѫнъ прочессъ-фóрпал, шї лъ ѧпкѫркаръ фóрте таре, ѧпкътъ ера съ шї пéрзъ ті domніа шї віеаца; dаръ маї пре ѥршъ Матеіъ, кѫ аџїторіѣлъ амікѫлъї съъ Абаса-паша, еші ѧппінгъторіѣ. Ѧн 18 Февръріѣ пѫрчессе din Конcтантіпополі, шї ѧн 10 Марцїѣ а. R. 2387 (Хр. 1634) аџїнсе ла Бѫкърештї, ѧптре челе маї марї апплѫсе але попорѫлъї.— Ѧн аппѫлъ ачеста Сѫлтапѫлъ Амѫратъ шішкъ ѓресбеллъ ѧн контра полопілоръ. Амъпdоі domніі Ромъпі фѫръ провокацї съ dеа аџїторіѣ, Матеіъ плекъ кѫ óстеа са ѧн 28 Авгѫстъ, шї се ѫпі кѫ амікѫлъ съъ Абаса-паша, каре котъпda óстеа тѫрчéскъ, ла Галацъ ѧн 10 Септем-кріе, dе аколо се dѫсперъ ла Кашеніца; ѧнсъ полоп-ії се пропераръ а се ѧтпъка кѫ москалії (карі се

www.dacoromanica.ro

вніссерѣ вѣ тѣрчіі ѧп контра полопілорѣ,) ші ѧпторсерѣ артеле асѣпра тѣрчілорѣ. Абасса-паша перdѣ бѣтаіа ла Катепіца, dарѣ dѣпѣ ачееа лѣѣ Стѣdепца; алтѣ ресѣлтатѣ пѣ авѣ ачеа епедіціѣпе. Матеіѣ се ѧпторсе ѧп цеарѣ ѧп 6 Nоѣетвріе. Абасса-паша солічітьторілѣ ресѣелілѣі ші іптерчессорілѣ тоскалілорѣ се стрінгѣрѣ din ordinea Сѣлтапілѣі. Нікóла Катарціѣ молdавілѣ ѧпкеіѣ трататѣлѣ de пачe ѧптре Нóртѣ ші ѧптре Полопіа. — Моісе Мовілѣ тѣрі ѧпкѣ ѧп ачестѣ аппѣ. ѧп локѣлѣ лѣі алессе цеара пре ворпікѣлѣ Васіліѣ Лѣпѣ, ші сѣлтапѣлѣ лѣ ѧптъгі. Атѣпdоі ачештї domпї (Васіліѣ ші Матеіѣ) фѣрѣ óтепї вѣ тарї талепте ші вѣ іпіше ѧпалте, еї се пѣсерѣ пре ѧпdрептареа стѣреі dіплѣѣптрѣ а прінчіпателорѣ, фъкѣрѣ тѣлте інстітѣте фолосітóре, ші трѣіѣ ѧп артопіе трєї аппї de зіле.

XVI. ѧп Трасілѣапіа Стефапѣ Бекліапѣ се чертѣ вѣ Ціорціѣ Ракоцї ѧп а. R. 2388 (Хр. 1635) din каѣса къ Ракоцї трассе ла ръспѣпdере пре Петрѣ фііѣлѣ лѣі Стефапѣ пептрѣ къѣчіссе пре ѣпѣ екопотѣ алѣ сѣѣ. Стефапѣ се dѣссе ла Бѣda, ші de аколо трімісе акѣѣсъчіѣпе ла Констапті пополі ѧп контра лѣі Ракоцї, ші черѣ аціѣторіѣ спре а лѣ скóте din domпіе. Атѣратѣ пѣті domпѣ пре Стефапѣ Бекліапѣ, ші котѣпdѣ пашілорѣ de ла Бѣda, de ла Тешімóра ші din Босніа съ і dеа аціѣторіѣ ѧп контра лѣі Ракоцї. ѧп 3 Октомвріе а. R. 2389 (Хр. 1636) аттъкъ Бекліапѣ вѣ тѣрчіі пре Ракоцї ла Герла ѣпdе се фъкѣ о крѣптъ бѣтаіа, dарѣ фъръ ресѣлтатѣ; атѣпdоѣе ошіле се ратрассерѣ, ші пре ѣртѣ се ѧптъкарѣ рівалії. — ѧп аппѣлѣ R. 2390 (Хр. 1637) се скѣлѣ Васіліѣ Лѣпѣ, domпѣлѣ Молdавіеі, вѣ артеле ѧп контра лѣі

www.dacoromanica.ro

Матеіѣ Бассарабъ, domnѣлѣ Ромънієі, ші іррѣпсе дп прінчіпатѣлѣ ачестѣіа. Матеіѣ стрінсе оштіле сале ші черѣ аџіторіѣ ші де ла Ракоці, кътѣ пре Васіліѣ ші лѣ адѣпгъ пъпъ ла Пятпа. Оштіле лѣі Ракоці devастаръ џінътѣлѣ Пятпеі, ші се дптóрсеръ пре ла Тортѣосѣ дп Трасілваніа. Ачеастъ especiџіѣне фъръ свѣссѣ бѣнѣ, пе deскѣрџіѣ пре Васіліѣ; елѣ фъкѣ маі марі препаратіве, кіетъ ші пре тътарі дптр'аџіторіѣ, ші дп аппѣлѣ R. 2392 (Хр. 1639) іррѣпсе де поѣ дп Ромънія. Матеіѣ лѣ аттъкъ ла Nепішорѣ лъпгъ Галвіпіца, ші лѣ бътѣ аша de таре, дпкътѣ Васіліѣ авіа скъпъ сіпгѣрѣ ла Бръіла; ла 8000 de тътарі къзѣръ свптѣ савіа Ромънілорѣ. Адzindѣ сѣлтапѣлѣ de ачесте дптъмплърі, кіетъ пре Васіліѣ ла Константіпополі ші лѣ трассе ла ръспѣndere, Васіліѣ аррътъ ordinea каітакатѣлѣі dепъ каре лѣкръ елѣ. Амбратѣ стрінгѣръ пре каітакатѣлѣ, ші пѣџіпѣ ліпсі de пѣ вчісе ші пре Васіліѣ.

XVII. Дп 8 Февруаріѣ a. R. 2393 (Хр. 1640) мѣрі Амбратѣ IV, ші дп локѣлѣ лѣі вртъ Івраxітѣ. Апъпdої domnіі Ромънілѣ комплітентаръ. Кѣ ачеастъ оккасіѣне Васіліѣ калѣтпіѣ ла пóртъ пре Матеіѣ, дп вртма кърора сѣлтапѣлѣ детерміпъ скóтереа лѣі, ші трімісе дп џеаръ пре впѣ Скітпі-агъ, дпсъ Матеіѣ сітџіссе лѣкрѣлѣ ші прінсе пре тѣркѣ, Ешindѣ ръѣ ші ачеастъ дпчеркаре, сѣлтапѣлѣ трімісе пре Сіпаппаша кѣ óсте съ прінzъ пре domnѣ. Матеіѣ стрінсе арматa са ші се пѣсе ла аппъраре; тѣркіі пѣ кѣтезаръ съ лѣ аттаче, чі се дптóрсеръ преste Dепъре дпdърътѣ. Дп аппѣлѣ Ромеі 2394 (Хр. 1641) се фъкѣ плапѣлѣ съ дпкѣпџіѣре пре Матеіѣ ла четатеа Албъ, ші съ лѣ прінzъ. Спре ачестѣ скопѣ се dede

www.dacoromanica.ro

ordine ла атъндої domniї съ пърчеадъ къ оштіле лорѣ ла четатеа Албъ спре а се ѵні къ тѣрчіі, ші а мерце ѧп контра москалілорѣ. Матеіѣ сімці інтріка пре калле, ші трімісе ворбъ ла паша къ е волнавѣ, ші пъ пóте съ мérгъ ѧп персопъ; de аколо се ѧнторсе ла Тѣрговешті, ші къ modълѣ ачеста скъпъ de кърсъ. Ротъніі din ѧмъндóѵе пріпчіпателе dederъ 20,000 de мілітарі ла ѧмпрессърареа Ассовълві. Ѧп аппълѣ R. 2395 (Хр. 1642) domniї Ротъпї фъръ провокаці а мерце къ оштіле еаръ ла Ассовѣ. Матеіѣ штіѣ съ скапе ші de ачеастъ datъ de а фаче есpediціѵпеа ѧп персóпъ, ѧпсъ Васілѣ контрівві мълтѣ спре къдереа фортърецеі Ассовълві.

XVIII. Ѧп 4 Мартіѣ Ціорціѣ Ракоці сѣринсе dietъ ла Алба-Івліа ші проківтъ пре фііълѣ съѣ Ціорціѣ II. de сѣчессоріѣ ѧп пріпчіпатѣ, еаръ ѧп аппълѣ R. 2396 (Хр. 1643) ълѣ късъторі къ Софіа, фііа лві Стефанѣ Бекліанѣ, апоі ѧпкеіѣ легътъпътѣ къ реџеле Франціеі ші къ Сѵедіі, de алтъ парте провокатѣ de протестанці ѧптръ ѧп пріпъѵара аппълві R. 2397 (Хр. 1644) къ óсте ѧп Ѵнгаріа, ѵnde се фрекъ de маі мълте орі къ імперіалії, ші ѧп аппълѣ ѵртъторіѣ ѧпаіптъ къ Сѵедіі пъпъ ѧп Моравіа. Ѧп 8 Авгѵстѣ a. R. 2398 (Хр. 1645) ѧпкеіѣ паче къ Ферdinandѣ, къ кондіціѵніле ка съ ціпъ тóте ачеле локърі ші комітате карі de ассекѵрассерѣ лві Гавріел Бекліанѣ, маі адъгъндѣ фортъреџеле Такаіѣ, Реџеѵ ші Ачедѣ. Къ тóте ачестеа ѧп аппълѣ R. 2399 (Хр. 1646) плекъ еаръшї ѧп Ѵнгаріа ѧп-фавóреа протестанцілорѣ, ші фъкѣ съ се dea ачестора маї мълте бісерічі.— Сассіі din Сібііѣ се рескълърѣ din каѵса къ сепаторівлѣ Коломанѣ Гопшеістер се чертассе къ мѵіереа са. Ракоці потѣ пре сассі de ребеллі, ле лъѣ патрѵ сате пові-

www.dacoromanica.ro

літаре ші ле пасе о тълкъ de 10,000 de флорінцї. Ла 11 Октомвріе a. R. 1401 (Хр. 1648) мърі Ціорцій I, Ракоці, лъссъндъ de свчессорій пре фіілъ съў, Ціорцій II, ла етате de 27 de анні, омъ къ марі талепте, лпсъ фórте амвіціосъ, ші din ачеастъ кавсъ тетерарій пъпъ ла небъніе. Ачеста перdъ лпdатъ ла лпчепътълъ domnieї чінчї комітате deadpénta Тіссеї.

XIX. Ла тімпълъ ачеста domnії церілоръ Ромъпештї, Матеій ші Василій фъкъръ тълте інстітъціънї фолосітóре; фъndаръ скóле пентръ літвіле ромъпéскъ, грече́скъ, латіпéскъ, ръдікаръ тонастіре, спітале, бібліотічї, тіпографіі, компъсеръ кодічї de леџї, регъларъ фінапџеле, ші контрібъіръ ла ла Флоріреа агрікълтърей ші а коттерцълъї, лпкътъ џеріле ачестеа лпчепъръ а проспера ла тóте респéктеле. Даръ Матеій перdъ атóреа пъблікъ прін доі міністрі ръў алешї, вістіарівлъ Гінеа, грекъ de оріџіне, ші арташълъ Padъ Верзарій, карі авъсъндъ de лпкредереа domnълъї стóрсеръ џеара ші малтрактаръ пре попоръ.— Василій фатосъ de авътъ ші татъ къ фете фрътóсе, търітъ пре зна dънъ Іоанне Padзівіл тарешалълъ Літванієї, еаръ пре а dóва і о черъ Тітвшъ, фіілъ хатманълъї къзъческъ. Василій пъ воі съ о dea dънъ dънсълъ, адъкъндъ de претестъ къ с'ар сопъра сълтанълъ пентръ ачеастъ вескріе. Хатманълъ се адресъ ла сълтанълъ, ші скóсе воіе de ла dънсълъ пентръ късъторіе. Атънчї Василій рекъс сітнлъ търітареа фетеї сале dънъ зпъ барбаръ, Хатманълъ ірръпсе ла анълъ R. 2403 (Хр. 1650) къ 16,000 de казачї ші къ 20,000 de тътарї ла Молдавіа. Василій кіетъ пре Потоцкі къ полонї лнтр'аџіторій; лпсъ Потоцкі пъ кътезъ а фаче бътаіе къ о пътере аша de таре. Василій възъндъ ачестеа

www.dacoromanica.ro

фъкѣ паче къ Хатманълѣ, протітындѣ къ ва da пре фііа са dънъ Тітъшѣ, ші плътіндѣ тътарілорѣ 600,000 de леі. Даръ dънъ че се ретрассеръ оштіле, пъ воі съ ші дмпліпѣскъ протіссівпеа, чі дпкъркъ пре казачі дп ресбелѣ къ полопіі. Хатманълѣ къ артеле дп тъпъ констріпсе пре полопі а фаче паче, дп 28 Септемвріе а. R. 2404 (Хр. 1651) ла Біалоцерква, ші ателіпцъ пре Васілій къ лѣва вісіта къ 100,000 de артаці. Ачеста кіетъ дптр'аціворій пре цепераріълѣ полопѣ Каліповскі; казачіі лѣ бътъръ ші пре dънсълѣ, ші дтпрессъраръ Катеніца. Тітъшѣ дптрѣ дп Молdавіа къ артата, ші дп лъпа лві Іъпій а. R. 2405 (Хр. 1652) ціпъ пъптъ дп Іаші.

XX. Dънъ че се дтпъкѣ Васілій къ казачіі, фъкѣ плапѣ ка къ аціворілѣ ачестора съ скѣтъ пре Матеій din Ромъпіа, ші съ іеѣ елѣ дпсъші domnіa ачестеі церѣ, еаръ пре ціпере съѣ Тітъшѣ съ лѣ пъпъ domnѣ дп локълѣ съѣ дп Молdавіа. Конспліълѣ ачеста се descoпері лві Матеій, ші елѣ се проперъ спре а лѣ превепі. Ла кѣртеа лві Васілій се афла 5пѣ міпістрѣ, логофѣтълѣ Ціорціѣ Стефапѣ din Ръкъчіапі, іпімікѣ векіѣ алѣ лві Васілій, каре се пъсе дп дпцелецере къ Ціорціѣ II Ракоці; еаръ ачеста къ Матеій Бассарабъ проіектаръ плапълѣ de a ръстърпа пре Васілій, ші de a пъпе domnѣ пре Ціорціѣ Стефапѣ. Дп прітъвара апплві R. 2406 (Хр. 1653) Ракоці трімісе пре Іоапне Кемепі къ 5пѣ корпѣ de Трасілвапі, de алтъ парте плекаръ оштіле лві Матеій din Ромъпіа, ші дп dътіпека Флорілорѣ дптраръ дп Іаші. Васілій Лъпъ абіа скъпѣ къ фъга ла ціпере съѣ Тітъшѣ. Артата 5пітъ провіетъ domnѣ пре Ціорціѣ Стефапѣ. Дпсъ пъціпѣ dънъ ачеea се дптórсе Васілій къ ка-

www.dacoromanica.ro

zачїй ші бътъ пре Іоанне Кемені ла сатълъ Попрікапї аша де таре, кътъ ачеста фъ конструпсъ а лъа фуга преcте мъпцї ын Трасілванїа.— Дъпъ ачеса Василїй къ цінере съъ Тітъшъ ынтраръ ын Ромъніа. Матеїй Басарабъ деспрецъіндъле пътереа, трімісе пре спътарілъ Дікъ къ пъцінъ кълъріне ынаінтеа лоръ. Ачеста перде бътаіа ла Фокшіанї, ші се ретрассе. Василїй ші ындреантъ терсълъ спре Търгъвешті, ла Шопіеа ынтъмпінъ о пътере маї маре, ынсъ ші ачеаста се фрънсе де дъпсълъ. Атъпчї Матеїй се ръдікъ къ зпъ корпъ де 6000 де ómenї ші плекъ ын персóпъ ын контра лъї Василїй каре авea о артатъ де 20,000 де мілітарї. Ын 17 Маїй се фъкé о бътаіе фóрте сънгерóсъ ла Фінта пе апа Гълбінца (саў Ialomiца). Óстea чea мікъ а лъї Матеїй се плекъ ла ынчепътъ, ынсъ domнълъ о ынтóрсе еаръ ын фокъ, ші се лъптъ къ чea маї маре черъічіе пънъ сéра, кънdъ се върсъ о плоіе ынфрікошатъ преcте артата лъї Василїй, фъръ де а зда пре а лъї Матеїй. Атъпчї ачеста контънdъ се аттаче къ пътерї ындоіте, аџістатъ фііndъ ші де слементе, ші фрънсе къ тотълъ пре інімікъ. Василїй ші Тітъшъ авіа скъпаръ къ къџіва къларї ла Галлаџї ші де аколо ла Іашї. Ла 3000 де ómenї къзъръ ын ача zi de ынъндóае пърџіле. Матеїй се ынтóрсе вікторіосъ ла Търгъвешті, ын 18 Маїй, кіаръ ын zіса ынълцъріі Domнълъї, ынсъ къпътассе ші елъ о плагъ ла пічіоръ каре і каусъ мълтъ дърере пънъ че се вindекъ.

XXI. Дъпъ ачеаст вікторіе Матеїй dede óсте лъї Џіорџіъ Стефанъ ка съ ынтре ын Молдавіа. Ракоџі ынкъ трімісе пре Стефанъ Петкі къ зпъ корпъ de Трасілванї, карі ынтрънdъ ын цеаръ бътъръ óстea

www.dacoromanica.ro

луї Василіѣ ла Сѫрка. Василіѣ фъцї ди Украіна ла кѫскрѫ съѣ хатманулѣ Хмелницкі. Тітѫшѣ ші сокра луї се дикіссръ кѫ 8000 de казачі ди Сѫчіава. Рошъпіі ші Трасілванії дитрессѫраръ ші бътръ Сѫчіава ди кърсѣ de трей лъні de zile ші цівътътате. Хмелницкі пѫ пътѣ съ вінъ съ десчінгъ четатеа, фііндѣ къ артата полопъ ста ла Барѣ ші лѣ цінеа ди респектѣ. Din контръ маї вепіръ 4000 de къларі луї Ціорціѣ Стефанѣ дитр'аціторіѣ. Василіѣ се дѫссе ла тътарі дѫнъ сѫккърсѣ, дисъ ачештіа дитърziаръ кѫ вепіреа, ші пъпъ атѫнчі Тітѫшѣ тѫрі плъцітѣ de o скъндъръ de амбарѣ че се спарсе фііндѣ ловітѣ de ѫнѣ глобѣ de тѫнѣ, ші ди 9 Октомвріе се dede четатеа. Dомпа кѫ аверіле къзѣ ди тъпіле луї Ціорціѣ Стефанѣ, каре ле дитърці оштілорѣ ассіліаре. Дитре ачестеа Василіѣ къпътѣ 20,000 de тътарі ші дитръ ди Молдавіа, даръ пре кале азzі despre челе че с'аѣ дитътплатѣ ла Сѫчіава, ші се дитórсе ди Крімеріа. Хапълѣ тътърескѣ лѣ пѫсе ла дикісóре, апоі лѣ трімісе ла Константіпополі, ѫnde фѫ арѫпкатѣ ди Едікѫла (саѣ Шéпте-Тѫрнурі).

XXII. Ціорціѣ Стефанѣ дѫнъ че се ашезѣ ди скаѫнѣ, dede аціторіѣ полопілорѣ ди контра казачілорѣ; Мікешѣ, къпітапълѣ луї Ракоці, дикъ пѫрчессе кѫ оштіле Трасілване ди Украіна, ші кѫ пътерї ѫніте бътръ пре казачі.— Дитре ачестеа Матеіѣ Бассарабь пътімія фórте de плага къпътатъ ла бътаіа de ла Фінта. Преторіанії (сеімені) трассеръ тóтъ пътереа ла сіне, дичепъръ а чере стіпendie дитреіте, ѫчісеръ пре чеі доі міпістрі рѣї (пре Гінеа ші пре Верzаріѣ) кіарѣ ди каса domпълуї, саръ пре клучіарілѣ Соколѣ ди патълѣ съѣ. Ди

www.dacoromanica.ro

15 Августъ мърі dómna Елена, соціа луі Матеіъ.— Дупъ че се виdекъ Матеіъ de бóла meторатъ, се dюссе дп предмбларе ла Арџешъ; кънdъ се дптóрсе ла Търгювещі, афлъ порціле четъціі дпкісе. Преторіанїі dекіераръ къ лоръ пе ле плаче domнъ бътрънъ, dечї съ се dюкъ дп монастерїй саъ съ éссъ din џеаръ. Матеіъ се възъ redюссъ ла тріста печессітате de a трakта кu ребеллїі de преторіанї, промітъндюле дмпмлџіреа стіпendіелоръ. Ачестъ dеспотістъ мілітарїй атърж зілеле луі Матеіъ Бассарабъ; елъ мърі дп 8 Апріле, a. R. 2407 (Хр. 1654) ла Търгювещі, юnde се дпгропъ кu маре помпъ.

Секціюnea C.

De ла мóрtea луі Василіъ Люнu ші a луі Mateіъ Бассарабъ пънъ ла Реформа луі Konctantinъ Маврокордатъ.

КАРТЕА I.

De ла мóрtea луі Василіъ Люнъ ші a луі Mateіъ Бассарабъ пънъ ла пачea de ла Карловіцъ.

I. Дупъ мóртea луі Матеіъ Бассарабъ се стрінce адюnare џенералъ de тоцї боіарії ші dрегъторії џерей Ромънешті съптъ прешединца Мітрополітулуі Ігнатіъ, ші алессеръ domнъ пре Конcтантінъ, фііюлъ луі Шербанъ Бассарабъ, каре се дптърі ші de кътръ пóртъ. Ачеста се пюсе дпdатъ дп бюnъ дпцелеџере кu Ракоці din Трасілванія, кu Стефанъ din Молdавія ші кu Хапюлъ Тътърюскъ, ші луъ мъсърі спре a dісчіпліна мілиціа чea десфрънатъ; елъ donъ мілітарілоръ dечіта, ле фъкъ бніформъ бюnъ, ші мърі сті-

www.dacoromanica.ro

пенdіе́ле оффіціарілорѫ, кѫ то́те ачестеа нѫ пѫтѫ стѫпънра деспотіствлѫ мілі́тарій. Ан вртъ кѫцетѣ съ і́ десбіне ші съ фрънгъ о парте́ прін чеалалтъ. Елѫ кіетѣ пре кѫпітаній дороѫанцілорѫ (карії ера din цеарѣ) ші ле спсе кѫ аре de скопѫ съ дішітѣ пре сеітенї (карі ера стрънї, маї алесѫ Сербї), ші кѫ стіпendіеле лорѫ съ дтвлцéскѫ але дороѫанцілорѫ. Оффіціарії се дпвоіръ, даръ мілі́тарії карі ера дпкѫскріцї кѫ сеітенії ші легацї кѫ дѣпшії прін діверсе релъчіснї, дпцелегѣндѫ de ачестѣ проіектѣ, се револтаръ дтпресънъ кѫ сеітенії, ші вчісеръ мълціме de боіарі, прѫдаръ каде ші бісерічі, дпсълтаръ пре domнѫ, ші дпчепъръ a дікта еї то́те дп цеаръ. Вніі dintre боіарі фѫдіръ дп Трасілванія. Дп фіне сълтанвлѫ Махомеde IV въzѫндѫ че вртърі по́те съ аібъ о атаре револтъ мілі́тарѣ, скріссе лві Стефанѫ din Молдавіа ші лві Ракоцi din Трасілванія съ дптре кѫ ошті дп цеарѣ ші съ німічéскѫ ачеа мілі́ціе перікълóсъ. Domнвлѫ къвтѣ окассівне съ скапе преste Dънъре. Армата внітъ дптрѣ дп цеарѣ сѫптѫ коттъндвлѫ лві Стефанѫ ші алѫ лві Ракоцi. Ребеллії алесеръ сіешї domнѫ пре спътарівлѫ Хрісеа фііівлѫ лві Dѫмітраскѫ ші се пвсеръ ла апънраре ла Сатвлѫ Шопléа лънгъ Телéжінѫ, вnde се фъкѫ о вътаіе террівілѫ дп 17 Івніѫ a. R. 2408 (Хр. 1655), дп каре ребéллії фърѣ фрънцї ші апої десфъкцї кѫ тотвлѫ. Констаптінѫ Бассарабъ се дптórсе дп цеарѣ, ші тракт кѫ таре потпъ пре Стефанѫ ші Ракоцi. Dънъ ачеea коптінвѣ a органіса цеара, дпсъ пачеа се тѫрцѣръ дп маї мълте рѫndврі прін фрънтвріле ребéллілорѫ; кѫ то́те ачестеа Констаптінѫ і бътѫ пре тотіndенé. Дп лънта de ла Бръіла се прінсе сѫ-

www.dacoromanica.ro

тарїлъ Хрісеа пре каре лъ трімісе Константінъ ла Ракоці, dънъ dорінца ачестъіа. Ракоці шї фортъ о търтъ de 500 сеітені десфъкъцї, ші ле лпкredinцъ кустodia ресidinцеї сале Алба-Іулія.

II. Лп лъна лъї Августъ вені ла Алба-Іулія sнъ аблегатъ de ла Карлъ Густавъ ределе Свediеї, ші лпвітъ пре Ракоці съ се sнéскъ кз dъпсълъ лп контра полопілоръ. Ракоці ачептъ, лпсъ лп аппълъ R. 2409 (Хр. 1656,) лъ лпвітаръ кіаръ полопії, офферинdз-і регатълъ, dакъ ші ва скітва реліцінеа калвінéскъ, ші ва трече ла католічістъ. Ракоці ретасе пре лъпгъ легътъра фъкътъ кз Свezії, ші плекъ лп Іанъарїе a. R. 2410 (Хр. 1657) кз 50,000 de óменї лп Полопіа, лп контра воінцеї сълтанълъї. Елъ лъ маї тълте кастелле, кіаръ ші Краковіа. Данії констрінсеръ пре Свezї a се ретраце. Ракоці ретасе сінгъръ; елъ скълъ пре казачї лп контра полопілоръ ші черъ аліторіъ de ла Стефанъ domнълъ Молдавіеї, ші de ла Константінъ domнълъ Ромънієї, карі і dederъ къте 2000 de мілітарі din фіекаре прінчіпатъ. Dаръ Полопії лпкъ nз се арръторъ пасівї, сї аппзкаръ пре Ракоці de тóте пърцїле, лъ лпфзndаръ лп локърї дешерте, зnde перdé фórte тълцї óменї лп ліпса чеа таре de провісіznї. Dзпъ маї тълте конфлікте трісте, Ракоцї перdé тóте тъпърїле ші сарчінеле, ші лп фіне се възé redзссъ ла нечессітатеа de a лпкеіа кз Полопії о паче фórte зтілітóре пентрз dъпсълъ, лп 24 Іулїе a. R. 2410 (Хр. 1657). Ракоці се лптórсе лп Трасілванія лпсоцітъ de sнъ тікъ пзтеръ de мілітарі, єаръ челелалте ошті лез лъссé лп Полопіа кз Іоаннз Кemeні; ачеста фз лпкзнціратъ de тътарі ші вzndзтъ de

www.dacoromanica.ro

казачї, din каѕса морцїї лъї Тітѕшъ; елъ къzѕ прінсъ ѧп тъпіле тътарілорѣ къ маї мѣлцї соцї аї съї, óстеа парте перї парте се прінсе,— аша ѧпкътъ ачеастъ пеѣѕпіе а лъї Ракоцї къстъ пре Трасілванї ла 20,000 de морцї шї тотъ атъцїа прінші.— Ѧп авсенца лъї Ракоцї, Хрісеа спътарівлъ, ѧп локъ de a къstodi Алба-Іѣліа, іррѣпсе къ чеї 500 de сеітенї ѧп Ротъпіа пре ла Бістерца. Константінъ трімісе ѧп контра лъї пре ворнікълъ Преda Брънковапъ, къ ѕпъ корпъ de мілітарї алешї, карі бътъръ пре сеітенї ла сатълъ Бепга. Хрісеа фъ прінсъ шї спънzѕратъ ѧмпревпъ къ алцї соцї аї лъї. Даръ пічї ачеастъ ѧп тъмпларе пъ аліпъ пре ребелїї чеї десфъкцї шї ръсіпіцї; еї трекъръ Dѕпъреа шї ѧпчепъръ а ѧппегрі пре Константінъ ѧпаінтеа тѣрчілорѣ, zікъпdъ къ ачеста е конціѕратъ къ Стефапъ din Молdавіа шї къ Ракоцї din Трасілванія асѕпра імперівлъї тѣрческъ, шї каѕтъ пѕтаї оккасіѕне de a се ръdіка къ тоцїї. Ѧптре алтеле спѕсеръ къ Константінъ аъ трімісъ 2000 de óменї лъї Ракоцї ѧптр'аціѕторіъ ѧп контра полопілорѣ. Ачесте аккѕсе авѣръ сѣчессъ, маї вѣртосъ пептръ къ сълтапвлъ ера фórте сѣппъратъ пре Ракоцї. Елъ декретъ скóтереа а тоцї треї domнїї, а лъї Ракоцї, Константінъ шї Стефапъ.— Ракоцї авіа аціѕпсе ѧп Трасілванія, шї комміссарїї тѣрчещтї веніръ къ декретвлъ de денѕпере. Dѕпъ ordinea комміссарілорѣ се стрінсе dіетъ ла Алба-Іѣліа ѧп лѣпа лъї Октомвріе. Ракоцї черкъ а се опѕпе, ѧпсъ dіета лъ констрінсе а авdіка. Ракоцї пѕсе кondіціѕнea, къ dакъ лъ ва іерта сълтапвлъ, съ шї пótъ релва domпіа. Dіета алессе ѧп 31 Октомвріе пре Франческъ Pedeї, котітеле Мартѣросвлъї. Міліціа прecidіаръ

www.dacoromanica.ro

de ла Урбеа-маре, Іапова ші Цівла, фііндъ інстігатъ de Ракоці реввсѣ de a цівра кредінцъ. Търкій аттъкаръ Іапова спре a adъче пре репітенці ла аскълтаре. Ын лъна лъї Іанъарій a. R. 2411 (Хр. 1658) Pedei adънѣ dietъ ла Mediешї, ын каре се плънсе пентръ ынтърръмтъріле лъї Ракоці. Dieta трімісе пре Dionісій Банфі ла Ракоці спре a лъ admoni ка съ се астъмпере; ынсъ Ракоці іррънсе пре неаштептате кз óстеа, ші ынпресъръ четатеа. Pedeї се лепъдѣ de domnie ын 15 (25) Іанъарій, лъссъндъ еаръшї пре Ракоці съ domnéскъ.

III. Ынтре ачестеа, Константінъ ші Стефанъ фъръ скошї din domniile лоръ; еї фъціръ атъndoї ла Ракоці ын Трасілванія. Пóрта трімісе ын Ромъніа пре Padъ Міхаіл фііпълъ лъї Міхаіл челъ ръў, еаръ ын Молдавія пре Ціорцій Гіка de оріцine din Албаніа.— Padъ Міхаіл фъ ескортатъ ын цеаръ de фатосълъ везірій Кънрълі-Мехемед-паша, кз о арматъ компосъ de търкї ші de тътарї карі пръdаръ цеара сънтъ окій повлъї прінчіне. Dънъ ретрацереа лоръ Padъ Міхаіл фортъ плънълъ ка ынтр'о ынцелецере кз Ракоці ші кз Ціорцій Стефанъ съ аррънче цівілъ търкілоръ. Ын тотъ декърсълъ аннълъї 2411 (Хр. 1658) се окъпънѣ кз препаратіве белліче, фъръ съ спънъ кънетълъ съъ ла чеї din цеаръ, ынсъ цінѣ корреспондінцъ кз Ракоці ші кз Ціорцій Стефанъ. Ачестъ din ъртъ къпътѣ аціsторій de ла Ракоці ші іррънсе ын Молдавія, ынсъ фъ бътътъ de Грігорій фііпълъ лъї Ціорцій Гіка ла Търгъ-Фрътосъ.— Ракоці фъ маї ферічітъ, елъ бътѣ ла Ліпова пре Хінан-паша de ла Бъра, ын 4 Іпіе. Ынсъ ын лъна лъї Аъгъстъ ынтръ везірълъ Кънрълі-Мехемед-паша кз о

www.dacoromanica.ro

арматъ de 100,000 de търчї ын Ѹнгарїа. De алтъ парте domniї церїлорѣ Ромънештї ші Ханълѣ тътъръскѣ прітіръ ordine съ мътре кѣ оштіле лорѣ ын Трасїлванїа. Атънчї Padѣ Mихаіл адънъ армата са ші deскопері боіарїлорѣ планълѣ съѣ. Ачештїа кѣ-поскъндѣ перїкълълѣ ънеї асемїне мътрепріnderї ші пентїнца de a се тъсъра кѣ търчїї, фъцїръ ла Kadар-паша каре мътрассе ын цеарѣ, спре а ірръмпе ші елѣ ын Трасїлванїа. Padѣ Mихаіл възъndъсе deлъссатѣ ші вънdътѣ, се мътóрсе ла паша, ші аккъсъ елѣ пре боіарї de продїторї. Търкълѣ крезѣ ші dede пре боіарї пре мънїле domnълуї, карї і тъїѣ фъръ мїсерікордіе. Dънъ ачеea плекъ кѣ търчїї ын Трасїлванїа. Din Молдавїа Ціорцїѣ Гіка трїмісе пре фіїлѣ съѣ Грігорїѣ кѣ óстеа цереї ші кѣ ханълѣ тътърескѣ. Везірълѣ Кънрълі-Мехемеd-паша мтпрессъръ Іапова. Ромънїї кѣ Тътарїї кънрїнсеръ Трасїлванїа. Ракоцї фъцї ын нъdърї. Магнацїї Трасїлванї трїмісеръ о deпътъчїне ла Везірълѣ ка съ лѣ рóце de іертаре ші съ кръце цеара de девъстъчїне. Везірълѣ ынълцъ трїбътълѣ de ла 15,000 de галбїнї ла 40,000, ші ле пъсе domnѣ пре Акацїѣ Бърчіanѣ, dънъ ачеea лъ кастеллеле Лъгошѣ, Събешѣ ші Іапова. Ын 10 Октомвріе се стрінсе dietъ ла Cedішóръ, ші се інстълѣ Акацїѣ Бърчіanѣ кѣ ачелеашї, кондіцїнї ка ші Pedeї; еаръ оштіле ромънe, прекътѣ ші търчїї ші тътарїї ешірѣ din цеарѣ, ынсъ ачештїа dъсserъ тълцїme de прінші ын сервітъте.— Padѣ Mихаіл аккъсъ de възъторїѣ пре Констаптинѣ Каптакъzенѣ, каре скънассе ын Молдавїа. Ачеста фъ фъссѣ ла Констаптінополі, ынсъ аколо се кърцї кѣ тотълѣ ші ынпегрі пре Padѣ Mихаіл ка пре ънълѣ каре копчепъссе ideea de

www.dacoromanica.ro

а се скъла дп контра търчілорѣ. Padѣ Міхаіл рескъмпъръ пре Іоанне Кетені de ла тътарі ші лѣ трімісе дп Трасілваніа ла Ракоці.

IV. Дп апвлѣ R. 2412 (Хр. 1659) Бърчіанѣ акъсѣ ла пóртъ пре Міхаіл domнвлѣ Ромънієї ші пре паша de ла Тетішóръ къ стаѣ дп лъгътъръ кѫ Ракоці. Дп адевърѣ Ракоці стрінсе о армать, ші ірвпсе дп Трасілваніа ші бътѣ оштіле лві Бърчіанѣ; ачеста фъці ла Дева ші апоі ла Тетішóра. — Padѣ Міхаіл тъіѣ пре тоці боіарій репітенці, прѣдѣ аверіле ші малтрактѣ фетеіле лорѣ, ші ръспѫndі терроре престе тóтъ цеара, апоі вчісе пре тоці търчії de ла Тѫргвешті, арсе Бръіла ші Ціорцівлѣ ші се пвсе пре пічіорѣ de аппъраре дп контра търчілорѣ. Апоі се dвссе дп цеара Бърсеі спре а се дпцелеце кѫ Ракоці dеспре оперъчівніле коммвне. Ачі фъкъръ плапвлѣ съ скóтъ пре Гіка din Молдавіа, ші съ пвпъ пре Констаптінѣ Бассарабъ, ші аша кѫ тоцій съ шї ассекврезе indепendінца церілорѣ. Дп врта ачестора се органісѣ о армать de 10,000 de Ромънї свптѣ коммъndвлѣ лві Ціорціѣ Бъліанѣ, ші de 10,000 de Трасілванї свптѣ алѣ лві Клементе Мікешѣ, каре дптръ de дóве пърці дп Ромънія, ші ацівнсе ла Іашї дп 15 Септемвріе. Гіка фъці ла Тігінеа, вnde се дптълпі кѫ Хапвлѣ тътърѣскѣ ші се дптórсе кѫ 20,000 de тътарі ла Іашї; бътѣ дпфрікошатѣ армата врештінъ, вчісе ла 2000 de óмепі. Ворпіквлѣ Ціорціѣ Бъліанѣ къзѣ дп прінсóре кѫ маї мвлці алцій; чеї че скъпарѣ фъціръ дп пъdврі, дпсъ аколо і вчісерѣ церапій. Дптре ачестеа търчії дптраръ дп Ромънія пре ла Ціврціѣ, ші дп Трасілваніа пре ла пóрта de ферѣ. Міхаіл респінсе пре търчі престе Dънъре, дп-

www.dacoromanica.ro

съ ла Ціѣрціѣ і вені штіре decпре перdереа din Молdавіа; елѣ се ретрассе ла Тѣргѣвешті, ѣnde і вені алтъ штіре трістъ, адекъ къ ші Ракоці фъ вътътѣ ла Ѵлпіа Траіапъ, ѣnde перdѣ пънъ ла 3000 de ѳмені; а треіа фатъ трістъ пѣпціѣ вепіреа тѣрчілорѣ къ таі таре пътере дп цеаръ. Мілітарії перdѣръ кѣрацілѣ ші дпчепъръ съ decертеze, алцїі ѣтбла къ плапѣлѣ съ прінzъ пре domпѣ ка съ скапе de фѣріа тѣрчілорѣ. Міхаіл възъпdѣсе дп періклѣ, трекѣ преste тѣпцї дп Трасілваніа ла Ракоці, ші ѣпіпdѣсе къ dъпсѣлѣ ші къ Констаптіпѣ Бассарабъ стріпсеръ рътъшіцѣле de ошті ші плекаръ дп контра тѣрчілорѣ, ші і бътъръ атътѣ de дпфрікошатѣ, дпкътѣ ачештіа се възъръ констріпші а се ретраце дп Ѵпгаріа ла іерпатікѣ. Бърчіапѣ се дпкісе дп Сібііѣ къ 1500 de тѣрчї ші алтъ аместекътъръ. Ракоці дтпресърѣ четатеа ші о ботвардѣ din чінчї тѣпърї, дпсъ фъръ de сѣчессѣ.

V. Dѣпъ тречереа лѣї Міхаіл дп Трасілваніа, пѳрта пѣтї domпѣ дп локѣлѣ лѣї пре Ціорціѣ Гіка din Молdавіа, ѳгъръ дп локѣлѣ лѣї Гіка пѣсе пре Стефапѣ фіїлѣ лѣї Васілій Лѣпъ, Ноѣтврie a. R. 2412 (Хр. 1659). Тѣрчії ші тътарії карі вепіссеръ дп цеаръ пептрѣ скѳтереа лѣї Міхаіл, прѣdаръ ші devастаръ dѣпъ ѳсапца лорѣ. Гіка дпdетпатѣ de тѣрчї стрікѣ кѣртеа domпéскъ de ла Тѣргѣвешті, ші пѣтѣ скаѳпѣлѣ ла Бѣкѣрешті. — Дп лѣпа лѣї Апріле a. R. 2413 (Хр. 1660) дптрѣ Констаптіпѣ Бассарабъ къ ѳсте трасілванъ пре ла Тѣрпѣлѣ Рошѣ. Ціорціѣ Гіка фѣцї ла Ціѣрціѣ. Дп 1 Маіѣ, Констаптіпѣ дптрѣ дп Бѣкѣрешті, ѣnde лѣ прітірѣ тоцї боіарії ші тѳтъ міліція ші се дпкіпарѣ лѣї; dѣпъ ачееа пѣрчессе ла

www.dacoromanica.ro

Цівріів, ші бътъ ескорта лві Гіка, каре фъ констріпсъ а трече преste Дънъре.— Сълтанълъ лъштіінцатъ despre ачесте фапте авдачі але Ротъніlоръ, коттъндъ търчілоръ ші тътарілоръ съ трékъ ли цеаръ ші съ о префакъ литр'ънъ дешертъ, съ таіе сав съ пріпзъ пре тоцї локзіторії ші съ і дъкъ ли сервітзте. Лпсъ Гіка лъвлъпzі тъпіа сълтанълві, ші лъ лпдъплекъ съ ші скімбе ачестъ проіектъ, контептъндъсе къ скótереа лві Константінъ. Ачеста авzіndъ къ віпе о арматъ валідъ de търчі ші de тътарі, пъ се крезъ дестълъ de таре спре а лі се опънe, ші се ретрассе ли Трасілваніа ли 25 Маіъ, de ънde се дъссе апої ла казачі.— Дънъ че Гіка се реашезъ ли скаунъ, търчії трекъръ пре ла Ръшава ли Тетішапа, се зпіръ къ Ceid-Axmed-паша, ші пърчесserъ ли контра лві Ракоці. Стефанъ Лъпъ din Молдавіа лпкъ фъ провокатъ de a іррътпе dintr'ачеа парте ли Трасілваніа спре а конpinde пре Ракоці din тóте пърціле. Ракоці авzіndъ de venіреа търчілоръ decvінce Сібіівлъ ші се дъссе ла Клъшіъ, къчі Ceid-Axmed-паша venіа din Ънгаріа литр'аколо. Лптре Целіъ ші Фепешъ, din сасъ de Клъшіъ, се фъкъ о бътаіе крънтъ ли каре Ракоці се лънтъ ка зпъ леў, лпсъ къпътъндъ о плагъ греа, фъці ла Ървеа-таре, ші търі аколо, ли 8 Іспіъ, ли етате de 39 de аппі. Пъцінъ дънъ ачеea търі ші Радъ Міхаіл, фостълъ domпъ алъ Ротъніеї. Сърdар-Ceid-Алі-паша лъъ Ървеа-таре ли 27 Авгъстъ. Търчії перdъръ ли ачеастъ есnедіцізне за 10,000 de ómenі.— Акацъ Бърчіанъ фъ цінътъ сънтъ къстодіе пънъ ла лъареа Ървеї-марі, дънъ ачеа фъ трімісъ ли Трасілваніа, съ ші іее domпіа.

VI. Пріп революцізніле челе марі ли пріпчіпатълъ

www.dacoromanica.ro

Ромънієї се девъстассе цеара ын модълъ челъ маї деплорабіл; ла ачестеа се маї адаосе о пестілецъ де треї анні, къ каре се сніръ доі анні де стерілітате, аша ынкътъ ла аннълъ R. 2413 (Хр. 1660) ómenіі карі маї ретъсесерь ын віеацъ, нъ авеа къ че съ се пътрéскъ, къ атътъ маї пъцінъ къ че съ плътéскъ трібътълъ ла пóртъ. Везірілъ Кънпрълі ынфъріатъ ыре Ромънї, скóссе ыре Ціорцій Гіка din domnie, ын 1 Септемвріе, къ інтенціънеа де а префаче прінчіпатълъ ын пашалъкъ търческъ. Констаптінъ Кантакъзепъ каре се афла атънчї ла Констаптінополі, се ынтрепосе, ші лъкръ къ тóте пътеріле спре а фаче domnъ пре Грегорій Гіка, фіілъ лъї Ціорцій, лъндълъ сънтъ респъndереа са. Ын ърта ачестора, Грегорій къпътъ denътіреа, ші venindъ ын цеаръ, се пъсе къ тóте пътеріле спре аї аліна дъреріле, ші спре а контента ші претенсіънїле търчілорь. — Ын Трасілванія се револютарь Секуїі ын контра лъї Акацъ Бърчіанъ; рефъціцїі din Ънгаріа пътіръ domnъ пре Іоанне Кемепі, ші къ дънсълъ ын фрънте іррънсерь ын Трасілванія, ын пътърь de 1000 de къларї, ші бътърь оштіле лъї Бърчіанъ. Дънъ маї тълте фрекътърї вепі лъкрълъ ла трактате. Бърчіанъ се лепъдъ de domnie ын dieta de ла Реціпъ ын 31 Дечетвріе, еарь Іоанне Кетепі се алесе domnъ, ын 1 Іанъарій а. R. 2414 (Хр. 1661). Бърчіанъ віетасе ыре domnіі церілорь Ромънещтї ынтр'аціъторій; акътъ ле скріссе пептрь фортъ, къ пъ маї аре лінсъ de аціътóреле лорь. Ын лъна лъї Іъній вепіръ ын Трасілванія de о парте Істаіл-паша de ла Бъда, de алта Ceid-Алі-паша de ла Дъросторь аъспра лъї Кетепі; тътарій ынтраръ прін Молдавіа.

www.dacoromanica.ro

Дпаinte de a окkъna тръпеле ачестеа Трасілваніа. Кетепі вчісе пре Бърчіанъ ла сатълъ Репа. Ceid-Алі-паша дптръпdъ дп цеара Сарцеціълъї, девъстъ тотъ ціпътълъ, арсе Орепітіа ші Събешълъї, ші се вні къ тътарії ла Алба-Іулія. Кетепі се трассе дп Унгаріа спре Тісса ка съ се впéскъ къ цертапії. Търчії дп врта лъї пръdаръ ші devъстаръ тотъ цеара, апоі ашezаръ кастреле ла Търгъ-Мъреш.ълъї, ші пъсеръ domnъ пре Міхаіл Апафі, дп 15 Септемвріе, каре се інстълъ ла Шсіка-тікъ дп 20 Nоъетвріе R. 2414 (Хр. 1661). Дптре ачестеа вепі Кетепі din Унгаріа къ óсте цертапъ съптъ комітеле Монтекъкълі пъпъ ла Клъшіъ. Секъїї пъ воіръ съ рекъпóскъ пре Міхаіл Апафі de domnъ. Істаіл-паша дї бътъ ші ле devастъ цеара. Dвпъ ачеаста се ретрассеръ търчії ла іерпатікъ дп Бъпатълъ Темішапъ къ тълціте de кайтівї, лъссъndъ пътаі 2000 de іапічіарї пептръ апъърареа лъї Апафі.— Дп лупа лъї Іапъаріъ R. 2415 (1662) іррпсе Кетепі еаръшї дп Трасілваніа къ 5000 de впгъріапї ші къ 2000 de къларї цертапї, ші дтпрессъръ пре Апафі ла Cедішóра. Аъzindъ Къчіък-Мехеmed-паша de ла Темішóра despre ачеастъ дптъмпларе, плекъ асъпра лъї Кетепі, ші лъ бътъ ла Алішъ-таре. Кетепі фъцindъ din бътаіс, къzъ de пре калъ, ші фъ къlкатъ de пропрії съї къларї: цертапії фъціръ дп Унгаріа. Dвпъ ачеаста Міхаіл Апафі копрінсе локъріле карі ле лъассеръ Цертапії, дпсъ воіndъ съ копрindъ ші Клъшіълъ, фъ бътътъ dітпреъпъ къ Къчіък-Мехеmed-паша de кътръ Цертапї, дп 5 Іулів, ші фъ копстрінсъ а се ретраце ла Търda. Търчії ръdікаръ трібътълъ цереї ла 80,000 de галвепї, ші се ретрассеръ ші еї devастъndъ тотъ че ле ста дпаinte.

www.dacoromanica.ro

VII. Ан ачестъ анно (R. 2415 (Хр. 1662) мэрі Стефанъ Лъпъ, домнълъ Молдавіеі; ан локълъ лъі се алесе Евстратіъ Дабіжа ші се конфірмъ де пórтъ. Ан анълъ R. 2416 (Хр. 1663) мэріндъ везірілъ Кэпрълі, ертъ ан локълъ лъі фііндъ съъ тотъ кз пэтеле Кэпрълі, ан етате де 22 де анні. Ачеста дскіеръ ресбелъ імперъторіълъі Леополдъ, ші плекъ кз о артатъ маре ан Унгаріа. Хапълъ тътъръскъ, домнълъ Молдавіеі Евстратіъ Дабіжа, ші алъ цереі Ромънешті Грегоріъ Гіка, прекэтъ ші алъ Трасілваніеі Міхаіл Апафі, къпътаръ ордіне съ се ръдіче кз оштіле лоръ, ші съ мэргъ ан Унгаріа. Ан лъна лъі Іълій трекъръ оштіле Ромъне пріп Брашовъ ші пріп Сібііъ кз чеа маі маре дісчіплінъ мілітаръ, еаръ тътарій, карі вепіръ дзнъ дъпъій, пръдаръ ші девастаръ Трасілваніа. Грегоріъ Гіка се дэссе кз óстеа ан персóнъ, еаръ Евстратіъ Дабіжа фііндъ болнавъ трімісе пре хатманълъ. Міхаіл Апафі ан кз се префъкъ маі антъіъ а фі болнавъ, апоі адэссе алте претесте, ан фінє фз констрінсъ а се дъче ші елъ ан лъна лъі Септемвріе, кънdъ везірілъ лъассе Неосоліълъ, ан 25 Септемвріе. Дзнъ ачеаст ъ вікторіе оштіле аъссіліаре се антóрсеръ ан церіле лоръ.— Ан абсенца лъі Грегоріъ Гіка, міністрій лъі: Строіа Лъзрdеанъ ші Дзмітраскз Грекз, цесэръ інтрічі ан-тре дómна Маріа ші антре Констаптінъ Кантакзzenъ. Анторкъндэсе Грегоріъ а кась dede пре Констаптінъ пре тъніле міністрілоръ съ лъ дзкъ ла монастеріъ ла Спаговъ. Ачештіа лъ дэсserъ, ансъ лъ ші вчісеръ, пз се штіе, кз саъ фъръ воіа домнълъі.— Ан Трасілваніа се ревэлтаръ оштіле цертапе карі цінєа пресіезълъ пріп честъцъ, ан контра кот-

www.dacoromanica.ro

mandanцiлорѣ лорѣ, din каѕса пеплътіреі стіпendiелорѣ, ші трекѣръ ла Міхаіл Апафі.

VIII. Ап прітъвара аппѣлуі R. 2417 (Хр. 1664) вeziріѣлѣ Кѣпрѣлі дптрепрінce o пóѣъ eспediцiѣne дп Ѹнгаріа дп контра цертапілорѣ; Грегорій, Еѣстратій ші Міхаіл Апафі фкръ провокацї а терце дптр'адѣторій кѣ оштіле лорѣ ла Лева. Даръ Міхаіл Апафі се ескѣсѣ zікѣndѣ, къ елѣ аре съ шї аппере цеара дп контра цертапілорѣ, даръ пре сѣптѣ аскѣпсѣ дпченѣ а тракта кѣ Леополдѣ. Óстеа комбінатъ адѣпгѣndѣ ла Лева, дтпрессѣрѣ ачеастъ четате, дпсъ фѣ бътѣтъ de цеперарілѣ Сѣса, дп 19 Іюліѣ. Ротъпії перdѣръ тѣпърї, карре, тѣніцiѣne, провісіѣнї, ші тълцiме de оффіцiарї ші de тілітарї. 700 de Ротъпі din атъndóѣe прінчіпателе се прінсеръ de цертапї, deспре карі се zіче къ і'арѣ фі снъпzѣратѣ цертапії пре тоцї апróпе de Стрігоніѣ, ка съ шї ръсѣне аѕѣпра тѣрчілорѣ, карі тъіассеръ прешезѣлѣ цертанѣ de ла Которѣлѣ тікѣ. Чеілалцї карі скъпаръ, се ретрассеръ ла Стрігоніѣ, дпсъ тѣрчії пѣ і лъссарѣ дп четате, пічі ле dederъ провісіѣнї. Атѣпчї еї се дптóрсеръ а касъ, фъръ de воіа domнілорѣ; ла Тісса дптъмпінаръ зиѣ корпѣ de тѣрчї карі се пѣсеръ съ і дтпedече; Ротъпії і бътърѣ ші шї коптінѣарѣ каллеа. Вeziріѣлѣ трітісе ordine ла Еѣстратій ші ла Грегорій съ се дптóркъ ла армата тѣрчéскъ; еї се ескѣсарѣ аррътъndѣ кѣ пѣ таї потѣ съ шї цінъ óтенії дп dісчіплінъ.— Дп тітпѣлѣ ачеста дптрарѣ імперіалії пъпъ ла Клѣшіѣ дп Трасілваніа. Кѣчіѣк-Мехеmed-паша de ла Ѹрѣеа-тате деѣъстѣ цінѣтѣлѣ de прін преціѣрѣ, ші фъкѣ тѣлцiме de каптівї, пре карі і скъпѣ апоі Цiорцiѣ Верѣ, сѣб-префектѣлѣ Клѣшіѣлуі. —

www.dacoromanica.ro

Ăn 6 Августъ Монтекуккулі бътъ de фрънсе артата търчéскъ ла Ст. Готардъ. Ăn лъна лъї Септемвріе се ăпкеіе паче ăнтре Леополдъ I ші Махомеде IV пре дóзезечї de annї, къ кондіціїніле: ка імперіалії съ dea лъї Апафі кастеллеле карі се ціпъ de Трасілванія.— Ănainte de a се ăпкеіа ачеастъ пъче Грегорій 13ка пріті ordine de a терце de noъ къ óсте ăn Унгаріа; ăпсъ елъ десператъ ші ăнфрікатъ пентръ еррóреа de ла Лева, каре і се ăмпъта дрептъ продіціїне. лъссъ цеара ăn 20 Новетврie, ші фъцї ăn Трасілванія, апої ăn Цертанія, ші маї пре ѣртъ се dъссе ла Венеція. Авzindъ de ачеаста Padъ, фііълъ лъї Леон Стефанъ, каре ера ла Константінополі, кътпъръ domnia къ 400,000 de леї, ші вені ла Бъкрещтї ăn 12 Февръріе a. R. 2418 (Хр. 1665), addъкъndъ къ сіне тълціме de гречї флътънзї, карі стóрсеръ цеара ăn челе маї тріste modърї спре а се ăпавъді пре сіне ші а плъті datoріile domnълъї.

IX. Ăn Молдавіа търі Евстратіъ Dавіжа ла anнълъ R. 2419 (Хр. 1666), ші ціпере-съъ вестіаріълъ Dъка се пъсе domnъ. Ачеста ăнкъркъndъсе ăn о фалсъ корреспондінцъ къ Хапълъ тътъръскъ, деспре каре ера ворба къ ва съ се ăпкіне москалілоръ, пердъ domnia преste о ціътътате de annъ. Атънчї Еліа, фііълъ лъї Алессandръ Еліа, кътпъръ domnia къ о таре сътть de бапї, ші вені ассеминé къ о тълціме de гречї ăn пріпчіпатъ, пре ла ăнчепътълъ аннълъї R. 2420 (Хр. 1667).— Ăn аннълъ ачеста трекъръ тътарії пріп Молдавіа къ 100,000 de полонї пріпшї. Амбассаторіълъ Полоніеї тергъndъ ла Константінополі къ унъ комітатъ de 250 dъ óменї, трекъ пріп цеаръ ші къпътъ віктуале ші кондъктъ de ла Еліа

www.dacoromanica.ro

Алессандръ, дисъ пъ фъ-вісітатъ де дъпсълъ. Полопълъ съперъ се съпъръ фórte пентръ ачеастъ лінсъ де респектъ, ші пъсе тóте пътеріле дп тішкаре ла Константінополі сúре а лъ скóте din domnie.— Есторсіъніле лъї Pадъ Леон din Ромъніа се авзірь ла пóртъ, ші ачеаста декретъ скóтереа лъї. Domнълъ възъндсе къзътъ стрінсе пре воіарії церей ші ле промісе депъртареа гречілорь ші релъссареа трібътелорь челорь дптродссе де дъпсълъ, дакъ сї ворь черс еаръші domнъ. Ромънїї се дттвіаръ ші пърчесерь къ Pадъ ла Константінополі вnde шї пъсерь лъкрълъ ла кале пентръ рединоіреа domnieї лъї Pадъ Леон. Даръ тіраннълъ нічї пъ се дпторсессе дп цеаръ, ші дпчепъ а коптінва есторсіъніле сале. Ревепіndъ ла Бъкърештї addъссе пре гречії съї къ сіне, прін алъ кърора консілій despoiї фамілії, монастеріе, ші мормінте. Дп фіне детершінъ съ вчідъ пре вnъ пътърь de воіарї, пре карі її кіетъ ла кърте дп 3 Декетвріе R. 2421 (Хр. 1668), къ скопъ de a їda пре тъніле преторіанілорь. Ачештіа дпцелегъндъ пропъсълъ лъї Pадъ Леон, фъціръ ла мітрополіе ші дпчепъръ а траце клопотеле; се адънаръ дрегъторії ші мілітарії карі авзіндъ din гура персекътацілорь консілівлъ челъ барбарь, се декіераръ пентръ аппърареа воіарілорь. Еї се дъсserъ ла Константінополі мі черъръ скóтереа лъї Pадъ Леон. Сълтанълъ ачептъ ші dede воіарілорь воіе съ шї алéгъ domnь dвпъ плъчере. Еї алессеръ пре ворнікълъ Антоніь de ла Попештї каре се ші дптърі de пóртъ ші вепї къ дпсетнеле ла Бъкърештї, дп 19 Апріле a. R. 2422 (Хр. 1669). Тотъ дп ачестъ аннъ се скóссе ші Еліа Алессандръ din Молдавіа, ші се реставі лі Dъка.

www.dacoromanica.ro

X. Ын Унгаріа се революторъ протестанцій сынтъ Франческъ Ракоці фіюлъ луй Ціорціу II, ын анюлъ R. 2423 (Хр. 1670), унде фъръ бътъці de imperіалі; Ракоці кынътъ іертъчіюне, еаръ Петрю Zрini, Франческъ Nadasdi, ші Франческъ Фрънцепъне фъръ ессекутаці ла Viенна. Мулці унгурі реформаці фугіръ атунчі ын Трасілваніа ші кынътаръ асіліу ла Міхаіл Апафі, каре ера de секта лоръ, ші кз modулъ ачеста ынтунъріръ пътъруліу de аппъсъторі аі Ромънілоръ.— Ын Молдавіа ункъ се пъскъ ръскóлъ асупра луй Dзка, din каuза міністрілоръ греч. Dзка фз ынпресуратъ ын recidiнца са ын 29 Октомвріе R. 2424 (Хр. 1671) ын спаніъ de трей зіле, апоі фз алунгатъ кз рушіне. Елъ фуці ла търчі, ші ын пріътъвара аппулуі R. 2425 (Хр. 7672) се унторсе кз Каплан-паша de ла Алеппо, бътъ пре ребеллі ла Кашінъ, унтрънын Іаші ші тъіе капетеле рескóлеі.— Атунчі арменіі, карі луассеръ парте ла ребеллюне, фугіръ ын Трасілваніа.— Ын Ромъніа се фортъ о факцюне сынтъ kondзчереа луй Ціорціу Бъліанъ ші а луй Padз Стірбеіу, кз скопъ de a зчide пре міністрій domnулуі Антоніу. Конспіръчіюнea се deскопері, Антоніу і іертъ ші ле рекоттъндъ съ тръіéскъ ын паче ші ын конкордіе, ші съ пз каzте a търбзра цеара. Унде інтрікацій алергаръ лз Константі-нополі, ші аккзсаръ пре domnъ de інептъ de a гзверна ші de пекредінчіосъ порціі. Аколо се афла пре атунчі ші фостулъ domnъ, Грегоріу Гіка, каре рекъштігассе граціа сзлтанулуі пріn тъіестеіеле луй Папаіотъ Никшіу, ші се реунторсесse de ла Венеціа спре a унчерка авентурі нóзе. Еі се зніръ кз ачеста ші лукраръ атъта пънъ кънdъ унdзплекаръ пре

www.dacoromanica.ro

пóртъ съ скóтъ пре Антопіѣ шї съ ивпъ іаръшї пре Грегоріѣ Гіка, „каре е отѣ къ есперіепцъ шї кънóште стареа церілорѣ de прin прецврѣ.“ Антопіѣ, къ тіністрїї сеї, фъ кіематѣ ла Adріанополі шї пвсѣ ла дпкісóре къ дпчепвтлѣ аппвлвї R. 2425 (Хр. 1672), еаръ Грегоріѣ Гіка се рестабілі дп domніе. Елѣ вепі ла Бъкврештї дп 20 Марціѣ, шї дпчепѣ а despoia цеара шї а персекvта дп modврiле челе маї тірапніче пре боіарїї de факцівпеа Кантакvзепілорѣ.

XI. Дп вара ачествї аппѣ (Хр. 1672) сълтапвлѣ Махомеde порпі ресбелвлѣ дп контра полопілорѣ; domнїї церілорѣ Ромънешті фъръ дпвітацї а da аціворіѣ. Dъка фъкѣ modврї преste апе шї алте апарате печессаре. Армата тврчéскъ трекѣ пре ла Галлацї, шї терсе кътръ Хотінѣ шї Катепіца. Къ ачеастъ оккасівпе Грегоріѣ Гіка афлъndѣ дптраре ла сълтапвлѣ, акkвсѣ пре Dъка къ ціпе къ полопіі, дпсъ кавса чеа адевъратъ ера інітічіціа персопалъ асвпра лвї Dъка; къчї сърдарівлѣ Шервапѣ Кантакvзепѣ шedea асквпсѣ дп Молдавіа. Гіка лѣ кътъ дпdeшертѣ ка съ лѣ прindъ, шї пепвтъndвлѣ афла, детермінѣ съ шї ръсввпе асвпра лвї Dъка. Сълтапвлѣ dвпъ че трекѣ óстеа преste Dвпастрѣ, dede ordine съ прindъ пре Dъка шї съ лѣ трімітъ ла Констапtіпополі, еаръ дп локвлѣ лвї, dвпъ черéреа боіарілорѣ церей, deпвті пре Стефапѣ Петречеіѣ.— Ла ачеастъ еспедіціпе Трасілвапіі трімісеръ провісівпї спре дптреціпереа артатеї.— Катепіца се лвъ дп 18 Авгвстѣ, шї армата тврчéскъ се дпторсе преste Dвпъре дпdърътѣ.— Грегоріѣ Гіка се редптврпъ ла Бъкврештї дп 41 Дечетвріе. Дп абсепца лвї, боіарїї карі рестврпассеръ пре Антопіѣ, коттісеръ фаптеле

www.dacoromanica.ro

чеде маї крѣде дн контра Каптакѣzепілорѣ ші че-лорлалцї о́менї de партіта ачестора. Грегорій се пре-фъкѣ ла дптóдчереа са, къ пѣ е тѣлцъмітѣ кѣ пър-тареа лорѣ, дпсъ пѣ ї педепсі de локѣ. Bezipiѣлѣ de ла Adpianonолі дпцелегъндѣ de ъртъріле ачестеа дп цеаръ, кіетъ ла сіне пре Шербанѣ Каптакѣzенѣ ка-ре тръіа аскѣпсѣ дп Молдавіа, ка съ лѣ дпфортезе despre стареа лъкрърілорѣ din цеаръ. Dѣпъ ръпор-тѣлѣ лъї Шербанѣ Каптакѣzенѣ, domnѣлѣ Гіка фѣ провокатѣ съ еспедéскъ ла Adpianonолі пре прінтій de партіта Каптакѣzепілорѣ, спре а стóрче бані ші de ла вній ші de алцій. Грегорій Гіка трімісе bezipiѣлъї 200 de пѣнцї de бані, кѣ черереа de a вчіde пре тоцї прінтіі еспедіцї de дъпсѣлѣ. Bezipiѣлѣ дї ессілїѣ дп diверсе локѣрї але імперіѣлъї

XII. Дп лѣна лъї Маіѣ a. R. 2426 (Хр. 1673) плекѣ сѣлтанѣлѣ a дóѣa óръ асѣпра Полоніеї; domнії Ромънї терсеръ дптр'адівторіѣ кѣ 8000 de óменї. Сераскіерѣлѣ Хѣсein-паша възъндѣ внѣ пътерѣ аша de мікѣ, се дпфърїѣ асѣпра domнілорѣ, ші се репезі кѣ апціарѣлѣ асѣпра лъї Петрічеїѣ; ассетіне тъпіе ар-рътъ Хѣсein-паша къгръ Грегорій Гіка къндѣ цінъръ конcіліѣ de ресбеллѣ. Прін ачесте ѣртъръ крѣde але тѣркѣлъї се дптърржтаръ domнії ші тілітарії Ро-мънї, ші детертінаръ съ трéкъ дп партеа Поло-нілорѣ. Грегорій Гіка дпсърчінатѣ de a коттъndа вегіа попѣрпъ, фѣ кѣпрінсѣ de Ромънї ші dѣссѣ дп кастреле полонілорѣ. Стефанѣ Петречіѣ се маї плефъкѣ къгѣ-ва тімпѣ, дпсъ къндѣ трекѣ Собіескі Dѣпастрѣлѣ, трімісе ла дъпсѣлѣ пре Andpeіѣ Волфѣ, ші лѣ дпштіінцъ despre тóте dіспосечіѣніле тѣрчі-лорѣ, еаръ дп 11 Nоѣетвріе, къндѣ Собіескі аттъкѣ

www.dacoromanica.ro

Хотінълъ, дътóрсе артеле дн контра търкілорь; апрінсъ de тънie пре Хъсein-паша, се репezi асъпра лъї ші лъ плъці къ дпсъші тъпа са. Стефанъ къ Ротънії контребъі парте таре ла dечідереа бътъіеї, дп ърта къреіа Совіескі лъ Хотінълъ.— Ретръгъндъсе търкії прін Молдавіа, девастаръ цеара барбареште. Стефанъ къ Совіескі дпаінтаръ пънъ ла Іашї, ші кіетаръ пре Міхаіл Апафі съ се зпéскъ къ дъпшії дп контра търкілорь. Дпсъ пъцінъ дънъ ачеea търі Міхаіл Віспевецкі рецеле Полоніеї, ші сепатълъ трімісе ордіне лъї Совіескі съ се дптóркъ дндъръть. Атънчї Гіка се дъссе еаръшї ла търкї ескълпъндъсе къ Ротънії л'аъ лъатъ къ пътереа ші л'аъ бъгатъ дп кастреле полоніlорь; еаръ Стефанъ Петріčеіъ се дъссе къ аї съї дп Полоніа.—Дънъ ретрацереа полоніlорь пóрта пътї domнъ дп Молдавіа пре Dетрій Кантакъzенъ, каре се афла атънчї ла Констаптінополі къ еміграції, еаръ дп Ротънія трімісе пре Dъка, фостълъ domнъ din Молдавіа. Дпаінте de а вені дп цеаръ Dъка трімісе пре клъчіарілъ Констаптінъ, локъцііторіь пънъ кънdъ ва ацінъце елъ дпсъші. Ачеста арретънdъсе дп Бъкърештї, фъ прінсъ ка знъ тінчіносъ de кътръ Ціорцій Бъліанъ, de Nъстърелъ ші de алцій de факціънea лорь; дпсъ кънdъ се авзі къ віне Dъка, факціопарії лъссаръ пре клъчіарілъ Констаптінъ ла Арцешъ, ші фъцірь дп Трасілванія. Dъка дптрь дп 16 Дечетврie дп Бъкърештї, ші скóссе дпdатъ din прінсóре пре чеї дпкіші de Грегорій Гіка; елъ стърві ла везірілъ ші пентрь dімітереа Кантакъzенілорь din есціліь, ші кіетъ а касъ пре еміграції din Трасілванія.

XIII. Дп аппълъ R. 2427 (Хр. 1674) тътарії

www.dacoromanica.ro

іерпарѣ ѧи Молдавіа ші фѣкѫръ марі стрікѣчіосі прін ессекуіціле лорѫ; тѫрчіі копріпсеръ еаръші Хотінѫлѫ ші десчіпсеръ Кameніца; Ромъпіі кondѫші de хатманѫлѫ Бѫхѫшѫ бътѫръ пре полопі din кастелѫлѫ Neamцѫлѫ, ші-і ѧпіпресѫраръ ѧи Сѫчіава, ѧпсъ de аколо пѫ пѫтѫръ съ і скѫтъ афаръ; din контръ полопіі ѧпчеркаръ десе ѧпкѫрсіѫпі ѧи цеаръ.— ѧи Трасілваніа ѫпѫ секуіѫ, апѫме Павлѫ Белdi, конспірѣ кѫ повілії ѧи контра лѫі Міхаіл Апафі, ѧпсъ кѫцетѫпdѫ къ Dіопісіѫ Бапфі каре авеа маі тѫлтѣ попѫларітате, ѧї ва ста ѧи кале de a се фаче ѧпсѫші domпѫ, аккѫсѣ пре ачеста ла Апафі de продіторіѫ. Апафі лѫ аррѫпкѣ ла ѧпкісóре ші апоі лѫ ѫчісе. Белdi аккѫсѣ акѫтѫ пре Апафі ла пóртъ de тіраппѫ ші de перфідѫ, ка ѫпѫлѫ че ціпе корреспопdіпцъ кѫ Леополdѫ. Сѫлтапѫлѫ трімісе ла Апафі скріссоріле лѫі Белdi. ѧи цеаръ прорѫпсе револта. Апафі о аппъсѣ, бътѫ пре ребеллі ші ле лѫѣ кастеллеле. Белdi фѫрі ла Констаптіпополі, ѫпde се аррѫпкѣ ла ѧпкісóре, ші тѫрі маі пре ѫртъ.— ѧи аппѫлѫ R. 2428 (Хр. 1675) черкѣ Апафі съ іее de ла імперіалі кастеллеле Калопѫлѫ, Сатѫ-мареле, Токаіѫлѫ ші алтеле карі се цінѫръ de Трасілваніа сѫптѫ Ракоці, ѧпсъ аппропіѫпdѫсе іарпа ѧптрѫпсе операціѫпіле.— ѧи ачестѫ аппѫ Тѫрчіі ші Ромъпіі се бътѫръ ѧи Молдавіа фѫръ de алтѫ сѫчессѫ, de кътѫ къ скóсserъ пре полопі din Сѫчіава. ѧи аппѫлѫ Ромеі 2429 (Хр. 1676) тѫрчіі ѧптрепріпсеръ о пóвъ еспедіціѫпе асѫпра Полопіеі. Каплап-паша рѫдікѣ пре Dеметоріѫ Кантакѫzепѫ din скаѫпѫлѫ Молдавіеі, ѧи ѫрта кърѫіа се пѫті Антопіѫ Росетѫ, каре фѫссе їпъпѫ акѫтѫ аџепте алѫ цереі ла пóрта оттоманъ. Dѫка фііпdѫ провокатѫ а

www.dacoromanica.ro

да аџіторіѣ, терсе къ оштіле сале ла Катепіца ші лъѣ парте ла лъптеле челе тълте къ полопіі, карі п'аввръ алтъ ресълтатъ de кътъ къ ѧп 17 Октомвріе R. 2429 (Хр. 1676) се ѧпкеіѣ паче ла Ізраво ѧптре Іоанне Совіескі рецеле Полопіеї ші ѧптре сълтанълъ Махомеде IV. Ѧп трактатълъ de паче се пъсе „къ дакъ domніі Ромъпї с'аръ скъла ѧп контра търчілоръ, полопіі съ пъ ле dea аџіторіѣ нічі пре'фацъ, нічі пре аскънсъ; дакъ ънъ domнъ Ромъпъ ар фъџі ѧп Полопіа, рецеле съ лъ dea афаръ.“— Ѧпторкъпдъсе Dъка de ла еспедіџіъне, боіарії Ромъпї de факџіъпеа антікаптаквзепъ се фолосіръ de оккасіъне спре а ѧппегрі пре Каптаквзепї ѧпаіптеа domпълъї. Dъка ретасе къ къркеа са ла Кокоренті, ші dede ордіне съ пріпдъ пре тоџі Каптаквзепіі ѧп зіва de съпт-Нікóръ (6 Деченвріе). Постелнікълъ Константінъ, спътарівлъ Шербапъ, ші кътпатълъ лоръ, Радъ Крецълеску, се арестаръ; еаръ Ціорџіѣ, Матеіѣ ші Міхаіл скъпаръ къ фъга ла Брашовъ. Dъка възъпдъ къ пъ і аъ сѣчессъ плапълъ, ші тетъпдъсе de ръсъкпареа еміграџілоръ, dede ші челоръ прінші лівертатеа, протітъпдъле атічіџіе певътъматъ.

XIV. Ѧп аппълъ R. 2430 (Хр. 1677) се ѧпчепъ ресбелълъ ѧп контра Рѣшілоръ din каѣса Ѳкраіпеї; domніі Ромъпї фъръ провокаџі а терце ѧптр'аџіторіѣ. Dъка лъссъ ънъ сепатъ de 5 боіарі съ гъверпеze цеара ѧп абсепца са. Ѧптре ачештіа ера ші Ціорџіѣ Бъліапъ ші Шербапъ Каптаквзепъ. Еспедіџіъпеа ачеаста џінъ пъпъ ѧп алъ doіле аппъ. Dъка се dістіпсе прін талептълъ съъ de цеометръ ші архітектъ. Dъпъ таї тълте бътъї къ варіѣ сѣчессъ, се лъѣ Чекріпълъ, даръ веніпдъ цепераріълъ рѣссескъ Ромада-

www.dacoromanica.ro

повскі бътъ пре везірівлъ Мехетед-паша, ші ачеста фъ констрінсъ а шї рескътпъра ретрацереа къ банї de ла Romadanовскі. Domnii Ромънї се дптóрсéръ дп прінчіпателе лоръ. Боіарії din Ромъніа пъ ліпсіръ а цессе ші de ачеастъ datъ інтрічї дптре domnъ ші дптре Каптакъzenї, маї алессъ дп контра лъї Шербанъ. Ачеста cimţindъ лъкрълъ, пъ аштептъ дптóрчереа лъї Dъка, чі dimпрежнъ къ тътъ-са Елена ші къ фрате-съъ Міхаіл трекъ Dънъреа, ші се dъссе ла Adpianoполі, unde лъкръ ла везірівлъ челъ таре пънъ кънdъ се dекретъ тътареа лъї Dъка ла Молдавіа, ші denътіреа са дп локълъ ачелъіа дп Ромъніа. Кътръ фінітълъ аннълъї се ші фъкъ скітбареа. Константінъ Брънкованъ петрекъ пре Dъка ла Іаші дп 6 Дечетврріе, еаръ престе о лънъ дптръ Шербанъ Каптакъzenъ дп Бъкърештї.— Дп аннълъ ачеста се скълърь Унгврії сънтъ Міхаіл Телекі ші Емерікъ Теокеолі дп контра цертапілоръ къ аџівторівлъ лъї Міхаіл Апафі domнълъ Трасілваніеї ші алъ лъї Іоанне Собіескі рецеле Полоніеї, ші бътърь пре цертанї. Ачестъ ресбелълъ дп контра лъї Леополдъ цінъ престе шéссе аннї de зіле, дп каре спаџъ de тімпъ Теокеолі копрінсе маї тóтъ Унгаріа de сосъ·— Дп аннълъ R. 2432 (Хр. 1679) domнії Ромънешті фърь дпвітаџї а мерце ла тареа пéгрь спре а фортіфіка dóзе четъџї дп контра піратеріелоръ казачілоръ. Дп аннълъ ъртъторіъ Dъка фъ кіематъ ла Константіноліспре а се консълта деспре ресбелълъ дп контра цертапілоръ ші а полопілоръ. Дпторкърdосе а касъ, Dъка къпътъ ші Украіна сънтъ domніа са, дп каре пъсе хатманъ пре унъ боіарінъ, а пътe Доротеіъ, ла Nіетіровъ.

www.dacoromanica.ro

XV. Ан аннълѣ R. 2436 (Хр. 1683) сълтанълѣ декіеръ ресъелѣ фортал імперъторіълві Леополдѣ, ші трімісе пре всзірілѣ Кара-Мъстафа къ о армать анфрікошатъ кътръ Віенна. Ханълѣ тътърѣскѣ, domnії церіlорѣ Ромънешті, Міхаіл Апафі алѣ Трасілваріеї, ші Емерікѣ Теокеолі канълѣ малконтенціlорѣ din Ѳнгаріа къпътаръ ordine съ мергъ къ оштіле lорѣ анътр'аіъторіѣ. Тътарії трекѣръ прін прінчіпателе Ромънешті ан Ѳнгаріа, Дѣка плекъ дѣнъ дѣнції къ 2000 de Молдавї прін Ромъніа, трекѣ пре ла Media, Събешѣ, Лъгошѣ, Темішора, Сарвашѣ, Салінікѣ, Бѣда, ші се ѣні аколо къ Шербанѣ каре терсесе анаінте къ 4000 de армаці. Армата чea маре компъсъ de 200,000 de о́мені анпресъръ Віенна ан 12 Іълій, ші о бътѣ до́ве лъні de зіле. Ретъніі фъръ ансърчінаці къ фачереа подъріlорѣ преste Дѣнъре; сі ръдікаръ ѣнълѣ din сѣсѣ, алтълѣ din ціосѣ de Віенна, ансъ се пъртаръ къ то́тъ крѣдареа кътръ цертані, ка кътръ піште фраці крештіні. Шербанѣ спре а ші арръта септітептеле сале челе атікале кътръ цертані, ръдікъ ан 1 Септемъріе о крѣче de летнѣ dinаінтеа кортълві съѣ къ інскріпчіѣне латінъ, прін каре декіеръ къ кѣвінтеле скріптъреї, къ елѣ ціне къ крештінії. Апафі ръмасе къ о́стеа са ла Рабъ спре а анпедека ескърсіѣніле цертанілорѣ, ші а аппъра подълѣ челѣ фъкътѣ ачі преste Дѣнъре. Ан 12 Септемъріе вені Іоанне Собіескі реџеле Полоніеї ші десчінсе Віенна. Кара-Мъстафа фъ конструсѣ а се ретраџе къ перdере de 40,000 de о́мені. ші плъті къ фѣпеа ръзълѣ сѣчесссѣ алѣ ачестеї еспедіціѣні ціганціче, каре дакъ реешіа біне, ера съ скімбе фаца Европеї. Domnії церіlорѣ Ромънешті анкъ се ан-

www.dacoromanica.ro

тóрсерѣ дѧ прінчіпателе лорѣ. Дѧсъ дѧ авсенца лѹї Dѹка, се сѹвлассе Кѧпіцкі хатманѹлѹї казачілорѣ, ші алѹгассе прс Dоротеіѣ (локѹіторіѧлѹ лѹї Dѹка) din Niемiровѣ; елѣ се ѹні къ цеперарiѧлѹ полонѣ Потоцкі ші къ фостѧлѹ domнѣ Стефанѣ Петрічеіѣ, ші іррѹпсе дѧ Молдавіа. Петрічеіѣ трассе ла сіпс прс воіарії ші прс церанії чеї малтрактаці de Dѹка, бѣтѣ ші прс тѣтарії карі воіа съ і се опѹпѣ, ші прс тѣрчії карі дѧчерка съ факъ ескѹрсіѹні din Катепіца. Кѹпdѣ аціѹпсе Dѹка дѧ Молдавіа ла сатѧлѹ Domпешті, ѹпde кѹцста съ петрéкъ сърбѣторіле паштерії Domпѧлѹї, фѣ дмпресѹратѣ de 500 de кѣларі сѹптѣ комтѹпdѧлѹ лѹї Баіпскі, вѣрѧлѹ лѹї Петрічеіѣ, каре лѣ прінсе ші лѣ dѹссе дѧ Полопіа. Dѹка тѹрі адѣпатѣ de вепінѣ.— Dѹпъ стърѹінца лѹї Шербапъ Каптакѹzепѣ, пóрта рестабілі дѧ Молдавіа прс Dеметріѣ Каптакѹzепѣ, ші dede ордіпе лѹї Шербапѣ ші хапѧлѹї тѣтърѣскѣ ка къ óсте Ротѣпéскъ, тѣрчéскъ ші тѣтърéскъ съ лѣ дмпродѹкъ дѧ цеаръ, ші съ провісіопезе ші фортърéца Катепіца.— Кътръ дпчепѹтѧлѹ апѹлѹї R. 2437 (Хр. 1684) дмпръ Dеметріѣ къ ескорта са дѧ Молдавіа. Петрічеіѣ къ полопіі ші къ казачіі се ретрассе; елѣ тѹрі апоі дѧ Полопіа,

XVI. Дѧ вара ачестѹї апѹ (R. 2437; Хр. 1684) фъкърь тѣрчіі алтъ еспедіціѹне маре дѧ контра полопілорѣ, фъръ dе прс ѹнѣ рездтатѣ, дѧсъ dе маре дѧсетпътате пептрѣ скъртъпътъріле челе мълте пріп карі се девастъ Молдавіа ші dс кътръ тѣрчі ші тътарі, ші dс кътръ полопі ші казачі. Сълеітапѣ серaскіерѧлѹ dе ла Dѣросторѣ, малконтептѣ къ Dеметріѣ Каптакѹzепѣ, скóссе прс ачестѣ domнѣ дѧ 14

www.dacoromanica.ro

Decemвріе, ші лъ еспеdi ла Константіпополі, vnde тврі de тъстръріле Кайтакапълъї. Dвпъ рекоттъпdъчіпеа серасківрілъї, пърта пъті domnъ пре Константінъ Кантеміръ, каре скъпассе сераівлъ Салтапълъї ла бътаіа de ла Хотінъ din аппълъ R. 2425 (Хр. 1672). Ачеста трімісе пре фііълъ съъ Антіохъ къ алцї 6 цівні боіарї dрептъ остатічї ла Константінополі. Ла аппълъ R. 2438 (Хр. 1685) кърсе рескелълъ лптре тврчї ші полонї пептрв Вкраіна. Цеперарівлъ свпретъ алъ полопілоръ І. Іаблоповскі свсцінъ ла Бъковіна ла 9 Октомвріе vnъ фórте таре аттакъ din партеа тврчілоръ. Кантеміръ къ Котъпїї ші Тврчїї се бътъ ла Боіапъ ла коптра полопілоръ.— Ла ачештї трєї аппї din вртъ Цермапії фъкъръ марї прогресе ла Вигаріа. Міхаіл Апафі лъъ парте ла тóте бътъіле ла коптра-лоръ, лпсъ ла ачестъ аппъ се ретрассе ші dede іерпатікъ оштірілоръ імперіале карі стръбътъръ пъпъ ла Трасілваніа. Теокеолі фъ прінсъ de тврчї ші dвссъ ла Adріапополі, vnde се арвпкъ ла лпкісóре ші се цінъ ла кърсъ de vnъ аппъ de зіле. Міхаіл Апафі лпчепъ а тракта къ Леополdъ пептрв Трасілваніа. Леополdъ оффері лъї Собіескі прінчіпателе ротъпещтї. Тврчїї воіа съ dea Катепіца лпdърътъ ші съ факъ паче къ полопїї.— Ла аппълъ R. 2439 (Хр. 1686) кърцеа пегоціацівпіле лптре Апафі ші Леополdъ: се dетертінъ ка цермапії съ опереze ла Вигаріа, полопїї ла Молdавіа, ші къ пътерї vпіте се копріпdъ прінчіпателе ла Фавóреа Полопіеї. Собіескі се пвсе ла капълъ арматеї, ші лптръ ла Бъковіна. Кантеміръ фъ провокатъ съ се свппвнъ; елъ се dвссе ла Бърладъ ла Шербапъ Кантакvзепъ. Собіескі пврчессе пъпъ ла Цвцора, ші ла

www.dacoromanica.ro

16 Августъ оккупъ Іашій, unde фъ дптъмпінатъ de мітрополітълъ ші de боіарій карі ера дп капітала. Совіескі авеа de скопъ съ мёргъ къторъ Галлаці, ші съ креце Бассарабіа de тътарі, дпсъ възъпdъ къ пъ і віпъ оштї австріаче дптр'аціторій, кътъ і се протісеръ, лъссъ Іашій дп 17 Септемвріе, ші се дпторсе прін Бъковіна дп Полоніа. Ла плекареа са казачій апріпсеръ Іашій ші пръdаръ капітала. Пре кале армата лъї Совіескі фъ дпфестатъ ші фрекатъ de Romъні ші de Тътарі.

XVII. Дп Унгаріа дпаіптаръ тълтъ цертапій, Леополdъ лъъ Трасілваніа сънтъ протекціънеа са, дп 26 Іупіе, дптърindъ пре Апафі ші пре фііълъ съъ дп domnia церей. Даръ Апафі пъ се аррътъ апплекатъ а събскріе. Цепераріълъ Шерфенберг дптрѣ дп Трасілваніа къ 14,000 de армацї, ші аттъкъ оштіле лъї Апафі ла Сібіій; dупъ унъ комватъ съпцеросъ се дпторсе дп Унгаріа, ші се унї къ армата чea таре, каре dупъ че дтпрессърассе Бъda дп кърсъ de 75 de zіле, о лъѣ къ ассалтъ дп 2 Септемвріе а. R. 2439 (Хр. 1686).— Дп аппълъ ъртъторій 2440 (Хр. 1687) дтпрессърѣ Совіескі Каменіца; армата імперіалъ сънтъ dъчеле Карлъ de Лотаріпціа ръпъртъ тарї вікторії дп Унгаріа. Къ дпчепътълъ лъї Октомвріе dъчеле дптрѣ дп Трасілваніа къ о парте а арматеї, ші дп 27 Октомвріе констріпсе пре Міхаіл Апафі а събскріе трактатълъ de съппъпере ші a da іерпатікъ оштілоръ імперіале. — Къ оккасіънеа ачеаста Шербанъ Кантакъzenъ трімісе ла імпъраторіълъ Леополdъ пре Цеорцій Брапковічї ка съ трактезе къ міністеріълъ despre прінчіпате, еаръ елъ се пръпърѣ ла ресбеллъ. Шербанъ фортѣ дп скъртъ тітпъ о арматъ

www.dacoromanica.ro

de 35—40,000 de ómenĭ, ші штіѣ аша de бine съ о аскѹndъ dinaintea тѣрчілорѣ, дпкътѣ ачештіа пѵ cimпіръ пітіка. Дп 29 Октомвріе тѣрі Махомедѣ IV; сѵccесcорілѣ лѣі, Соліманѣ III, дптѣрі de noѣ пре Шербанѣ дп domnie, трітіцъndѣі дпcemпеле соліте.—Дп ачестѣ аннѣ пóрта трітісе ла Віenna пре Алеccандрѵ Мавpокopдатѣ ші пре Zѵлфікар-ефeндi ка съ тpактеze ка кѣpтea decпре паче. Леополдѣ черѣ indепendинца пріпчіпателорѣ ротъпещті дптре челелалте кондиціѵні.

XVIII. Пре ла дпчепѵтѵлѣ аннѵлѣі R. 2441 (Хр 1688) вепі комітеле Антоніѣ Карáффа дп Трасілванія дп калітате de коптъпдъторіѣ престе оштіле імперіале din цеаръ, ші дп 9 Маіѣ конcтрінce пре Міхаіл-Анафі а репѵпціа протекціѵнеі тѣрчещті, ш а пріті прешеze цертапе дп четъці. Брашовапіі се рескѵларъ, пріпccъ ші дпкісъ пре маціcтратѣ, ші аппѵкаръ артеле дп коптра імперіалілорѣ. Цепераріѵлѣ Ветерапі бомбардѣ кастелѵлѣ Брашовѵлѣі дп каре се ретрассеръ рескѵлацій. Еі се cѵппѵcеръ дп фіпе, шéпте кондѵкторі фѵръ траші ла ціндекатъ ші кондетпаці ла мóртe, чеілалці се іертаръ.— Дп вара ачестѣі аннѣ лъccь Карáффа пре Ветерапі дп Трасілванія, еаръ елѣ се dвссе кѵ о парте de óсте дп Ѵнгаріа, ші лѵѣ парте ла оперъчіѵпіле белліче дп коптра тѣрчілорѣ. Дп 6 Септемвріе імперіалій лѵаръ Cінпідѵпѵлѣ. Атѵнчі міпістеріѵлѣ din Віenna лъccь пре Цеорцій Брапковічі съ се дптóркъ дп цеара Ротъпéскь; еаръ цепераріѵлѣ Ветерапі кънътъ opдine de a дптра дп цеаръ пре ла Рѵшава. Кънdѣ Шербанѣ дпцелеccе decпре ачеастъ дптраре преа-тітпѵріе, трітісе ла дъпсѵлѣ пре непотѵ-съѣ Конcтантінѣ,

www.dacoromanica.ro

съ і спънъ съ пъ пропере, фііндъ къ п'аъ венітъ лпкъ тітпълъ, къчі кътъ стаъ лъкръріле акътъ, сълтанълъ пóте съ лпвіте пре тътарі съ прade цеара. Ветерані лптрассе; даръ лп ърта ачестеі арретърі, елъ се ретрассе пре лъпгъ тълцї кътръ Кътпъ-лъпгъ, ші аколо се лптълні къ Цеорцій Брапковічі каре се лпторсессе de ла Bienna, пріп Трасілванія. Ветерані лъ цінъ ла сіне. Шербанъ трімісе еаръ ла дъпсълъ пре Міхаіл Каптакъzенъ, пре Констаптінъ Брапкованъ ші пре Констаптінъ Бълъчіанъ, ка съ і спънъ съ се ретрагъ лп Трасілванія, сире а пъ da мотівъ de сăспічіне търчілоръ, къчі елъ аре de кăцетъ съ трімітъ о депътъчіне солеппалъ ла Bienna спре а тракта къ деатъръпълъ къ гъверпълъ імперіал, ші съ лъ рóце съ dea пассапортърі пътіцілоръ депътаці цептръ Bienna. Атъпдóве ачесте черері се лпплініръ. Ветерані се ретрассе лп Трасілванія, ші скріссе пассапортъріле пептръ спътарівлъ Цеорцій Каптакъzенъ, дъторівлъ Констаптінъ Бълъчіанъ, къпітапълъ Шербанъ Каптакъzенъ ші комісълъ Шербанъ Влъдеску, карі пърчессеръ ла Bienna лп 2 Октомвріе. Търчіі лъаръ ретрацереа лъі Ветерані лп пъте de біне, ші о аттрібвіръ тъсърілоръ челоръ лпцелепте але лъі Шербанъ Каптакъzенъ.

XIX. Лптре ачестеа тълцї dінтре боіарі пъ се тълцъміръ къ плапълъ лъі Шербанъ, de а се стріка къ търчіі, ші de а съппне цеара імперъторілоръ цермапі, кіаръ пічі фрацїі лъі, Каптакъzені, пъ се лпвоіръ къ ачесте тъсърі.—Шербанъ търі дъпъ о скъртъ вóлъ, лп 19 Октомвріе, лп етате de 55 de аппі.—Лпкъ пъпъ а пъ се лптортъпта Шербанъ, сс адъпаръ боіарії ла тітрополіе, ші алесссръ домпъ пре

www.dacoromanica.ro

Константінъ Брънковянъ, фіюлъ луї Preda Брънковянъ, ші непотъ de соръ алъ луї Шербянъ Кантакузенъ. Алеџереа се фъкъ ын 20 Октомвріе, ші пректе треї зіле се ынмормънтъ Шербянъ къ маре помпъ ла Котроченї, ын мънастіріюлъ челъ едіфікатъ de дънсюлъ. Ындатъ дупъ черемоніе, трімісе Константінъ Брънковянъ депутаџї ла пóртъ, карі мергъндъ се ші ынторсеръ къ ынтъріреа ын 2 Ноемвріе. Тотъ de о датъ трімісе ші пре спътаріюлъ Preda Прескованъ ла Віенна, каре аџіонгъндъ пре депутаџї пре кале, ле спусе челе ынтъмплате ын цеаръ, ші ле коммуникъ ordinea повлуї domnъ, de a нъ ынтра ын негоџіаџіюнї къ гювернюлъ імперіал, чі de a і фаче нумаї кзпосквтъ ынълцареа повлуї domнъ Константінъ Брънковянъ. Дупъ че аџіонсеръ ачештіа ла Віенна, се нъскă dіскордіе ынтре дъншіі: Бълъчіянъ се аррътъ малконтентъ къ алеџереа повлуї domnъ, алъ ынпегрі ла кзртеа імперіалъ ші пре елъ ші пре Кантакузенї, кондепутаџії съї, ші лъкръ аша, ынкътъ ачештіа се нъсеръ сзптъ кастодіе, еаръ елъ къ комісюлъ Шербянъ Влъдескъ ші къ Ладіслявъ Чіакі се ынторсеръ ын цеаръ къ кърџіле ші къ пропунеріле імперіале. Къндъ аџіонсеръ ла Сібіїй, Бълъчіянъ прімі скріссóре de ла сóкръ са, dómna Марія, въдъва ръпосатюлуї Шербянъ Кантакузенъ, ка съ нъ вінъ ын цеаръ. Дечї терсеръ нумаї комісюлъ Шербянъ Влъдескъ ші Ладіслявъ Чіакі. Ачестъ din ортъ фъ прімітъ къ маре онóре, ынсъ фъръ а і се да вре-унъ ръспунсъ дечісівъ. Дупъ че се ынторсе ын Трасілванія ші се уні къ Бълъчіянъ, ынвітаръ пре гювернюлъ імперіал, съ конлucrъ прінчіпатюлъ къ нътереа артелоръ.

www.dacoromanica.ro

XX. Дитре ачестеа кърцеа негоціацівиле дитре пóртъ ші дитре къртеа de ла Віенна, дисъ ешіръ фъръ de нічі внъ резултатъ. Салтанвлъ провокъ пре Брынковану дн анвлъ R. 2442 (Хр. 1689), съ апере четъціле Кладова ші Рушава, ші съ стеа дитр'аціторіў лві Хассеін-паша ші лві Емерікъ Теокеолі, пре каре лъ десетнассе пóрта прінчіпе Трасілваніеі. Брынкованъ се дсе ла Черпеці. Комітеле търціпарій, Лъдовікъ de Baden, бътъ пре търчі дн 30 Августъ ла Пассаровіцъ, дн 25 Септетврие ла Naiссъ, ші дн 14 Октотврие лъ Bidinвлъ. Брынкованъ се ретрассе de ла Черпеці ла Краіова. Лъдовікъ de Baden венінdъ ла Кладова трімісе пре віче-трівнвлъ комітеле de Шлік ла Брынкованъ, кв пропвсечіпеа de a лъсса пре цертанї съ дитре дн цеаръ, ші de a ле da іерпатікъ. Брынкованъ цінъ консіліў кв коіарій, ші ретрімісе пре Шлік кв Корпеа Брълапъ ші кв Шербанъ Грекіанъ, съ свнъ комітелві търціпарій, къ цеара е стóрсъ, ші пв пóте съ дса іерпатікъ цертанілоръ, афаръ de ачестеа цертанії дитрвндъ дн цеаръ, пв сънтъ секврі de аттаквріле търчілоръ ші але тътарілоръ. Дисъ тотъ атвнчі аціпсеръ ла комітеле търціпарій Константінъ Бълъчіанъ ші цепераліввлъ Хаіслер, карі лъ дидетнаръ съ дпкре кв пътереа дн цеаръ. Комітеле се детертінъ, ші ретрімісе пре Шербанъ Грекіанъ съ дса de штіре дотнвлві, къ елъ дитръ кв óстеа дн цеаръ. Брынкованъ трімісе алтъ депътъчівне каре дидвплекъ пре цертанї съ со дитінзъ пре лънгъ твпці кътръ Кътпълвнгъ; еаръ елъ се дссе ла Котрочені, къчі дн Бекврещі граssа пестілінца. Лъдовікъ de Baden трекъ пре ла Сібіїў ші се дссе ла Віенна, лъссъндъ пре

www.dacoromanica.ro

Хаіслер съ коттъпde óстеа. Negóціаціиніле тотъ кърцеа лнтре пóртъ ші лнтре кърteа імперіалъ, лнсъ пічі de ачеастъ датъ пъ авъръ резултатъ, фііндъ къ търчіі пъ воіа съ деа цертаніlоръ Сіпціdъпълъ ші цеара Ротъпéскъ карі ле череа імперіалії.—Хаіслер кънpінce Търгъвешті, ші девъстъ цеара ка съпъ пъгънъ. Лndemnатъ de Константінъ Бълъчіанъ, елъ трімісе пре комітеле Marni къ о търтъ de къларі ла Бъкърешті съ пріndъ пре Брънковану. Даръ domпълъ пъті съпъ гъвернъ провісорій лн Бъкърешті, ші се ретрассе ла тонастерілъ Плеторешті, лнпревънъ къ мітрополітълъ Teodosiй ші къ епіскопълъ de ла Ръмнікъ, ші къ маї мълці боіарі, ші dede de штіре сълтанълві despre інтенціъніле цертаніlоръ. Сълтанълъ трімісе opdine лві Azamed-Гереї, съ трéкъ къ тътарії лн Ротъніа, ші съ алъпце пре цертанії din цеаръ.— Брънковану къть modърі съ ворбéскъ къ Хаіслер, ші съ і аррете къ планъріле лві пъ аціънгъ ла пеміка. Елъ лъ кіетъ ла прънзъ лн Drъгъпешті, ші і спъсе къ пъ нóте лъкра маї лнцелепцеште, de къть съ се ретрагъ къть маї кърръndъ din цеаръ. Авіа се despърціръ съпії de алції, ші вені штіре къ тътарії се апропіе. Брънковану се dъссе ла Бъzеу, ші de аколо ла Петрешті, съnde лнтъмпінъ пре ханълъ тътъреск, ші се консълтъ къ дънсълъ despre планълъ de операчіъне. Цертанії фъръ de а ашtепта пре тътарі, се ретрассеръ ла Кътпъ-лънгъ, ші de аколо трекърь лн Трасілванія. Брънковану лнтръ лн Бъкърешті лн 8 Іанъріе, а. R. 2443 (Хр. 1690), ёаръ тътарії лнкъркаці de donърі се лнтórсеръ лн цеара лоръ, фъръ de а фаче пръдъчіъні dъпъ всапа лоръ.

www.dacoromanica.ro

XXI. Ла 13 Априліе мѣрі Міхаіл Анафі ла Фъгъраш, рекоммъндъндъ протекціонії імперъторіълві пре фііълъ съў Міхаіл II, ла етате de 14 анні, сънтъ тътела лві Ціорціў Банфі, а лві Ціорціў ші Нікóлъ Бекліанъ. Сълтанълъ трімісе лві Емерікъ Теокеолі, каре петречеа ла Нікополі, ънъ фермань къ денъмірea de прінчіпе ал Трасілванієї, ші провокъ пре domnії церілорў ромънешті, ші пре хапълъ тътърескъ съ dea аџіторіў сераскіерілві Черкез-Ахмед-паша ка съ лъ дътродъкъ ла Трасілванія. Domнълъ Молдавієї Константинъ Кантемірў трімісе пре Богданъ Лъпъ къ óстea са. Армата търчéскъ, тътърéскъ ші ромънéскъ се ънї ла подълъ Хрісеі, ші плекъ пре ла Ръкърў de трекъ ла Трасілванія. Армаріълъ Корпеа кондъссе корпълъ dinainte de 2,000 de къларї ромънї, карі бътъръ вегіеле цертане de ла Брань. Брашковань трекъ ла фрънтеа корпълві челъї маре къ фóрте марї гревъцї; ла сатълъ Zерпештї афлъ армата лві Хаіслер ла ordine de бътаіе. Ачі се дпченъ ла 12 Авгъстъ о лъптъ сънџерóсъ каре пъ џінъ маї мълтъ de о џіътътате de óръ. Маї тоцї цертанії се тъчелъріръ, секвії фъџіръ. Міхаіл Телекі къ фóрте мълцї оффіџіарї цертанї ші ънгърї періръ. Бълъчіань ланъ къзъ, Хаіслер ші Dоріа се прінсеръ; Ромънії ренъртаръ о вікторіе комплетъ. Dінтре търчії чеї марї къзъ сераскіерілъ, пашії алесserъ ла локълъ лві пре Фъндък-Мъстафа. Теокеолі трактъ къ Хаіслер despre скімбареа лві din прінсóре пентръ соціа са пре каре цертанії о џінea прінс. Хаіслер се dімісе къ кондиџіънea de a лъкра пентръ ліберареа соџієї лві Теокеолі, еаръ Dоріа се реџінъ дрептъ остатікъ, ланъ пъ маї трєі мълтъ, шї мърі.—Армата ъ-

www.dacoromanica.ro

нітъ трекъ кътръ Брашовъ, de аколо мерсе спре Фъгъраш, unde вепіръ 12 депутаці унгурі спре а ферічіта пре Теокеолі. Кънdъ аџівпсеръ ла Сібііу, вепі штіре, къ ші везірівлъ аў бътътъ пре цертапі ла Naiccъ.

XXII. Се фъкъ планвлъ de a лпстъла пре Теокеолі лп Алба-Іулія, лпсъ фііndъ къ се ръспъndіссе фама къ віпе óсте цертапъ лп Трасілванія, пе се афлъ de кввііпцъ а таі лптърціа къ черетопіа. Deчі лп 12 Септетвріе се серъ лпстълъчівпеа къ таре потпъ ла сатвлъ Крістіанъ, unde се адвпаръ opdiніле цереі ші депъсеръ ціврътъптвлъ de кредінцъ. Лптре ачестеа вепі ші Богдапъ Лвпъ din Молдавіа къ аі съі, лпсъ тотъ de одатъ се лъці ші фата къ комітеле търціпаріъ de Baden аў лптратъ лп Трасілванія. Атвпчі капетеле арматеі уніте ціпъръ копсіліъ белліквъ, ші афларъ de кввііпцъ а се ретраце; унгурі, тврчі, тътарі лвараъ фвга, лпсъ кънdъ аџівпсеръ ла Ілоіешті, ле вепі штіреа къ везірівлъ аў лвать Сіпціdвпвлъ, еаръ ханвлъ Галга стъ dinaintea Темішóреі. Сераскіерівлъ скріссе dвпъ opdini нóве, еаръ лпсърцепціі (кърціі) лві Теокеолі чеі педісчіплпаці девъстаръ цеара фъръ de міserікордіе. Брапковапъ се плъпсе ла пóртъ, сераскіерівлъ ші Теокеолі кънътаръ opdine съ се ретрагъ ла Bidinъ; къ тóте ачестеа челъ din врть ретасе лп цеаръ сънтъ претестъ de a лпфеста іерпа пре цертапі лп Трасілванія. Лп адевъръ елъ трекъ de ла Кътпъ-лвпгъ ла Брапъ ші тъіъ о тврть de мілітарі, dвпъ ачеea девъстъ ціпвтвлъ, лпсъ фъ ремпріпсъ de цепераріі цертапі пъпъ лп Ротъпія. Елъ фвці ла Bidinъ ші de аколо трекъ таі de мвлте орі преств Dвпъре ші

www.dacoromanica.ro

пръдѣ пърцїле вечїне але Ромънїей; лупр'ънъ рънdъ прінсе пре кънітанълъ de ла Черпецї, Нікóлъ Глогованъ. Ромънїї бътъръ de маї мълте орї пре лътрънїї лъї Теокеолї. Ун фіне ачеста фъ кіематъ de візірілъ ла Сінqідънъ, шї мъстратъ аспръ пентръ мішелїеле лъї, еаръ кънітанълъї Глогованъ се dede лівертатеа.— Комітеле търqіпарїъ de Baden лъссъ пре Ветерані ун Трасілванїа, шї слъ се dъссе ла Віенна.

XXIII. Ун анълъ Ромеї 2444 (Хр. 1691) трекъ Ханълъ de ла Крітеріа къ óсте прін прінчїпателе Ромънештї кътръ Унгаріа спре а се унї къ везірілъ. Ачеста фъ кътътъ de кътръ цепераріълъ Болandъ ун Темішана. Алтъ чеатъ de 15,000 de тътарї черкъ съ ірръмпъ ун Трасілванїа, унdе фъ ремпінсъ de цепераріълъ Ветерані. Візірілъ Кънрълюглъ фъ бътътъ ун 19 Авгъстъ ла Салапкатінъ, унdе шї перdъ шї віеаца.— Совіескі унтръ еаръшї ун Молdавіа шї копрінсе Неамцълъ, Свчіава шї Кътпъ-лънгъ, шї dеспрессърь Хотінълъ. Казачїї оккупарь Сорока. Кантемірь се ашезъ ла Цецора къ óсте de ромънї шї de тътарї, шї de аколо унфестъ пелунчетатъ пре полонї. Къ аппропіатълъ іерпеї се ретрассе Совіескі din лінса de провізіунї, фіindъ къ лъкъстеле девъстассерь ачесте церї ун кърсъ de шéпте аннї, шї din кавса ачеаста се пъскъссе таре фóмете; мълцї перірь ун пъdърї de фóме. — Ун 4 Decемвріе dede Леополdъ репътіта dіплотъ, прін каре унтърї привілецїеле Трасілванілорь (але челорь треї нацїунї), шї котнъсе гъвернълъ Трасілванієї din 12 консіліарї; конфірмъчїнеа лъї Міхаіл челъї тънърь се dіфері пънъ кънdъ ва авїзпце ла матърітате.— Ун

www.dacoromanica.ro

15 Іанъарій a. R. 2445 (Хр. 1692) се дитóрсеръ ла Бъкърещі деputaції Ціорџій ші Шербанъ Кантакъzeni, карі фъръ џінъџі сънтъ къstodie ла Bienna пънъ дн ачестъ аннъ. Пъхарнікълъ Строіа каре петрекъссе 13 аннї ка емігратъ дн Трасілванія ші дн Молdaвіа, дпделегъndъсе къ Констаптінъ Кантеміръ, се dъссе ла Константінополі съ аккъсе пре Брапковanъ къ џіпе къ џертанії. Bezірікълъ пъ ї dede крезътъптъ, чі лъ трімісе прінсъ ла Бъкърещі. Брапковanъ лъ dede сънтъ џіздекать; Строіа фъ kondemnatъ ла мórte дпрепънъ къ котплічії съї.—Дн Трасілванія дпфііпцъпdъсе гъверпълъ дп 9 Апріле, комітеле Ціорџій Банфі се пъті гъверпъторій. Дп Унгаріа артеле імперіале фъкъръ прогрессе. Хаіслер лъ de ла търчі Ървеа-маре —Дп Молдавіа Кантеміръ къ фіій-съъ Dететрій ші къ Далтабан-Мъстафа-паша дпрессърь Сорока, дарь пъ о пътъ лъа.

XXIV. Дп прітъвара аппълъї R. 2446 (Хр. 1693) се болпъві Констаптінъ Кантемірь, ші кіетъ ла сіпе пре боіарі ка съ лс рекоттъпde пре фіій-съъ Dететрій de domпъ, ші търі дп 17 Марџій. Dететрій се алессе ші се дпсе ла тітрополіе de Џерасітъ патріархълъ Алеssапdрієї; дпсь пórта дпформатъ de Брапковanъ domпълъ Ротъпієї, пъ аппробъ ачеастъ алецере, чі dепътї пре Констаптінъ, фііълъ лъї Dъка, отъ фórte дпвъцатъ, таї въртосъ дп літератъра грéкъ, пре каре Брапковanъ ші лъ алессе de џіпере.—Тътарій фъкърь о дпчеркаре съ іррътпъ дп Трасілванія, дпсь еї фърь ретпіпші ші de ачеастъ óрь de кътрь Ветерапі.— Трасілванії трімісерь ла Bienna пре протопотаріълъ Петрь Алвінці пептрь констітъціъпеа церії. Леополдъ dede дп 9 Апріле о ресолъціъпе dес-

www.dacoromanica.ro

пре екалітатеа реліціѣнілорѫ речепѣте, ші алтѣ ѧп 14 Маіѫ despre organisъчіѣнea політікъ.— Ла Тіссa се бътъръ імперіалій кѫ сѣчесѕѫ, Хаіслер лѣ Іапова ші Шеріа.— ѦЪп лѣпа лѣї Іѣпіѫ трекѫ vezirіѣлѫ кѫ о артатъ маре ѧп Ротъпіа, кѫ скопѫ de a трече пре ла Тележінѫ ла Съчеле ѧп Трасілваніа ѧп контра цертапілорѫ. Domnіі Ротъпі фъръ провокаці de a лѣа парте ла еспедиціѣне. Се цінѫ консіліѫ веллікѫ ла Брапковапѕ, каре фъкѕссе тóте dispѕсечіѣніле печессаре пептрѕ артатъ; ѧпсъ кіарѫ атѣпчі кѣпdѫ ера съ плече, вепі карте de ла Сераскіеріѣлѫ de ла Cinцidѣпѫ черъпdѫ ѧпіѕторіѫ ѧп контра dѣчелѣї de Кроа, каре ѧппрессѕрассе фортъреца. Аша се скітъ плапѣлѫ, ші артата тѣрчéскъ ретрекѫ Dѣпъреа пре ла Bidinѫ, ші мергъпdѫ ла Cinцidѣпѫ decінce фортъréца.— ѦЪп 5 Nоѣтвріе се кѣсъторі Константінѫ Dѣка, domпѣлѫ Молдавіеї, кѫ Маріа фііа лѣї Константінѫ Брапковапѕ, domпѣлѣї Ротъпіеї, ші фъкѫ о пѣптъ потнóсъ ла Іашї.— ѦЪп апѣлѫ R. 2447 (Хр. 1694) се ставілі капчеларіа аѣлікъ пептрѕ інтересселе Трасілваніеї ла Віепна. Міхаіл Апафі челѫ тъпърѫ фѕ кіематѫ ла кърте, апоі се ѧптórсе кѫ Ветерапі еаръшї ѧп Трасілваніа.— ѦЪп лѣпа лѣї Іѣпіѫ ші Іѣліѫ трекѣръ тътарій прін прінчіпателе ротъпещтї ѧп Ѫнгаріа; domпіі Ротъпі фъръ провокаці съ аппере марцініле Трасілваніеї ѧп контра ѧпчеркърілорѫ цертапілорѫ. Оштіле імперіале стетеръ dіпаіптеа Петрѣварadіпѣлѣї фъръ de a фаче вре о ѧпчеркаре de бътаіе.— ѦЪп 4 Октомвріе полопіі бътърѫ ѕпѫ копdѣктѫ тѣрческѫ каре воіа съ трéкъ ла Катепіца.

XXV. Імператоріѣлѫ Леополdѫ воіndѫ съ трагъ пре Брапковапѕ ѧп партеа са, лѣ пѣмі прінчіпе ерedі-

www.dacoromanica.ro

тарій алъ сакрълві імперій Romanъ, прін о діплотъ къ датълъ din 20 (30) Іанъарій a. R. 2448 (Хр. 1695) дпсъ Брапковапъ пъ афлъ къ кале a фаче всъ de дъпса.—Новлъ сълтанъ, Мъстафа II, детертінъ съ се пъпъ дп капълъ арматеї. Хапнълъ тътърескъ прімі ordine de a пърчеде къ аї съї дп Ўнгаріа; domnіі Romънї фъръ провокаці a кустоді тарціпіле, ші a дптърі фортърецеле. Брапковапъ трімісе пре Корпеа Бръїлапъ съ дрéгъ Кладова. Дп лъпа лві Авгъстъ Сълтапълъ трекъ Дъпъреа дп Тетішапа къ 40,000 de търчі. Тътарій трекъръ прін Romънія дптр'аціторій. Корпълъ оштілоръ цертапе ста ла Петръварадінъ сънтъ електорілъ de Cacconia, Фрідерікъ Авгъстъ. Мъстафа мерсе къ търчії спре Тетішóра, ші de аколо кътръ Лінова. Ветерапі кіетъ пре електорілъ съ вінъ дп пърціле ачестеа; еаръ елъ съ дъссе ла Лъгошъ. Електорілъ вепі ла Мърешъ, даръ пъ пътъ съ дтпедече пре Мъстафа de a лъа Лінова, дп 7 Септемвріе. Ветерапі къзъ дп бътаіа de ла Лъгошъ, къ 3000 de мілітарі ші къ фórте тълці оффіціарі. Търчії лъаръ тóтъ артілеріа ші тóте стéгъріле. Мъстафа сънеръ de ачесте съчессе, пъ пърчессе маї департе, чі се дптóрсе прін Събешъ, ші Media ла Кълава. Пре кале пъ пътъ съ вазъ фъръ тішкаре інтерпъ арсътъріле ші девъстъчіпіле челе тълте: „Факъ ачестеа крештіпії дптре сіпе? дптребъ тъсълтапълъ. Кънdъ-і респпсеръ, къ ачестеа сънтъ фапте лві Теокеолі, ordінъ съ адъкъ ла Константіпополі капълъ ачестві інімікъ алъ лві Dzeъ ші алъ óтепілоръ, ші дп локъ de сепълтъръ, съ лъ арръпче дп пътреціпеа ціздапілоръ; дпсъ маї пре ърть скітъ ачеастъ септіпцъ дптр'о прінсóре пре віеацъ. Мъс-

www.dacoromanica.ro

тафа трекѣ прін Ромънія; Брашковапъ еші дпаінтеа Сълтапълуї ла Кѣстірѣ, дп 27 Септемвріе, ші лѣ петрекѣ пънъ ла оппідълѣ Търпъ, de unde апоі тѣрчіі трекъръ ла Нікополі, еаръ Брашкокапъ се дптóрсе ла Търгувещі, дп 14 Октомвріе, unde ші фъкъссе касе domпещі.— Електорілѣ de Cacconia dъссе кълъріmea ла іерпатікѣ дп Трасілванія.

XXVI. Дп аппълѣ ачеста (R. 2448; Хр. 1995) Петръ чслѣ маре імперъторілѣ Ръшілорѣ, лъѣ фортъреџеле тѣрчешті de ла гъра Дънапълуї, еаръ дп алѣ doіle аппѣ копріпсе Ассовълѣ, четате ла гъра Дънълуї.— Іоапne Собіескі реџеле Полоніеі търі дп 17 Іупіѣ, a. R. 2449 (Хр. 1696).— Копстаптінѣ Дъка, domпълѣ Молдавіеі, сітџіпdѣ къ пóрта ва съ лѣ скóтъ din domnie, се лъссѣ de бапъвоіа са, ші се dъссе ла Копстаптіпополі; аколо перdѣ пре соџіа са, dómna Маріа, дп аппълѣ че вртъ. Дп локълѣ луї се пъсе domпѣ Антіохѣ Кантемірѣ, фііълѣ луї Копстаптінѣ.— Сълтапълѣ Мъстафа декретъ о пóвъ еспедіџізпе дп контра цертапілорѣ, ші плекѣ къ скопѣ de a трече прін Ромънія дп Трасілванія. Брашковапъ фъкѣ провісізпї de 100,000 de кіле de бъкате ла Бъкърещі ші ла Търгувещі. Даръ електорілѣ de Cacconia дптрессърѣ Тетішóра, ші прін ачеаста скімбѣ планълѣ Сълтапълуї de a трече прін Ромънія дп Трасілванія; елъ ші дпdрептѣ калеа спре Сіпџідънѣ, unde аџізпсе дп 23 Іулiѣ.— Dоъе рънdърі de тътарі трекъръ прін џеріле ромънещі пръdънdѣ ші девъстънdѣ dънъ всапца лорѣ.— Дп 26 Авгъстѣ се фъкѣ бътаіе лънгъ Тетішóра къ тълтъ върсаре de сънџе, дпсъ фър' de марі ресълтате; дп 28 Авгъстѣ Мъстафа се ретрассе ла Сіпџідънѣ, аколо і вепі штіреа чеа трістъ

www.dacoromanica.ro

къ Рѫшіі аѣ лѣатѣ Лссовѣлѣ, дѣпъ каре се дптóрсе сѣпѣратѣ ла Adріапополі. — Тотѣ дп ачестѣ аппѣ тѣрчіі се бътъръ ла Воѣіа къ Рѫшіі, карі воіа съ дтпрессѣре ачеастъ четате. Антіохѣ Кантемірѣ лѣъ парте ла ачеастъ опсрѣчіѣне беллікъ.—Міхаіл Апафі челѣ тепърѣ фъ кіематѣ еаръшї ла Віенна. Елѣ абдікъ прінчіпатѣлѣї Трасілванієї непгръ о пенсіѣне de 12000 de флорінцї, — преете 7 аппі тѣрі ка дрівватѣ.— Електорілѣ de Cacconia, Фредерікѣ Августѣ, се алессе реце Полоніеї.

XXVII. Дп прітъвара аппѣлѣї R. 2450 (Хр. 1697) се фортъ о чеатъ de лътроні дп цеара Сарцецѣлѣї карі трекѣръ дп Котъніа, маї пре ѣртъ дтпрессъраръ Орéва. Брапковапъ дп дпцелецере къ паша de ла Bidinѣ лѣъ тъсѣрї спре остермінареа лорѣ. Сѣлтапѣлѣ Мѣстафа декретъ а треіа еспедіціѣне дп контра цертапілорѣ, шї дп 31 Іѣлій аціѣпсе къ óстеа ла Сіпцідѣнѣ. Брапковапъ се ашезъ ла Черпецї спре а секѣпda оперъчіѣпіле. Дп капѣлѣ артатеї цертапе ста атѣнчї Еѫцепіѣ de Савоіа.—Сѣлтапѣлѣ трекѣ Dѫпъреа дп 9 Августѣ ла Папчіова, дп 16 цертапіі фѣръ бътѫцї ла Тітелѣ; еаръ дп 1 (11) Септемвріе се фъкѣ бътаіа чеа тетораѣлъ ла Сънта (Zenta), дп каре къзѣ везірѣлѣ челѣ таре дтпрезпъ къ алцї чінчї везірї, 11 пашї шї ла 20,000 de тѣрчї; тóте тѣпѣріле, тѣпіціѣпеа, провісіѣпіле, кортѣріле, стéгѣріле, кіарѣ шї челѣ верde, девепіръ прадъ цертапілорѣ. Сѣлтапѣлѣ фѫцї ла Темішóръ, ѣnde вързъ лѣкрътї de дѣрере, шї се дптóрсе дпцігръпдѣ ла Adріапополі.— Ла ачеастъ бътаіе лѣъ парте шї Деметрій Кантемірѣ, фрателе лѣї Антіохѣ. — Тотѣ дп ачестѣ тітпѣ Антіохѣ дтпрессѣръ Тавапѣлѣ дп контра Рѫшілорѣ.—

www.dacoromanica.ro

Ла апвлѣ R 2451 (Хр. 1698) Брынковянѫ фѫ провокатѣ съ провіціонеле Катеніца, апоі Сінціднвлѣ. Лпкъ іарна пѫрчессе сѫлтанвлѣ ла Сінціднѣ. Хапвлѣ Селім-Герей каре се афла лъпгъ сѫлтанвлѣ, кіемъ пре чей треі фііі ай сей ла сіне. Ачештіа трекѫръ прін церіле ромънешті ші фъкѫръ марі спесе domніlорѣ. — Еѫценіѣ de Савоіа цінѣ пре тѫрчі ла респектѣ dinaінтеа Сінціднвлѣі. Лнтре ачестеа се лнчепѫръ негоціацівніле de пачe ла Карловіцѣ.

XXVIII. Ла тімпвлѣ ачеста Рѫшіі лѫаръ Прокопівлѣ, кеіа Крімеріей. Авгвстѣ II рецеле Полоніей лнчепѣ съ амеліпце Катеніца. Іѫсѫф-паша de ла Баба плекъ кѫ ѳсте ла коптра полоніlорѣ, domніі церілорѣ Ромънешті фѫръ провокацї a da ацівторіѣ. Брынкованѣ трімісе пре Деметрій Карамапліѣ кѫ ѳштіле din цеаръ, еаръ Антіохѣ Кантемірѣ, терсе ла персонъ.— Лнтре ачестеа кѫрцеа негоціацівніле de пачe ла Карловіцѣ. Цертапіі череа Трасілванія ші Темішапа, полоніі прінчіпателе Ромъне, апоі се лъссаръ ла Молдавія, маі пре вртъ ла пърціле церей de сѫсѣ кѫ четъціле Черпъвцї, Сѫчіава, Хотінвлѣ, Сорока. Ла 16 (26) Іапваріѣ R. 2452 (Хр. 1699) се лнкеіе трактатвлѣ de пачe ла Карловіцѣ кѫ кондіцівніле: „Ка імператорівлѣ съ цінъ локѫріле деція окѫпате din Темішапа (Събешѫ, Лугошѫ, Ліпова, Чіпада, Кѫкѫпда, ші Бешкѫрекѫ), тоцъ Ѫнгаріа ші Трасілванія; полоніі съ ші канете лнапоі Катеніца, еаръ прінчіпателе Ромънешті съ ръмъпъ сѫпѫѣ сѫзерапітатеа тѫрчѣскъ. Рефѫціі ѫнгарі съ се стабілѣскъ ла Тѫрчія, даръ деспарте de ла марціпі. Комерцвлѣ съ фіе лівері лнтре локѫіторіі стателорѣ респектіве ші de о парте ші de алта.“— Ла лѫна

www.dacoromanica.ro

лъї Маіъ се ретрассеръ полопіі ші казачіі din Молдавіа; ассеміне ші тътарій.—Брынковянъ арретъ порціі дамнеле челе марі але цереї, каусате дн ачештї аннї de ресвеллъ, ші къштігъ de ла сълтанълъ релъссареа трібътълъї пре доі аннї. Сълтанълъ декіеръ оре Брынковянъ домнъ пре віеацъ. Дн 7 Іюніъ трімісе Брынковянъ 700 de карръ ші 500 de дикъркъторі ла Катеніца, спре а дешерта четатеа de тóте челе че авеа тэрчій дитр'жнса. Маї пре ѳрмъ трімісе 600 de боі ші 300 de вачі ла іернатікъ ла Кіпровацъ.— Антіохъ Кантеміръ се дъссе ла Констаптінополі спре а се дпцелеце асупра лъкрърілоръ de кърындъ ашезате, ші се дптóрсе къ фрате-съъ Деметріъ.

КАРТЕА II.

De ла пачеа de ла Карловіцъ пънъ ла реформа лъї Константінъ Маврокордатъ.

I. Кь дпчепътълъ аннълъї R. 2453 (Хр. 1700) домніі рошъпештї фъръ дпвітацї а терце кь оштіле лоръ дп контра тътарілоръ погаї карі се revoлтассеръ асупра. ханълъї de ла Крітеріа. Даръ кындъ аціънсе Брынковянъ пънъ ла Дрэгъпештї, вені штіре кь тътарії с'аъ дмпъкатъ.— Деметріъ Кантеміръ се късъторі кь Кассandра, фііа лъї Шербанъ Кантакъзенъ, дп контра воіпцеї лъї Константінъ Брынковянъ. Пріп інтрічіле фрацілоръ Кантемірї се форміъ унъ комплотъ дп Ротъпіа дп контра лъї Константінъ Брынковянъ, дп а къръї фрынте ера Дмітрашкъ Корвянъ. Комплотълъ се дескопері. дпсъ шемърії лъї сé черъръ ла Кон-

www.dacoromanica.ro

стаптіпополі спре а шї аппъра каѳса аколо. Къ тóте ачестеа Брапковапъ штіѳ съ дѳкъ лъкрълѣ аша ка адверсарії съ ръмънъ рѣшіпаці. Къпоскъпдѣ віпе къ тóтъ ачеастъ іптрікъ е цессътъ de Аптіохѣ Каптемірѣ, елѣ дпкъ пъ се ръпъѳсѣ пъпъ че пъ ръстърпъ пре ачеста шї реставрѣ пре ціпере-съѣ Констаптіпѣ Дѳка. Амъпдої фрації, Аптіохѣ шї Дететріѳ, фѳръ рѣдікаці din Іашї шї дѳшї ла Констаптіпополі — Дп аппълѣ R. 2454 (Хр. 1701) Леопольдѣ скóссе маї тóае оштіле din Ѳпгаріа, фііпдѣ къ авса ресбеллѣ къ Фрънчії, din каѳса сѣчессіѳпеї ла тропълѣ Іспаніеї. Франческѣ Ракоці, фііълѣ революціопаріълъї шї пепотълѣ лъї Ціорціѳ II, дпстігатѣ de Лъдовікѣ XIV реџеле Франціеї, цессѣ о конспіръчіѳпе фóрте таре дп Ѳпгаріа, каре се дескопері de фрънкълѣ Лопгвал. Din ордіпеа лъї Леопольдѣ се дпкісеръ Франческѣ Ракоці, Андреіѳ Сірмаї, Адамѣ, Міхаіл шї Ладіславѣ Ваі ла Неоѳтадіѳ, єаръ Нікóлъ Берчепі фѳці дп Полопіа.

II. Ла вепіреа лъї Констаптіпѣ Дѳка дп Молдаѳіа, 40 боіарї малкопценці къ дъпсълѣ, фѳціръ ла Фокшіапі. Брапковапъ се дптрепѳсе спре а і дтпъка къ домпълѣ лорѣ, дпсъ Богдапѣ Лѳпѳ, Міхаіл Ракоѳіцъ, ворпікълѣ Васіліѳ шї столпікълѣ Еліе пъ воіръ маї тълтѣ а се дптóрче дп патріа лорѣ, чі ръмасеръ дп Ромъпіа. — Дп 24 Апріле а. R. 2455 (Хр. 1702) амбасадорілѣ брітапікѣ, Лорд Пацет дпторкъпдѳсе de ла Констаптіпополі, ѳпде петрекѳсе дѳпъ дпкеіареа пачеї de ла Карловіцѣ, трекѣ прін цеара Ромъпéскъ, шї фѳ прімітѣ къ таре потпъ de Констаптіпѣ Брапковапъ.— Дп лѳпа лъї Іѳпіѣ Ціорціѳ Бапфі, гѳверпъторілѣ Трасілѳапіеї, віетъ пре

www.dacoromanica.ro

Брънкованъ ла пънта фііеї сале къ Ладіславъ Секелі; domnълъ трімісе депътаці ын пътеле съў.— Ын апълъ Ромеї 2456 (Хр. 1703) се револтаръ тътарій ла Крітеріа, ші ынтраръ ын Бъціацъ, аменінцънdъ къ фокъ ші къ сабіе. Іосиф-паша фъ контънdатъ ын контра лоръ; domnii Ромънї dederъ ажіторіў. Къ тоте ачестеа ръскóла тътарілоръ се астъмпъръ пънтаї dупъ че се ючісе везірілъ Талтazan-Мъстафа-паша, ші се пъсе Рамі-Мехетеd-паша ын локълъ лъї.— Ын ачестъ анъ Константінъ Брънкованъ фъ кіематъ ла Адріанополі, ын ърма інтрічілоръ драготанълъї Алессandръ Маврокордатъ, каре ючіла къ планълъ de a лъ скóте din domnie. Брънкованъ върсъ банї къ гроссълъ спре а шї dреце ръспътъчіпеа ла сълтанълъ ші ла везірілъ, ші ын 11 Іълій се ынтórсе къ ънъ хатішеріфъ de domnie ыпре віеацъ. Ынсъ ачеастъ есперіенцъ dъръ, фъкé таре імпрессіпе а сърра лъї; слъ ынченé съ ърeаскъ ыпре търчі din інітъ, ші съ кънете кънтъ ар пътé скъпа цеара de сънтъ цівілъ лоръ.

III. Ын Унгаріа се търбъраръ лъкръріле ын ачестъ анъ. Франческъ Ракоці каре скъпассе din прінсóре ынкъ ын анълъ трекътъ ші фъціссе ын Полоніа, се арретъ ын 7 Іълій ла Мънкачій къ ънъ маніфестъ de ресбелъ ын контра цертаніlоръ, ші адунъ ла 2000 de óменї сънтъ арме. Ценерарілъ Nігрелле се dъссе асупра лъї ші лъ бътъ, ынсъ кърръндъ вені Берчені къ ажіторіў din полоніа, ші конпінсе четъціле Кестаркъ ші Левчіовіа; Ладіслаў Очікаї трекé de ла імперіалі ын партеа ребелілоръ ші конпінсе Лева. Револуцівпеа се лъці тотъ маї dепарте ын Унгаріа ші ын Трасілванія, маї алессъ dупъ че Берчені стрінсессе о армать пътерóсъ ын Марторосъ, оккупассе

www.dacoromanica.ro

кастеллеле Хѣстѣ, Мѣнкачіѣ, ші четатеа de Пе́търъ, алѣпгассе пре цепераріѣлѣ Шлік, ші лѣассе четъціле монтапістіче. Ракоці се дптінсе пъпъ ла Пресѣѣргѣ, дпкъ ші пріп Моравіа ші Австріа. Nѣтаї дп Трасілваніа цінѣ цепераріѣлѣ Рабѣтінѣ пре ребеллї дп респектѣ. Дп аппѣлѣ R. 2457 (Хр. 1704) черкѣ палатінѣлѣ Паѣлѣ Естерхазі, апоі Паѣлѣ Сечені архіепіскопѣлѣ de ла Колочіа съ стъмпере ребелліѣнеа; дп фіне кътръ лѣпа лѣї Октомвріе се deскісеръ негоціаціѣніле ла Шетніцѣ пріп mizlóчіреа реценлѣї Британіеї ші а стателорѣ зніте Батавіче, даръ пѣ вепіръ ла нічї зпѣ ресѣлтатѣ. Рескóла се дптінсе тотѣ маї департе; се фортаръ чете de крѣчеферї ші дп Трасілваніа, зна фѣ бътътъ ла Лѣпа дп скаѣпѣлѣ Cedi-шóреї, алта дп дістріктѣлѣ Бістрцеї. Кѣ тóте ачестеа крѣчеферіі се стрінсеръ de поѣ, ші арсеръ Cedišóра, лѣаръ Бістрца ші дтпресѣѣраръ Клѣшіѣлѣ. Міхаіл Телекі, Стефанѣ Тороцкаї ші Паѣлѣ Кассаі adѣпассеръ ла 10,000 de крѣчеферї. Рабѣтінѣ тъіѣ ла 200, дпсъ маї пре ѣртъ deшертъ четатеа ші demолі дптърітѣріле. Ла Алба-Іѣліа ребеллії стрінсеръ діетъ, ші проківпаръ пріпчіпе пре Фр. Ракоці; імперіалії се adѣпаръ ла Сібііѣ, ші протестаръ дп контра ачелеї проківтъчіѣнї *).

IV. Dѣпъ плъпцеріле челе тѣлте але боіарілорѣ din Молдавіа, Константінѣ Dѣка, каре domni фóрте тірънпеште дп цеаръ, фѣ кіематѣ ла Константінополі, ші deпѣсѣ din domніе. Боіарії карі се плънсеръ дпкъ фѣръ кіемацї ла пóртъ; аколо еї алесеръ domnѣ dintre cine пре Міхаіл Раковіцъ, каре

*) Ракоці въіѣ вапі de арамъ дп сѣпмъ de 200,000 de флорінці, маї дп ѣртъ пъпъ ла 1,500,000 Фл. Ачестіа се пътірѣ ліверташї de ла дпскріпчіѣнеа pro libertate. Дпсърцінцій лѣї се пътірѣ Кърцї, ка ші аї лѣї Дожа ші аї лѣї Тсокеолі..

www.dacoromanica.ro

ân tómnъ veni la Iaшї ântrъ вѣкъріа kotѣnъ, âpcъ aвia domni sнъ annъ de zіle, ші ѳs ръстърnatъ ûpin intrічіle фрацілорь Kantemірї, кarі aвea kreditъ la noвлъ вezірій Mexemed-naша, ші Antіoхъ Kantemірь ѳs nъcъ earъ ân скавnъ.— Ân 5 Maій a. R. 2458 (Xp. 1705) mърі Леополдъ I, amікълъ лъї Konстантінъ Брankованъ, earъ ân локълъ лъї ъртъ фіівлъ съъ Іосіфъ I.—Ân Ънgaріа incърцепцій лъї Rakoцi âпaіntaръ ші trekъръ пълъ ân Моравіа ші Австріа; ші amenінцаръ кіарь ші Bienna; ân Трасілвaніа veni Cімone Форгачї kopріnce Клъшівлъ, апоі âмпressърь Mediешіі, ші ân лъna лъї Іvnіь kopріnce ші ачестъ oппідь. Rakoцi ântrь kъ трістоѳ ân Клъшіь, ân лъna лъї Noeмвріе. Цeнepapівлъ Ербевілле veni preste dънcвлъ kъ ôste імперіалъ ші лъ бътъ âпфорікошатъ ла Жівотъ, вчіce ла 4000 de incърцінцї ші le лъѣ тóтъ артілеріа. Rakoцi ші Форгачї фъціръ ân Ънgaріа; імперіалії ântraръ ân Трасілвaніа, demoліръ ântъріtъріle de ла Себешварь, ші decчінcerъ Сібіівлъ ші Брашовлъ кarі ера âмpressърate de incърцепцї. Ân annълъ R. 2459 (Xp. 1706) се âпчеркъ о пачіфікъчівne ла Тірnавіа, âpcъ фъръ de сѣчессь; рesвелълъ кърсе пепрекъртатъ. Rakoцi окkънъ Стріgoніълъ. Рabътінъ ѳs кіematъ din Трасілвaніа спре a се вні kъ артата din Ънgaріа; слъ пърчессе ла Ърбеатаре ші провізіонъ ачeастъ четате, âpcъ komітеле Каролі, kondвкторій de incърцепцї, пъ лъ лъссѣ съ се âмpreвne kъ імперіалії. Ântre ачестеа Лавренцій Пекрі devъстъ Трасілвaніа, demолі фортіфікъчівніle тътърорь четъцілорь съссештї, афаръ de але Сібіівлъї ші але Брашовлъї. Andreій Чіаві окkънъ ші пръdъ Съвешълъ; алцї incърцепцї devастаръ сѣб-

www.dacoromanica.ro

врніеле Себішóреї. Рабътінъ тріміце дн Трасілваніа пре цеперарівлъ Тіце къ 2000 de къларї. Ачеста бътъ пре інсърцепдї ла Кочіарї, дптърі четъціле къ прешезе цертане, еаръ елъ се ашезъ ла Сібііъ.

V. Дн анпіі ачештіа скітъторіле челе мълте de везірї ла Констаптіпополі продъсперъ марї спесе дн прінчіпателе ротъне; маї алесъ везірівлъ Алі-паша стóрсе сътте дпсетнате de ла атъпdoї domnіі.— Din каъса ресбелівлъї дптре Карлъ XII рецеле Свedієї ші Петръ I імпърътарівлъ Рвшілоръ, пóрта дпвітъ пре Ротъпї съ dea аџівторіў спре а дптърі фортіфікъчіпніле de ла Тігіна, ка съ пъ се стръџіóче ресбелівлъ дн прінчіпате. Атъпdoї domnіі dederъ тъпъ de аџівторіў; дпсъ інімічіџіеле персопале че domnіа дптре dъпшіі, продъсперъ пóве спесе церілоръ прін скітъторіле челе десе, каъсате прін інтрічіле лоръ. Дн лупа лъї Іъліе a. R. 2460 (Хр. 1707) Антіохъ Кантеміръ пердъ domnіа, еаръ Міхаіл Раковіцъ о ръкъштігъ.— Ракоці лъссъ пре N. Берчені съ пórте ресболівлъ дн Ўнгаріа, еаръ елъ вені дн Трасілваніа, стрінсе dietъ ла Търгъ-Мърешівлъї дн 28 Маіе, ші се прокіетъ еаръші прінчіпе елъ церей; апоі се дптóрсе дн Ўнгаріа, стрінсе adъпаре ла Onodъ, дн каре denъсе пре імпъратарівлъ Іосіфъ, еаръ пре сіпе се пъті капівлъ Федерацілоръ, ші фъкъ леџе ка пре вііторіў съ пъ се маї алéгъ реџе Ўнгаріеї din каса австріакъ. Дн лупа лъї Септемвріе вені еаръші Рабътінъ дн Трасілваніа, ші бътъ пре інсърцепдї дн маї мълте локърї, маї алесъ ла мънџії комітатълъї Ўніъдóреї аша дпкътъ пре ла капътълъ аппълъї чса маї маре парте а Трасілваніеї вені еаръші сътъ імперіалі.— Дн аппълъ R. 2461 (Хр. 1708) мер-

www.dacoromanica.ro

серъ рѣѣ лѣкрѣріле інсѣрцепцілорѣ. Ын лѣна лѣї Марціѣ імперъторіѣлѣ стрінсе діетъ ла Пресѣѣргѣ; ын лѣна лѣї Маіѣ стрінсе Ракоці алта ла Агріа; ын 4 Августѣ цеперарії імперіалї Сіцісвертѣ, Хаістер ші Іоанне Палфі бътъръ пре інсѣрцепцї ла Трепчінѣ ші вчісеръ ла 6000 де Ракоціанї.— Ын Трасілванія Равѣтінѣ стрікѣ кзібѣріле інсѣрцепцілорѣ дін пъдѣріле Чізкѣлѣї ші але Гѣрдіѣлѣї. Крієгсвавт вепіпдѣ ын локѣлѣ лѣї ын міслокѣлѣ верей, бътѣ пре Алессандрѣ Каролі, конрінсе Дева, Ѳніѣдора ші маї мѣлте алте кастелле. Ын аппѣлѣ R. 2462 (Хр. 1709) се кѣрцї Трасілванія де інсѣрцепцї. Гѣвернъторіѣлѣ Ціорцій Банфі мѣрі. Гѣвернѣлѣ се редѣссе ла 3 меѣбрі; ын ѣрмѣ се пѣсе ын локѣлѣ лѣї о коммісѣне де 16 консіліарї сѣптѣ пресѣдінца комітелѣї Стефанѣ Халлер.

VI. Ын 27 Іѣніѣ Карлѣ XII. пердѣ бътаіа де ла Полтава ын контра лѣї Петрѣ I, ші фѣці ла Тігіна: еаръ ѣнѣ корпѣ де Сведі каре скъпассе ла Черпъцї, фѣ персекѣтатѣ де рѣші ші прінсѣ пре пътъптѣлѣ Молдавіеї. Карлѣ XII аккѣсѣ пре домнѣлѣ церей Міхаіл Раковіцъ, кѣ ціне кѣ рѣшії. Сераскіерѣлѣ де ла Дѣросторѣ вені ла Іаші, лѣѣ пре Раковіцъ ші лѣ дѣссе прінсѣ ла Тігіна. Атѣнчі пóрта трімісе домнѣ пре Ніколѣ Маврокордатѣ драгоманѣлѣ, фііѣлѣ лѣї Алессандрѣ Маврокордатѣ, отѣ кѣнтѣ, аварѣ ші інімікѣ маре алѣ Ротъпілорѣ, каре спре фєрічіреа лорѣ нѣ домні маї мѣлтѣ де ѣнѣ аннѣ.—Ын Ѳнгаріа інсѣрцепцїї пердѣръ претѣтіпдене. Ракоці стрімторатѣ де тóте пърцїле фѣці ын Полонія; мѣлцї дінтре аї лѣї трекѣръ ын партеа імперіалілорѣ. Ын лѣна лѣї Апріле а. R. 2463 (Хр. 1710) вені лѣкрѣлѣ ла трактате, плепіпотенціаріѣлѣ імперіал Іоанне Палфі, банѣлѣ Корваціеї, ші Алессандрѣ Каролі,

www.dacoromanica.ro

комънданторіилъ инсърцинцілорь инкеіаръ пане ла Сатъ-маре, ин 29 Апріле, къ кондиціиніле ка Ракоціанії съ денъпъ артеле, ші съ канете тоцї атпестіе, кіарь ші Ракоці; поссессіиніле конфіскате съ лі се деа инапої, протестанцій съ аібъ ессерціць ліберь, еарь челелалте граваміне съ се дечідъ ла діета ортъторе. Інсърцинцій денъсерь артеле ин 1 Маіь; еарь Ракоці се дъсе din Полонія ин Франція, унде петрекъ 7 annї, de аколо се дъсе ла Константінополі, ші мърі ла Редестъ ин 8 Августъ a. R. 2488 (Хр. 1735),— Ин ачештї doї annї се лъцї маре пестілепцъ преете церіле Даціане, ші маї алесь преете Трасілваніа din каѵса бътъілорь челорь мълте; маї ин ортъ вепіръ ші локусте, ші каѵсаръ карестіе ші фомете. Попорълъ пътіті мълтъ.— Мърindъ цепералілъ Кріегсбаѵт, ортъ ин комънданътура Трасілваніеї комітеле I. Ст. de Стаінвілле.— Тотъ ин ачестъ annь кътпъръ Брънкованъ Съмбъта ші алте сате ин Трасілваніа.

VII. Интре Рѵссіа ші пóрта оттоманъ се ынълціръ неынцелецеріле din каѵса луї Карлъ XII, каре шедеа ин Търчіа; пóрта индемнатъ de Карлъ детермінъ се декіаре ресъелъ Рѵшілорь. Хапълъ de ла Крітеріа фъ кіематъ ла Константінополі, спре а се консълта деспре оперъчіуніле ѣелліче. Ачеста пръвсе пентрѵ Молдавіа унъ отъ маї кънокътъ къ арта ѣеллікъ de кътъ Маврокордатъ. Се фъкъ плануълъ ші пентрѵ скóтереа луї Констаптінъ Брънкованъ, деспре а къръіа кредінцъ ера марї индоінце. Деметріь Кантемірь фъ отълъ пре каре кредеа пóрта а се пътеа лъсса ші ин респектълъ талентелорь мілітаре ші ин алъ сінчерітъцїї кътръ пóртъ. Се детермінъ ка Деметріь съ се трімітъ домнь ин Молдавіа, ші къ а-

www.dacoromanica.ro

цівторівлъ лъї съ се прінdъ Брънковянъ ші съ се трімітъ ла Константінополі, атънчї Деметрій съ се стръмъте дп Ромъніа, еаръ дп локълъ лъї дп Молdавіа съ се реставрезе фрате-съў Антіохъ. Лъкрълъ ремасе секретъ, кз тóте ачестеа первені ла врекіле лъї Брънковянъ, ші маре їнфлъпцъ асупра евеніментелоръ din аннълъ вртъторій. — Лъї Деметрій се іертаръ тóте спеселе ші тасселе de інстълъчіне, ба дпкъ і се dедеръ ші 20 de пънцї de галвінї пре калe· Дпсъ елъ абіа аџінсе ла Іашї, ші ї вені ordine съ трімітъ дпdатъ ла пóртъ трібътълъ ші челелалте тассе de дпвестітъръ, съ стрінгъ магазіне, съ провісіонезе пре Свезї ші пре Казачї, съ факъ подъ преste Dънъре пентръ требереа арматеї търкещті, ші съ се препаре кз тóте пътеріле пентръ ресвелъ пре прітъвара аннълъї вііторій, кънdъ есте съ вінъ везірілъ кз армата чеа маре ла Тігіна. Ачесте претенсіонї din партеа търкілоръ скімбаръ кџетареа лъї Каптеміръ, ла каре маї адаосе ші депътатълъ секретъ алъ лъї Петръ І, медікълъ грекъ Полікалла, каре весе ла Іашї спре а лъ дпdемнлека de a се десфаче de кътръ търкї. Се фъкъръ дпчеркърї din партеа лъї Петръ спре а дтпъка пре Брънковянъ кз Каптеміръ, ші а лъкра дп конкордіе пентръ аррънкареа цівілъї търкескъ. Каптеміръ ессачербатъ пре перфізіі de пъгъні, детермінъ съ о рътпъ кз дъпшії. Даръ Брънковянъ терџіверсъ пънъ кънdъ ва вede че dіреџіне іаъ евеніментеле.

VIII. Дп 13 Апріле a. R. 2464 (Хр. 1711) Петръ сескріссе ла Лъскъ вртътóреле пънте пентръ Молdавіа: „Молdавіа съ се реставрезе кз марџіпіле еї

челе векї ши съ се свпивпъ протекціонеї рѣссешть; дпdатъ че ва дптра армата рѣссѣскъ дп цеарь, domпвлѣ ши боіарїї съ цівре credinцъ împeраторівлуї ши съ шї впѣскъ артеле лорѣ кѣ челе împeріале дп контра тѣрчілорѣ; domпвлѣ цереї ши свчессорїї лѣї съ фіе indenendinцї свпть протекціонеа Rѣссіеї: Деметрій Кантемірѣ ши фаміліа лѣї съ domнѣскъ кѣ дрептѣ ереditарій дп Молдавіа, ши din алтъ фаміліе съ пѣ се пвпъ domнѣ пъпъ ла стіпцереа ачестеіа.“ Кантемірѣ цінѣ ачесте пвпте дп секретѣ, ши дптързіѣ кътѣ пвтѣ кѣ фачереа подвлуї преcте Дѣпъре. Бранковапѣ каре ера ініціатѣ дп тотѣ лѣкрвлѣ ачеста, грѣпъпdѣ кѣ dекіерѣчіпеа, маї алесѣ din педпкредереа дп Кантемірѣ, дпвекітѣ іпітікѣ алѣ лѣї. Rѣссіа дпкъ се паре къ пѣ се дпкредеа deплінѣ дп Кантемірѣ, ши дптързіѣ кѣ дптрареа дп Молдавіа. Кантемірѣ фъкѣ пассвлѣ dечісівѣ дп 3 (14) Маіѣ, dъпdѣ о прокіетъчівпе, прін каре аррътѣ, „къ елѣ с'аѣ рвптѣ de кътръ тѣрчї ши с'аѣ впітѣ кѣ Петрѣ I, къ елѣ ва съ adвпе о армагъ de 10.000 dc Romънї каре се ва цінѣ кѣ спесселе імператорівлуї фъръ de дпгрежіареа цереї; елѣ провокѣ пре тоцї боіарїї съ се стрінгъ ла dъпсвлѣ пъпъ дп 15 Івпіѣ спре а лѣа парте ла пъптвіреа цереї: чеї че пѣ се ворѣ афла de фацъ атвпчї, ворѣ перde авереа ші віеаца.“ Дпсъ прокіетъчівпеа ачеаста пѣ фъкѣ сффектвлѣ сператѣ; чea маї маре парте de боїарї пѣ се дпвоіръ ла плапвлѣ лѣї Кантемірѣ; еї пресітцїа оре-кътѣ къ пассвлѣ ачеста пѣ нóте съ аївъ ресвлтатѣ вапѣ. Кѣndѣ вепі цеперарівлѣ рѣссескѣ Шереметевѣ, се стрінсеръ фóрте пвцінї оmенї спре а се впі кѣ армата рѣссéскъ; кѣndѣ дптрѣ Петрѣ дп Іашї дп лѣпа лѣї Івпіѣ, се арретаръ

www.dacoromanica.ro

фóрте пѫцінї воіарї ші клерічї спре а денѫне цівръ-
тѫнтѣлѫ. Цеперарівлѫ Renni фѫ коттѫndатѫ съ дѫп-
тре кѫ 5000 de артацї дѫ Ротѣніа, ші съ dea сет-
нѣлѫ de рескѣларе цепералѣ. Брапкованѫ, тотѫ не-
детерминатѫ, пѫ се тішкѣ din кастре de ла Ѳрлацї;
дарѣ спътарівлѫ Тома Кантакѫzенѫ трекѫ дптр'о пóпте
кѫ кълърітеа ла Renni, дтпрессърѣ Брѣіла, ѫnde ера
магазінеле de бѣкате, ші дп керсѫ de 4 zіле о лѣѣ
кѫ ассалтѫ. Брапкованѫ дпфѣріатѫ пре Тома Кап-
такѫzенѫ, се ретрассе ла Тѫргѫвещті кѫ пропѣсвлѫ
de-а се цінé пеѫтрал. Кѫndѫ Петрѫ дпцелессе dес-
ире ачеаста, аша се тъпіѣ de таре, дпкътѫ воі съ
спаргъ капвлѫ кѫ савіа ла котіссвлѫ лві Копстантінѫ
Брапкованѫ; пѫтаї Кантетірѫ лѫ дтпедекѣ.

IX. Тѫрчії трекѣръ Dѫнъреа дп 19 Іпіѫ; артата
рссéскъ дпкъ вепіссе ла Прѣтѫ. Ла аппропіареа
тѫрчілорѫ Renni се ретрассе. Цеперарівлѫ Іапвшѫ фѫ
коттѫndатѫ ла Фълчії кѫ 7000 de мілітарї спре а
рекѫпóште локвлѫ, ші а черчета óре пѫ с'ар пѣтé
тѣта ачі театрвлѫ de рсвеллѫ. Дпсъ вezірівлѫ трекѫ
ізте пре din ціосѫ de гѫра Прѣтвлві, ші лѫ дпкѫпцізрѣ
аша, дпкътѣ Іапвшѫ авіа скъпѣ de періре кѫ а-
цівторівлѫ лві Кантетірѫ. Вezірівлѫ дпаіптѣ кѫрръndѫ
ші вепі ла Стъпілештї, ѫnde ера артата чеа таре а
рвшілорѫ. Ачі се дпчіпсе о бѣтаіе съпцерóсъ дп
керсѫ de треї zіле фъръ дпчетаре. А патра zі рѫ-
шії дпчепѫръ таре а сімці ліпса de провісіѫнї; мór-
теа de фокѫ ші de фóме дї атепінца ассемпе. Дм-
перътéсса Катеріпа кѣтпъръ пачеа кѫ банї de ла
тѫрчї. Вezірівлѫ черѫ пре продіторівлѫ de Кантетірѫ.
Петрѫ респѫпсе къ пѫ се афлъ дп кастреле лві, кѫ
тóте къ ера аскѫпсѫ дп фѫndвлѫ каррвлві дмперъ-

www.dacoromanica.ro

тéссеї. Капчелларіулъ Сафіровъ ші цеперарiулъ Шереметевъ сѫбскріссеръ трактатулъ de пачe ын 12 Іуліе.— Óстеа рѫссéскъ се ретрассе. Тома Кантакѫzенъ ші Деметріе Кантемірѣ трекѫръ ын Рѫссіа кѫ вре о мie de Ромънї, маї тоцї боіарі. Петрѫ нѫмі (ын 1 Авгѫстъ ла Мовілъ) пре Кантемірѣ прінчипе алъ імперіулуї рѫссескъ, ші і dede Харковулъ ын Óкраіна ынпрежюръ кѫ алте сате ші поссессіуні, еаръ елъ ле donѣ Ромънілорѣ еміграцї.— Султанулъ ындемнатъ de Карлъ XII, пѫ воі съ ынтърéскъ трактатулъ de пачe ынкеіатъ de везірiулъ. Рѫшіі се арретаръ ла марцінea Молдавіеї, ші Кантемірѣ ынчесе контрівацiуне локуіторілорѣ, ын луна луї Noемвріе. Боіарiї din цеаръ се спъріаръ, ші черкръ аџіторіѣ de ла везірiулъ. Ачеста і ынцiврѣ de ребеллї, ші dede воіе луї Потоцкі съ іерneze ын Молдавіа, ші декіерѣ Хотинулъ de фортърéцъ тѫрчéск, ынпрежюръ кѫ реџiуnea de прін преџiурѣ (раіа). Ын фіне султанулъ ынтърі трактатулъ ын 16 Апріле a. R. 2465 (Хр. 1712), ші трiмісе domnъ пре Нікола Маврокордатъ, отъ кѫ тотулъ ынкіпатъ інтересселорѣ тѫрчештї, ші інімікъ декіератъ алъ Ромънілорѣ, фóрте кѫноскѫтъ ачестора din domnia dінтъіѣ.

X. Імперъторіулъ Іосіфъ I мѫріссе de вѫрсатъ ын 17 Апріле аннулъ трекѫтъ; фрате-съъ, Карлъ VI, рецеле Іспаніеї се кіетъ ла тронъ, ші ын 12 Деченвріе се ынкоронъ de імперъторіѣ Romanъ; ын 13 Марцiѣ a. R. 2465 (Хр. 1712) ынтърі прівілецiеле Трасілванілорѣ, дѫнъ diплома Леополдінъ; еаръ ын 22 Маiѣ се ынкоронъ de рецe алъ Óнгáрieї. Ын аннулъ R. 2466 (Хр. 1713) се десфiінцъ коммiссiуnea de 16 консіліарї, ші се реставрѣ гѫвернулъ сѫнтъ

www.dacoromanica.ro

комітеле Сіміstвndъ Корпішъ, къ 9 консіліарї ші 3 протопотарї; еаръ дп аппълъ вртъторіъ се дпстітъ конскрінчіпеа тътъроръ аверілоръ ші вепітърілоръ Трасілванілоръ.— Карлъ XII, реџеле Свediеї, се афла дпкъ тотъ ла Тігіna, дпсъ пъ се пърта ка óспете, чі ка domніторіъ, трактъndъ пре търчі къ despreцъ, пънъ кънdъ фъ рінсъ дп 31 Іанъаріе R. 2466 (Хр. 1713) ші dъссъ ла Adріanonолі. — Станіславъ Лешінскі, контра-реџеле Полоніеї, воіndъ съ тérгъ ла Карлъ XII, трекъ пріп Іаші, ші фъ реџіпътъ de Nікóлъ Маврокордатъ, ка съ пъ кădъ дп тъпіле хапълъї саъ але сераскіерілъї каре вtбла съ і пъпъ віеаца. Маї пре врmъ вenіndъ ordіne de ла Сълтапълъ, къпътъ о ескортъ търчéскъ; елъ се dъссе ла Тігіna ші de аколо дп Лотаріпціа.— Съптъ domніа лъї Нікóлъ Маврокордатъ се дптъмплъ дп Іаші о счепъ фóрте кріóсъ. Упъ капеџіъ трімісъ ла Хотінъ къ 300 de іапічіарі, фъ дпсърчінатъ съ спіопеze пъртареа domпълъї, ші dакъ се вorъ адевері арретъріле фъкvте дп контра лъї, съ лъ адъкъ віъ саъ тортъ ла Константіпополі. Маврокордатъ фъ дпформатъ despre ачестъ лъкръ пріп атічії съї. Къndъ аџіпсе капеџіълъ дп цеаръ, domпълъ лъ admoні съ цінъ dісчіплінъ, ші съ пъ лассе пре іапічіарі съ факъ ессессе, таї алессъ съ пъ се аттінгъ de фетеї, ка съ пъ лі се дптъмпле вре вnъ лъкръ пеплъкvтъ, фііndъ къ елъ пъ ва ръспvnde de пітіка. Капеџіълъ ші бътъ ціокъ de ачеастъ admoніцівne, ші фъкъ віаръ din контръ. Ла Іаші іапічіарії пріпсеръ дóве фете ші ле dъссеръ ла капеџіъ. Попорълъ дпчепъ съ трагъ клопотеле ші дтпресвръ каса капеџіълъї. Атvпчі вепі Маврокордатъ ші дтпръштіъ пре óтепі, фъкъндъсе

www.dacoromanica.ro

къ скапъ пре търчї de Фъріа попорълї, шї лпштіінцъ пре везірілъ despre лптъмпларе. Ачеста і тълцъмі, шї есслїѣ пре капеціѣ лп Крітеріа.)

XI. Пъртареа лъї Константінъ Брънковянъ дештептасse сѣспічіснї ла пóртъ de кънdъ кѣ ресвелълъ рѣссескъ. Маврокордатъ, інтімкъ персопал алъ лъї, шї компеціторілъ ла прінчіпатълъ Ромънієї, къѣтъ тóте modърíле съ лъ лппегрéскъ шї маї таре. А касъ се лптълцірѣ недпцелецеріле лптре дъпсълъ шї лптре Кантакѣzенї. Ачештіа детермінаръ съ лъ рестóрпе. Еї се фолосіръ de Деметрїѣ Раковіцъ, каре се афла фѣцітъ лп Трасілваніа, спре а се пѣпе лп корrеспопdінцъ кѣ фратсле ачестсіа, Міхаіл Раковіцъ, каре ера ла Константінополі, шї прін тіzлокълъ ачеста а лаккѣza пре Брънковянъ ла пóртъ ка пре зпъ продіторіѣ, каре ціпе корреспопdінце кѣ кѣрціле de ла Віепna шї de ла Петерсбѣргъ, кѣ рецеле Полоніеї шї кѣ репѣбліка Венеціеї, каре аѣ кътпъратъ поссесіснї лп Трасілваніа, аѣ денсѣ банї ла Віепna шї ла Венеція, аѣ фъкѣтъ топетъ кѣ пѣтеле съѣ, ш. а.“ Лп ѣртареа ачестора, шї кѣ спераңца de a къпъта тесаѣро лпсетпате de ла Брънковянъ, сълтанълъ декретъ стіпцереа лъї. Брънковянъ сітңіссе маї тълте сетпе despre аппроніареа къderії сале, лпсъ тотѣ пъ і венія съ крédъ а фі dінаіптеа вшеї. Лн аппълъ R. 2467 (Хр. 1714) Брънковянъ детермінъ съ шї лпсóре пре фііѣ съѣ Radъ кѣ Фііа лъї Антіохѣ Кантетірѣ, каре се афла ла Константінополі, шї dѣпъ че черѣ шї къпътъ воіе de ла сълтанълъ пептрѣ лпкѣскріреа кѣ о фатіліе потатъ ла пóртъ, трімісе пре ціпере-съѣ шї пре фііъ-са съ тéргъ шї съ adѫкъ пре пора de ла Константінополі. Везірілъ се префъкѣ пъпъ лп фіпе

www.dacoromanica.ro

атікъ лъї Брънковънъ, дпсъ сокоті къ кіаръ акътъ е тітпълъ de a лъ сакріфіка. Дп аціпълъ пъре́ссімілоръ трімісе пре Мъстафа-ага ла Бъкърещтї къ ordinea съ лъ ръдіче ші съ лъ дъкъ ла Константіпо полі. Ачеста, векіъ атікъ алъ лъї Брънковънъ, вепі пре неаштептате ла Бъкърещтї дп 23 Мартіе. Дпdатъ че аъзі Брънковънъ, трімісе съ лъ кіеме ла кърте. Търкълъ респънсе, къ е остепітъ, ші аре ліпсъ de ръпъосъ. Дп пóптеа спре 24 ціпе́ конферінца къ Каптакъзепіі, кътъ съ прindъ пре domnъ. Меркърї дп 24 вепі ла кърте къ 12 чіоходарї артацї пре сънтъ вештміпте, ші dъпъ че се съї дп палацъ зnde лъ прімі domnълъ къ тóте семпеле de dістінкціспе, скóссе зnъ петекъ пегръ, ші лъ пъсе пре зтерії domnълъї, стрігъndъ „m a z ж л ъ.“ Брънковънълъ сперіатъ къзъ ціосъ. +

XII. Търкълъ adъпъ дпdатъ пре боіарії прімарї ші ле чете фертанълъ de скóтере din domnie; dекіеръ боіарілоръ къ еї сънтъ респънзъторї пептръ Брънковънъ, пре пегоцъторї і фъкъ ръспънзъторї пептръ боіарї; дп касълъ de a лъсса пре Брънковънъ съ фъгъ, зnъ корпъ de 12,000 de търчї стъ паратъ ла Dънъре спре a дптра дп цеаръ, ші a девъста тотъ къ фокъ ші къ сабіе. Dънъ ачеса сіціллъ вестіеріа пъблікъ ші прівать а лъї Брънковънъ, ші dede пітіре імбріхорълъї каре вепіссе dънъ dънсълъ къ кътъва міліціе, съ дптре дп Бъкърещтї. Ачеста дптръ дп ціоіа таре, 25 Мартіе. Мъстафа-ага adънъ пре боіарї, ші конфері domnіа лъї Стефанъ Каптакъзепъ. Фіілъ лъї Константінъ, ші пепотъ de фрате алъ лъї Шербанъ Каптакъзепъ. Дп вінереа таре, 26 Мартіе, Брънковънъ фъ ръдікатъ din Бъкърещтї къ dómna, къ 4 фії, 4 пъторї ші 4 ціперї ші къ зnъ пепоцелъ. Dомпекъ

www.dacoromanica.ro

ăn ziua de paşti, 28 Martiŭ, aţiunseră la Rumânească. Ăn această zi se prinseră la Constantinopoli ţinerele şi fiia lui Const. Brâncovanu, carі terseră dunъ mirésca lui Radu. Ăn timpŭ de treі septъmъnі Brâncovanu cu familia aţiunse la Constantinopoli, şi fu arъnkatŭ ăn Edikula. Ăn Bucureşti întrixorъlŭ konfiskă tóte averile lui Brâncovanu. Stefanŭ Kantakuzenu skulă pre ómenі cu ръdiче ulъnţerі ăn kontra lui, kъ i aŭ storsŭ şi i aŭ despoiatŭ. Sultanъlŭ krezъndŭ kă Brâncovanu are maі multъ avere de kătŭ c'aŭ aflatŭ la Bucureşti, alŭ puse la tortъră ka cu alŭ fakъ cu mъrtъrisésk. Dunъ ce nu folosі nemika ku tortъra, alŭ skósse a cincea zi (26 Avgustŭ) afarъ, dimprejъ kă tótъ familia. Unŭ kapeţiŭ publikă kъlna; Brâncovanu respunse ku konstanţъ. Sultanъlŭ fъkă cetnŭ karpeşіcelі, cu le taie kapetele la toţі. Brâncovanu se ăntórse kătrъ fiiі sъі şi le zisse: „Fiţі ku inimъ, fiiі meі, noі amŭ perdutŭ tóte pre lumea aceasta, ămkaі cu ne mъntuimŭ sufletele, şi cu ne spъlъmŭ păkatele ăn sъnţele postre.“— Ăntâiŭ kъzŭ kapulŭ ţineralі Bъkъresku, apoі alŭ fiiulі celі maі tenъrŭ, Mateiŭ, dunъ aceea alŭ lui Radu, alŭ lui Stefanŭ, alŭ lui Konstantinŭ, ăn fine alŭ neferіcitulі părinte. Domna, nóra, nepoţelulŭ şi ţinerіі ceilalţі dunъ multe rugъciunі se rescumpъrarъ ku 50,000 de reali, ămprumutaţі la Constantinopoli ku 30 procente. Ăncъ Kantakuzenii dederъ veziriulі 40,000 de reali, ka cu tot i lasse cu se ăntórkъ ăn ţearъ. Deci se essiliarъ la Kutaia ăn Asia mikъ, unde petrekurъ treі anni de zile, pănъ la mórtea veziriulі Ali-paşa.

www.dacoromanica.ro

XIII. Стефанъ Кантакузенъ се дпстълѣ дп Бъкурещї къ маре потпъ дп зіуа de Съпт-Ціорціе, 23 Апріле. Сире а се рекопчіліа къ Dzeu ші къ о́менії, елъ десфііпцѣ контрібуціупеа пъсъ пре клеръ, ші стерсе въкърітълъ.—Дп аппълъ R. 2468 (Хр. 1715) везірілъ декіерѣ ресбелъ венеціапілоръ, ші плекъ къ о́сте дп Пелопопесъ. Стефанъ Кантакузенъ дпсърчіпатъ съ dea 2000 de карръ къ къте 4 бої, ші къ къте 8 о́менї, кътева міі de сачї de фъіпъ, о капітітате маре de зитъ, міере ші алтеле, дп фіпе о сзтть de банї, каре третеа преете трібътълъ апетчіпатъ пре зпъ аппъ. Кантакузенъ пръдѣ поссессіупіле фаміліеї Брапковапъ, дтпрътътѣ de ла боіарї ші de ла пегуцъторї, ші дтпліпі кътъ пътѣ, пзпъпдшї сперапца дп атікълъ съъ, ітбріхорълъ каре копфіскассе аверіле domпълуї Брапковапъ, ші каре авеа о фатъ дп сераіълъ сълтапълуї. Даръ везірілъ трітісе пре ачеста ла Тігіпа, ші лъ дпкъркѣ дп чеартъ къ сзбордіпаціїлуї, апої скóссе ordine de ла сълтапълъ de лъ стрінгъраръ. Прін мо́ртеа ачестъіа Стефанъ Кантакузенъ шї пердѣ расітълъ ла по́ртъ. Дп 9 Іапзаріе а. R. 2469 (Хр. 1716) вепі зпъ капеціе ла Бъкурещї къ ordinea de a лъ ръдіка ші de a лъ дъче ла Констаптіпополі. Стефанъ се сперіѣ ші воі съ фъгъ; даръ іарпа чеа греа, ші стрімторареа din пар-теа боіарілоръ, карі се тетеа, къ dакъ лъ воръ лъсса съ фъгъ, търчіі воръ девъста цеара, длъ оппріръ de ла ачестъ кълетъ. Стефанъ къ татъ-съъ Констаптіпъ, къ дómna Пъзпа, ші къ фііі съї Radъ ші Стефанъ, фъръ дъшї ла Констаптіпополі, ші аррънкаці ла дпкісóре; дп 26 Маіе се тъіаръ капетеле лъї Стефанъ ші алъ татъ-съъ Констаптіпъ. Dómna Пъзпа къ фііі съї,

www.dacoromanica.ro

дънъ че аџівпсе съ чершéскъ дп плаџеле Константіпополіі, скъпаръ пре о паве венеціанъ дп Січіліа, de аколо трекъръ ла Neaполі, апоі ла Roma, ла Флоренціа, ла Бопопіа, ла Феррáріа, ла Венеціа, ла Віenna, ла Сібіій ші дп фіпе ла Петерсбъргъ, ѕnde Пъѕпа ші фіні віеаџа.

XIV. Dѕпъ ръдікареа лъі Стефанъ Каптакъzепѕ din скаѕпъ, пóрта стрътѕтъ пре Нікóла Мавроkорdатъ ла Бъкърещті, еаръ дп Молдавіа трімісе пре Міхаіл Раковіцъ. Нікóлъ Мавроkорdатъ, каре лъассе парте ла къдереа лъі Конст. Брапковапъ ші акѕтъ ла а лъі Стефанъ Каптакъzепѕ, дптръ дп 10 Февръріе дп Бъкърещті кѕ тълџіте de гречі, кърора ле dede челе dінтъіе demнітъџі дп прінчіпатъ, дпчепъ а персекѕта пре боіарії Romънї, редптродѕссе въкърітълъ ші контрібѕџіѕпеа клерълъї, конфіскъ аверіле Каптакъzепілоръ, ші стърѕі din тóте пътеріле пентрѕ ѕчідереа лъі Стефанъ ші а лъі Констаптінъ, прince пре Міхаіл Каптакъzепѕ ші пре Radѕ Dѕdeскѕ ші і трімісе ла Константіпополі, ѕnde періръ ші ачещтіа de тъпіле карпефічелъї. Мълџї боіарі Romънї фѕџіръ de тіръппіа лъі дп Трасілваніа.— Дп апълъ ачеста се deскісеръ остілітъџіле дптре пóртъ ші дптре імперъторілъ Карлъ VI. Дп капълъ арматеї цертапе се пѕсе фатосълъ Еѕџеніъ de Савоіа, еаръ дп алъ челеї търчещті везірілъ Алі-паша, тірапплъ челъ таре алъ крещтінілоръ. Дп 5 Авгѕстъ се ѳъкъ бътаіа чea дпсетпатъ ла Петрѕварadінъ, дп каре търчіі перdъръ дп шéпте óре преете 30,000 de óменї, 152 de стéгърї, 150 de тѕнърї, 5 тѕіврї ші 3 пърекї de тітпапе, ші тóте кастреле кѕ тóте провісіѕпіле. Везірілъ къпътъ dóѕе плаџе греле,

www.dacoromanica.ro

ын орта кърора мэрі а дóза zi ла Карловіцъ, унде ынаінте de a шї da гвфлетълъ ordinе къ ръсъвнаре ын контра креştінілоръ, de вчісеръ тірънпеште пре цеперарівлъ Бревнер каре къзвсе ын прінсóре. Дънъ ачеастъ вікторіе унсетнатъ Евценіе трекъ ын Тетішана, шї унченé а бате Тетішóра. Цеперарівлъ Стаінвілле прімі ordine de a унтра пре ла Тврнъ-Рошъ ын цеара Ромънéскъ. Кънdъ вені штіреа ла Бъкврещї, ын 4 Септемвріе, къ цертанії аъ унтратъ ын цеаръ, Маврокордатъ фъці ла Цівріц. Нóптеа ацівнгъндъ ла Кълъгъренї се унтълні къ мітрополітълъ Антімъ, шї черкъ съ ындвлече шї пре ачеста съ фвгъ къ дънсълъ; унсъ мітрополітълъ афлъ май къ кале de a се дъче ла тврта са ла Бъкврещї. Маврокордатъ стрінсе тврчї шї тътарї ын Българіа, шї апої се унтóрсе ла Бъкврещї, ын 10 Септемвріе. Ачї вчісе пре маї мълцї воіарї пентрв ръспъндіреа фатеї къ вінъ цертанії, ункісе пре мітрополітълъ Антімъ шї пре капеллапълъ Аврамі, шї девъстъ цеара къ тътарії, прекътъ de алтъ парте о девъста цертанії къ вссарії. Апої скóссе пре Антімъ din скавнълъ мітрополіеї шї лъ dede пре мънїле тврчілоръ ка съ лъ дъкъ ла мънтеле Сінаї, унсъ ачештіа лъ вчісеръ пре кале (дънъ інструкціънїле лъї Маврокордатъ), еаръ пре Аврамі лъ ункісе ла Спаговъ.—Хапълъ тътърескъ трекъ прін цеаръ къ орфеле сале къ тръ Тетішана, прăдъндъ шї девъстъндъ дънъ всанца тътърéскъ.— Ын 13 Октомвріе цертанії лъаръ Тетішóра, ын 8 Ноемвріе Папчіова, шї къръцірь de тврчї тотъ банатълъ, афаръ de Ръшава.— Ын 25 Ноемвріе вені пре неаштептате ла Бъкврещї віче трібънълъ Деттін къ 1200 de Сервіанї; de алтъ парте унтръ

www.dacoromanica.ro

Radъ Голескъ къ кълърітеа Ромънъ ші копріпсе кърtеа domnéскъ. Мавроkордатъ фъ пріпсъ къ фіій съ і dімпрежнъ ші dесъ ла Сібіій, vnde aџівпсе лп 7 Дечетвріе. Гречії фъџіръ, алцій се пріпсеръ ші се тъіаръ de Ромънії чеі лпфъріацї, алцій фъръ dъшї ла Сібіій къ domнълъ лоръ къ тотъ.

XV. Ассетіпе лпчеркаре се фъкъ ші лп Молdaвіа асъпра лъї Міхаіл Раковіцъ. Боіарії малкоптенцї карі фъџіссеръ лп Трасілванія, вепіръ къ къпітанълъ Ерпаъ ші къ 300 de ъссарі пъпъ ла Іашї, бътъръ тіліція domnéскъ ші лптраръ лп Іашї. Міхаіл Раковіцъ се лпкіse лп четъцéллъ, ы ътъ алартъ ші трімісе dъпъ óсте ка съ вінъ іъте ла Іашї. Лп скъртъ тімпъ ъссарії фъръ лпкъпцівраці, аспръ фрекаці ші тъчелъріцї; къпітанълъ Ерпаъ скъпъ къ фъга лп Трасілванія. Dъпъ ачеастъ demъстръчіъпе de остілітате, Раковіцъ провокъ пре хапълъ тътърескъ ші пре паша de ла Хотінъ съ і dea aџівторій; елъ лпсъші лпфестъ марціпіле Трасілванієї, ші атепінцъ къ ірръпчіпї.— (Лп 5 Іапъарів а. R. 2470 (Хр. 1717) се adъпаръ боіарії ла Бъкърещтї къ епіскопії de ла Romанъ ші de ла Бъзеъ, ші алесссеръ domнъ пре Ціорџіъ Кантакъzепъ, фііълъ лъї Шербанъ, ші трімісеръ ла імперъторівлъ Карлъ VI. пентръ лптъріре ші пентръ ошті de aџівторіъ лп контра търкілоръ ші а тътарілоръ, карі атепінца цеара: лпсъ кърtеа імперіалъ черкъ съ къштіце тімпъ. Лптре ачéстеа пóрта пъті domнъ пре Іоапне Маврокордатъ, фрателе лъї Нікóлъ, каре вепі ла Бъкърещтї къ вп фертанъ de атпестіе. Лп врта ачестъіа тълцї боіарї реfъџіцї се лптóрсеръ din Трасілванія лп патріа лоръ.— Лп іарпа ачестъї апп лпчепъ Стаінвілле съ лъкреze ла

www.dacoromanica.ro

дрѣтѣлѣ лѣї Traianѣ пре лѣпгъ Олтѣ, ші ѧп прітъваръ трекѣ кѣ о́стеа ѧп бъпатѣлѣ Краіовеї. Dѣпъ че копріпсе тотѣ ціпѣтѣлѣ din дре́пта Олтѣлѣї, лъссѣ аколо пре цепераріѣлѣ Тіце, еаръ елѣ се dѣссе de копріпсе Тѫргѣвещтї. Стаіпвілле ѧпкеіѣ кѣ Маврокордатѣ впѣ трактатѣ секретѣ, ѧп вртa кървіа імперіалїї съ ціпъ партеа цереї din дреапта Олтѣлѣї, еаръ Маврокордатѣ чеа din стъпга; апої едіфікѣ Rѣшава-по́ѣ ѧп тіzлокѣлѣ Dѣпъреї, ші кастеллѣлѣ Елісавета ѧп Сервіа.— ѦП аппѣлѣ ачеста, Еѫцепіѣ de Савоіа ѧтпрессърѣ Сіпцідѣпѣлѣ, ѧп лѣпа лѣї Іѣліѣ. Везірѣлѣ вепі кѣ о арматъ de 200,000 de тѣрчї спре а десчіпце четатеа. Еѫцепіѣ ѧптóрсе артеле ѧп коптра оштілорѣ коттъпdате de везірѣлѣ, ѧп 16 Авгѣстѣ; Тѣрчїї фѣръ бътѫцї, ші лѣаръ фѣга, пердѣръ тóте артіллъріа, каре цертапії о ѧптóрсеръ ѧп коптра лорѣ, 18,000 de тѣрчї къzѣръ ѧп ачеа zі, даръ ші імперіалїї пердѣръ ла 7,000. А дóза zі се сѣпвсе ші Сіпцідѣпѣлѣ, dѣпъ о ѧтпрессѣраре de 18 зіле. Цертапії копріпсеръ апої тóте кастеллеле de пре лъпгъ Dѣпъре ѧп Сервіа, ші Rѣшава ѧп Темішапа.)

XVI. Кътръ фіпітѣлѣ лѣпеї лѣї Авгѣстѣ, Міхаіл domпѣлѣ Молдавіеї, сѣпператѣ пре цертапї пептрѣ ѧпкѣрселе din аппѣлѣ трекѣтѣ, ѧптрѣ кѣ 15,000 de Тътарї ші de Ромъпї ѧп Трасілваніа, dетолї барріkателе de ла Podna, ѧпаіптѣ пъпъ ла Бістерціа, ѧтпрессърѣ ачеастъ четате, ші репezі маї тѣлте dеспърцітърї de мілітарї прін цеарѣ, карі прѣdарѣ пъпъ ла Секѣ, Тѣрda, Іерпѣтѣ, Реціпѣ, вчісеръ ші прінсеръ фóрте тѣлцї óменї. Dѣпъ ачеea Раковіцъ се ѧптóрсе кѣ споліеле ѧп Молdавіа, еаръ тътарії тре-

www.dacoromanica.ro

кѣръ пре ла четатеа de Пе́тръ дп Марцѣросѣ, unde се скѫларъ Ромънїї локѫлѣї, вчїсеръ пре тоцї тътарїї шї ле лѣаръ прада че о фъкѫсеръ ачештїа. Атънчї, се девъстѣ шї се дешертѣ de о́менї a патра парте a Трасїлванїеї, карї парте фѣръ вчїшї, парте прїпшї, парте фѫцїръ de фрїка инїмїчїлорѣ. Тътарїї карї скъпаръ din Марцѣросѣ, фѣръ аттъкацї de Ромънїї din Молдавїа de сѫсѣ, шї ръмасеръ тоцї тъчелърїцї дп валеа Молдавїеї.— Тътарїї дпчеркаръ съ прade шї цеара Ромънéскъ, дпсъ аколо фѣръ бътѫцї de Іоанне Мавроkордатѣ. Хапѫлѣ акѫсъ пре domнѫлѣ ла по́ртъ ка пре унѣ проdїторїѣ каре аѣ вънdѫтѣ цеара цертанїлорѣ. Іоанне Мавроkордатѣ фѣ кїематѣ ла Константїнополї съ dea ръчїунї, дпсъ елѣ штїѣ съ се спеле аша de бине, дпкътѣ дп лъна лъї Decемвріе еаръ пътѣ съ се дптóркъ ла Бъкурештї.)— Дп 21 Іѫлїѣ a. R. 2471 (Хр. 1718) се дпкеїе паче ла Пассаровїцѣ dѫлъ прїнчїпїѫлѣ uti possidetis. Дп ормареа ачестеї трактатѣ Темїшана шї банатѫлѣ Краювсї, прекѫтѣ шї о парте a Сервїеї кѫ Сїнцїdонѫлѣ шї кѫ алте кастелле de лънгъ Dунъре шї Сава ретасеръ дп мънїле імперїалїлорѣ, шї се дпкеїе паче пре 24 de аннї. Тѣторѣ емїграцїлорѣ Ромънї се dede амнестїе; прїпшїї белліче се скїтваръ. Нїкóлъ Мавроkордатѣ се скїтвъ пентрѫ амбассаторїї Стоianѣ шї Нетраскѣ карї фѣсперъ дпкїшї дп Едїкѫла. Мавроkордатѣ дпторкъndѫсе de ла Сївїѣ трекѣ прїн Бъкурештї шї фѣ прїмїтѣ кѫ мѫлтъ опóре de фрате-съѣ, Іоанне. Се зїче къ ачеста і ар фї офферїтѣ domнїа, admoнindѫлѣ съ гѫверneze цеара маї отенеште, дпсъ Нїкóлъ л'ар фї адънатѣ кѫ венїнѣ. Dестѫлѣ къ Іоанне мѣрї преcте пѫцїне зїле dопъ ачеастъ дптреведере a лорѣ.

www.dacoromanica.ro

XVII. Ан аннълъ R. 2472 (Хр. 1719) вени еарѣшї Никóлъ Маврокордатъ домнъ ан Ромънїа; деачеастъ датъ ањчепъ съ домнéскъ маї отепеште. Спре спълареа пъкателоръ коммиссе ан тімпълъ челоръ треї домнїї, дóве ан Молдавїа шї ына ан Ромънїа, едифікъ скóле шї фъндъ бібліотечї; елъ дисъшї се окъпъ къ літератъра, шї шї къштігъ маре пъте ањаінтеа европеанілоръ ањвъцаці. Къ тóте ачестеа къшънъ дестълъ ръъ церей прін алте тъсърї перпічióсе, кънї dede воіе търчілоръ съ шї фак къ каце шї съ се ашезе ан цеаръ: спре толіфікареа шї деторалісареа Ромънілоръ, де карі елъ штіа къ есте врцісітъ, спре ассекърареа деспотстълъї съъ шї спре штілереа пъцілоръ сале, Маврокордатъ десфііцъ міліція Ромънъ шї шї аппропріъ стіпендіеле мілітарілоръ, саръ пре мілітанцїі din алъ лоръ, пресервіторї, карі ера скутіці de алте сарчінї пъбліче пъсе контрібъцізне, шї аша шї търіфіскълъ.— Ан атъндої ачешті аннї (R. 2471—2472) фъ пестілендъ шї карістіе ан атъндóве Дачіеле, съперіóре шї ањферіóре.— Ан ъртареа трактатълъї de ла Карловіцъ търчії требъіа съ детолéлкъ тóте ањтъріторіле din Молдавіа. Ан аннълъ R. 2472 (Хр. 1719) се стрікаръ ањтъріторіле de ла Хотінъ, ањсъ се ръдікаръ алтеле нóве ла Дънъре. Реџеле Полоніеї Авгъстъ II трімісе ла пóртъ спре а ретъстра ан контра ачесторъ тъсърї, ањсъ пъ фолосї нетіка. Атбассаторіълъ австріакъ, комітеле de Віртопдт, авъ маї бънъ съчессъ; елъ скóссе de ла пòртъ ына фертанъ пентръ деФіцереа тетелоръ ањтре Трасілваніа шї Молдавіа. Ан аннълъ R. 2473 (Хр. 1720) трімісе Стаїнвілле аблегаці ла Міхаіл Раковіцъ спре а котилапа

www.dacoromanica.ro

diccencisъnile ân respektъlъ metelorъântre acheste dóъe cerĭ, âncъ nъ skóccе lъkrъlъ la kale.— Ân anъlъ R. 2474 (Хр. 1721) ordinъ împerъtorislъ Karlъ VI съ се факъ konskrinchisъnea lokъitorilorъ din Trasilъania.— Ân lъna lъĭ Feврuarie a. R. 2475 (1722) се strince dietъ la Sibiiъ pentrъ sankcisъnea pragmatikъ, kare се ачептъ ân 30 Maiъ але ачестъĭ annъ, ші се sankcionъ ân 10 Dечетврie a. R. 2476 (Хр. 1723).

XVIII. Ân anъlъ R. 2477 (Хр. 1724) се пъскъ resvelъ ântre Rъssia ші Tъrchia, din kaъsa Цеорцiеĭ. Dragomanъlъ Grigorie Гika mizlochi pentrъ kompъnerea пъчiĭ, ші кънътъ marĭ retъnerъchisъnĭ de la пórtъ, âncъ і се pretice ші domnia ân anъlъ din princhipatele rotъneshtĭ. Grigorie Гika era ші nepotъ de sorъ alъ lъĭ Nikólъ Mavrokordatъ, earъ ачеста ші кънтigacce anъ fórte mare kreditъ la пórtъ, âncътъ се konsъlta la tóte ântreprinderile челе maĭ tomentóce. De altъ parte Mavrokordatъ nъ trъia ân armonie kъ Mihaĭl Раковицъ, domnъlъ Moldaviеĭ. Tóte ачесте kaъse kontribъirъ spre ръстърнареа lъĭ Раковицъ, kare се ші âmplъtnilъ ân anъlъ R. 2480 (Хр. 1727). Dragomanъlъ Grigorie Гika се nъmi domnъ ân lokъlъ lъĭ; earъ Alexandrъ Гika фрателе lъĭ Grigorie кънътъ postъlъ de Dragomanъ.— Ân anъlъ R. 2483 (Хр. 1730) се destronъ Ахmede III, patronъlъ lъĭ Grigorie Гika, prin Алi-патръна kapъlъ ianichiarilorъ, ші Maхomede V се nъse Сълтанъ. Unъ тъчелариъ grekъ, anъme Ienake, stórse prin mizlochirea lъĭ Алi-патръна princhipatъlъ Moldaviеĭ de la noълъ Сълтанъ; âncъ факциосълъ kondъktoriъ alъ ianichiarilorъ avia

www.dacoromanica.ro

decĕcesse aвdiенцъ лвї Iенаке, ші фъ вчісъ дп diванъ; преcте dóвe zіле Iенаке дпкъ фъ сзгрвматъ дп прінcóре. Прін ачеастъ скімвare естраordінаръ а лвкрърілоръ de ла Конcтантінополі, Гіка скъпъ de вnъ компеціторіъ фóрте періклосъ,

XIX. Дп Септевріе тврі Нікóлъ Маврокordатъ, флацелавлъ лвї Dzeъ пентрв прінчіпателе ротъне, ші се дпгроnъ ла Въкърештї. Фіівлъ ачествіа. Конcтантінъ Маврокordатъ, къштігъ прc вnъ пвтъръ de боіарї пентрв сіне, шіі дndвплекъ ка съ лъ чеаръ de ла пóртъ domnъ цереї. Пóрта дпкввіінцъ, ші Конcтантінъ къпътъ domnia. Дпcъ adверcарівлъ касеї лоръ, Міхаіл Равовіцъ, офферindъ вezірівлвї о сvмъ маї маре de банї, лъ арвпкъ din шea преcте патрв лvнї de zіле. Атвнчі Конcтантінъ върcъ тесавреле челе ръпіте de татъ-съъ, дп тъпіле тврчілоръ, ші рекvперъ скавпівлъ дпкъ тотъ дп ачелъ аннъ, adекъ a. R. 2484 (Хр. 1731).— Дп ачестъ аннъ тврі гвверпъторівлъ Трасілванієї, Сіціствndъ Корнішъ; цеперарівлъ котвndаторіъ комітеле Павлъ Валліс цінъ прешedінца дп кврсъ de треї аннї.— Конcтантінъ Маврокordатъ ашezъndвce дп domніе кvцетъ маї дпаінте de тóте съ шї скóтъ de ла цеаръ банії кв карі ш'аъ квмпъратъ demнітатеа; елъ дптродвccе контрібvцівnea пре капъ (capitatio) ші dede фінанцеле дп аррendъ. Церапії decпоіацї de авереа лоръ прін стóрчеріле челе гróccе але аррendарілоръ, карі квта съ се дпавцéскъ, адрессаръ плъпцері ла пóртъ, дп вrma кърора Конcтантінъ Маврокordатъ фъ стръмвтатъ дп Молdавіа, a. R. 2486 (Хр. 1733), вaръ Грегорів Гіка, ка отъ кв маї мълтъ капачітате ші domнъ de вnъ *прінчіпатъ* маї бvнъ, трекъ

www.dacoromanica.ro

ăn локълъ лъї ăn Ромънїа.— Маврокордатъ дѣссе кѣ сіне ăn Молдавіа сістема de контрібуціюне пре канъ ші de appendapea фінанселорѣ, прін карі сторсе ші ачестъ прінчіпатъ ăn ачеа тъсурѣ кътъ, фъкѣссе кѣ челъ дінтъіъ; еарѣ Грегорій Гіка ѣркъ вътіле ші сѣпѣсе ші пре клерѣ ла ачесте сарчіні.— Ла анѣлъ R. 2488 (Хр. 1735) амепінцъndъ рѣтъра ăntre Рѣссіа ші Тѣрчіа, пórта афлъ кѣ кале de a нѣне ăn Молдавіа зиъ отъ кѣ маї марс епергіе ші кѣ маї мълтъ есперіепцъ, ші аша стръмътъ еарѣ пре Грегорій Гіка ла Іаші. Константінъ Маврокордатъ кътпърѣ domnia цереї Ромънещтї пентрѣ зпъ мілліон de леї. Кѣ ачеастъ оккасіюне се сгабілі сістема ка ла фіекаре ănвестітърѣ пóвъ ăn прінчіпатъ, съ се плътéскъ порцїі о цімътътате de мілліон de леї, афарѣ de трібѣтълъ аннѣал.

XX. Ферьъndъ неліпцелецеріле ăntre Рѣссіа ші Тѣрчіа імперъторілъ Карлѣ VI се ăntrепѣсе ла пórтъ спре а о ămпъка кѣ Рѣссіа, черъndъ прінчіпателе Ромънещтї (Молдавіа ші Ромънїа) пентрѣ Австріа, еарѣ цінѣтълъ de ла тареа-пéгръ пентрѣ Рѣссіа. Пórта пѣ ачептъ, чі трімісе о армагъ ла Тігіна. Грегорій Гіка, ка діпломатъ, цінкъ ролълъ de амікъ ăntre амъndóѣе пѣтеріле.— Цепераріълъ Мѣнніх ăші пропѣсе съ ămпресѣре Тігіна ăn анѣлъ R. 2490 (Хр. 1737); Гіка трімісе ла дъпсълъ пре зпъ кредінціаріъ алъ съъ, ка съ і спѣнъ съ копіndъ маї ăntъіъ Возіа. Се зіче къ кредінціаріълъ перфідъ ар фі datъ лъї Мѣнніх консіліъ контраріъ; ănсъ доѣръіле лъї Гіка ănвінсерѣ. Мѣнніх ămпресърѣ Возіа ші о лъѣ ăn 12 Іліъ.— Австріа авъndъ трактате оффенсіве ші дефенсіве кѣ Рѣссіа, ші пе-

www.dacoromanica.ro

пътънdъ дndъплека пре Търчіа спре паче, detertinъ а лъа паре ла ачестъ ресвелъ. Dъчеле Франческъ de Лотарінціа (каре се дпсърассе дп 12 Февръарів къ Maріа Терезіа фііа лъї Карлъ VI), ші тарешалълъ Секкендорф дптраръ къ арматъ австріакъ дп Сербіа; контъндъторівлъ din Трасілванія, комітеле de Валліс, дптръ дп Ромъніа, трівъвлъ Ърсетті къ 800 de мілітарї іррънсе дп Молдавіа; ачеста фъ бътътъ de Грегорів Гіка, ші вчісъ дп лъптъ,— дп съкъцеле лъї се афларъ хъртіі фórте інтересанте пентрв Търчіа. Константінъ Маврокорdатъ бътъ корпвлъ лъї Валліс, ші лъ респінсе преste мъцї дп Трасілванія. Валліс мърі de сътпъраре ла Сібіів, дп 28 Септемвріе.— Дп Сербіа австріачіі перdвръ Naiсвлъ, ші дп лъна лъї Nоемвріе фъръ алвнгацї din Рвшава, къ тóте къ постълъ ачеста къзъ маї пре врмъ еаръші дп мънніле лоръ. Дпсъ дп 28 Маів а. R. 2491 (Хр. 1738) търчіі лъаръ Media, бътъръ пре Dъчеле de Лотарінціа, дп 17 Авгвстъ копрінсеръ Рвшава-нóвъ, ші алвнгаръ пре германі din цеара Ромънéскъ.

XXI. Мънніх черкъ дп desертъ съ копрindъ Тігіна ші Хотінвлъ, дп кастреле рвсештї прорвнсе пестілецъ; о арматъ валідъ комвнсъ de търчі, тътарі ші ромънї дпсъффлъ респектъ рвшілоръ. Мънніх desператъ трімісе пре Реппів ла Константінополі къ пропвнері de паче, ші цінъ конферінце къ внъ аблегатъ алъ лъї Грегорів Гіка, прін каре се фъкъ фórте свспектъ дпаінтеа Австріеї.— Пórта demвті прінчіпе Трасілванієї пре Франческъ Ракоці, (фііълъ фатосълъї ребелъ каре мърісе ла Редестъ), ші лъ трімісе дп Ромънія, ка съ се пвпъ дп копрреспвndінцъ къ малкоптенцій, ші съ

www.dacoromanica.ro

ірѫтпъ ѧп Трасілваніа; ѧпсъ Ракоці пѫ аѳѧлѣ спірітеле препарате спре ассетіпе ѧнтрепріпдері, елѣ се ѧнтóрсе преспе Дънъре, ші ѧп 10 Ноѣтвріе тѫрі ла Черпавода.— Рѫссіа оффері лѫї Кантемірѣ челѣ тепърѣ пріпчіпатѫлѣ Молдавіеї, органісѣ впѣ рецетептѣ сѫптѣ коттъпдѫлѣ ачестѫіа, ші лѣ трімісе пріп Полоніа съ ірѫтпъ ѧп Молдавіа.— ѦП 28 Авгѫстѣ R. 2492 (Хр. 1739) тѫрчіі фѫръ бътѫці ла Стъпчіапї; ѧп 31 Авгѫстѣ се дескісеръ порціле Хотінѫлуї; ѧп 12 Септемвріе ѧнтрѣ Кантемірѣ ѧп Іашї, еаръ Грегоріѣ Гіка се ретрассе ла Дънъре.— ѦПсъ австріачіі дѫпъ че пердѫръ тóте локъріле din дрéпта Дънъріі, ші ера ѧп періклѣ съ пérдѣ ші челе din стъпга, фъкъръ паче кѫ Тѫрчіа, ла Сіпціdѫпѣ ѧп 18 Септемвріе a. R. 2492 (Хр. 1739), ѧп вртa къреіа Австріа перdѣ тóтъ партеа Сервіеї, каре о къштігассе dѫпъ трактатѫлѣ de ла Пассаровіцѣ, ѧпрежпъ кѫ Сіпціdѫпѫлѣ ші кѫ партеа Ротъпіеї din дрéпта Олтѫлуї. Атѫнчі ші Рѫшіі ѧпкеіаръ паче кѫ пóрта, ші се ретрассеръ din Молдавіа, dешертъпdѣ ші Хотінѫлѣ. Кѫ ачестѣ modѣ пріпчіпателе Ротъпештї се рестабілірѣ ѧп ѧнтегрітатеа лорѣ.— ѦП атъпdої ачештї аппї, domni пестілепца, сóцъ пedеспъръцітѣ a ресбеллѫлуї.— ѦП аппѫлѣ пречедінте (R. 2491 Хр. 1738) се ѧпфііпцъ коттісаріатѫлѣ ѧп Трасілваніа, цеара се ѧнтъръці спре ачестѣ скопѣ ѧп 6 дістрікте саѣ сѫб-коттіссаріате. Епіскопатѫлуї Ротъпілорѣ вніді се dede dоміпѫлѣ Блашіѫлуї.

XXII. ѦП 40 Октомвріе R. 2493 (Хр. 1740) тѫрі Карлѣ IV, фііъ са Маріа Терссіа ретасе ерede преспе провінцеле австріаче кѫ тітлѫлѣ de реціпъ a Ѳнгаріеї, етс. Електоріѫлѣ dе Баваріа лѫъ

www.dacoromanica.ro

тітлълъ de împeрăторіѣ Romanъ сънтъ пъте de Карлъ VII, ші дпчепъ ресвелълъ пентръ свчессіѣне дп контра Маріеі Терезіеі. Къ дъпсълъ се бпіръ Фрідерікъ II реџеле Прѣссіеі, Лѣдовікъ XV реџеле Франџіеі ші Філіпъ реџеле Іспаніеі, ші дпкъркаръ пре Австріа дп бнъ ресвелъ de оптъ анні.— Дптре ачестеа Констаптінъ Маврокордатъ дптродѣссе дп Ромъпіа фамóса Реформъ каре пóртъ пъмеле лъї. Елъ сѣкті про клеръ de контрібџіѣне, ordінъ бнъ консісторіѣ de 10 превџі пентръ administрареа капітърілоръ, пѣсе дп лъкраре басілічеле (чеде дптродѣссе дпкъ de татъ съъ), decфіпдъ ші міліџіа каре маї ръмъѣссе дѣпъ редѣкџіѣпеа фъкътъ de татъ-съъ, реџіпъпдъ пъмаї 2000 de артаџі пентръ ессекъџіѣні, пентръ вегіеле пѣбліче ші пентръ посте; дптродѣссе сѣвтелпічіі, классіфікъ пре боіарії чеї мічі дп ціптілі ші mazілі, decфіпсе саларіеле дрегъторілоръ, ашезъ контрібџіѣпеа ла 10 леї de фаміліе, ші decфіпсе zілеле de лъкръ але церапілоръ пентръ поссессорііъ ла 8, ла 10 ші ла 12 пре аппъ. Дпсъ пъ авъ тітлъ de a пъпе дп лъкраре ачеастъ реформъ, фіпdъ къ дп аппълъ R. 2494 (Хр. 1741) Грегорій Гіка фъ кіематъ ла Констаптіпополі, ші Констаптінъ Маврокордатъ фъ стръмътатъ ла Молдавіа, саръ дп локълъ лъї вепі Міхаіл Раковіцъ а дóва óръ.

XXIII. Констаптінъ Маврокордатъ дѣссе къ сіпе реформа, саъ маї біпе проіектълъ фъкътъ дп прінчіпатълъ Ромъпіеі, ші се adопръ съ о пъпъ дп лъкраре дп прінчіпатълъ Молдавіеі, фъръ de a консідера къ скімбъріле контіпѣе de domпъ пітіческъ мъпе че с'аъ фъкътъ астъзі, ші къ дóръ пічі елъ

www.dacoromanica.ro

дпсъшї пъ ва фі дп старе de a o цінé, din каѣса авіділъцїї тѣрчілорѣ карї пъ каѣтъ порте, чі конструінгѣ кіарѣ пре челѣ маї вѣнѣ domнѣ a сторче цеара тіръпеште. Елѣ ар фі пѣтѣтѣ съ вадъ внѣ ессетплѣ віїѣ дп сѣчессорівлѣ съѣ Міхаіл Раковіцъ, каре рестаѣръ тоте сарчініле de маї дпаінте, пѣсé контрівъцівне пре клерѣ, ші ла чеї 10 леї de фамілїе карі треввіа съ се ръспѣндъ дп 4 картаріе, маї addаѣссе внѣ картарів, адекъ 2 ½ леї. Къ ачесте гревѣцї се вніръ мъсѣріле челе реле de фінанце, прін карі се редѣссе попорвлѣ ла сайъ de летнѣ; маре парте de церанї лъссаръ тотѣ, ші фѣгіръ din цеаръ. Се пъскѣръ плѣпцерї дп контра дмпілъторілорѣ, дпсъ пóрта протісессе лъї Міхаіл къ лѣ ва цінé трей аннї дп domніе. Дп фіне трекѣ ші ачестѣ тімнѣ, Міхаіл Раковіцъ се ессіліé ла інсѣла Мітілене дп a. R. 2497 (Хр. 1744). Констаптінѣ Мавроkорdатѣ трекѣ de ла Іаші ла Бѣкѣрешті, лъссъndѣ дп локвлѣ съѣ пре Іоанне Мавроkорdатѣ фрате съѣ.— Дп ачестѣ аннѣ се цінѣ діетъ ла Сібіїѣ дп каре се ашезъ ка сапкцівпеа прагматікъ съ се пѣпъ дптре леціле церей; Франческѣ de Лотаріпца, консóртеле Маріеї Терезіеї, се рекѣпоскѣ de корреціпте, се adoптъ прінчіпівлѣ ка пічі о леце вотатъ de діетъ, съ п'аівъ пѣтере пъпъ че пъ се ва сапкцівна de кътръ прінчіпеле церей.— Ла черереа Ротъпілорѣ, пептрѣ екалітатеа паціопалъ, респѣпсе діета, къ побілії Ротъпї съ се компѣте дптре побілї, чівії дптре чівї, церапії дптре церапї dѣпъ терріторівлѣ дп каре локѣескѣ, еаръ Ротъпіі дп цепере пъ потѣ констітві а патра паціѣпе дп цеаръ, къчі прін ачеаста с'ар стріка сістета челорѣ треї паціѣпї (!?!).

www.dacoromanica.ro

XXIV. Ан анвлъ R. 2498 (Хр. 1745) мърі Карлъ VII, ші Франческъ de Лотарінціа се алессе імпъраторіъ Романъ, свнтъ нъмеле de Франческъ I.— Ресбеллвлъ пентрв свчессівнea ла тронвлъ Іспаніеі маі цінъ трей анні.— Ан Ромънія прін мъсърile челе еспілъторе але лві Міхаіл Раковіцъ, domнвлві пречедінте, се дінастінассе нъмървлъ контрібвіторілоръ дінфрікоматъ. Константінъ Мавроkордатъ се възъ констрінсъ а маі адавге алъ 6-лe картаріъ de контрібвціvне (адекъ а сві контрібвціvнea ла 15 леі пре фаміліе), ші а пvне 4 картаріе пре клеръ. Ансъ ан а. R. 2499 (Хр. 1746) редвссе зілеле церапілоръ de лвкрв ла 12 пре аннъ. ші десфііндъ сервітвтea церапілоръ прін внъ актъ свбскріссъ de боіарі ші de клеръ. Ачeастъ реформъ вмпітаръ фаче онóре нvмелві лві Константінъ Мавроkордатъ. Даръ інтрічіле ші банііі лві Грегоріъ Гіка скóссеръ ан аннвлъ R. 2500 Хр. 1747) пре фрате-съъ Іоанне Мавроkордатъ din прінчіпатвлъ Молдавіеі, ші лъ нъсеръ пре елъ, ші престе внъ аннъ de зіле къшвнаръ мътареа лві Константінъ Мавроkордатъ ла скавнвлъ Молдавіеі ші стрънвнереа лві Грегоріъ Гіка ан Ромънія.— Константінъ Мавроkордатъ етапчінъ ан Івніъ a. R. 2502 (Хр. 1749) ші пре церапіі din Молдавіа, дефінсе зілеле de лвкрв ші челелалте престъчіні, ші регвлъ сістіма фінанціаръ. Ансъ престе трей лві перdъ domнія прін банііі лві Константінъ, фііvлъ лві Міхаіл Раковіцъ, каре фв трімісъ ан локvлъ лві. Кв тóте ачестea етапчінареа церапілоръ, цівратъ de клеръ ші de боіарі, ремасе ан вігóре. Еаръ Грегоріъ Гіка ашезънdвсе ан Ромънія ампвлці контрібвціvнea прін внъ нов тітлъ „ліпса“, рeнтродвссе оіерітвлъ, ансъ

www.dacoromanica.ro

пентрѫ мънтѣіреа сѫфлетѣлуї едіфікѣ монастеріѣлѫ ші оспіталѣлѫ де ла Пантелеімон, ші мѫрі дн лѣна луї Септемвріе, а. R. 2505 (Хр. 1752).

Секціѣнеа D.

De ла реформа луї Konstantinѫ Маврокордатѫ пънъ дн зілеле нóстре.

КАРТЕА I.

De ла реформа луї Konstantinѫ Макрокордатѫ пънъ ла Konstantinѫ Incilante ші Александрѫ Мѫрѫзѫ.

I. Dѣнъ мóртеа луї Грегоріѫ Гіка, боіарії церей Ромънешті алесерѫ domnѫ пре фііѣлѫ ръпъсатѣлуї, Скарлатѫ Гіка, ші трімісерѫ ла пóртъ пентрѫ дптъріреа луї, черъндѫ тотѫ de одатъ ка съ се опрéскъ тѫрчії de a се стабілі дн цеарѫ, ші съ дпчетезе de ла скітбареа domніlорѫ каре рѣпéзъ цеара, ші съ се десфііндезе апателе (конфіртъчіѣнеа пре фіекаре аннѫ пентрѫ о сѫмтъ de бані). Дпсъ пóрта нѣсе domnѫ пре фрателе челѫ маї тенърѫ алѫ ачестѣіа, кѫ нѣмеле Матеіѫ Гіка. Ачеста абіа аціѣнсе ла Бѫкурештї ші дпчепѫ а стóрче цеара дн челе маї барбаре модурї, пріn карі dede мотівѫ ла плънцерї дн контра луї, de унде ѫрмѫ стръмѫтареа луї ла Молдавіа дн аннѣлѫ R. 2506 (Хр. 1753), ші а луї Константінѫ Раковіцъ дн Ромънія. Дпсъ а чеастъ стръмѫтаре нѫ фолосі нетіка, кънчі Константінѫ Раковіцъ адѫссе кѫ сіне унѫ кѫвікѣларіѫ грекѫ каре дмплінія постѣлѫ de вістіаріѫ, ші деспоіа цеара ші маї ѫрѫтѫ, спре а котілета контрібѫціѣніле челе

www.dacoromanica.ro

греле de пре спателе церапілорѣ челорѣ дмпѫцінацї прін пепрекѫртателе есторсівнї. Боіарїї се консѫлтаръ дп секретѣ ші трімісеръ о депѫтъчівне ла пóртъ спре а аррета фантеле ачестѣї domnѣ, ші а чере депъртареа лѣї. Константінѣ Раковіцъ дпцелессе de пассѫріле лорѣ, адѫнъ пре боіарї, ле промісе дпдрептаре, ші і дпдѫплекъ съ кіеме пре депѫтацї дпапої. Депѫтацїї се дпторсеръ дп адевърѣ, дпсъ атѫнчї елѣ dede лѫкрѫлѣї алтъ колóре, аккѫсѣ пре боіарї de ребеллї, ші скóссе de ла пóртъ внѣ фермапѣ прін каре се ессіліаръ фрацїї Вѣкърештї ла інсѫла Кѫпрѫ. Кѫ тóте ачестea вѣзѫндѣ къ пѫ пóте съ о скóтъ ла кале дп Ромъпіа, къѫтѣ mізлóче спре а се мѫта еаръшї дп Молдавіа, чеea че се ші дптъмплъ дп аннѫлѣ R. 2409 (Хр. 1756). Атѫнчї венї Константінѣ Маврокордатѣ de а чінчіа óръ дп Ромъпіа, дпкъркатѣ de даторіїї, спре а кърора аккоперіре ръдікъ контрібѫцівнea ла 12 картарїе, ші ачестea дпкъ дпdoіте, адекъ ла 60 de леї пре фамілїе *).

II. Дп ачестѣ annѣ (R. 2509 Хр. 1756) се дпченѣ ресбелѫлѣ челѣ de шепте аннї дптре Маріа Терезіа ші Фрідерікѣ II ренеле Прѫссіеї.— Дп 18 Октомвріе мѫрі дп Трасілванія гѫверпъторілѣ Іоанне Халлер, ші дп локѫлѣ лѣї се пѫті Ладіславѣ Кemeні. Дп аннѫлѣ Ромеї 2510 (Хр. 1757) се депѫсе Константінѣ Раковіцъ domnѫлѣ Молдавіеї, ші дп локѫлѣ лѣї се пѫті Скарлатѣ Гіка.— Дп Ромъпіа Константінѣ Маврокорdатѣ детермінѣ съ редѫкъ

*) Ла конскріпчівнea din аннѫлѣ R. 2510 (Хр. 1757) се афларъ пѫтаї 35,000 de фамілїї контрібѫітóре, а кърорѣ контрібѫцівне се сві ла 2,100,000 леї, кâте 60 de фамілїе.

www.dacoromanica.ro

картаріеле еаръшї ла 4 (дпсъ de кѣте 15 леї) ші съ ашеze порте секѫре пентрѫ стрінцереа контрібѫціѫнеї ка съ пѫ се маї факъ абѫсѫрї, даръ пѫ пѫтѣ съ ипъ сістема дп лѫкраре, фііндѫ къ дп аппълѣ R. 2511 (Хр. 1758) се скóссе din domnie ші се аррапкѣ дп едѫкала,(дѫпъ ачеea се релегѣ ла інсѫла Мітілене. Скарлатѫ Гіка се стрѫмѫтѣ атѫнчї дп Ромъніа, еарь дп локълѣ лѫї се трімісе Іоанне Калімахѫ. Ноълѣ domnѫ алѣ Ромъніеї кѫмпърассе domnia кѫ 2000 de пѫнцї de галбінї; елѣ пѫ афлѣ бінъ редѫкціѫнea лѫї Константінѫ Маврокордатѫ, чї дптродѫссе еаръші контрібѫціѫнea de 12 терминї, (адекъ пре лѫпъ), ші кѫ челелалте тассе: аџіѫторінца, плокопълѣ, дечїмъріторълѣ, вінъріторълѣ, оіеріторълѣ, салінеле, кѫміле, дшї дттълџі венітълѣ ла 2,546,828 de леї пре аппѫ. Даръ фъкѣ ші вп бine, къчї десфііпцѣ вѫкъріторълѣ пентрѫ тотѣ dе-вна, ші скóссе de ла пóртъ вп фертанѫ прін каре се оппріръ тѫрчїї de a петрече дп цеаръ, фъръ de воіа domнълѣї, сѫнтѫ пѫте de пегѫцїторї, ш. а. Дп спацѫ de трeї аннї de зіле релегатълѣ Констаптінѫ Маврокордатѫ, каре ші рескѫмпърассе віеаца кѫ 300 de пѫнцї de галбінї, афлѣ креditорї дп есселіѣ ші кѫмпърѣ domnia кѫ 1000 de пѫнцї de галбінї, престе карі маї промісе 250 de пѫнцї везірълѣї. Скарлатѫ Гіка фѫ ревокатѫ, еарь Констаптінѫ Маврокордатѫ вепі дп аппълѣ R. 2514 (Хр. 1761) а шéссea óръ дп прінчіпатълѣ Ромъніе, адѫкѫндѫ кѫ сіне пре тоцї креditорії съї, кърора ле конфері челе dінтъіѣ дрегъторії дп цеаръ, еарь неаџіѫнгѫндѫ demпітъціле челе de пѫпъ акѫмѫ, маї адаѫссе ші фъкѣ дої ворпічї, вплѣ de цеара de сѫсѫ ші алтълѣ de цеара de џіосѫ, ші прін ачештіа стóрсе ші десполѣ

www.dacoromanica.ro

прінчіпатвлъ ротъпескъ къ пътерї дпdoиде. ⸗ Ioanne Калітахъ din Молдавіа, дпвъ се денъсе дп ачестъ апвъ, ші се дпдокъ прін фіївдъ съъ Грегорій Калітахъ, пътаї din каъса ка съ се dea оккасіопе гъверпвлъї оттоманъ de a ші конгепта авіditатеа са de бані.

III. Дп Трасілванія комітеле Ладіславъ Кетепі авdікъ demпітъції de гъверпъторіъ дп а. R. 2515 (Хр. 1762), еаръ контпъпдътоpівлъ цеперал Nік. Адолфъ Барон de Бъковъ се пъті прешедінте гъверпвлъї.— Дп апвлъ R. 2516 (Хр. 1763) се органіс міліція търцінарь дп Трасілванія, дпфіінцъпdасе доъе реціmенте педестре de ротъпі, ші доъе de секъї, ші апъ реціmентъ de dрагопі de ротъпі, ші адвлъ de ъссарі de секъї, дпсъ маї пре врть ачесте доъе реціmенте de къларі се вніръ дп вивлъ de ъссарі.— Есторсівиле dрегъторілорь гречі адъші дп цеара Ротъпéскъ do Конст. Маврокordатъ трассеръ, асъпра domпвлъї блестемеле попорвлъї, de алтъ парте ідтріче ші баціі лъї Конст. Раковіцъ пречінігарь къdереалъї дп апвлъ R. 2516 (Хр. 1763). Конст. Раковіцъ авea апъ соцъ de ідтріче ла Констаптіпополі, а пъте Ставраке, къ каре дпкеіасе апъ контрактъ секретъ, сире а дпгърці пепітъріле Ротъпісі; dапъ че се ашезъ дп domпіе елъ се черть къ контріче ле съъ, лъврь патърал ла атарї контракте: dаръ дптрікътъріълъ de ла Констаптіпополі штіъ съ дпторкъ лъкрвлъ ші съ дплегрéскъ пре Раковіцъ ла пórть. Ачеаста трімісе дп цеарь пре апъ каніці-пашь къ фертапъ de a черчета пъртареа domпвлъї. Търкълъ дпвісе пре маї мълці боіарі прітарі ші і kondemпъ ла сътпе консіderабіле. Констаптіпъ Раковіцъ търі дп лупа лъї Февръріе а. R. 2517 (X. 1764). А-

www.dacoromanica.ro

тѣнчї пóрта нѣмі domнѣ пре Стефанѣ Раковіцъ фрателе рѣпъѣсатѣлѣї, тотѣ прін дпфлѣпца грекѣлѣї Ставраке. Тотѣ de o датъ се ревокѣ шї Грегорій Калімахѣ din Молдавіа, шї дп локѣлѣ лѣї се нѣсе Грегорій Гіка, фіїлѣ лѣї Алессандрѣ. Ачеста гѣверпѣ цеара кѣ тѣлтъ дпцелепчіѣне шї дрептате, дпфііпдѣ скóле, шї адѣссе óменї дпвъцацї din церї стрѣіне прін каре шї къштігѣ маре нѣме шї попѣларітате. Стефанѣ Раковіцъ din контръ, дпдатъ че вепі дп Ромъпіа, ѣчісе пре доі dintre боіарій дпкішї de фрате съѣ, спре а терропіса пре попорѣ; аррѣпкѣ даре гróссъ пре цеаръ, шї дпкісе пре маі тѣлцї боіарї спре а дмпедека ревѣрсѣлѣ ла Константіпополі. Дпсъ попорѣлѣ нетаї нѣтѣндѣ сѣфері тірапніеле лѣї, окѣпѣ бісерічеле, трассе клопотеле, desкісе прінсоріле шї ліверъ пре боіарії чеї прінші, дмпрессѣрѣ палацѣлѣ стрігѣндѣ: „Domнѣлѣ съ редѣкъ dъріле шї съ алѣпце пре гречї!“ Стефанѣ ретасе дмпетрітѣ; гречії лѣ консіліаръ съ комтѣпde фокѣ асѣпра óменілорѣ; арпъцїї трассѣръ кѣ пѣшчіле шї ѣчісеръ треї óменї, чеілалцї се ръсіпіръ. Фама ачеаста аціѣпсе ла Константіпополі; сѣлтапѣлѣ пѣ се дпdoі къ Ромъпіі dѣшї ла desперъчіѣне ворѣ репродѣче счепеле епернієї лорѣ de маї дпаінте; елѣ detерминѣ скóтереа лѣї Стефанѣ, шї стріпгѣрѣ пре блестематѣлѣ de Ставраке, еаръ дп Ромъпіа трімісе пре Скарлатѣ Гіка, фъръ de a чере тассе марї de ла дъпсѣлѣ, a. R. 2518 (Хр. 1765).

IV. Дп аппѣлѣ пречединте тѣрі Барон Бѣковѣ дп Трасілѣапіа, дп локѣлѣ лѣї се трімісе комітеле Андреіѣ Хаddік комтѣпdъторіѣ цепераl шї пречединте гѣверпѣлѣї.— Дп 18 Аѣгѣстѣ R. 2518 (Хр. 1765)

www.dacoromanica.ro

тврі Франческъ I de Лотаріпціа; фііялъ съъ Іосефъ II, се алессе імперъторій Romanъ ші се нвті корреціпте пептрв тотъ топархіа австріакъ пре лъпгъ тът-са Маріа Терсіа.—Ла 2 Ноемврie Маріа Терсіа ръдікъ Трасілваніа ла demnitate de mare прінчіпатъ.— Скарлатъ Гіка benindъ a doua óръ domnъ ла Ромъніа, гевернъ къ тълцъміреа тътроръ, апсъ пз Апрліні знъ annъ de ziле, ші тврі, ші се ангропъ ла бісеріка Ст. Cnipidion чеа edіфікатъ de дъпсълъ. Ла локълъ лві алессеръ боіарії церії пре фііялъ съъ, Алессandрв Гіка, a. R. 2519 (Хр. 1766). Ла аппълъ ачеста се ревокъ Грегорій Гіка din Молдавіа, ші се трімісе Грегорій Калімахъ de a doua óръ.— Пре тімпврile ачестеа се тврбврaръ релъчіvпile лптре Rвссіа ші Тврчіа din кавса Полоніеї. Катеріпа II трімісе ла Ромъніа пре знъ віче-трібвнъ лтвръкатъ ла вештіміпте къльгърештї сире a лпчерка іпіміле Ромъпілоръ ші a ї траце ла партеа са. Ачестъ стръвестіцъ къштігъ пре Архімandрітвлъ de la Арџешъ, ші къ ажвторвлъ лві фъкъ o маре пропагandъ ла контра тврчілоръ, de карі ера сътвраці Ромъпіі. La аппълъ R. 2521 (Хр. 1768) къndъ ера съ се лпчéпъ ресвелвлъ къ Rвссіа. сълтапвлъ Мвстафа III. свътвітъ de хапвлъ тътърескъ, афлъ къ кале de a трімíте знъ отъ къ канъ ла џеара Ромъпéскъ, ші аша ревокъ пре Алессandрв ші трімісе пре Грегорій Гіка, каре фвссе къ doї аннї маї лпаінте ла Молдавіа, ші акът се афла ла Констаптінополі.—Австріа лпкъ ревіетъ ла ачестъ аннъ пре Хаddік din Трасілваніа, ші трімісе ла локълъ лві пре комітеле Карлъ d'Odonel къ demnitate de комъндъторій џенерал ші de пресединте гевернвлві.

www.dacoromanica.ro

V. Къ вепіреа лъї Грігорій Гіка дн Ромънія, пóрта трімісе о армать търкéскъ сире а окъпа прінчіпателе. Търкїї прін есчесселе лорь дитърржтарь ші маї таре іпіміле Ромъпілорь, рігóреа ші тъскъріле челе асире але лъї Гіка коптрібъірь ассетіпе спре атърржреа сьффлетелорь, къ атъта маї вшорь афлъ кале пропаганда рессéскъ.—Дп прітъвара аппълъї R. 2522 (Хр. 1769) се стрінсе о армать рессéскъ ла Дънастря сынтъ прінчіпеле Галлічіпь, алта дп Украіна сынтъ Ромапцовь. Кътръ фінітълъ лъпсї лъї Марцій, прінчіпеле Галлічіпь трекь преете Дънастря, ші дп лъна лъї Апріле бътъ ла Хотіпь впь корпь de 20,000 de търкї кърі сынтъ коттъпдълъ лъї Карапап-паша аппъра фоссателе dinaintea фортърецеї; дънъ ачеea се ретрассе къпдь сінці къ се аппропіе армата чea маре сынтъ коттъпдълъ везірълъї. Дп лъна лъї Іъпіь фъ бътъть алть корпь de търкї кърі трекъссерь Дънастря ла Іерdні; о флотіллъ търкéскъ фъ пітічіть апрóне de Bozia. Галлічіпь трекь саръшї Дънастрълъ, ші къ дпчепътълъ лъпеї лъї Іълій бътъ пре сераскіерълъ Трачіеї ла Въскъцї. Дтпінсе пре търкї ла Хотіпь ші дпчепь а дтпресъра фортърéца.— Дптре ачестеа Грегорій Калімахь. domпълъ Молдавіеї фъ прінсь de търкї ші трімісь дп фéрръ ла Констаптіпополі. Тътарій фърь фрънцї ла Дънастря. Търкїї перdърь шéссе бътъї сынтъ Молдоваппці-паша: къ дпчепътълъ лъпеї лъї Септемвріе сі лъссаръ Хотіпълъ, сарь къ фінітълъ лъпеї лъссаръ ші Іашії, ші се ретрассерь ла Ісакчіа. Ръщії дптраръ дп Іашї, ші констрінсерь пре боіарії кърі се афла пресепцї, съ цівре кредіпць дтперътессеї.—Ла Констаптіпополі се тъїь кънълъ везірълъї челъї таре,

www.dacoromanica.ro

лві Грегорій Калімахъ ші лві Нікóлъ Драко драгоманвлъ, ка вноръ проїторї, еарь лві Константінъ Маврокордатъ се конфері domnia Молдавієї.— Дп лвна лві Септемвріе Ромънцовъ лъ коттъндвлъ преете армата рѣсéскъ дп локвлъ лві Галлічінъ, еарь преете чеа din Украіна се нвсе комітеле Папін. Новлъ domнъ Константінъ Маврокордатъ фъ аџівнсъ дп фвгъ спре Галлаці, de кътръ віче-трівнвлъ Фабрічівс, дп 5 Новетвріе, ші адвесъ ла Іашї, вері дп 4 Дечетвріе, двнъ че domniссе дп Ромъніа 16 анні дп 6 ръндврї, ші дп Молдавіа 6 анні дп 4 ръндврї.

VI. Двнъ че Рвшії лвагъ Галлаці, Ромънцовъ трімісе дп лвна лві Новетвріе пре віче-трівнвлъ Карашінъ кв кътева чентврії дп Ромъніа, кв карі се вніръ ші волнтарії Ромънї, фъкъндъ ла 400 de інші. Дп 17 Новетвріе аџівнсерь пóптеа ла Бвкврещї. Архімандрітвлъ de ла Арџешъ ші спътарівлъ Първв Кантакзвенъ дї кондвсерь de a дрептвлъ ла палацъ Арнъвцій ла коттъндвлъ спътарівлві Кантакзвенв ка фъкърь нічї о ресістінцъ. Грегорій Гіка сърі прін гръдінъ ші се асквнсе дп магазінвлъ внві негвцъторіъ; палацвлъ се dede прадеї, тоцї тврчії din Бвкврещї се тъчелъріръ. Гіка се десконері а трєіа зі ші се трімісе прін Іашї ла Петерсвргъ. Актъ антъндóве прінчіпателе ромънешї се фъкърь театрвлъ респвблівлві. Боіарії чеї маї дисетнаці ші маї авуці фвгіръ ла Брашовъ ші ла Сівіїв.— Дп 15 Іанварів а. R. 2523 (Хр. 1770) Ромънцовъ трімісе пре генерарівлъ Стаффелн кв внъ корпъ de міліціе de кътръ пре паша de ла Бръіла: анві терґвндъ пре Двнъре дп сксъ, дп 31 Іанварів копріпсе фоссателе de ла

www.dacoromanica.ro

Цівріѣ, дънъ ачеса се дптóрсе de бътѣ внѣ корнѣ de 16,000 de тѣрчі карі воіа съ копріндъ Бѣкурещтіі, дп фіне окѹпѣ тóтъ цеара Ромънéскъ. Първ Каптакѹзенъ къзѣ дп лѣптеле че авѣ кѣ тѣрчіі. Дп 12 Февруарів комміссарій рѣссещті стріпсеръ пре клерѣ ші пре боіарій карі се афла ла Бѣкурещті ші і фъкѹръ съ цівре кредінцъ дмпърътессеі Катеріпеі II, апоі комплъсеръ дóѹе депѹтъчіві din амъндóѹе прінчіпателе ші ле трімісеръ ла Петерсвургъ, ѹnde аціпсеръ дп 8 Апріле.— Цепераріѹлъ Баѹер тесѹръ цеара, ші адѹпъ нотіце істóріче ші статістіче. Пептрѣ фачілітареа коммерцѹлві се бътѹръ бані de арат кѣ дпсемнеле прінчіпателорѣ ромънещті.

VII. Дп лѹна лві Апріле се ретрассеръ оштіле din Ромъніа спре а се вні кѣ корпѹлѣ челъ таре сѹнтѣ коммъндѹлѣ лві Ромапцовѣ; еаръ тѣрчіі пѹтіръ домнѣ пре капѹлѣ de ла Краіова, Мапѹел Росетѣ. Дп 22 Іѹніѣ се бътѹръ рѹшіі кѣ тѣрчіі ла Прътѣ. Дп 18 Іѹліѣ Ромапцовѣ бътѣ пре тѣрчі ші пре тътарі дп Бассарабіа, дп 1 Авгѹстѣ фрънсе кѣ тотѹлѣ пре везірѹлѣ Халіл-бей ла лакѹлѣ Кагѹлѣ; дп 30 Авгѹстѣ копріпсеръ рѹшіі Кіліа-нóѹъ; дп 26 Септемвріе Папін лѣ Тірina, дънъ ачеса четатеа Албъ, дп фіне Бръіла. Дп 25 Ноемвріе рѹшіі копріпсеръ еаръшї Бѣкурещтіі. Цепераріѹлъ Оліцѣ се ашезъ ла іернатікѣ, ші дп 23 Февруарів а. R. 2524 (Хр. 1771) дпчепѣ съ бать Цівріѹлѣ, дънъ о бомбардаре de 3 зіле лѣ четатеа ші кастелѹлѣ.— Сѹлтапѹлѣ се дештептъ дп фіне din сомнѣ, ші трімісе пре везірѹлѣ Мехемед-паша кѣ о артатъ de 150,000 de тѣрчі съ дптродѣкъ пре Мапѹел Росетѣ дп прінчіпатѹлѣ Ромъніеі. Везірѹлѣ вені пънъ ла Дѹнъре ші

www.dacoromanica.ro

ecnedi o dibicisne de тврчї ѧn цеарѣ, каре конpince цінстѣлѣ Тврнѣлеї. Ѧn 19 Іѣнїѣ рѣшїї тѣіарѣ пре-шезѣлѣ тврческѣ de la Тврнѣ; ѧncъ тврчїї трекѣръ Дѣнъреа кѣ корнѣлѣ челѣ таре, ші ѧn 20 Іѣнїѣ ре-лѣарѣ de la рѣшї Цівріцѣлѣ. Ѧn 21 Іѣнїѣ ѧнвінсерѣ рѣшїї ла Вѣкърештї, ші ѧn 23 ла Негоіештї. Ѧn 17 Авгвстѣ черкѣ цепераріѣлѣ Ессен съ іеа Цівріцѣлѣ de la тврчї, дарѣ фъръ сѣчессѣ. Ла 1 Септември ѳѳ бѣтѣтѣ Манвел Росетѣ ла Рѣмнікѣ. Се-раскіерѣлѣ Мѣсспогле ѳѳ фрѣптѣ ѧn 31 Октомвріе ші респінсѣ прсстс Дѣнъре ѧndърътѣ, дѣнъ че пер-dѣссе 5350 de тврчї. Прecidiарїї тврчї dешертарѣ Цівріцѣлѣ, еарѣ цепераріѣлѣ Ессен оккѣпѣ кастелѣлѣ ѧn 3 Ноѣмвріе.— Цепераріѣлѣ Ваіссmann конpince кастреле вezіріѣлѣї ла Бабadar, ѧn 29 Октомвріе. Вezіріѣлѣ черкѣ ѧndешертѣ съ апѣче сарѣшї Цівріцѣлѣ ѧn 4 Ноѣмвріе.—Дѣнъ ачесте сѣчессе фавсте пентрѳ рѣшї, се тѣтѣ театрѣлѣ ресбелѣлѣї de a-dрéпта Дѣнъреї. Ваіссmann пѣрта коттѣндѣлѣ ѧn Ротъпіа, еарѣ Романцовѣ цінса кортелѣлѣ цеперал ѧn Іашї.—Ѧn декѣрсѣлѣ іерпеї се фъкѣрѣ таї тѣлте пронѣнерї de пане, dінтре карі ѣна ера: „Прінчіпа-теле ротъпе съ се конститѣéскѣ de сіне сѣптѣ ре-целе Станіславѣ Попіатовскі каре съ абdіче Поло-ніеї, еарѣ dѣнъ тóртеа ачестѣіа съ вінъ сѣптѣ Рѣс-сіа.“— Ѧn ачестѣ аннѣ Австріа пѣті гѣвернъторіѣ Трасілванієї пре комітеле Іосефѣ de Аверсберг; еарѣ пре Франческѣ Праісс коттъндѣторіѣ цеперал.

VIII. Ѧn 30 Маіѣ a. R. 2525 (Хр. 1772) се ѧн-кеіѣ ла Цівріѣ армістецѣ ѧнтре Рѣссіа ші Тврціа кѣ kondiціѣnea, ка Дѣнъреа съ фіе марцінea деспърці-тóре ѧнтре амъndóѣе армателе.— Ѧн ѣна лѣї Іѣ-

www.dacoromanica.ro

шіѣ дитраръ оштіле австріаче ші прѫссіане дп Полоніа, двпъ каре вртѣ дмпърцірea Полоніеі.— Дп 2 Авгвстѣ се трѣктѣ despre паче ла Фокшіанї, дпсъ дп 26 Авгвстѣ се рѣпсеръ негоціаціѣнїле фъръ de a фі адіѣнсѣ ла вре внѣ resѫltatѣ, фііндѣ кѣ Рѫссіа персевера пентрѫ independinца прінчіпателорѣ сѫнтѣ гарандіа пвтерілорѣ есропеане.—Двпъ че флота тѫрчéскъ de ла Крімеріа фѫ бътѫтъ, се фъкѣ алтѣ конгрессѣ de паче ла Бвкврештї, дп лѫна лвї Noемвріе, дпсъ ші ачеста фъръ de resѫltatѣ.— Дп анвлѣ R. 2526 (Хр. 1773) понтефічеле романѣ Клементе XIV (Ганганеллі) десфііндъ ordinea Іесвіцілорѣ.— Дп лѫна лвї Маіѣ ші Ісвіѣ петрекѣ імперторіѣлѣ Іосефѣ II дп Трасілванїа.— Рѫшїї перdъръ тóте локвріле окквпате de преste Двпъре; дпсъ дп анвлѣ R. 2527 (Хр. 1774) трекѣ Ромапцовѣ еаръшї преste Двпъре. бтѣ пре тѫрчї дп маї мвлте локврї, ші маї пре вртъ дпкісе армата везірівлвї ла Швмла аша de таре, дпкътѣ тѫрчїї се възвръ констрінші а чере паче. Дп 21 Ісвіѣ се дпкеіѣ тракатвлѣ de паче ла Кѫчівк-Кaінарџі. Ачестѣ тракатѣ тіторавіл пентрѫ прінчіпателе ромънешті, копріnde дп артікvлѣ XVI вртътóреле пвнте: „Рѫссіа дъ порціі дпдъръторѣ прінчіпателе Молдавіеі ші Ромъніеі кѣ ачесте кродіціѣнї: 1) амнестіе комплетъ пентрѫ тоцї, рестітвірea аверілорѣ ші demпітъцілорѣ челорѣ котиротіші дп ресвелѣ; 2) лівертатеа реліціѣнеі крештіне дп прінчіпате; 3) рестітвіреа аверілорѣ бісерічещтї ші прівате каре се окквпассеръ de тѫрчї ші се адавссеръ ла рецівнеа (раіа) Бръілеі, Хотінвлвї, Тігінеі, etc.; 4) трактаре отенёсвъ а клервлвї; 5) ліверъ емігрѣчівне кѣ тóте аверіле дп

www.dacoromanica.ro

кърсъ de унъ annъ de zile; 6) дърї векї съ пъ съ чеаръ de ла прінчіпате; 7) чі din контръ съ се іерте трібутълъ пре doї annї din кавса damnелоръ дитъмплате прін ресъсълъ; 8) дънъ термінълъ ачеста, пóрта съ фіе moderатъ дн унперса трібутълъї, каре се ва da тотъ ла doї annї; шї съ обсерве привілеціиле прінчіпателоръ гарантісате de Махомеde IV; 9) прінчіпателе съ аібъ аценції лоръ ла пóртъ, карі съ фіе респектаї дънъ дрептълъ цінцілоръ; 10) міністрълъ ръссескъ de ла пóртъ съ аібъ дрентъ de a дитерчede пентръ прінчіпате; еаръ пóрта съ фіе датóре a лъа дн консідеръчіune арретъріле лорї. Дн врма ачестеї трактатъ сълтанълъ dede унъ хатішеріфъ прін каре ассекъръ дрептъріле прінчіпателоръ.

IX. Дънъ ачесте дитъмплърї грелє, Ромънії ръzімаї пре дрептъріле къштігате се адунаръ ла Бъкурещї спре a шї алеце domнъ. Ачі се фортаръ дóъе партіте dintre карі унa воіa пре Манъел Росетъ, еаръ чеалалтъ пре Стефанъ Прескованъ de ла Краіова. Nенътъndъсе унї дитре сіне, се дъсперъ ла тарешалълъ Ромапцовъ спре a лъ консълта пентръ алецереа dintre ачештї doї kandidaї. Ромапцовъ ле dede респунсъ, съ се адресезе ла пóртъ, съверана лоръ. Дитре ачестеа пóрта, фъръ de a дитреба прінчіпателе, дестінъ пре драгоманълъ Алеxandръ Inсілante пентръ Ромъніа, шї пре Грігорїе Гіка (каре фіindъ прінсъ de ръшї шї дъсъ ла Петерсбъргъ, се диторсесе дн Молдавіа, шї петречеа аколо ка прівatъ) пентръ Молдавіа, 28 Септемвріе a. R. 2527 (Хр. 1774). Амъndoї ачештї domнї гъвернаръ церіле форте дицелепчеште, дифіпцаръ скóле, ръdікаръ фаврічї шї вісерічї, шї фъкъръ

www.dacoromanica.ro

реформе бине пентрѫ administrapeа дрептъцїй.— Ын аннѫлѫ ачеста Австріа пысе ын локѫлѫ луї Аверсперг пре Сатуел Брѫкентал претединте гѫверняторїй din Трасілваніа.—Ын луна луї Октомвріе рѫшїї ера дінкъ ын Молдавіа; Австріа трімісе кѫ воіа ачестора мілиціе ын Бѫковіна, сынтѫ претестѫ de a аннера Галліціа de партеа есписъ динкърселорѫ тътарілорѫ, ші окупъ ачелѫ цінутѫ алѫ Молдавіеї, апоі дескісе негоціацїуні diпломатіче кѫ пóрта, черындѫ съ і се деа еї Бѫковіна, ка унѫ цінутѫ печессарїй пентрѫ аннърареа провінцелорѫ сале. Пóрта фъръ de a ынтрева цеара, вындѫ Австрієї Бѫковіна ын 25 Февруарїй a. R. 2530 (Хр. 1777); ын 2 Іуніе се скімбаръ докѫментеле пентрѫ ашезареа термінілорѫ ынтре Австріа ші Търчіа. Грегорїй Гіка протестѫ ын контра ачестуї актѫ вътъторїй de ынтегрітатеа прінчіпатулуї, ші се опысе есекуцїуней луї. Din ачеастъ каусъ пóрта сынпърат пре дъпсулѫ декретъ скóтереа луї Грегорїй ын луна луї Октомвріе, ші трімісе пре унѫ кіхаіа ла Іашї, ка съ лѫ дякъ сăў вїѫ сăў мортѫ ла Константінополі. Кындѫ аџїунсе търкулѫ ла Іашї, се префъкé болнавѫ, ші ынвітъ пре Гіка съ вінъ пынъ ла дъпсулѫ. Гіка песпектындѫ унѫ перікулѫ аша de маре, се дысе ла търкѫ; іанічіарії пъсеръ мынїле пре дъпсулѫ ші лѫ учісеръ. Капулѫ луї се трімісе ла Константінополі сире а копвінце пре тіраннѫ despre лашітатеа комтіссъ. Еаръ ын локулѫ луї се пуні domnѫ драгоманулуї Константінѫ Мързѫ.

X. Ын аннулѫ ачеста (R. 2530; Хр. 1777) се пуні гѫвернъторїй Трасілваніеї Сатуел Барон de Брѫкентал, каре фъсе пынъ актѫ пынаї претединте; еаръ ын аннулѫ R. 2531 (Хр. 1778) мърindѫ елек-

www.dacoromanica.ro

торіялъ de Баваріа, Массіміліанъ Іосефъ, фъръ de a лъсса копіі, се пъскъ ресбеллъ къ Австріа пентръ ынрціле adnecce Баваріеі.— Ын 23 Маіъ a. R. 2532 (Хр. 1779) се дпкеіъ пачe къ Прыссіа ла Тешен.— Ын 29 Ноемврie a. R. 2533 (Хр. 1780) мърі Маріа Терезіа de idponікъ, ын етате de 63 аннї, ші фііялъ еї, Іосефъ II, ретасе сіпгъръ domніторій.—Ын 22 Марцій a. R. 2534 (Хр. 1781) імперъторіялъ Іосефъ II спарсе кзіялъ сассілоръ, dъndъ вoіе ла верче Трасілванъ съ се ашеze ын верче четатеа ї ва плъчé; ын 24 Марцій ръdікъ denendinца клерічілоръ католічї de кътръ сзперіорї естернї; еаръ ын 25 Октомвріе пъблікъ декретялъ толерацієї пріп каре dекіеръ ессерчіцъ ліберъ тзторъ конфессізнілоръ кретінe.— Ын 27 Decемвріе се дптъмплъ ка чеї доі фіі аї лзї Алессandръ Іпсіланте съ фъгъ de ла Бъкърешті ла Брашовъ, ші de аколо съ трéкъ ла Віенна. Ачeастъ фанть педпцълéнть а цізнілоръ, контрoіce пре domнъ дпаінтеа порцій. Секретаріялъ Раічевічї каре фъ трімісъ dзнъ dъншіі, dede domнялзї консілій, ка спре a скъпа de перікля съ шї dea елъ дпсзшї dімісізнea, ші съ се dзкъ ла Константінополі спре a се ескзса. Секретаріялъ Раічевічї лзкръ ла імперъторіялъ Іосефъ II аша, дпкътъ фііі de domнъ, конвінші къ пъ лі се ва дптъмпла нічї знъ ръъ, се dзссеръ еї дпсішї ла татълъ лоръ ла Константінополі дп аннялъ R. 2535 (Хр. 1782). Dзнъ абdікареа лзї Алессandръ Іпсіланте се трімісе domнъ дп цеаръ драгоманялъ Нікóлъ Караціа; дп Молdавіа скоцindзсе Константінъ Мърззъ, се denзмі Алессandръ Маврокордатъ, фііялъ лзї Константінъ. Дп ачестъ аннъ се пзсеръ конслї рзссешті ла

www.dacoromanica.ro

Іашї ші ла Бъкърещї. Австріа дпкъ трімісе унъ аџінте консуларіъ пентръ прінчіпате. Стефанъ Raiчевічї, фостълъ секретаріъ алъ лъї Ал. Іпсіланте, фъ челъ дінтъїй аџінте австріакъ дн Ромъніа.

XI. Імператорівлъ Іосефъ II унї дн 14 Авгвстъ канчеларіа авлікъ трасілванъ кв чеа вніверсалъ; дмпрезнъ тесаврарістълъ Трасілваніеї кв гвернълъ церей, ші десфіінцъ маї мълте монастіріе; дн лвна лъї Маіъ a. R. 2536 (Хр. 1783) къльторі прін Ўнгаріа, Трасілваніа ші Бъкввіна.— Есторсівніле лъї Нікóла Караџіа дн цеара Ромънéскъ длъ фъкъръ съ ші пéрзъ domnia дн лвна лъї Октомвріе. Дн локълъ лъї се трімісе драгоманълъ Міхаіл Конст. Сзцв. Свнтъ domnia ачестъіа пóрта dede дн 16 Октомвріе a. R. 2536 (Хр. 1783) сінетълъ прін каре дптъреште активітатеа аџінтелъї австріакъ дн прінчіпате, царъ дн 24 Февръріъ a. R. 2537 (Хр. 1784) алтълъ прін каре ассекврéзъ австріачілоръ коммерцълъ дн прінчіпате кв діверсе фавор. — Дн 6 Маіъ але ачестъї анпъ імператорівлъ Іосефъ II декіеръ літва цертанъ de літвъ оффічіалъ дн Ўнгаріа ші Трасілваніа, ші дмпесе даторіе ка дн термінъ de треї анні, тоцї дрегъторій съ штіе цертанеште; дн 3 Івніъ десфіінцъ дмпърціреа чеа вєке a Трасілваніеї, двнъ челе треї націвні прівілеціате, ші дмпърці тóтъ цеара дн 11 комітате: Ўніъдóра, Сібіівлъ, Фъгърашълъ, Брашовълъ (кв Трішезълъ), Іпрторівлъ секзілоръ, Търda (кв Бістрціа), Салінікълъ інтеріор, Салінікълъ de міжлокъ, Клъшівлъ, Търнавеле, Алба. Дн 11 Октомвріе ordinъ конскрінчівне ценералъ дн Ўнгаріа ші Трасілваніа. Ачеаста dede окказівне ла о рескóлъ дмпрівошатъ din партеа Ромънілоръ din тоцїї ав-

www.dacoromanica.ro

рарій ші din пърціле вечіне. Ротъній се вікера de конскріпчівне, крезъндъ къ се фаче къ скопъ de a і мілітаріса, ші de a і скъпа къ ачестъ modъ de февдалістъвъ челъ грей алъ унгурілоръ; дпсъ възъндъсе дпшелаці се adънаръ дп 31 Октомвріе дп бісерікa de ла Местекъпъ, дп цінътъвъ Крішъвъї, сънтъ пре-шедінца лъї N. Ѳрсъ Хоріа, каре ътблассе ла Віенна дп маї тълте каусе але лоръ. Дп 7 Ноемвріе сі се стрінсеръ ла сатъвъ Кътсіъ съ цінъ алтъ adънаре, доі цівечі de черкъ (szolgabiro) къ къці-ва мілітарі дпчеркаръ съ дпшедече adънареа, дпсъ плъ-тірь къ віеаца тетерітатеа лоръ, — мілітарії се а-лънгаръ.

XII. Атънчі Хоріа, Клошка ші Крішанъ се пъсеръ дп фрънтеа попорълъї, ші цівраръ дптрь стіпцереа повілілоръ. Дп скъртъ тімпъ се стрінсеръ ла 20,000 de ómenі, девіераръ тóрте ассънпріторілоръ, ші пър-чесеръ дп контра лоръ, девъстаръ ла 389 de сате повілітаре, дъръпъпаръ ла 237 de касе domнешті, ші 23 de бісерічі унгурешті, ші вчісеръ ла 150 de повілі. Гъверпълъ de атънчі сънтъ Самъел Брукентал, дпчеркъ маї дптъїъ прін мізлóче пачіфіче съ стъм-пере революціънеа, дпсъ пъ фолосі пімікa; dънъ ачеea стрінсе ошті de прін преціърь ші ле трімісе асупра Ротънілоръ. Дп 7 Дечетвріе се фъкъ о бътаіе съп-ерóсъ, дп каре къзъръ ла 4000 de церані, чеілалці се ресіпіръ. Кондъкторії се трассеръ ла тънці, дпсъ фърь въндъці кіарь de кътрь соціі лорь: дп 27 Де-четвріе фърь прінші ші дъші ла Алба-Іулія. Кріш-анъ се вчісе дпсъші дп прінсóре, царь Хоріа ші Клошка фърь ессекватці къ рóта, дп 28 Февруарій a. R. 2538 (Хр. 1785). Ачеаста рескóлъ, каре сші

www.dacoromanica.ro

атътъ de трацікъ пентрѫ авторіи еі, авѣ кѫ тóтс ачестеа ѫртърі салвтаре пентрѫ попорѣ ѫп цепере. Окіі чеі ацері аі імперъторівлві Іосефѣ II възѫръ каѫселе ѫп фебдаліспвлѣ челѣ тіраннікѣ алѣ вигврілорѣ, ші детермінъ стірпіреа лві. Імперъторівлѣ, дѫпъ ѫмпъргіреа церсі ѫп 11 комітате, прекътѣ с'аѣ арретатѣ маі сѫсѣ, редѫссе ші ачестеа ѫп лѫпа лві Марціѣ, ла треі дістрікте: Сівііівлѣ, Клѫшівлѣ ші Фъгъраш-влѣ, ші пѫсе прсстс фіекаре къте впѣ коммісаріѣ регал, пре комітеле Лѫпѫ Кетепі прсстс Сівііѣ, пре комітеле Adamѫ Телекі прсстс Клѫшіѣ, ші пре Баронъ Міхаіл Брѫкептал прсстс Фъгърашѣ; еаръ ѫп 22 Авгвстѣ дссфііпцъ сервітвтеа тътворѣ церапілорѣ, ші дсдс ла тотѣ отвлѣ факвлтатеа de а се мвта впде і ва плъчé. ѪП 23 Новембріс дсдс о пóвъ ордіпс ціздеціаръ пентрѫ Трасілванія, каре съ ѫпчéпъ кѫ 1 Маіѣ а аппвлві ѫртъторіѣ.

XIII. ѪП аппвлѣ R. 2537 (Хр. 1784) пóрта рекѫпоскѣ de поѣ дрептъріле прінчіпателорѣ прін впѣ хатішеріфѣ консѫпъторіѣ кѫ челѣ датѣ кѫ zече аппі маі ѫпаінте, прін каре декіеръ de поѣ къ пѫ ва скóте пре domnі фъръ de аргвменте ѫпведерате къ съптѣ ребелі: кѫ тóте ачестеа пѫ трекѣ аппвлѣ, ші денѫсе пре Алессандрѫ Мавроюрдатѣ din Молдавіа, пвмindѣ ѫп локвлѣ лві пре Алессандрѫ Іпсілапте, каре фѫссе маі ѫпаінте domnѣ ѫп Ромъніа, ші се лъссассе de бвпъ воіе din каѫса копіілорѣ; еаръ ѫп 26 Марціѣ а. R. 2539 (Хр. 1786) скóссе пре Міхаіл Сѫцѫ din Ромъніа, ші пѫсе пре Нікóлѣ Мавроґепі.— ѪП ачестѣ аппѣ імперъторівлѣ Іосефѣ II ордінѣ мъсърареа Трасілваніеі спре а пвтé репъргі контрівѫціѫнеа маі пропорціопатѣ кѫ посссісіѫнеа;

www.dacoromanica.ro

ăn 2 Апріле dede унъ кодіче кріmінал ценерал, ші ăn 31 Дечетвріе о ordine de процесверъ кріmінальъ; еаръ ăn лъна лъї Іулій къльторі прin Трасілванія. Ăn 15 Февруарій a. R. 2540 (Хр. 1787) dede унъ регъламентъ асупра ръпортърілорь ăntre поссесорії повілі ші церанії колонї; пенсіонъ пре Сатвел Брукентал, ші нъmi гъверпъторій пре комітеле Ціорціў Банфі.— Ăn ачестъ аннъ пórта скóссе пре Алессandръ Інсіланте din Молдавіа, ші нъmi domnъ пре Алессandръ Мавроkордатъ Фірарій, върлъ челъї че domnicce кь дої аннї маї ănаinte, сънтъ ачелашї нъme; ănсъ ănчепъndъ діскордіеле ăntre Рассіа ші Търчіа, Алессandръ Мавроkордатъ Фірарій къль ăn сесnічіне къ ар цінé кь рънії, пórта трімісе пре унъ търкъ (кътъ трімісессе ла пеферічітълъ Грегорій Гіка) ка съ і адъкъ капълъ ла Констаnтіnополі. Мавроkордатъ сіmці лъкрълъ ші фъцї ăn Рассіа. Атъпчї еа трімісе еаръші пре Алессandръ Інсіланте каре фъссе маї ănаinте domnъ ăn Ромъніа.

XIV. Ăn аннълъ R. 2541 (Хр. 1788) прорънсе ресвелълъ ăntre Рассіа ші Търчіа. Австріа ка конфедератъ а Рассієї, лъ парте ăn контра търчілорь; ănаріmъ 160,000 de мілітарї ла Сава ші ла Дънъре сънтъ комъndълъ лъї Ласчі, ші трімісе унъ корпъ de 20,000 ăn Бъковіna сънтъ прінчіпеле Кобургъ. Ăn 9 Февруарій се deскісеръ оперъчіунile de маї мълте пърцї тотъ de одатъ. Армата прінчіпалъ сънтъ Ласчі ănаintъ прin Сірмій сире Сінgідунъ; ăn Корваціа оперъ Дервінс. Прінчіпеле Кобургъ трекъ de ла Сніатинъ ла Черпъцї, de ачі ăntръ ăn Молдавіа, оккупъ Ботошаній, ші се унї кь Салтіковъ каре кот-

www.dacoromanica.ro

тѫnda 12,000 de Рѫшї. Ла лѣna лѣї Апріле трівѫпѣлѫ Февріе корпіnсе Іашіі, пѣсе тѫna пре Алеssandрѫ Іцісланте ші лѫ еспеді ла Черпѣѫцї. Капtакѣzenѫ стрінце ѣnѫ корпѫ de 6000 de Ротѫnї ші dе Арѫnѣѫцї, ші се ѫпеште кѫ австріачіі ла контра тѫрчілорѫ. Даръ Нікѫлъ Маврогені ларtмézъ пре Ротѫnіі ла контра австріачілорѫ, аттакъ пасѫріле de ла Тѫрнѫ-Рошѫ ші de ла Браіѫ, ші атепіпъ іррупчіѫне ла Трасілваніа,— Коѣргѫ бате Хотінѫлѫ, dін лѣna лѣї Маіѫ пѫnъ ла фіnітѫлѫ лѣї Августѫ. Ліntре ачестea тѫрчіі трекѫ Dѫnѣреа ші оккѫпъ Темішапа, Імперѣторіѫлѫ Іосефѫ II, карѫ венісse кѫ артата, фѫ ланкапціѣратѫ de тѫрчі, ші кѫпіnѫ лінсі de пѫ къzѫ прінсѫ ла тѫnіле лорѫ. Ліtатѫ de атътea калатітѫцї, лѫ анцекѣ о бѫлѣ греа; ла 5 Decemвріе лѫ dассерѣ ла Віenna. Тѫрчіі кътрѣ анпроніареа іерnеі, се ретрагѫ dін Темішапа ла Сервіа.— Ла 17 Decemвріе Потемкін лъ Bozia кѫ ассалтѫ.

XV. Ла прітѣвара анѫлѫї R. 2542 (Хр. 1789) се лпчепѫ еарѣшї операчіѫніле белліче; ла 7 Марціѣ Коѣргѫ плѐкѣ кътрѣ Ротѫnіа; рѫшії кътрѣ фіnітѫлѫ ачестеі лѣnі аттакъ Tirina. Ла лѣna лѣї Апріле Маврогенѣ кѫ Ротѫnіі ші кѫ Тѫрчіі аттакъ de dóвe óрі, пассѫлѫ de ла Браіѫ; ларѣ ленерарілѫ Хохенлохе лі респінце. Ла 1 Маіѫ рѫшії оккѫпъ Галлаціі; ла 31 Іуліѫ Коѣргѫ спітѫ кѫ Сѫваровѫ бате пре тѫрчі ла Фокшіані; ла 22 Септемвріе ла Мъртінешї: ла 6 Октомвріе ла Порчіані. — Ла Сава ші ла Dѫnѣре кърсеръ ръѫ операчіѫніле австріачілорѫ; сі фѣръ бѣтѫцї prætextindine, пѫnъ че бътрѫnѫ Лондон лѫ коmmѫndѫ, ші конрінсе Сінціdѫнѫ ла 7 Октомвріе.— Ла 13 Октомвріе рѫшії лѫаръ четатеа

www.dacoromanica.ro

Алвъ ăn 10 Noемвріе Кобвргъ конпінсе Бъкърещтіі, ші ăn 13 Noемвріе Хохенлохе оккупъ Краіова, еаръ ăn 15 Потемкінъ лъъ Tirina.— Пентръ administраторічіпеа політікъ ăn Ромъніа се трімісе Барон Тагът ші консіліаріълъ Стефанъ Раічевічі, фостълъ аџінте австріакъ ăn пріпчіпате. Din кауса къ съпътатеа імпъраторіълъі Іосефъ II терџеа тотъ спре маі ръъ, се dede ordine баронълъі Тагът съ негоџіезе къ везіріълъ пентръ пачe. Ăntre ачестеа Іосефъ II мърі ăn 20 Февръріе a. R. 2543 (Хр. 1790) ăn етате de 48 de anні, 11 лъні ші 8 зіле. Ănainte de mórte, възъндъ къ Унгаріі ій сжнт тълџъміџі къ реформеле лъі, ші къ ăn Франџіа аў прорупт революціпеа чea ănфрікошатъ, Іосефъ II ревокъ ăn 28 Іануаріе тóте ordinъчіпіле сале ăn респектълъ Унгаріеі ші алъ Трасілваніеі, афаръ de декретълъ толеранџеі ші de десфііпцареа сервітуціі. Dънъ дъпсълъ ортъ ăn імперіе фрате-съъ Леополдъ II, тареле дъче алъ Тоскапеі.

XVI Ănчеркъріле de пачe къ търкіі ій ешіръ ла пічі унъ ресултатъ, ші аша къ ănчепътълъ пріmъверей аннълъі R. 2543 (Хр. 1790) ănчепъръ еаръші а сына артеле. Ăn лъна лъі Марціе Кобвргъ атепінџъ Bidinълъ, Севаровъ Бръіла. Ăn лъна лъі Апріле търкіі дешертаръ Рушава повъ. De ла 2 пънъ ла 8 Іуніе австріачіі ămпресъраръ Џіврџіълъ фъръ de сячессъ. Ăn 26 Іуніе Маврогені се бътъ къ австріачіі ла Калафатъ, ănсъ маі пре ортъ фъ респінсъ преste Dънъре. Ăn лъна лъі Іуніе треквръ търкіі къ алтъ армать ăn Ромъніа. Кобвргъ се конпентръ къ а са ла Бъкърещті. Ănчепъ а се фаче пропънері de пачe. Маврогені се оппъне, везіріълъ дъ ordine de лъ ячідъ търкіі ăn кастре. Ăn 21 Августъ се опрескъ ості-

www.dacoromanica.ro

літъціле, тѣрчій се ретрагѣ престе Дънъре, афаръ де прешезеле де ла Брѣіла, Ізвърніѳ ші Тѣрнѵ. Ла Сістовѣ се стрінце унѣ конгресѣ пентрѫ котнѣнереа пъчій. Пертрактъчівніле цінѣ мълтѣ; ѧн фіне Австріа ѧнкеіѣ трататълѣ кѫ Тѣрчіа ѧн 4 Августѣ а. R. 2544 (Хр. 1791) ла Сістовѣ, кѫ кондіціѵнеа status quo ante bellum (тóте лъкръріле съ рътъпъ кътѣ аѣ фостѣ ѧнаінте де ресбелѣ). Атъта вързаре де сънце ѧндешертѣ!— Сире стътпърареа Ѵнгърілорѣ ѧн тіzлокълѣ революціѵнеі франчезе, Леополдѣ II дескісе дієтъ ла Пресвѵргѣ ѧн 6 Іѵніѣ а. R. 2543 (Хр. 1790) ші се коропѣ ѧн 15 Ноѳетвріе, деспърці капчеларіа аѵлікъ трасілванъ де чеа ѵнгрéскъ, ші конвокъ дієта ла Клѵшіѣ ѧн 12 Дечетвріе, каре цінѣ пънъ ѧн 9 Августѣ а. R. 2544 (Хр. 1791) Кѫ ачеастъ оккасіѵне Епіскопіі ромъні Іоанне Бобѣ ші Церасітѣ Адамовічі дедеръ петіціѵне ла імперъторіълѣ Леополдѣ пентрѫ рекънóштереа націѵнеі ромъне, ші пентрѫ екалітатеа дрептърілорѣ кѫ челелалте націѵні трасілване. Імперъторіълѣ о трітісе ла дієта чеа котнѣсъ дін ассѵнпріторіі Ромънілорѣ. Дієта о ѧрѵнкъ ла акте; ѧнтре ачестеа, ѧн артікълѣ 60 алѣ дієтеі декіеръ ессерчіцѣ ліверѣ реліціѵнеі де рітълѣ орієнтал, чееа че декіерассе імперъторіълѣ Іосефѣ II кѫ 10 анні маі ѧнаінте прін декретълѣ толеранцеі.

XVII. Ѧн 29 Дечетвріе ст. в. Рѵссіа ѧнкеіѣ наче кѫ Тѣрчіа, ла Іаші, ѧн а кърей ѵртаре Дѵпастрълѣ се декіеръ де термінѣ ѧнтре поссессіѵніле Рѵссіеі ші ѧнтре провінцеле порціі отомане. Ѧн артікълѣ IV алѣ трататълѵі де наче се гарантісаръ дрептъріле прінчіпателорѣ ромъне пре темеіълѣ трататълѵі дін 10 Іълій 1774, есплікъторіълѵі дін 10

www.dacoromanica.ro

Мартіѣ 1779, ші актълъ din 28 Деченврie 1783.— Дънъ ешіреа трънелорѣ австро-рѫссештї din прінчіпате, се нѫміръ domnї Міхаіл Конєт. Сѫцѫ дн Ромънія, ші Алеccandрѫ Мѫрѫзѣ дн Молдавіа. Церіле ера девъстате прін каламіътъціле ресбелълъї ші дешертате de о́менї. По́рта промісе релъссареа трібѫтълъї пре доі аннї, ші къ нѫ ва скімба пре domнѣ фъръ de мотіве греле, дпсъ еа нѫ цінѫ промісіуніле фъкѫте Ромънілорѣ, кѫтѣ нѫ ле цінѫ нічї одатъ, de кѫндѣ Ромънїї вепіръ дн контактѣ кѫ дънса.— Імперъторіълъ Леополдѣ II мѫрі дн 1 Мартіѣ a. R. 2545 (Хр. 1792) дн етате de 45 de аннї, ші пре тронѣ ѫрмъ фііѫ-съѣ, Франческѣ II, каре се дпкѫркъ дndатъ дн ресбелълъ франчесѣ.— По́рта спре а сто́рче банї de ла Ромънї, дн контра трактателорѣ дпкеіате, стръмътъ кѫ фінітълъ ачестъї аннѣ пре Міхаіл Сѫцѫ дн Молдавіа ші пре Алеccandрѫ Мѫрѫзѣ дн Ромъніа.— Пре кѫндѣ кѫрцеа револѫціунea франчесъ дн то́тъ терро́реа еї, прінчіпателе Ромъне сто́рсе ші фълъчіте прін лѫпціле ресбелле ші прін аваріціа тѫрчілорѣ пре карі нѫ і маї пѫтea сътѫра кѫ банї, ера дн паче, ші се окѫпа кѫ віndeкареа плацелорѣ челорѣ дпфінте дн аннїї трекѫцї. Дн аннълъ R. 2548 (Хр. 1795) се денѫсе Міхаіл Сѫцѫ din Молдавіа, ші дн локълъ лъї се нѫмі Алеccandрѫ Іоанне Калімахѣ, еаръ дн аннълъ R. 2549 (Хр. 1796) се денѫсе Алеccandрѫ Морѫзѣ din Ромъніа, ші дн локълъ лъї се трімісе Алеccandрѫ Іпсіланте, каре фѫссе маї дпаінте domнѣ ші се лъссассе din кавса фѫцірей копіілорѣ, еаръ дѫцъ ачеea трекъндѣ дн Молдавіа, се прінсесссе de трібѫнълъ Фаврі, ші се трімісесссе дн кѫстодіе нъпъ ла дп-

www.dacoromanica.ro

кеіреа пъчеї de ла Сістовъ. Ын аннълъ R. 2550 (Хр. 1797) се денъсеръ domniї din amъndóue прінчіпателе: ын Молдавіа се денъмі Константінъ Ипсіланте, еаръ ын Ромъніа Константінъ Анціарліу. Прін ачесте скімбърі фатале се рзіпаръ прінчіпателе кз тотълъ, ын аннълъ ачеста маї веніръ ші алте калямітъці.

XVIII. Унъ аіанъ търкескъ de ла Bidinъ, кз пъмеле Пасвантоглу, скóссе пре паша de аколо, ші се пъсе елъ ын локълъ лъї, апоі се револтъ ын контра порціі; ын лъна лъї Noемвріе се дъссе асупра Нікополіі, конріпсе ші арсе четатеа, ші зчіse маіціme маре de óменї. Сълтанълъ трімісе ын контра лъї пре Остап-паша, каре рекъперъ Нікополіа. Трей аннї de зіле се фрекаръ пашіі търкешті кз Пасвантоглу de a дрéпта Дънърії. Търкіі de сънтъ дънсълъ фъкъръ маї adесе орі инкърсіунї ын Ромъніа спре а се провісіона кз бъкате. Константінъ Анціарліу фу денъпціатъ къ фаче каусъ контънп кз Пасвантоглу; ын 15 Февруарів а. R. 2552 (Хр. 1799) вені ла Бъкърешті унъ търнъ, ші се дъссе de a дрептълъ ын кърtea domnéскъ, инсоцітъ de унъ арабъ ші de доі алці сервї търкі; дънъ че ынтръ ын касъ, арабълъ трассе кз пістолълъ ын domnъ, търкълъ лї инфіпсе анціарівлъ ын пептъ, апоі лї тъіе капълъ, ші і аррънкъ корпълъ десноіатъ ын кърте каре ера плінъ de неа. Се пъскъ о терро́ре цепералъ ын Бъкърешті, инсъ nimine нз кътезъ a се аттінце de зчігъторі. Дънъ че се дъссе търкълъ кз капълъ, корпълъ се ынгропъ ла бісеріка Ст. Спіridion. Ын локълъ лъї Константінъ Анціарліу, пóрта трімісе domnъ еаръші пре Алессандрз Мързъ. Ын аннълъ R. 2453 (Хр. 1800)

www.dacoromanica.ro

скітъ пре Константінъ Ісіланте din Молдавіа, ші трімісе ân локълъ лъї пре Алессandрu Сuцu.— Пасвантоглu бътъ пре Плazлі-паша аша de таре ла Плевіna, ânкътъ ачеста фu констрінсъ a се ретраце преcте тънтеле Ємълъ; dънъ ачееа трімісе унъ корпъ ân Ромъніа, каре конpінсе Черпеції ân лuна лъї Октомвріе. Пъцінеле оштї ромъпештї фъцірu dinaintea тънърілоръ; боіарії din Краіова аzzindъ decпре ірpънчіsnea търчілоръ, еміграрu, лъссъndъ аколо пътаї пре локуіторіълъ кu о тънъ de мілітарі. Ân 7 Дечемвріе се фъкъ бътаіе ла Черпеці ântре оштіле domnълъї церї ші ântре але лъї Пасвантоглu. Челе din urmъ фuрu фрънте, âпсъ паша de ла Кладова ле трімісе сuккурсъ, ші конpінсерu Черпеції. Оштіле domпештї се ретрассерu, ла Стрехаіа ші ла Краіова ân пътеръ de 7000 de óменї. Каратuстафа кънітапълъ лъї Пасвантоглu конpінсе Краіова ân 31 Дечемвріе.

XIX. Ân 5 Іапuаріе R. 2554 (Хр. 1801) плекъ Алессandрu Мирzъ din Бuкuрештї кu óстеа кътрu Краіова, тотъ de одатъ ші Aidin-паша de ла Нікополі трекъ Dунъреа кu аї съї, ші аша ânкісерu оштіле лъї Пасвантоглu ân Краіова; се фъкъ о бътаіе фórte сънцерóсъ, таре парте a Краіовеї се містuї de фокъ. Ân 20 Іапuаріе се сuппuсерu 150 de інші dintre аї лъї Пасвантоглu, чеілалцї фuгірu ân 21 Іапuаріе.— Ân лuна лъї Февруаріе ântrъ Хассан-паша кu търчії съї (вепіцї ântr'аріsторілъ domпълъї) ân Бuкuрештї. Ачештіа, ân локъ de a аппъра пре Ромъпі ân контра ірpънчіsпілоръ лъї Пасвантоглu, се аппuзаръ de есчессе, простітuірu фетеї, ші фъкърu алте пекuвіінце. Дóue тuіері персекутате

www.dacoromanica.ro

de dъпшіі фъціръ дп кѣртеа Слътініапълъі, тѣрчіі іррѣпіcеръ dѣпъ еле. Ънъ о́спете каре петречеа ла Слътініанъ, еші дп кѣрте, ші дптребъ пептръ че факъ лартъ? Ънъ тѣркъ і трассе кѣ пістолълъ дп пептъ, ші лъ аштерпъ ла пътъптъ. Дп чеалалтъ zі есчедіпціі се пріпсеръ ші се стрінгъраръ.— Кѣ дпчепътълъ лъі Марціъ, паша de ла Рѣшава, кѣ аціъторіълъ оштілоръ ротъпе лъ Кladова. Alessandрѣ Мѣрѣzъ бътъ пре ребеллі ла сатълъ Съкърешті ші Чіорої; ла рѣлъареа Краіовеі Бълък-паша пръдѣ оппідълъ дп коптра ordіпеі лъі Мѣрѣzъ, дпкъркъ прada пре 80 de карръ ші о dѣссе кѣ сіпе. Domпълъ длъ акъѣсъ ла пóртъ, ші пръдъторіълъ фъ скоссъ din дрегъторіе. Ребеллій се ретрассеръ дп Марціъ de ла Черпецї. Domпълъ се дптóрсе вікторіосъ de ла Краіова ла Бъкърещті; єаръ Хассап-паша каре пъ се тішкассс din ачестъ локъ, черъ de ла дъпсълъ 60,000 de леі, кѣ тóте къ тѣрчіі веніцї дптр'аціъторіъ къпътаселъ стіпendіeле ші провісіъпіле лоръ. Мѣрѣzъ спре а скъпа цеара маї кѣрръпdъ de ачесте локъсте, коптептъ пре паша дп 23 Марціъ, ші апоі ачеста еші din цеаръ кѣ тѣрчіі съї.— Дп 8 Апріле Ротъпіі ѣчісеръ 128 de цівdапі дп Бъкърештї.

XX. Абіа се аѣzі ла Констаптіпополі къ цеара е ассекѣратъ дп коптра ескърсіъпілоръ лъі Пасваптоглъ, ші сълтапълъ ревокъ пре Alessandрѣ Мѣрѣzъ, ordіпъndъ дп локълъ лъі пре Міхаіл Сѣцъ, (лъпа лъі Nоѣтвріе).— Дп 10 Маіъ а. R. 2555 (Хр. 1802) трекѣръ оштіле лъі Пасваптоглъ Dъпъреа пре ла Лотъ ші Арціарiъ, єаръ дп 15 Маіъ пре ла Калафатъ, ші респъпdіръ терро́ре песпѣсъ дп цеаръ. Боіарій ші пегъцъторіі de ла Краіова трекѣръ престе Бълканъ

www.dacoromanica.ro

ын цеара Сарцеулуй. Ребелиий арсерь Търгу-Циулуй ши тъиарь пре локуиторий ку тичи ку марь. Оштиле търчещть карі маї ера ын цеарь спре апърареа сї, ну се оппусерь ынкърсторь ребелилорь,— ба се ворбіа къ ворь съ се унёскь ку сї. Domнуль девіерь къ ну е ын старе de a апъра цеара. Боіарій de ла Букурещть фугіръ ын Трасілваніа. Ла дичембрие луї Іосиф, Міхаіл Суцу ку агенціа австріакъ трекуръ ла Брашовь. Атунчі Хассан-паша вені ла Букурещть ку кътева чентурій de търчі, ши скріссе луї Міхаіл Суцу съ се унторкъ ын цеарь, къ периклуй ну е апа de маре, кумь с'аь пъртъ ла дичембрие. Апоі domнуль ну кутезъ а се тішка din Трасілваніа. Хассан-паша трімісе дунъ Нікулъ Брынковяну каре фугіссе кътръ Фокшіані, ші луь нуші локуіторій ын прінчіпатъ. Оштиле луї Пасвантоглу ну трекуръ Олтуль, чі ынкъркарь 2000 de карръ de сare de ла салінеле de лынгъ Рымнікь, ши се ретрассерь ын кастрале лорь din дрептуль Bidинулуї. Унтре ачестea се револтъ ши Цівріоpі—Осман-паша ын Трачіа ши Macedonia, ши ameнінцъ Константінополіа.— Ла Брашовь се луці фата къ търчії ворь съ ірруптъ ын Трасілваніа. Спре а ну da мотівь ла ассемине унтрепріндере Міхаіл Суцу фу авісатъ de a се deпърта de ла марціні ши a се дуче ын Cedинóра.

XXI. Азzindа-се ла Константінополі къ Міхаіл Суцу аь фугітъ ын Трасілваніа, пóрта нуші ын 17 Іосиф пре Алессandрu Суцу din Молдавіа domнь ши преste прінчіпатуль Ромъніеї, карe плекъ de ла Іаші ын 4 Іулій, dинпреунъ ку секретаріуль ..съь франчесь, Беллеваl. Унтре ачестea се пъреа къ се алінъ лукрúріле. Осман-паша прімindь о сунтиъ

www.dacoromanica.ro

de banĭ, ce сѣпнесе сълтанълуї. Пасвантоглѹ кѹ 10,000 de армацї шї кѹ 1200 de тѣнърї дн Bidinѹ, dѣпъ че лѹъ шї елѹ о сѣтть de banĭ de la Алеccandрѹ Сѫцѹ, дпчетъ de a маї фаче дпкърсіънї. Боіарїї чеї фѫцїї дн Трасілванїа, фѹръ кіетацї дпапої, еаръ Міхаіл Сѫцѹ фѹ чітатѹ ла Конcтантїнополі. Елѹ плекъ de la Cedішóръ дн 10 Авгѹстѹ шї трекѹ прін Ромъніа кътръ pecidinца сълтанълуї.— Дн 20 Авгѹстѹ пóрта decтінъ domнѹ дн Ромъніа пре Конcтантінѹ Іпсіланте, фіілѹ луї Алеccandрѹ, еаръ луї Алеccandрѹ Сѫцѹ і трімісе opdine съ се дптóркъ дн Молдавіа, ѹnde маї domni пѣпъ дн Октомврїе, шї фііndѹ акѹзатѹ de кътръ амбассаторіълѹ рѹссескѹ, къ е de партіта франчесілорѹ, фѹ depѹсѹ de пóртъ, еаръ дн локълѹ луї се depѹнї Алеccandрѹ Мѹрѹзѹ, каре плекъ de la Конcтантїнополі дмпрепъ кѹ Конcтантїнѹ Іпсіланте. Кѹ оккасіънea дпстълъчіънїї лорѹ се пѹблікъ ѹnѹ хатішеріфѹ (дн Бѹкѹрещтї 23 Октомврїе) прін каре се deфінсе depнтіреа лорѹ дн прінчіпате пре 7 аннї, се регълъ сістема контрібѫцїънїї, се рестітѹї Молдавіеї цінѹтълѹ Хотінълуї, шї се релесѕъ трібѹтълѹ пре ѹnѹ аннѹ; трѹпеле тѹрчещтї се ретрассерѹ din цеарѹ, шї боіарілорѹ се дмпѹсе deторіа съ кѹзте de цінереа скóлелорѹ, а оспіталелорѹ шї а дрѹмѹрілорѹ.— Дн 6 Октомврїе фѹ маре кѹтремѹрѹ ла Бѹкѹрещтї, каре цінѹ 4 мінѹте, шї стрікъ маї мѹлте касе.

www.dacoromanica.ro

КАРТЕА II.

De ла Konctantinъ Incilante ші Алеccandrъ Mърzъ пънъ ân zilele nôctre.

I. Revolуцiънea лъї Пасваптоглъ ân церіле de ла Dънъре, de ші се ънъreа cъффокатъ prin dicnъcечiънile din annълъ treкътъ, nъ accekъръ нічї pre гъверnълъ de ла Konctantinonолі, нічї pre domniї нічї pre локъiторiї церілоръ ачесторъ, къ ребеллълъ nъ ва таї тързъra пачea nъблікъ. Ân 20 Ianъарiе a. R. 2556 (Хр. 1803) се ръспънdi фата къ Мапаф-Iбрахім вънітапълъ лъї Пасваптоглъ ва съ iррънтъ ân цеаръ. Konctantinъ Incilante ântълці арнавцiї, ші се нъce pre нічiоръ de аппъраre, даръ тотъ de o dатъ пегоцiе къ ребеллълъ. Къtръ фінітълъ аппълъї, Мапаф-Iбрахімъ фъ princъ ші вчісъ de паша de ла Ръcчiвкъ.— Ân лъna лъї Маiе a. R. 2557 (Хр. 1804) се скъларъ Сервiї сънтъ Кара-Георге пентръ рекъперареа лiбертъцii, ші пъртаръ вnъ ребеллъ desператъ ân кърсъ de 12 de аннi, нънъ че шї къштігаръ лiзертатеа. Konctantinъ Incilante аціътъ pre Сербї pre сънтъ мънъ къ банi ші къ бекате.— Ân 2 Decтеврie фъкъndъce Napoleon Бънапарте iмператорiъ алъ франчесiлоръ, трiмice pre Себастiani атбассаторiъ ла Konctantinonолі. Ачеста трекъ prin Бъкърештї ші се прiмi de кътръ Konctantinъ Incilante къ тотъ ънтапітатеа. Ачі се пъскъръ ântре дъншiї dickъcciънї політіче, din карі Себастiani въzъ къ Конст. Incilante цine къ Ръшiї; елъ черкъ ân тотъ modълъ съ лъ decфакъ de accemine сітпатiї, ші съ лъ adъкъ съ ântръношеze партіта франчесъ; ânсъ пъшї аціънce скопълъ.— Ân лъna лъї Октотрiе a. R. 2558 (Хр. 1805) Ръшiї трекъръ къ пертiссiънea

www.dacoromanica.ro

порціи прін Молдавіа ѧи Австріа ѧи контра лві Наполеон каре декіерассе ресбеллъ австріачілорѣ. Наполеон бътѣ ѧи 4 Октомвріе пре австріачі ла Елхінген, ѧи 11 Ноемвріе пре Рѣшї ла Дірнстеін; еаръ ѧи 2 Дечемвріе бътѣ армата вніть а рѣшілорѣ ші а австріачілорѣ ла Австерліц, вnde комтъndаръ треї імператорі: Наполеон, Алессandрѣ шї Франческъ, ѧи 26 Дечемвріе се ѧнкеіѣ тракtатълъ de пачe ла Пресбергъ.

II. Ѧнтре ачестea Севастіані ѣ ѧнчета de a ѧнтърржта пре Селімъ III ѧи контра Рѣссіеі, ші a стърві пентрѣ скотереа domнілорѣ din прінчіпате, ка вnора че цінѣ къ Рѣшії. Алессandрѣ Інсіланте каре се афла ла Констаптінополі ѧнцелегъndѣ despre респолъцізнea порціі ѧи респектълъ фііълві съѣ Констаптінъ, ѧлъ провокѣ съ шї dea dimicізnea ші съ се dакъ ла Констаптінополі спре a се спъла къ modълъ ачеста de сѣспіцізнea пѣсъ асѣпра лві. Констаптінъ ръзіmатъ пре фертапълъ de domnie пре шéпте аннї, пѣ се тішкѣ, чі din контръ коптінъ a аціята пре Кара-Георге, къ сперапца de a фі ші елъ аціятатъ ла accemine ѧнтрепріndere. Пóрта deскоперіndѣ ачеастъ лъкраре a лві, детермінѣ съ і таіе капълъ. Амбасаторілъ рѣссескъ Італіанскі, сімціndѣ консілілъ порціі, трімісе ізте вnѣ еспресѣ ла Бъкърешті, къ авісълъ ла Констаптінъ съ се ръdіче ѧидатъ ші съ фугъ din цеаръ. Ѧп 16 Авгвстѣ a. R. 2559 (Хр. 1806) ѧnaінte de óра прънзълві аціънсе еспресълъ ла Бъкърешті. Констаптінъ ѣ пердѣ тітлъ, чі кістъ кълъріmea, каре шї о фортассе de кънdѣ къ Пасвантоглъ, ші пре боіарії прітарі; ѧнкредінцѣ ачестора гъверпълъ, zікънdѣ сітълъ къ елъ аре съ се депър-

www.dacoromanica.ro

teze, ші се ѵѣде дп кърцъ къ тóтъ каса са, ші дпкѣпцінратъ de кълъріме плскъ кътръ Брашовъ; ла тарцініле цереї dimice тіліціа, ші треѣ дп Трансілѵанія, еаръ de аколо се dъсе de adpentълъ ла Петербургъ. Се зіче къ кіаръ атѣнчї кънdъ ацінсе ла Бъкърещтї еспресълъ рѣсескъ, ар фі ацінсъ ші тѣркълъ трімісъ ка съ і іее капълъ, дпсъ ѵъзънdъ тіліціа дмпрецірълъ domnълуї, п'ар фі кѣтезатъ, чі с'ар фі дпторсъ дndатъ дndърътъ. Dупъ че вені штіреа ла Константінополі despre фугалуї Константінъ Ипсіланте, сълтанълъ ѵчісе пре татълъ луї, пре Алессandrъ, каре фъсе de dóѵe орї domnъ дп Ромънїа ші o datъ дп Молdавіа. Атѣнчї пóрта трімісе domnъ пре Алессandrъ Сѣцъ, de a dóѵa óръ дп Ромънїа, ші тотъ de odatъ ревокъ ші пре Алессandrъ Мързъ din Молdавіа, ші dестінъ дп локълъ луї пре Скарлатъ Калімахъ. Амбассаторілъ рѣсескъ Італінскі протестъ дп контра ачестеї dispѣсечіунї, фііndъ контраръ дптъріреї пре шепте аннї, дпсъ сълтанълъ персеверъ дп ресолѵціунea са, ші domnіїле плекаръ дп прінчіпателе лоръ респективе; еаръ Алессandrъ Мързъ се dъсе ла Константінополі.

III. Ачeастъ лѣкраре din партea порцїї продъсе дndатъ рѣптръ дптре Рѣссіа ші Тѣрчіа. Імперъторілъ Алессandrъ dede ordine трѣпелоръ de ла Dунастръ съ дптре дп прінчіпате; Селімъ III проперъ съ ревóче пре dc кърцъndъ пѣмцїї domnї, пре Алессandrъ Сѣцъ din Ромънїа ші пре Скарлатъ Калімахъ din Молdавіа, ші съ рестабілéскъ пре чеї дптърцї пре шепте аннї. Сѣцъ ші Калімахъ авїа dомніссеръ къте 10 зіле, ші къ фінітълъ луї Октомвріе ле вені ordine съ се дпторкъ ла Константінополі

www.dacoromanica.ro

Луї Константінъ Ипсіланте і вені фертанълъ de ре-ставрѫчіне кѫndъ елъ ера пре кале кѫ артата рѫссéскъ ла Кіовъ. Даръ цепарілъ рѫссескъ Міхелсон дптрассе дп Молдавіа ші оккѫпассе Tirina ші Хотінълъ; Mendop дмпрессѫрассе Стеілълъ, ші Долгорукі дптрассе дп Іашї (17 Ноемвріе). Пóрта се аррътъ паратъ а дмплíні тóте kondiціѫніле, дпсъ Рѫссіа пѫрчессе акѫтъ кѫ претенсіѫніле сале пънъ аколо, de череа Dънъреа дрептъ марціне деспърцітóре дптре Тѫрчіа ші Рѫссіа. Атѫнчї пóрта dede ordine пашілоръ de ла Dънъре съ дптре дп прінчіпате ші съ оппрéскъ пре рѫшї de a фаче прогрессе. Паша de ла Рѫсчіукъ трекъ Dънъреа кѫ 10,000 de тѫрчї, ші оккѫпъ Бѫкурештї. Рѫссіа пѫші пре Константінъ Ипсіланте domнъ престе атъндóве прінчіпателе. Ачеста адіѫнгъндъ кѫ Міхелсон ла Іашї, трімісе ordine ла гѫверълъ провісорій de ла Бѫкурештї съ препаре кортелле ші провісіѫнї пентрѫ óстеа рѫссéскъ, ші съ дмпълцéскъ міліціа чеа креатъ дпкъ de dънсълъ дп контра луї Пасвантоглу. Гѫверълъ се афла атѫнчї дптр'о пѫсечіне кѫ тотълъ крітікъ, стръмторатъ de дóве пътерї контраре. Чеї 400 de солдацї аї луї Константінъ Ипсіланте фііndъ провокацї de тѫрчї а се сѫпѫне лоръ, се дпкісеръ дп монастерілъ луї Радъ. Тѫрчії фъкъръ dісѫсечіѫнї спре а бомбарда монастерілъ, дп 13 Дечетвріе, кѫndъ еакъ се аратъ рѫшії ла Колептіна. Атѫнчї чеї din монастерію дпчепъръ а трае клопотеле спре а da семнъ челорлалцї. Тѫрчії сперіацї лѫаръ фѫга дп тóте пърціле; солдацїї ерѫпсеръ din монастерію, попорълъ се скълъ дп массъ, ші дп кътева мінѫте тѫрчії фъръ алѫпгацї din Бѫкурештї. Еї лѫаръ фѫга спре Цівр-

www.dacoromanica.ro

ціѣ, дпсъ дпаінте de a трече Арџешіѣлѣ, фъръ а-ціѣпшї de солдацї ші de казачї, ші тъчелъріцї пълъ ла о міе ші маї біне. Пъџінѣ дѣпъ ачееа вепі ші Константінѣ Іпсілапте кѣ Міхелсоп ші кѣ алцї цепе-рарї рѣшї; Ісаіовѣ кѣ дóѣе реџітенте de казачї се дѣссе ла Краіова. Міхелсоп пѣвлікѣ зпѣ тапіфестѣ дп пѣтеле імперъторіѣлвї Алессапdрѣ, прін каре de-кіеръ „къ артата рѣссéскъ дптръ дп прінчіпате спре аппърареа реліџіпеї ші а дрептѣрілорѣ лорѣ, ші се ва пѣрта кѣ тóтъ діечіпліпа, датѣ дп Іаші 16 Де-четврie 1806“.— Константінѣ Інсілапте дпчепѣ съ фортеze зпѣ корпѣ de казачї de Ротъпї din атъп-дóѣе прінчіпателе пептрѣ аппърареа лорѣ. Дптре а-честеа сербїї коптіпза ресбелѣлѣ кѣ тóтъ еперџіа, ші дп 13 Деченврie лѣаръ Сіпџідѣпѣлѣ кѣ ассалтѣ. Міхéлсоп пѣ оккѣпѣ кастеллеле de ла Бръіла, Ціврџіѣ ші Тѣрпѣ кѣ прешеze рѣссештї, din каре каѣсъ тѣрчїї преете пѣџінѣ къпътъпdѣ кѣраџіѣ трекѣръ еа-ръшї преете Дѣпъре ші се дптърірѣ дптр'дпселе, ші фъкѣръ маї десѣ ерѣпчівпї.

IV. Кѣ дпчепѣтѣлѣ аппѣлвї R. 2560 (Хр. 1807) пóрта пѣті сераскіерїѣ ла Дѣпъре пре Баірактар-паша, ші везірїѣ пре Хелті-Івраһім-паша, ші лѣ трімісе ла Дѣроспорѣ кѣ драгоманѣлѣ Алессап-дрѣ Апџіарлїѣ, дестінатѣ домпѣ пептрѣ Молда-віа.— Дп лѣпа лвї Февръарїѣ сербїї лѣаръ Сабацѣлѣ, апої Наіссѣлѣ, Островѣлѣ, ші се пѣсеръ дп легътъръ кѣ артата рѣссéскъ чеа din прінчіпате.— Дп лѣпа лвї Апріле Міхелсоп плекъ кѣ óстеа рѣссéскъ din Бѣкърештї кътръ Ціврџіѣ, дпсъ пре кале і вепі штіре de ла Мендор de ла Стеіѣ, къ тѣрчії ворѣ съ трéкъ пре аколо, ші аша елѣ пѣрчессе de a дрептѣлѣ спре

www.dacoromanica.ro

Стеіль, лъссъиdъ ăn Ротъніа пре цеперарівль Мілорadовічі. Ăn лъна лві Маіў вenindъ штіре къ търчіі трекъ Dънъреа пре ла Обілештї, Мілорadовічі плекъ din Бъкърештї ănaінтea лорь, еаръ Констаптінъ Інсілапте къ сепатъль се dъссе ла Фокшіапї (19 Маіў), ші de аколо трекъ ла Бърladъ. Мілорadовічі бътъ пре търчі ла Обілештї; ănсъ тотъ атънчі трекъссе ші Баірактар-Мъстафа-паша Dънъреа пре ла Ціврціи, ші пърчессе dрептъ спре Бъкърештї; ессъndареа Арцешълві ăntрedскъ пре търчі de a ănaінта, ші Мілорadовічі ăntърі Бъкърештіі.— Ăn 25 Маіў се dестропъ сълтапълъ Селімъ III прін іапічеарі din каsса рефортелорь ăntродssе ăn міліціе dънъ консілівль лві Себастіані, атbассаторівлві франчесь, еаръ ăn локълъ лві се пъсе Мъстафа IV, каре dесфііпцъ тóте ănпоіріле ăn імперівль отоманъ.— Ăn 9 Іліў се ănкеіе трактатъль de пачe ла Тілсіт ăntре Naполеоп ші Алеssandръ, прін каре се dетершіпъ ка Рssсіа съ dea прінчіпателе Ротъпештї ăndъръtъ, ші съ ші ретрагъ оштіле.— Ăntре ачестea тóре Міхелсоп ла Бъкърештї, ші ăn локълъ лві се тріміте Марешалълъ Просороскі, еаръ ăn 25 Авгъстъ Рssсіа ăнкеіе артістецъ къ Търчіа.— Баіраktар-паша, атікъ алъ лві Селімъ III, се рескóлъ ăn коптра лві Мъстафа, ші ămпressъръ сераівль. Мъстафа звіde пре звківль съъ Селімъ, еаръ Баіраktар-паша dестропézъ пре Мъстафа, ші ănалцъ пре фрателе ачестvіа, Махmvd II, каре звіde пре Мъстафа, ші фаче вezірів пре Баіраktар-паша, 28 Іліў ла. R. 2561 (Хр. 1808).

V. Ăntре ачестea Рssсіа deпsне пре Констаптінъ Інсілапте din domnіe, ші тріміте прешedінте пре

www.dacoromanica.ro

цепераріялъ Косціковъ, каре форшézъ ын пріпчіпате комітеле компосе din Мітрополітялъ, din опъ епіскопъ ші 4 саў 5 боіарі марі; елъ ынсъші шéде ын Іаші, еаръ ла Бъкърещтї тріміте віче-пресединте пре цепераріялъ Енгелхард. Ла Ръсчіякъ се дескідъ негоціаціиле де пачe, ынсъ ессъ фъръ де ресултатъ. Ка ынчепътялъ аннялуї R. 2562 (Хр. 1809) се фаче алтъ ынчеркаре ле Іашї; Рассіа чере пріпчіпателе Ромъне (Молдавіа ші Ромъніа) ші депъртареа амбассаторіялуї енглесъ, ла каре пóрта ну се ынвоіеште. Дечї ын лопа луї Марцїе се дескідъ еаръшї остілітъцїле, Просоровскі віне ла Бъкърещтї ші тріміте пре Мілорадовічї съ батъ Ціврціялъ, еаръ елъ се дъче де ынпрессóръ Бръіла, ынсъ атъндóне фъръ де сучессъ; дънъ ачееа арръпкъ опъ подъ преете Дънъре ла Галлаці, ші ын лопа луї Іюліе трече ын Месіа, даръ ын 11 Августъ тóре ла Протокъ, апróпе де Мъчінъ. Атънчї се пане ын канялъ артатеї цепераріялъ Папкратіон, копріпде Мъчінялъ ші Хърсова. Ынтре ачестеа капітялéзъ Бръіла. Папкратіон аррънкъ опъ подъ преете Дънаре ла Хъреова, лассъ ын Месіа пре Катепскі, еаръ елъ віне де іеа Солбоzіа de лънгъ Цівріе, о префаче ын чепъшъ, ші апоі се дъче ла Бъкърещтї ла іерпатікъ.— Ире кънdъ кърцеа ачестеа ла Дънъреа de ціосъ, Наполеон ынаінта ла чеа de сасъ ын контра Австрієї, ын 10 Маіе аціпсе ла Віенна, ші а треіа zі ынтръ ка ынвінгъторіе ынтр'ажпса, dede о прокіетачіпе кътръ Унгарї съ шї алéгъ реце. Ын 21 Маіе се факъ бътаіа ла Асперп, ын 14 Іюніе Равъ, ын Іюліе ла Ваграт, дънъ каре се ынкеіе артістецъ ын 12 Іюліе ла

www.dacoromanica.ro

Znaimъ, ші дп 14 Октомвріе се сѣбскріссе трактатѵлъ de пачe ла Фънтъна фрътóсъ (Schoenbrunn).

VI. Дп лѣна лѣї Мардіѣ a. R. 2563 (Хр. 1810) се ревокъ цеперарівлъ Папкратіон, ші дп локѵлъ лѣї се трімісе Нікóлъ Катепскі, фрателе лѣї Серціѣ каре комтѣnda ла Хършова. Ачестъ din ѵртъ бътъ Баба, Расградѵлъ ші Коспіца, ші прінсе пре фатóсѵлъ Пехліван-паша ші пре Скарлатъ Калімахъ, каре ера дп кастре дестінатъ de Мѵстафа дп локѵлъ лѣї Алеccandрѵ Анціарлій пентрѵ прінчіпатѵлъ Молдавіеї. Нікóла Катепскі лѵъ Дѵросторѵлъ ші пѵрчессе дмпрезнъ кѵ фрате-съѣ Серцій de аттъѵъ Шѵтла, дпсъ ѵаколо рѵшіі фѵръ дптъмпінацї de вezірівлъ Кіор-Іосѵф-паша кѵ каре се фрекаръ доѵе лѣні de ziле фѵръ de сѵчессъ. Кътръ дпчепѵтѵлъ лѣї Септемвріе дмпрессѵраръ Рѵсчівкѵлъ, ѵnde пердѵръ ла 8000 de óменї фѵръ de a лъ пѵтé лѵа; дп 7 Септемвріе бътѵръ пре Іпсаллалі-Ахmed-паша ла Батінъ, ші-і лѵаръ тóтъ артілеріа, прінсеръ пре паша, еаръ пре серасківрівлъ лъ ѵчісеръ дп бътаіе. Дѵпъ ачеастъ пердере маре се сѵппѵсеръ четъціле Рѵсчівкѵлъ, Ціврцівлъ, Нікополіа ші Тѵрнѵлъ, еаръ рѵшіі се пѵсеръ дп легътѵръ кѵ Сербіі. Кътръ тóтпъ вепі фіівлъ лѣї Сѵваровъ кѵ 15,000 de рѵші алешї, лѵъ Плеовпа, ші се дптóрсе ла іерпатікъ дп Бѵкврештї.— Дп лѵна лѣї Февръарій a. R. 2564 (Хр, 1811), Нікóлъ Катепскі, фъкѵndъ препаратіве спре а коптіпѵа ресбелѵлъ, тѵрі пре пеаштептате. ——— Дп локѵлъ лѣї вепі цеперарівлъ Кѵтѵсовъ, дп лѵна лѣї Мардіѣ, дп цеара Ротъпéскъ. Ачеста трече кѵ óстеа ла Рѵсчівкъ, дпсъ поѵлъ вezірій Ахmed-паша дпаінтézъ кѵ пѵтеріле асіатіче кътръ Дѵ-

www.dacoromanica.ro

пъре. Кътъсовъ възъндъ къ рѣшїї пъ се дикътетъ дп коптра унеї пътерї марї de търчї, dede opdine цеперарїлоръ dc прс рѫпа Дънърїї съ demolёскъ фортъреџеле шї съ се ретрагъ дп Ромъніа, елъ дпсъшї ретрекъ Дънъреа прс ла Цїзрдїз, еаръ Ахmedпаша копрінсе Рѣсчїзкълъ. Дп 9 Сентемвріс търчїї трекъръ Дънъреа шї копрінсъръ Цїзрдїзлъ. Цеперарїзлъ Марковъ каре вепіссе din Молдавіа дптр'аџїзторїъ трекъ, пре ла Търтъкаіа дп Месіа, лъ de ла спате пре търчї ла Рѣсчїзкъ, шї пбптеа копрінсе кастреле вїзірїзлъї къ тбте челе dінтр'жнселе; вєзірїзлъ сперіатъ фъцї ла Шъмла. Армата чеа de 30,000 сънтъ Чїапаногль, пашъ de треї тъзърї, dапъ о ресістінцъ пертїпаче, фъ певоїтъ а се da прінсъ, дп 14 Октомвріе. Вєзірїзлъ десператъ трїмісе аблегацї de ла Шъмла спре а фаче армістецъ. Се дпчепъ негоціацїзпіле ла Бъкърещтї, карі се прелънцескъ пънъ дп лъна лъї Іанзарїъ, а. R. 2565. (Хр. 1812); дп фіне се дпкеїъ паче, ла Бъкърещтї дп 28 Маїъ, къ кондіцїзпіле: ка Прътълъ съ фіе тарпіпеа дптре провінцеле порцїї оттомане шї дптре посссссїзпіле рѣссештї; domnїї прінчїпателоръ ромънещтї съ се дптърёскъ прс шепте аппї, шї съ се обсервезе хатїшеріфълъ Сълтанълъї Селімъ III, прїп каре се гарантёзъ дрептърїле прінчїпателоръ. Остеа рѣссёскъ ва ръмънё дп прінчїпате пънъ ла 2 (14) Октомвріе спре апшлапарса котпътелоръ, ръдїкарса оспїталелоръ шї скїмбарса каптївїлоръ. Кътъсовъ фъ кїематъ ла Петерсбургъ, еаръ дп локълъ лъї се трїмісе admірарїзлъ Чїчіаковъ.

VII. Пбрта се проперъ къ дпкєіарса ачестъї тръктатъ de паче вътъмъторїъ пептръ дънса, дп коптра

www.dacoromanica.ro

дпdетпърій лъї Nапolеоп каре дпаінта къ армата чеа таре асупра Рѫссіеї.— Nапolеоп трече дп 23 Іупіѣ преste Niemen, дп 17 Августъ се фаче бътаіа ла Столенскъ, дп 14 Септемвріе Nапolеоп дптръ дп Москва, ла каре рѫшіі дї dаѫ фокъ ші о лассъ дп мъпіле франчесілорѫ префъкътъ дп чепѫшъ. Чічіаковъ плéкъ дп Септемвріе къ остеа de ла Dънъре дп Рѫссіа дп контра лъї Nапolеоп. Кътѫсовъ рѫшъпе бътътъ ла Красноі дп 20 Ноемвріе; франчесіі трекъ преste Берегіna дп 29 Ноемвріе; дп 5 Decемвріе Nапolеоп дъ коптѫпdълъ дп мъпіле лъї Мърат, ші плéкъ ла Парісъ; армата чеа таре ремъпе decерatъ пре къмпіі Рѫссіеї. — Плекѫпdъ Чічіаковъ din прінчіпате, лъссъ пре цепераліълъ Zалdѫхен дп локълъ съѫ, пѫнъ дп 2 Октомвріе, кѫndъ есі ші ачеста къ рѫшіі съї, dintre карі періръ дп ачестъ рескелъ de 6 аннї пѫнъ ла 150,000 de іншї.— Дп 24 Августъ пóрта нѣмі domнї, дп Молdавіа пре Скарлатъ Калімахъ челъ прінсъ de рѫші, ші дп Ромъніа пре драгоманълъ Іоанне Караціа. Ла дпчепѫтълъ лъї Октомвріе се тъіаръ Dетеріъ Мързъ ла Шѣтла ші Папаіотъ Мързъ ла Констаптіпополі. Дп 25 Ноемвріе Іоанне Караціа ацѣпсе ла Бъкърещтї. Фрігълъ ші ґерълъ челъ таре din іарпа ачеаста се сімці ші дп прінчіпателе ромъне.— Кътръ міzлокълъ лъпсеї лъї Decемвріе арсе кърtеа domнéскъ de ла Бъкърещті.— Дп лъпа лъї Мартіъ a. R. 2566 (Хр. 1813) Рашіс-паша, каре лъассе парте ла револуціѣнеа іапічіарілорѫ, ші апоі трекѫссе дп Рѫссіа, фѫ кіематъ дпdърътъ de сълтанълъ Махмud. Елъ вепі пре ла Іаші, ѕnde фѫ прітітъ къ тóтъ кавіпца de къtръ domнълъ Скарлатъ

www.dacoromanica.ro

Калімахъ, ші de аколо пърчессе прін Ромъніа къ 30 de тътарі спре а трече ын Търчіа. Діпаінтеа Бъкурештілорь ся ынтъмпінатъ de унъ deлі-баша, каре фъссе а пзме трімісъ de везірівлъ. Ачеста свіndъсе ын карретъ ка амікъ, трассе къ пістолівлъ ынтр'ынсівлъ ші лъ вчісе, апоі-й тъіе капівлъ, ші лъ dъссе ла Константінополі.— Ын вара ачестві анъ се лъці о маре пестілінцъ преste прінчіпате, каре цінъ пънъ ын алъ трейле анъ, ші ръні мій de омені.

VIII. Ын 31 Марціе a. R. 2567 (Хр. 1814) армата австріакъ ші рессéскъ ынтръ ын Парісъ, еаръ ын 2 Апріле абдікъ Наполеон, ші се есіліе ын інсъла Елба.— Ын анівлъ ачеста ынченъ фóмстеа ын Трасілванія, ші цінъ трей анні de зіле; din каvса карестієї чей марі тарірь тълціме de омені.— Ын 24 Маіе вені повлъ консълъ брітаніко Вілкінсон, ла Бъкурешті; domнвлъ Іоанне Караціа ынченъ съ стóркъ цеара.— Ын 20 Марціе a. R. 2568 (Хр. 1815) се ынтóрсе Напóлеон ын Парісъ, еарь ын 18 Іюніе се фъкъ бътаіа de ла Ватерлоо, ші Наполеон се релегъ ын інсъла Сънта-Елена.— Ире тімпівлъ ачеста гречій фортéзъ стеріа пентрь ліберареа патрієї.— Ын прінчіпателе ромъне Іоанне Караціа ші Скарлатъ Калімахъ котнвнъ комміссіві пентрь черчетареа леціlорь ші лъкрареа кодічілорь карі се ші пзблікъ ын анівлъ R. 2569. (Хр. 1816).— Ын Сербіа Кара-Гіорге се вчіde de Мілошъ Обреновічі каре се фаче domнъ къ анпробареа порцій.— Ын вара анівлві R. 2570 (Хр. 1817.) къльторі імперъторівлъ Франческъ прін Трасілванія. Рессіа detepmінъ маї de апрóпе рънортвріле ынтре сіне ші Търчіа, ші черь ка търчії съ éссъ къ тотвлъ din прінчіпателе ро-

www.dacoromanica.ro

тъпе, ші съ се обсерве трактатълъ de ла Бъкурещї.— Ын Ромъніа авентърарілъ Цiianъ, къпітанъ de o бандъ de латронї, фаче марї търбърърї ші ръспъndеште терроре ын цеаръ; ын алтъ парте, Кържалї се фаче фатосъ прin despoiarea чіокоілоръ. Ын аннълъ R. 2571. (Хр. 1818.) се пъскъ търбъраре ла Іашї din каuса абъсърілорь челор тълте, унъ пътърь de omnidanї аннъкаръ артеле ші алергаръ ла палаціълъ domнълуї стрігъndъ: „Ціосъ къ Калітахъ! Ачеста се арретъ къ інітъ ынаінтеа лорь ші арръпкъ тотъ къмпа пре дрегъторї. Мълціtea се прічінітъ атънчї асупра дрегъторілорь ынпілъторї, ынсъ ачештіа къпітігассеръ тітнъ спре а скъпа къ фуга de фуріа попорълуї.— Мішкъріле ачестеа, ші плъпцеріле челе тълте асупра гъверпълуї луї Калітахъ ші алъ луї Караціа, пентрь естóрсіунїле ші абъсъріле че се фъчеа, первенірь ла урекіле сълтанълуї, каре детертінъ съ скóть пре атъndoї domнії, ынкъ ынаінте de а фіні алъ шепteле аннъ. Ын 7 Октомвріе аціунсе унъ капеціъ ла Бъкурещї къ ordinea сълтанълуї. Караціа лассъ гъверпълъ церей ын тъпіле мітрополітълуї, але бапълуї Брапкованъ ші а ле луї Сатъркашъ, іеа къ сіне тотъ че аре ші плекъ къ dомna ші къ фііа са, ескортатъ de 400 de арпъцї, ші трече ла Брашовь; de аколо се дъче ла Віенна, апоі ын Елвеціа, ші ын фіне ын Італіа. Капеціълъ рътасе deскопчертатъ ын Бъкурещї, ын 11 Октомвріе a. R. 2571. (Хр. 1818). Боіарії ші мітрополітълъ се адънъ ын 12 Октомвріе ші факъ о петіціунe кътръ пóртъ ка съ лі dea воіе de а шї алеце domнъ din цеаръ. Пóрта трътъндъ лъкрълъ; ын цеаръ се лъцеште фата къ віпъ търчії; чеї маї тълцї

www.dacoromanica.ro

боіарї фѣгъ ѧn Трасілваніа.— Пстіцівпеа Ротъпілорѣ пѣ се респектéзъ de кътръ пóртъ, еа тріміте ѧn прітъкара аппвлві R. 2572 (Хр. 1819.) domnѣ пре Алесandрѣ Сѣцѣ ѧn Ротъніа, ші пре Міхаіл Сѣцѣ ѧn Молдавіа.

IX. Пре тітпвлѣ ачесста се лъціссе стеріа грсчілорѣ прсстс тóтъ Тѣрчіа, кіарѣ ші ѧn Констаптінополі; чеї маї тѣлцї грсчї карі петрсчеа ѧn diверселе четъцї але Еѣропсї, сс іпіціаръ ѧntр'жпса. ѧn аппвлѣ R. 1573 (Хр 1820) стеріштіі алсссеръ de капѣ алѣ лорѣ пре Алсссandрѣ Іпсілантс фііѣлѣ фостѣлві прінчіпе Алсссandрѣ каре се тѣіассе ла Констаптінополі dѣпъ чс Констаптінѣ фѣціссе ѧn Рѣссіа. Алсссandрѣ, оффіціарій ѧn артата рѣссéскѣ, ачептъ алецсреа кѣ сптѣсіастѣ, ші проіектъ плапвлѣ рсскѣлѣрії цсперале— ѧntрс ачсстса Ротъпії пстѣлцъміцї кѣ гѣвсрпвлѣ domпілорѣ стрѣпї фсрвса ѧn прінчіпате. Алсссandрѣ Сѣцѣ тѣрі ѧn 29 Дсчстврiе. ѧndатъ чс се пѣблікъ сшіреа din вісацъ а лві Алсссandрѣ Сѣцѣ, Тсodорѣ Vladiміpсскѣ, отѣ крсскѣтѣ ѧn артс, алсргѣ прсстс Олтѣ, ші провокъ прс Ротъпї ла артс спре рестаѣрареа дрептѣрілорѣ челорѣ вскі, dс а шї алецс domпѣ Ротъпѣ. ѧn тіzлокѣлѣ тішкърілорѣ ачсстора, штіреа dеспре тóртса лві Сѣцѣ ацівпце ла Констаптінополі, ші пóрта пѣтсштс ѧndатъ domпѣ прс Калімахѣ. Ачеста тріміте локѣцііторії сѣї ла Бѣкѣрештї, пъпъ кѣndѣ ва вепі слѣ ѧпсѣшї сѣ оккѣпе скаѣпвлѣ. Пъпъ атѣпчї Тсodорѣ фортассс о міліціе dс 1000 de іпшї ші маї біпс. Гѣвсрпвлѣ провісоріѣ тріміте ѧn контра лві пре арпъцції domпсштї, ѧпсъ ачештіа ѧn локѣ de а сс бате, сс ѣпескѣ кѣ dъпсѣлѣ.

www.dacoromanica.ro

X. Пре кънdъ ітперъторівлъ Алеccandръ цінеа конференце къ Франческъ ла Лаібах, Алеccandръ Інсіланте, капълъ стеріптілорь трече Прътълъ къ Франціі съї Деметріе шї Нікóлъ дп фрътеа бпеї търте de гречі ші de арнъуці, дп 7 Мартіе а R 2574 (Хр. 1821) дптръ дп Іашї, дпdънлекъ пре Міхаіл Съцъ съ факъ кабсъ коптънъ къ фънпіі спре ръстърнареа ітперівлеї оттоманъ ші дреставрареа Гречієї, ассекърпdълъ къ рънії стаъ парацї къ арматъ таре съ ле dea аџівторіе, ші тріміте пре Капtакъzепъ ла Лаібах спре а чере ordine de ла Алеccandръ пептръ оперъчівніле белліче. Алеccandръ десапробézъ дптрепіпdерea, ші dъ ordine лъї Капtакъzепъ съ се dепъртезе дп 24 de óре din Лаібах. Дптре ачестеа Інсіланте dede о прокістъчівне провокътóре ла арме, ші бчіеє пре тоцї търчії din Іашї. Кънітанълъ Каравіа алергъ къ арнъуцій ла Галлацї, ші фъкъ бнъ таре тъчелъ дп търчії пегъцъторї de аколо. Dепъ че Інсіланте адбпъ дп Молdавіа ла 5000 de гречі, българі, сербі, арнъуцї, плекъ кътръ Бъкърещтї; ші дп 9 Апріле аџібпсе ла Колептіна. Дп Бъкърещтї се афла Теodорь къ 1600 de Ротъпі, ші кътінарівлъ Сава къ кътева чептърії de арнъуцї. Інсіланте і дпвітъ съ шї бпéскъ артеле къ але лъї, ші съ пърчéдъ дп контра търчілорь. Сава трекъ ла Інсіланте, dарь Теodорь і dекіерь: „къ сї акъпdь сконърї dіверсе, пь потъ съ факъ кабсъ коптънъ: dакъ Інсіланте воіеште съ лібере пре гречі, съ трéкъ преете Dънъре спре Константінополі, къ елъ (Теodорь) п'аре съ се скóле дп контра Търчієї, чі ва пътаї съ шї тънтзе цеара de стрънї.“ Тотъ de одатъ аџібпсе ші Капtакъzепъ къ ръспънсълъ de ла Лаібах, къ ім-

www.dacoromanica.ro

перъторіалъ Алессandръ пъ ва съ рекъпóскъ революціонеа гречілорь. Ла Сербіа Мілошъ принсе пре сшіссарій греч карі воіа съ аппрindъ ші аколо фокълъ революціонеі.

XI. Сълтанълъ авzindъ dе скълареа лъї Інсіланте, пъті сераскіерій пре паша dе ла Бръіла, ші dede ordine ка ламперецъ къ пашіі dела Dънъре съ пърчéдъ съ стъмпере революціонеа ла прінчіпате. Teodorъ трімісе о dекіерьчіне ла пóртъ аррътъndъ сконълъ лпартърій Ротъніlорь, ші о петіціне пентръ ліберареа церей dе dеспотістълъ стръінілорь, лпсъ пъ прімі респънсъ. Се вede къ пóрта лва скълареа лъї dе identікъ къ а лъї Інсіланте. Ачестъ din ъртъ пепътъndъ къштіга пре Teodorъ, се ретраце къ гречій ла 12 Апріле ла Търгъвештї.— Сераскіерілъ dевъстъ Галаціі ла 13 Маіъ, ші вчісе мълціте dе крештінї фъръ dе алецере. Інсіланте трімісе пре Ціорціъ Каптакъzenъ къ 3000 dе артацї къторъ Молdавіа, каре бътъ корпълъ dinaінте алъ търчілорь ла Фокшіанї, ші ла 31 Маіъ лнтръ ла Іашї, dе ънdе фъціссе Міхаіл Сецъ ла Бассарабіа.— Лнтре 20-24 Маіъ трекъ паша dе ла Dъросторъ къ 12,000 dе търчї престе Dънъре ші лпаінтъ къторъ Бъкърештї.— Teodorъ пепрімindъ ръспънсъ dе ла пóртъ, ші въzъndъ къ търчії лпаінтézъ къ атъта пътере спре Бъкърештї, се ретрассе къторъ Пітештї. Лнтре къпітанії лъї Teodorъ се афла мълцї стръінї; ънълъ dінтре ачештіа, къ нъмеле Іордакі, лъ въndъ лъї Інсіланте. Ачестъ революціонарій грекъ аттрібъіndъшї лнтр'о цеаръ стръінъ о авторітате ші ънъ dрептъ каре пъ лъ авea dе ла німінe, тъіъ капълъ еробълъї Ротънъ ла Търгъвештї.— Търчії лнтраръ ла Бъкърештї ла 28 Маі.. Мълціте dе ó-

www.dacoromanica.ro

шепї, маї алессѣ боіарї, фѫріръ dinaintea лорѣ шї трекѫръ ѧn Трасілваніа, Інсілапте се ретрассе кѫ óстеа са спре Олтѣ, ѧмпрешнѫндѣ шї прс чса рѫтасъ de Teodorѣ, каре фъчса престе тотѣ ла 10,000 de óменї. Тѫрчїї девъстаръ цеара пъгъпеште, шї кътръ шіілокѫлѣ лаї Іѫніѣ лѫрчесссръ ѧn контра лаї Інсілапте. Кѫпітапѫлѣ Сава десертѣ шї трекѣ ѧn партеа тѫрчілорѣ; Ротъпїї чеї вѫндуї de кѫпітапѫлѣ Iордаке се ѧмпрѫштіаръ, Iордаке кѫ леціѫнea грéкъ се пѫсс ѧn ordine de бътаіе ѧn кѫтпѫлѣ Дрѫгъшіапілорѣ. Ачі се пѫскѣ о бътаіе сънцерóсъ ѧntre гречї шї тѫрчї; гречїї се тъіаръ маї тоцї, пѫцінї скъпаръ ла Інсілапте каре шедса ѧn топастерілѣ Коzіа. Прітіndѣ штірса чса трістъ despre пъчелъріа тоталъ a леціѫпеї, Інсілапте фѫрі кѫ рѫпъшіцеле ѧn Трасілваніа, ѫndс се прінсе ѧndатъ de кътръ автопітъціле австріаче шї се трімісе ла Мѫпкачїѣ— ѧn Молдавіа Капtакѫzепѫ ѧпкъ фѫ бътѫтѣ шї алѫпгатѣ преете Прѫтѣ. Iордаке се апперъ маї тѫлтѣ, ѧпсъ шї елѣ кѣзѣ ла топастерілѣ Секѫлѣ лъпгъ пагціпса Бѫковінеї, ѧn 21 Септемвріс. Кѫпітапѫлѣ Сава каре трекѫссе ѧn партеа тѫрчілорѣ, перdѣ капѫлѣ ла Бѫкѫрештї dimпреѫпъ кѫ аї съї

XII. Ла Констаптінополі се ѫчісс Калітахѣ, пре каре пóрта лѣ destinacce domпѣ dѫпъ тóртеа лаї Алеccandрѫ Сѫцѣ, фііndѣ къ п'аѣ descoперітѣ ѧndatъ revолѫціѫпеа лаї Teodorѣ, сперѫndѣ къ лѫкрѫлѣ се ва ѧмпъка прін трапсакціѫпї.— ѧn ziса de Паштѣ, 10 (22) Апріле, се спѫпzѫрѣ патріархѫлѣ dinaintea вісерічеї; тѫлцїпс de гречї се тъчелъріръ. ѧпсъ ѧn Гречіа се копtінѫ ресбеллѫлѣ кѫ таре атрочітате.— ѧn 18 Іѫліѣ амбассаторілѣ рѫссссскѣ, Строгановѣ,

www.dacoromanica.ro

dedc порціі унъ вълтіматъ, черъндъ ка трупеле търчештї съ се ретрагъ din прінчіпате, съ дпчетезе персекуціуніле крештінілоръ, ші съ се рестаурезе бісерічеле стрікате de търчї. Дп 14 Августъ амбасаторіалъ рюссескъ аціунсе ла Odessa. Алессандръ се декіаръ дп контра порціі; Австріа ші Брітаніа о апъръ, ші дмпакъ лукралъ пре ла дпчепутълъ анулуі R. 2585 (Хр. 1822.) Реіссеффендї проміте патерілоръ Европеане, къ дп 5 Маіъ воръ дпчепе а се ретраце оштіле търчештї din прінчіпате, карі фъкъсеръ есчессе преste есчессе.— Порта пътрунсъ de дрептатеа кавсеі Ромънілоръ ші de адевърателе сале інтерессе, детерминъ дп фіне съ dea прінчіпателоръ domnї Ромънї. Еа черъ ка фіекаре прінчіпатъ съ трімітъ ла Констаптінополї къте шепте kandidaцї de domnъ, спре а алеце dintre дъпшіі ші а конфірма пре ачеіа че і се воръ пъре. Kandidaцій Ромънї плекаръ din цеаръ, ші дп 20 Апріле аціунсеръ ла Констаптінополі, унде се прімірь къ о бънъвоінцъ естраordinaръ. Дп 20 Іюліе салтанълъ denъmі пре Грегорій Гіка domnъ дп Ромъніа, ші пре Іоанне Стурза дп Молдавіа.

XIII. Іапічіарій din прінчіпате карі аштепта dупъ ачеастъ революціune, ка салтанълъ съ префакъ церіле дп пашалъкурї, се търбъръ авzindъ despre denъmірea domnілоръ, ші комітъ дпкъ ші маї марї есчессе декътъ пънъ аічі: ла Бъкурещї анпрindъ форълъ пътітъ скаune, прадъ ші стрікъ каселе боіарілоръ ші але негуцъторілоръ; ла Іашї унъ incendiъ префаче дп ченушъ ла 2000 de касе, дп 10 Августъ.— Noiї domnї плекъ дп 20 Августъ de ла Констаптінополі; серасківрілъ de ла Dъросторъ прітe-

www.dacoromanica.ro

ште ordine de aĭ дитродѣче: дн 6 Октомвріе Грегорій Гіка дптръ дн Бѣкурещі, ші дн 19 Іоанне Стѣрза дн Іаші, кѣ унѣ ферманѣ de amnestie котиндтъ пентрѣ тоцї чеї че аѣ лъатѣ парте ла тішкъріле апиндлеї трекътѣ. Кѣ тóте ачестea Константинѣ Negрі ші Алессандрѣ Вілара се арrестéзъ ка комплічї аї етерієї грече. Вілара се есиліézъ ла Іскізара, еаръ лаї Negрі се таіс кадлѣ ла Константинополі. Прінчіпателе ромънe дпченѣ а ресѣфла, дпсъ тѣрчії ле тотѣ цінѣ окквпате дн контра протіссівнілорѣ фъкѣте. Амбассаторівлѣ британікѣ се вede констрінсѣ a da o нотъ dівапвлаї de ла Константинополі дн 10 Апріле a. R. 2577 (1824) дн нвмеле нвтерілорѣ европеане, прін каре провóкъ пре нóртъ a дешерта прінчіпателе ромънe de óсте тѣрчéскъ. Дн ѣртареа ачестеї ноте о парте de тѣрчї ессе din прінчіпате, дпсъ тотѣ маї рътънѣ десты спре a стóрче цеара.— Дптре ачестea гречії контінъ ресвелдлѣ дн контра тѣрчілорѣ кѣ тóте нвтеріле пре вскатѣ ші пре таре. Імператорівлѣ Алессандрѣ тріміте ла Константинополі пре консіліарівлѣ Мінчіакі кѣ пропвнері de пачіфікъчівне, дпсъ фъръ de свчессѣ.— Дн 1 Decemвріе a. R. 2578 (Хр. 1825) мóре Алессандрѣ, ші се пане імператорій фрате съѣ, Nіколаѣ. Дн 17 (29) Маіѣ a. R. 2579 (Хр. 1826), сълтанвлѣ Махмѣд німічеште пре іанічіарї, карі се фъкъссеръ перікволоші тронвлаї. Аблегатвлѣ рѣссескѣ Мінчіакі чере ка съ се денвтéскъ комтіссарї пентрѣ анплапарea діфферінцелорѣ дптре Рѣссіа ші Тѣрчіа; нóрта каутъ діверсе модврї de a се траце дндърътѣ. Дънъ маї мвлте негоціацівні ла четатea Алвъ (Аккерман) фъръ de ресвлгатѣ, Рѣссіа dь унѣ ултіматѣ, ші дефіне зіва пентрѣ дпкеіарea конферінцелорѣ пънъ ла 5,

www.dacoromanica.ro

тълтъ 7 Октомвріе. Пóрта съвскріе дп 6 Октомвріе а. 2579. (Хр. 1826).

XIV. Прін артіклълъ III алъ ачестей конвенціúнї пóрта се дндаторéзъ а обсерва прівілеціеле, трактателе ші актеле релатіве ла прінчіпателе ромънe, челе конфірмате дикъ прін арт. V алъ трактатълúї de ла Бъкурещї, а реднноі хатішеріфеле de ла анълъ 1802 прін каре се спечіфікъ ші се гарантéзъ ачесте прівілеціе, ші а ле комплета дп ырма алецерей de domнї нътънтенї. Дп нътерса ачестúї артіклъ, се съвскріссе дрептъ комплементъ, ырмъторілъ актъ сепаратъ пентрв прінчіпате: „Domнії Молдавіей ші Ромънієї се воръ алеце dінтре боіарії нътънтенї; алецереа лоръ се ва фаче пре вііторіъ дп фіекаре цеаръ, двнъ консентіментълъ дпалтей порцї de кътръ адвпарса цеералъ, конфортъ всапцеі челей векї а церей. Боіарії de dівань dін фіекаре цеаръ, ка корнъ алъ церей, къ дпвоірса цеералъ а локвіторілоръ воръ алеце пентрв домнітатеа de domнъ пре внълъ dінтре боіарії чей маі векї ші маї domні de а о дпліні, ші прін о репрезентъчівне воръ пропвне дпалтей порцї пре кандидатълъ алессъ, каре дакъ ва плъчé дпалтей порцї, се ва нъмі domнъ ші се ва дпвести. Дакъ dін темеіврї вінекввънтате нътірea кандидатълúї алессъ нв с'ар афла конфортъ доріпцей дпалтей порцї, дп касълъ ачеста, двнъ че се воръ адевері темеіврile de кътръ ампндóве кърцile, се ва рекоттънда зішілоръ боіарї de а алеце пре алтъ отъ кввіінчіосъ. Тітълъ гввернълúї domнълúї ва рътънé дефінтъ пре вііторіъ, ка ші дп трекътъ, пре шénте анні дптреці, дпченънdъ а се нътера de ла зіва нътірей; domнії нв се воръ нътé скóте дпаінте de ачестъ термінъ. Da-

www.dacoromanica.ro

къ ѧп тітпвлъ domпірій лорь, еї арь фаче вре о фапть фъръ de леце, ѧпалта пóртъ ва da de штіре міністрвлві Рѳссіеї, ші кѣndь се ва афла ші сс ва адевері dc атъндóве пърціле, къ domпвлъ е квлпабіл ѧп адевърь; атвичї се ва пвтé скóте, ѧпсъ пвтаї ѧп касвлъ ачеста. Domпії карі ворь фі ѧтпліпітъ термівлъ de 7 аппї, фъръ de a фі датъ саь ла челе дóве кърцї саь ла цеаръ вре впь тетеіь de плъпцере леціtімъ ші серіóсъ, се ворь пвті din пов пептрв алцї 7 аппї, dакъ dівапвріле церілорь ѧї ворь чере ші dакъ воіпца цепералъ а локвіторілорь се ва аррета ѧп респектвлъ ачеста. Dакъ с'ар ѧптъмпла ка впь domпь съ се лассе de domпіс ѧпаіпте de ѧтпліпіреа термівлві de 7 аппї, din кавса бътрънецелорь, а вóлеї саь din алте кавсе, атвичї ѧпалта пóртъ ва da de штіре кърцїї рѳссевтї, ші лъссареа de domпіе ва пвтé авé локь dвпъ че се ворь фі ѧпцелесь атъндóве кърціле. Фіекаре domпь каре се ва лъсса саь ва фі скоссь ѧпаіпте de a ѧтпліпі термівлъ, ва пердe тітлвлъ съь, ші ва пвтé ѧптра саръшї ѧп класса воіарілорь, кв kondiцівпса de a рътъпé ѧп паче ші ѧп ліпіште; ѧпсъ фъръ de a се пвтé фаче метврь алъ dівапвлві, саь de a оккvпа вре о дрегъторіе пвблікъ, ші фъръ de a се таї пвтé алеце domпь. Фіїї domпілорь скошї саь лъссацї de domпіе, ѧшї ворь цінé калітатеа de воіарї, ворь пвтé оккvпа дрéгъторії, ші се ворь пвтé алеце domпї. Кѣndь се ва ѧптъмпла съ се скóть, съ се лассе, саь съ тóрь впь domпь, цеара се ва гвверпа de кътрь локь ціїторії пвмїцї de dівапвлъ ачелеї церї, пѣпъ че се ва пвпе алтъ domпь. De óрь че прін хатішеріфвлъ din аппвлъ 1802 с'аь dесфіінцатъ дъріле ші сар-

www.dacoromanica.ro

чіпіле дпtродъссе дп апвълъ 1783, domnіі ші боіарії дівапелорь респектівс ворь детертіпа ші ворь дефіце дъріле ші сарчіпеле апвале але Молдавіеї ші але Ромъпієї, лъпдь де тетсіь портеле стабіліте дп врта хатішеріфвлві де ла 1802. Domnіі пв се ворь пвтé аббате дп пічі впь кась де ла стріпса дтпліпіре а ачестеї діспвсечіпі. Еї ворь лва дп копсідеръчівпе арретъріле міністрвлві ші але копсвлілорь рвссешті асвпра ачестві овіектъ ші асвпра свсціперії прівілецієлорь церей, ші маї алесь асвпра овсервърії клавселорь ші артіклілорь дпсеріате дп ачестъ актъ. Domnіі дп дпцелецере кв дівапеле респектіве ворь дефіце пвтерълъ міліціеї тврчешті пептрв апперареа церей (бешлії), прекътъ ера дпаінте де тврбъріле апвълві 1821, каре пвтерь о датъ дефіптъ пв се ва маї пвтé търі свптъ пічі впь претестъ. Оффіціарії ачестеї міліції пв ворь пвтé окква ші алте постврї дп цеарь. Локвріле копріпсе де тврчі, де ла Бръіла, Ізврпів, Кълъраші, Тврпв ші дінколо де Олтъ, се ворь да дпдъръть пропріетарілорь лорь. Боіарії din Молдавіа ші Ромъпіа карі с'ав възвть копстріпші а лъсса патріа дп тврбъріле din врть, се ворь дптórче саръші дп цеарь, фъръ де а фі свпъраці де чіпева, ші ворь дптра еаръші дп посседсіпіле ші дрептъріле лорь. Дпалта пórть ва іерта прінчіпателорь трібвтвлъ пре doі апні, din кавса стрікъчівпілорь фъкvте прін тврбъріле din врть. Dвпъ термінвлъ ачеста, трібвтвлъ ші челелалте дърі се ворь дтпліні dвпъ хатішеріфвлъ де ла 1802, ші пв се ворь пвтé търі пічі дптр'впь кась. Локвіторії прінчіпателорь ворь авé коттерць ліберь; дп респектвлъ патвралелорь карі аь съ дса прінчіпателе dвпъ

www.dacoromanica.ro

хатішеріфвлъ de ла 1802, прецвлъ лоръ се ва decфіце dвпъ кврсвлъ ordinapiъ. Boiapiї ворь фі dаторї a нвне дп лвкраре ordiніле domнілорь ші a асквлта de dвпшіі. Domнїї din партеа лорь нв ворь нвтѣ nedeнcj прс boiapї de кътъ прс калеа леціі, цівdекъnda-ї dвпъ леціле ші всапцеле церей. Фііndъ къ прін тврвъріле аппілорь трекъцї с'аї скътърітъ тоте ратвріле administръчівнеї пвблічe, domнїї кв dівапеле респектіве ворь фі dаторї a се аппвка фъръ de дптърziape, a котвне внъ регламентъ organікъ пентрв фіекаре цеаръ, каре се ва нвне дndатъ дп лвкраре. Тоте челелалте дрептврї ші прівілеціе але прінчіпателорь ші тоте хатішеріфсле копчерпите се ворь ціпе, ші се ворь обсерва, дпкътъ нв ворь фі modiфікате прін актвлъ пресінте.“

XV. Дп вртареа ачестві актъ се котвнсерь котіссівнї дп амъndове прінчіпателе сире a лвкра регламенте organіче; de алтъ парте се deскісерь скóле національе ла Іаші ші ла Бвкврещї, штіінцеле дпчепврь a се пропвне саръшї дп лімба ротънъ, каре се алонгасее dін скóле прін лонгвлъ гаверпь алъ domнілорь стрвіпї; сле продвкъ фрвктеле челе маї дпсемnате дп скvртъ тімпъ.— Мъсврile челе пліне de недпкредере але порцїї фъкврь прс Грегорій Гіка съ шї трімітъ прс внъ фііь алъ съв, свнтъ нвме de ацепте, ла Константінополі, дпсъ дп адевъръ ка остатікъ. Амбассаторівлъ рвсескъ Ріконіерре сітці лвкрвлъ ші протестъ дп контра ачестеї мъсврї всвпрітóре, дп 25 Апріле a. R 2580 (Хр. 1827). Дп ачестъ аппъ Франціа, Брітаніа ші Рвссіа се дптрепвсерь съ пачіфіче Грецїа, каре коптінва респелвлъ пентрв лівертате кв фóрте маре епергіе.— Дп 14

www.dacoromanica.ro

Апріле a. R. 2581 (Хр 1828) Русcia декіарѣ рессбеллѣ Тѣрчіеї, пентрѫ кѣ пѫ ва съ обсерве трактатѫлѫ de ла четатеа Алвѣ. Пóрта дпштіпцéзѣ пре domniї церілорѫ Ромѣпе, протітѣпdѫле кѣ тѣрчіі пѫ ворѫ оккѫпа прінчіпателе, чі се ворѫ тѣрціпі a апѣра фортъреџеле, ші і провóкѣ ка ла дптъмпларе de a дптра рѫшіі, еї съ се ретрагѣ преcте Dѫпъре. Дп 7 Маіѫ цепераріалѫ рассескѫ Віттгепстеіп трече Прѫтѫлѫ кѫ 50,000 de артаџї пре ла Скѫлепі, Фълчіі ші пре ла Галлаџі. Іоаппе Стырza фѫ апівкатѫ дп Іашї пре пеаштептате ші декіератѫ прінсѫ; сарѣ Грегоріѫ Гіка се ретрассе дп Трасілваніа.— A дóѫa zi Віттепстеіп dѣ о провістъчіѫпе кътръ Ромъпі, прін каре арратѣ кѣ елѫ віпе дп пѫмеле імперъторіалѫї Ніколаѫ, съ оккѫпе прінчіпателе пентрѫ вп̆ тотептѫ, кѣ чеа маї маре dісчіплінѣ din партеа мілітарілорѫ, ші съ ашеzе вп̆ гѫверпѫ провісорів сѫптѫ пресedінца комітелѫї Палеп. Дптре ачестеа цепераріалѫ Рот пѫрчеde кѫ вп̆ корпѫ de рѫшї de адрептѫлѫ кътръ Бѫкърештї, спре a сѫпрінde пре Грегоріѫ Гіка; дпсѣ ачеста трекѫссе ла Брашовѫ кѫ чеї маї дпсетпаџї dіптре боіарі. Дп 13 Маіѫ цепераріалѫ Рот дпгрѣ дп Бѫкърештї, ші ашéзѣ аколо вп̆ гѫверпѫ чептрал алѫ прінчіпателорѫ.

XVI. Цепераріалѫ Воіповѫ decчіпde пре Прѫтѫ дп џіосѫ, спре a оккѫпа Галлаџіі; тареле Dѫче Міхаіл кѫ корпѫлѫ алѫ шéсселе дппрессърѣ Бръіла, дп 15 Маіѫ іса вп̆ с:първіѫ. Дпсѫшї імперъторіалѫ Ніколаѫ віпе дп 20 Маіѫ dіпаіптеа фортъреџеї, ші dѣ ordіпе спре лъареа еї, dарѣ dѫпъ ачеea се дптóрче дп Бассарабіа. Рѫшіі іаѫ Ісакчіа, ші дпаіптеazѣ пѫпъ ла Шътла. Дп 12 Іѫпіѫ міпістрѫлѫ Nесселрode прі-

www.dacoromanica.ro

теште о депъртъчіюне de Молдавї, ші ассекюрézъ къ імперъторіялъ п'аре de скопъ съ копріндъ прінчіпателе, чі нъмаї съ ле аппере дрептъріле ші привілеціеле. Ăn ассемине сенсъ респюнсе ла адресса Ротъпілоръ de ла Бъкюрещї ăn 28 Маїй. — Мареле Дъче Міхаіл ăмпрессюръ къ маре енерціе Бръіла, ăn 15 Іюнїй коттъндъ ассалтъ, ăпсъ перде ла 2000 de ómenї; ăn 16 аппрінde o тіперъ ші държтъ търіі фортърецеї; търкїї капітюлézъ ăn 18 Іюнїй. Корпюлъ алъ doіле трече Дънъреа ші се аррънкъ ассупра Хърсовеї ші а Дъросторюлуї. Цеперарюлъ Геістар трече Олтюлъ къ 15,000 de рюшї. Ротъніі се ăпартézъ сънтъ Ц. Магіеръ ші І. Соломоп, ші контрібъсскъ фórте спре ăпаінтареа операціюпілоръ. Цеперарюлъ Рот ăмпрессюръ Дъросторюлъ, Корпіловъ обсérвъ Ціюрцюлъ, Геістар чеаркъ съ ăптре ăп Сербіа ші съ скóле пре локюіторіі de аколо, кънdъ паша de ла Bidinъ трече Дънъреа ăп 12 Августъ, къ 12,000 de търкї ші къ 30 de тънърї, ші окюпъ Калафатюлъ, лассъ аколо 2000 de ómenї ші терце ăпаінтеа луї Геістар, ші лъ аттакъ ла Молдавіца, унde кадъ ла 2000 de рюшї, ші перdъ тóте матеріалеле ші ла 100 de бої. Геістар се ретраце ла Чіорої, ші de аколо ла Краіова, апої се дъче de бате пре серасківрюлъ ла Слатіна, унde ла 400 de търкї, іса 7 тънърї, 24 de стéгурї, 700 de карръ къ бъкате, ші лъ констрінце а се ретраце преспе Дънъре, ăп 18 Августъ. Ла аческе лъпте Ротъпїї dederъ аціюторіъ ăпсетнатъ, ші контрібюіръ тълтъ спре фрънцереа търкілоръ.— Цеара се кърцъ de търкї, нъмаї Ціюрцюлъ, Търнюлъ ші Калафатюлъ се маї цінъ.—Ăп 23 Октомвріе Варна капітюлézъ. Пашкісвічї пътрънde

www.dacoromanica.ro

ын Асіа мікъ ші фаче марі прогресе. Вітгенстеін ботвардézъ Дзросторълъ ын 2 ші 3 Ноемвріе, ынсъ ынчепындъ церълъ, армата рзсcéскъ се ретраце ын пріпчіпате ла іерпатікъ. Ын 14 Декемвріе се сзпзне Калафатълъ.—

XVII. Ын прімъвара аннълві R. 2582 (Хр. 1829.) комітеле Дівічі се зтемеіазъ цеперальссімъ преste армата рзсcéскъ ын контра тзрчілоръ din Европа: елъ плéкъ ын 4 Івніе de ла Дзросторъ ші бате de фрзнце пре везірізлъ ла Кзловка. Дзросторълъ кade ын 30 Івніе. Дівічі бате пре Ісзф-паша ла тречереа преste Камчікъ, ші ын 21-23 Ізліе трече Етзлъ (din каре кабсъ і се дъ нзмеле de Забалкапскі), бате пре тзрчі ла Монастер-кіеі, іеа маі мълте локзрі взлъ дзнъ алтзлъ, еаръ ын 20 Авгзстъ копріnde Адріанополіа, ші се пзне ын легътзръ кз флота de пре маре. Ын 2 (14) Септемвріе се ынкеіе тракатзлъ de паче ла Адріанополі. Ын артікълзлъ II, Рзссіа дъ Тзрчіеі ынапої тóте локзріле окзпате ын Европа, ынсъ фортъреце̧ele de пре рѫпа стънгъ а Дзнъреі съ се радъ, ші съ се рестітзéскъ пріпчіпателоръ ротъне ынпреzнъ кз реці̧зніле лоръ; ын артікълзлъ III, Прітзлъ ръмъне ші de ачі ынаінте марціnea ынтре челе дóзе імперіе, ынсъ брацълъ Сзліна ші інсзлеле de ла гзра Дзнъріі съ фіе але Рзссіеі; ын артікълзлъ V: „Фііndъ къ пріпчіпателе Ротъніеі ші Молдавіеі с'аъ пзсъ пріп капітзлъчізне сзптъ сззерапітатеа ынаltеі порці, ші Рзссіа аъ гарантісатъ просперітатеа лоръ, се ынцелеце къ еле ші пъстрéзъ тóте прівілеціеле ші імтзнітъці̧ле карі ле аъ къштігатъ ын нзтереа капітзлъчізнеі, саъ пріп тракателе ынкеіате ынтре челе дóзе кърці імперіале,

www.dacoromanica.ro

сăŭ прiн хатiшерiфеле карi с'ăŭ датъ ѧн дiверсе тiмпурi. Прiн урмаре еле се воръ бъкура де лiбертатеа релiгiунеi, де о секурiтате перфектъ, де о администрăцiune националъ шi неатîрнатъ, шi де о комплетъ лiбертате де коммерцъ.“ Даръ дънъ нота ла арт. IX „еле воръ рътъне димпреунъ кu Дъросторълъ окупате де мiлiцiа русéскъ пънъ кънdъ пóрта ва ръспунde сума de 11,500,000 de галбiнi батавi (оландези).“

XVIII. Прiн актълъ сепаратъ ѧн респектълъ прiнчипателоръ, се дефiнеште „ка domнiй съ се ѧнтърéскъ пре вiеацъ, афаръ de касълъ кънdъ с'аръ лъса eй de бунъ воiе, сăŭ с'аръ скóте пентру вреo фъръ de леце. Domнiй воръ регула кu deплiнъ лiбертате тóте требiле дiнлъунтру але цереi ѧн ѧнцелегере кu дiванеле респективе, ѧнсъ фъръ de a нътé кълка дрептъриле гарантiсате челоръ дóуе церi прiн трактате сăŭ прiн хатiшерiфе, шi нu се воръ търбура ѧн administрăчiунea iнтернъ прiн нiчi o ордiне контраръ ачелоръ дрептърi.— „Ѧналта пóртъ промiте шi се облéгъ къ ва прiвегiа скрупулосъ ка привiлегiиле Молдавiеi шi Ромънiеi съ нu се калче ѧн нiчi унъ модъ de кътръ коммандануй вечiнi; еа нu ва сăффери ка eй съ се аттестече ѧн требiле челоръ дóуе церi, чi ва опри верче ѧнкърсiуне а локуiторилоръ de пре ржпа дрéптъ a Дунърii пре пътъунтълъ Ромънiеi сăŭ алъ Молдавiеi. Се консiдеръ ка парте ѧнтрегитóре a ачестуй пътъунтъ тóте iнсълеле de кътръ ржпа стъпгъ a Дунърii, фiрълъ апеi ва форма термiнълъ челоръ дóуе прiнчипате de ла ѧнтрarea Дунърii ѧн стателе оттомане пънъ ла конфлуiнца eй кu Прутълъ.— Спре a ассекура маi бiне певътъшареа тер-

www.dacoromanica.ro

ріторіилъ ротъпескѣ. Апалта пóрть се облéгѣ къ пѣ ва цінé пічі внѣ локѣ Апъърітѣ (фортіфікатѣ) ші пѣ ва сѣффері а се ашеза пічі внѣ сънпьсѣ алѣ съѣ тѣсълманѣ пре ржпа стъпгъ а Дънъріі. Прін ѣртаре се детертінъ фъръ скінбаре, къ пре тóтъ ачеастъ ржпъ Ап Ротъніа тікъ ші таре, прскатѣ ші Ап Молдавіа, пѣ ва пѣтé авé локѣінцъ пічі внѣ тѣсълманѣ пічі о datъ, ші къ пѣтаї пегьцъторілорѣ провъзьці кѣ фертапе се ва da воіе de a трече Ап прінчіпате спре а кънпъра прс конпъталѣ лорѣ бѣкате печессаре пентрѣ Константіпополі саѣ пентрѣ алте локѣрі.—Четъціле тарчешті de пре ржпа стъпгъ а Дънъріі, прекатѣ ші ресіѣніле лорѣ се ворѣ рестітві церей Рошъпешті спре а се Аппрезна саръшї кѣ дъпса, ші фортіфікъчіѣніле карі аѣ фостѣ таї Апаінте пре ачеастъ ржпъ, пѣ се ворѣ таї пѣтé рестаѣра. Тѣсълманіі карі посседѣ локѣрі пезѣсърпате de ла партікѣлярі, саѣ Ап ачеле четъці саѣ Ап верче алтѣ пѣнтѣ пре ржпа стъпгъ а Дънъріі, ворѣ фі datорі а ле віпdс локѣіторілорѣ Ап спарѣ de внѣ аппѣ ші шéссе лѣні.— Гѣверпеле челорѣ дóѣе прінчіпате бѣкърѣпdьсе de тóте прівілеціеле впеї administръчіѣні інтерпе пеатъгпате, ворѣ пѣтé съ ашезе кордопе санітаре ші карапгіпе пре лъпгъ Дънъре ші Ап алте локѣрі Ап цеаръ вnde ва фі de ліпсъ, фъръ ка стръіпі карі вінѣ, аіе тѣсълманї ѳ е креспгіні, съ се пóтъ dіспепса de ла обсерваред рігорóсъ а портелорѣ санітаре. Пентрѣ сервіцілѣ карантінелорѣ ші пентрѣ превегіареа тарцінілорѣ, пентрѣ ѣсѣціпереа вѣпеї ордіне Ап четъці ші Ап сате, ші пентрѣ ѣмпереа леціілорѣ Ап лѣкраре, гѣверпеле прінчіпателорѣ ворѣ пѣтé цінé внѣ пѣтерѣ de мілітарі печессарі пеп-

www.dacoromanica.ro

трѣ ачесте фѣнкціѣнї. Nатърълѣ шї дптреціпереа ачестеї міліції, се ворѣ регѣла de кътрѣ domnї дп дпцелецере кѣ діванеле респектівс, ръзітъпdосе пре ессетплеле de маї дпаінте. — Дпалта пóртъ пътрѣпсъ de сіпчера doріпдъ de a прокѣра челорѣ дóве прінчіпате тóтъ ферічіреа de каре се потѣ бѣкѣра, ші дпформатъ dеспре абѣсѣріле шї пръдъчіѣніле че се факѣ кѣ оккасіѣпea діверселорѣ дърї de патѣрале черѣте пептрѣ Константіпополі, пептрѣ провісіопареа фортъреценлорѣ de пре лъпгъ Dѣпъре, шї пептрѣ требѣінцеле арпатептарівлъї, ле іартъ de тотѣ шї de-лінѣ ачесте дърї. Прін ѣртаре, Ромъпіа шї Молdавіа ворѣ фі скѣтіте пептрѣ тотѣ dé-ѣпа de a da грѫѣ шї алте бѣкате, оі шї летпе de конструкціѣнї, карі ле da маї дпаінте. — Ассетіпе пѣ се ва маї ере de ла ачесте прінчіпате, дп пічї ѣпѣ касѣ съ dea лѣкръторї пептрѣ фортъреце, пічї съ факъ алтъ престъчіѣпе de верче патѣръ. Дпсъ спре dесдътпареа тесаврълъї імперіал пептрѣ перdеріле кавсате прін ачеастъ іертаре тоталъ, афаръ de трібѣтълѣ апвал че аѣ съ ръспѣпdъ дпалтеї порцї челе дóве прінчіпате, сѣптѣ пѣте de харачї, idiié шї бекіadé (ѣпъ хатішеріфеле de ла 1802), Молdавіа шї Ромъпіа ворѣ маї ръспѣпde пре аппѣ дпалтеї порцї, dрептѣ к тпепсъчіѣпе о сѣтпъ de бапї каре се ва детерпіпа маї дп ѣртъ прін дпцелецере коптѣпъ.— Афаръ de ачестеа ла фіекаре редппоіре de domnѣ, прін мóрте, лъссаре de domnie, саѣ скóтере легалъ de кътрѣ пѣтеріле тѣтеларе, прінчіпатълѣ дп каре се ва дпгъѣпила касълѣ пѣтітѣ, ва фі datорій а ръспѣпde дпалтеї порцї о сѣтпъ de о тъсѣръ кѣ трігѣтълѣ аппвал алѣ церей. Даръ престе сѣптеле а-

www.dacoromanica.ro

честеа, пѣ се ва маї чере де ла цеарѣ, пічї де ла домнѣ, пічї вне алтѣ трібѣтѣ, даре саѣ донѣ, сѣнтѣ пічї вне претестѣ.— Ѧн пѣтереа стерцереї дърілорѣ де патѣрале спечіфікате маї сѣсѣ, локѣіторії прінчічіпателорѣ се ворѣ бѣкѣра де пліна лібертате де комперцѣ пентрѣ тóте продѣктеле пътънтѣлуї лорѣ шї але індѣстріеї лорѣ, фъръ де вре о рестріцере, афаръ де челе че домніі Ѧн Ѧнцелецере кѣ діванеле респектіве ворѣ афла кѣ кале де а ашеза пентрѣ ассекѣрареа цереї кѣ провісіѣніле кѣвінчіósе. Еї ворѣ пѣтé павіга ліберѣ пре Дѣнъре кѣ павіле лорѣ проприї, провъзѣндѣсе кѣ пассапортѣрї де ла гѣверпеле лорѣ, шї ворѣ пѣтé мерце съ пегоцъторéскъ шї прін челелалте четъцї шї портѣрї але Ѧналтеї порцї, фъръ де а фі скіперацї де кътръ перченторії де харачї, шї фъръ де а фі еспѣшї ла вре о вессъчіѣне.—Маї Ѧнколо, Ѧналта портъ консіделѣндѣ тóте калаітъціле карі ле аѣ сѣффеpітѣ Молдавіа шї Ромъніа, шї мішкатъ де вне сентіментѣ де ѣманітате партікѣларіѣ, сѣтеште пре локѣіторії ачесторѣ цері де трібѣтѣлѣ аннѣал пентрѣ тесаѣрѣлѣ съѣ Ѧн кърсѣ де дої аннї, Ѧнчепѣндѣ din zіва Ѧн каре прінчіпателе се ворѣ дешерта кѣ тотѣлѣ де оштіле рѣссешті.— Ѧн фіне Ѧналта пóртъ доріндѣ де а ассекѣра Ѧн тóте модѣріле ферічіреа челорѣ дóве прінчіпате, се облéцъ солеппел, къ ва конфірма регѣламентеле адміністратіве, карі Ѧн кърсѣлѣ окѣпъчіѣнеї ачесторѣ дóве цері прін оштіле кърцїї імперіале, с'аѣ компѣсѣ дѣпъ вотѣлѣ адѣнърілорѣ де чеї маї Ѧнсетнацї локѣіторї аї церілорѣ, шї карі ворѣ серві де темеїѣ пентрѣ гѣверпѣлѣ інтерпѣ алѣ челорѣ дóве прінчіпате, Ѧнцелегѣндѣсе де сіне къ зіссле регѣламенте пѣ ворѣ

www.dacoromanica.ro

вътъта дрептъріле де сърганітате а ле дпалтеї порці.“

XIX. Коммиссіуніле пентрѫ рединереа регъламентелорѫ органіче се адунассерѫ дінкъ дн 29 Іулій, сѫнтѫ прешединца консіліарівлуї рѫссескѫ, Мінчіакі, дпсъ din каяса тълтелорѫ тодіфікърї че се череа, пѫ пътъръ тертіна лъкрълѫ, пънъ кънdѫ вспі дн лъна луї Ноемвріе ценерарівлѫ Кісселевѫ, дн калітате de прешединте плепіпотенціарій пентрѫ атънdóле прінчіпателе. Прін ачестѫ дпалтѫ demпітарій, коммиссіуніле дптрарѫ дн релъчіуне immediатъ кѫ пътереа гарантісътóре, ші термінарѫ кърръндѫ лъкрареа прескріссъ. Дн ърмъ се конвокарѫ адунърї естраордінаре de епіскопї ші de боіарї, ună дн Іашї ші алта дн Бъкърещї, спре десватереа ші сѫвскріереа регъламентелорѫ. Се фъкърѫ діскъссіунї фóрте серіóсе. Дн фіне се сѫвскріссеръ. Din партеа Молдавіеї плекъ Міхаіл Стърza, din партеа Ромъніеї Алессandрѫ Вілара, ла Петерсвъргѫ, спре а ле сѫнцне конштітуцієї ші апробърії імперъторівлуї. Дптре ачестеа ценерарівлѫ Кісселевѫ се оккпъ дн прінчіпате кѫ пътереа дн лъкраре а реформелорѫ administратіве прескріссе дн регъламентълѫ органікѫ. Дн 29 Іануарій а. R. 2587 (Хр 1834) се дпкеіе алтѫ трактатѫ ла Петерсвъргѫ дптре Рѫссіа ші Търчіа, прін каре пóрта се дпвоіеште а рекънóште конституцієнеа прінчіпателорѫ ромъне, ші се дндаторéзъ de a пъзіка ънѫ фермънѫ дн респектълѫ ачеста. Тотѫ de o datъ кърціле се дпвоіръ ка de ачеастъ datъ, дпсъ нътаї de ачеастъ datъ, съ пътéскъ еле domnї дн прінчіпате. Алецереа челорѫ дóве кърцї къзѫ пре Міхаіл Стърza пентрѫ Мол-

www.dacoromanica.ro

давіа, ші пре Алессандръ Гіка пентръ Ромънія. Цепераріялъ Кісселевъ лъссъ гъверніялъ провісорій ын мъніле конслялъї цеперал Барон de Рѣкman, ші се дъссе ын Рѣссіа. Kandidaţii de domnї плекаръ ла Константінополі, унде пріміръ ынвестітура din мъніле сялтанялъї. Рѣшіі дешертаръ прінчіпателе, ші ноіі domnі ыторкъндъсе de ла Константінополі ын патріа лоръ, се пріміръ кă апълаъсе de бъкуріе din партеа Ромъніlоръ, а. R. 2587 (Хр. 1834).

Фінітялъ пърцій III.

www.dacoromanica.ro

ERRATA.

La Partea III.

Pagina;	Linia;	În loc de:	Cîteşte:
4.	cască	(Хр. 1847.)	(Хр. 1457.)
8.	cască.	(Хр. 1362)	(Хр. 1462.)
10.	51. ţ.	катострофъ	катастрофъ
13.	10.	дпаітъпdъ	дпаіптъпdъ
14.	13.	Магоа	Магонъ.
17.	20.	ле тасъ	ла тасъ
18.	6.	рсбеллъ,	ребеллъ.
20.	15.	кастеллълъ	кастеллълъ
23.	21.	пъсе	пъсе
26.	6. ţ.	прілчіпесссї	прінчіпесссї
29.	1.	въдъпdъ	въдъпdъ
29.	3. ţ.	прінчініі	прінчініі
30.	4. ţ.	фъфі	фъці
32.	10. ţ.	Ціоцію	Ціорцій
38.	9.	пърцїі	порцїі
49.	8.	гетъпdъсе	тетъпdъсе
52.	2.	шерсе	терсе
53.	3. ţ.	di коптръ	din кътръ.
57.	7.	пішеле	пітопе
72.	7.	копстріпсеръ	копстріпсеръ
76.	3. ţ.	дпвершппатъ	дпвершъпатъ.
77.	1.	петрсчеа	петречеа
77.	2.	тітісе	трітісе
78.	1. ţ.	сепатъ	сепатълъ
79.	1. ţ.	екънаръ	скънаръ
93.	2.	пептръ	пентръ
93.	10.	пре	пре

www.dacoromanica.ro

Пагіна;	Linin;	Ун локѣ de:	Чіеште:
94.	2. ц.	лѫ	ла
96,	9.	окѫпѣ	окѫпѣ
100.	7. ц.	къdѣ	къпdѣ
111.	10. ц.	кепіръ	вепіръ
114.	3.	dіскарdіе	dіскорdіе
114.	12.	къшпѫлѣ	къпшѫлѣ
114.	6. ц	форта	Фортѫна
114.	4. ц.	тесреле	тесаѫреле
117.	5.	dікерсе	dіверсе
117.	17,	коттътdѫлѣ	коттъпdѫлѣ
118.	3.	odіne	орdіне
118.	10.	пъкѫръ	пъскѫръ
122.	4.	волѫпторї	волѫптарї
122.	10.	Мѫркѣ	Марка
123.	13	ѫпéскъ	ѫпéскъ
126.	9. ц.	аспра	асѫпра
127.	16.	цеапа	цеара
128.	4. ц.	есчесесе	есчессе
129.	7.	dѫпсѫлѣ	dъпсѫлѣ
129.	9.	de въстѣ	девъстѣ
129.	5. ц.	сасеї	сассіі
129.	4. ц.	лѫ	кѫ
131.	3. ц.	вѫ	кѫ
132.	9.	фъкъпdѫке	фъкъпdѫсе
134.	7.	попѫларітеа	попѫларітатеа.
131.	15.	преcтѣ	претестѣ
137.	10. ц.	вопdіціѫніле	копdіціѫніле
138.	1.	Сіалеѳіа	Сіллссіа
138.	2. ц.	Ръмъпѣ	Ромъпѣ
139.	10.	кпотра	коптра.
140.	1.	аѳіdікареа	аѳdікареа

www.dacoromanica.ro

Пагіна;	Линіа;	Ін локъ de:	Чітеще:
140,	1. ц. прітісе		промісе
141.	1.	ка	ва
142.	5.	de Ракоці	de ла Ракоці
142.	2. ц.	Атвасъ	Атватъ
143.	18.	Лвоп	Леоп
144.	1.	вв	кв
161.	4.	Съвешвлві	Съвешвлъ
164.	6.	пвче	паче
166.	4. ц.	тъіестеіеле	тъіестріеле
168.	3.	дптодчереа	дптóрчереа
168.	5. ц.	Петречіъ	Петрічеіъ
168.	4. ц.	плефъкъ	префъкъ
170.	17.	цеаръ	цеаръ
170.	4. ц.	рвdікъ	ръdікъ
171.	14.	кврка	кврта
173.	15.	Ретъпії	Ротъпії
191.	18.	дпченътвлъ	дпченвтвлъ
192.	10.	тоае	тóте.
210.	15.	dвиъ: тъчелъріцї; (adавце:) къпітапвлъ Ферепцї се прінсе ші се вчісе,	
210	21.	Romanъ	Рвтпікъ.
211.	16.	тóте	тóтъ
219.	4. ц.	adопръ	adоперъ
220.	5.	вііъ	віъ
247.	19.	кастрале	кастреле
225.	13.	Цвкрештї	Бвкврештї

www.dacoromanica.ro